ARTHUR SCHNITZLER

AT DØ

Ni noveller

Arthur Schnitzler

At dø

Ni noveller

eBibliotek 1800

2025

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Arthur Schnitzler: *At dø* er baseret på originaler, som (på udgivelsestidspunktet) er public domain i lande hvor ophavsret er baseret på ophavsmandens død+70 år. For så vidt angår oversættelsen af novellen Excentrisk har oversætteren givet tilladelse til distribution af oversættelsen på samme vilkår som resten af bogen:

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Opholder du dig i et land uden for EU, bør du dog tjekke de lokale ophavsretsbestemmelser, før du videredistribuerer værket.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Arthur Schnitzler: *At dø* is based upon sources in the public domain in countries where copyright is based upon Life+70 years. As for the translation of the story *Excentrisk*, the tranlator has consented to the distribution of his translation under the same license as the rest of the book, namely:

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

If you are outside the EU, you are advised to check the local copyright laws before copying and/or redistributing this ebook.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

cc BY NC SA

Min ven Ypsilon

Hvis ordet tragikomisk kan bruges om en menneskeskæbne, så må det være et passende udtryk om min afdøde ven Ypsilons jordiske liv. I går var jeg på kirkegården og pyntede hans grav med en krans. En krans flettet af evighedsblomster og laurbær. Efter min mening har ingen digter, hverken før eller senere, gjort sig fortjent til en krans, som netop han. Ikke så meget for hans talent som digter, for som sådan havde han næppe kunnet klare sig under kritikernes kløer, men mere for den bemærkelsesværdige måde, hvorpå hans kunst gik ham lige til hjertet. Jeg har aldrig truffet hans mage, og mange af de store digtere, som samtiden ærer, burde gå ud på Wahringe kirkegård og bede en lille bøn ved det simple kors, der bærer denne inskription:

Her hviler støvet af
MARTIN BRAN.

Martin Bran var hans virkelige navn. En og anden undrer sig måske over, at jeg sætter hans minde så højt, for han opnåede ingen væsentlig berømmelse. Hans digte, som alle blev underskrevet med Y, blev trykt i en lille provinsavis, men de vakte ikke særlig opmærksomhed. Jeg fæstede mig heller ikke særligt ved digtene. Det var det borgerlige liv i sin almindelighed, Martin Bran henvendte sig til med sin fantasi, og han opnåede sjældent en sandfærdig opmuntring eller anerkendelse. Som de fleste unge digtere lod han sig ikke påvirke af andres kritik. Han var så inderligt tilfreds med sin

muse, der altid vandrede som en usynlig ånd ved hans side, ja, så tilfreds forekom han mig ofte, at jeg aldrig har truffet et lykkeligere menneske, men så kom tider, hvor tungsindet sænkede sig over ham som et mørke. Det var nok ikke på grund af en dum bagatel, det var ikke på grund af en ordinær episode, som havde flettet sig ind i den grå hverdag, han foragtede så inderligt, nej, det var, når hans sind var fyldt af en bitter resignation, når han var inspireret til at udføre noget dramatisk. Måske et skuespil, hvor dronningen døde af et knust hjerte eller en prins blev dræbt af et bøddelsværd – eller hvis han skrev et eventyr om en fe, der var født for at gøre meget ondt, en djævel, der truede med at ødelægge to unge menneskers lykke. Når han skrev om foråret, havde hans digte en varm, lys tone, og stemningen var munter, hvis han skrev om en balnat, hvor en smuk ung kvindes maske blev fjernet af en udklædt kunstakademiker, der kyssede hende og hviskede: "Dig vil jeg have. Ingen skal tage dig fra mig."

Men her, ja, det står urokkeligt fast, her var det, vanviddet begyndte hos min kære ven Ypsilon. Jeg forsøgte ofte at indprente ham, at han ikke måtte indgå et alt for hengivent venskab med figurerne, han skabte på papiret. Jeg rådede ham til at se sig om blandt de levende. Der var meget at se på. Kvinder f.eks. Blonde kvinder, brunetter – kvinder, som jeg foretrak frem for hans forvirrende jag.

Han havde ganske vist engang en lille kærlighedshistorie. Det var efter teatertid. Han forførte en lille korpige. Det vil sige forførte og forførte – i virkeligheden var det vel hende, der lagde sig vel til rette i hans arme. Han gjorde sig vist ingen anstrengelse i den retning. Det hele endte bare så uendelig

sørgeligt, ja, så trist var det, at det underlige og vanvittige ved det hele ikke rigtigt gik op for mig, før det var forbi.

Pigebarnet kom løbende hjem til mig en eftermiddag. Jeg havde netop afsluttet et stykke på klaveret. Hænderne lå endnu på tangenterne. En dissonans klang ud i stuen. Jeg så måske forbavset ud. Jeg havde vist ventet at se Ypsilon sammen med hende. Hun havde aldrig besøgt mig uden ham. Af mit hurtige blik mod døren forstod hun straks det tavse spørgsmål, der lå mig på læberne, og hun udbrød, mens stemmen skælvede af tilbageholdt gråd: "Han sidder hjemme og skriver."

"Du kommer altså fra ham?" Jeg rejste mig op, bad hende sætte sig i sofaen, mens jeg selv satte mig ved siden af på en stol. "Hvad er der i vejen med dig, du lille?"

Hun svarede ikke. Jeg ventede et øjeblik, så sagde jeg igen: "Nå?"

Hun tog et lommetørklæde frem og tørrede tårerne bort. "Spil for mig," bad hun pludselig. "Spil en vals, spil noget lystigt. Så tror jeg, at jeg kan fortælle det."

Jeg gik hen til klaveret og slog nogle akkorder an. Allerede ved de første toner hørte jeg hendes stemme tæt ved siden af mig: "Han elsker mig ikke." Det kom tonløst. Jeg holdt op med at spille og hyklede et overrasket blik. Jeg var ikke overrasket. Jeg havde ventet, at hun ville sige noget i den retning.

"Spil videre," sagde hun tungt.

"Jeg kan da ikke spille en vals nu," slog jeg det hen i en spøgefuld tone for ligesom at redde os begge ud af den pinlige situation, og derefter slog jeg over i en sørgemarch. Jeg ville ønske, at jeg ikke havde spillet den den gang. Tanken piner mig i dag på en lidt latterlig og overtroisk måde.

"Det må være noget andet," sagde den lille bedrøvet. "I dag råbte han to gange: 'Du er ikke som hende. Ikke som hende.' Jeg kyssede ham ængsteligt. Han så bare på mig. Ligesom målte mig fra tå til isse. 'Du kan godt gå,' sagde han. 'Forstår du ikke, at du forstyrrer mig?' Jeg var fortvivlet, bange. Han fortsatte med at skrive. Hans ansigt var rødt. Øjnene skinnede. Efter nogen tids forløb vendte han sig og så mig stå der. 'Er du der endnu?' sagde han. Så gik jeg."

"Hvad har du så tænkt dig nu?"

Hun trak på skuldrene.

"Jeg skal fortælle dig noget," fortsatte jeg. "Du vil måske ikke forstå det til at begynde med. Du har ingen rivalinde. I hvert fald ikke af kød og blod. Den anden, han taler om, lever ikke, hun eksisterer kun i Ypsilons fantasi."

Hun stirrede på mig.

"Ja, ja, jeg kender ham. Jeg ved, at han er gal," sagde jeg. Jeg så på hendes ansigt, at hun var forbavset over den ro, hvormed jeg fortalte denne grusomme sandhed. "Det er slet ikke første gang, han forelsker sig i sit eget fantasifoster. – Lad ham bare fuldføre digtet," fortsatte jeg. "Lad ham smide det i papirkurven, så først er fortryllelsen hævet."

"Men så må man jo være bange for ham!" råbte hun.

"Ikke netop bange," svarede jeg, "men af og til får jeg den tanke, at alt ville være anderledes, hvis du sagde til ham: 'Kære Ypsilon, jeg lever jo ikke, jeg eksisterer kun i et eventyr, og når du har mig i dine arme, da er det ikke virkelighed. Det er kun en dejlig drøm.'"

"Hvad mener du?" spurgte hun. Hun havde ikke forstået mig.

"Åh, jeg forsøgte bare at forklare dig, at du ikke har nogen fornuftig grund til at være jaloux. Lad ham bare arbejde to-tre dage, så skal du se, han kommer tilbage til dig og spørger, om ikke alt skal være som før."

"Han er altså halvt gal," råbte hun.

"Halvt gal – halvt en digter er vist rigtigere, altså med andre ord helt gal. Men tag det roligt, græd nu ikke." Jeg lod hænderne glide hen over tangenterne igen og spillede en vals. Hun gik hen mod døren. Jeg ville rejse mig for at følge hende ud, men hun afværgede det med en håndbevægelse, idet hun sagde: "Jeg kommer nok tilbage."

Dermed forsvandt hun. Jeg lod hænderne synke ned i skødet.

Næste morgen besøgte jeg Ypsilon. Skønt det var højlys dag, stod fire røde lys og brændte på skrivebordet. Ypsilon kunne ikke arbejde uden røde lys. Han sad selv med tomme øjne foran lysene. Hans pen skrabede uroligt frem og tilbage over papiret. Jeg slukkede lysene. Da først opdagede han mig. "Er det dig?" sagde han.

"Ypsilon," sagde jeg alvorligt. "Læg øjeblikkelig det der til side! Så går vi ud og spiser frokost sammen."

Han så på mig med store, glansløse øjne.

"Den lille var oppe hos mig i går," fortsatte jeg. "Hvad er det for noget, Du har fundet på?"

Han smilede. "Nævn ikke det usle menneskekryb. Jeg har fået mere end nok at hende."

"Ja, naturligvis," sagde jeg, "uh, ha – disse levende kvinder. De er hensynsløse. De spiser og drikker og elsker og går brutalt gennem livet med et stort overflod af virkelig eksistens."

"Tal ikke til mig om dem," afbrød han mig. "For mig eksisterer der kun en eneste. Hende kan ingen nogensinde tage fra mig. Du forstår – der var en gang ..." Han begyndte at fortælle en historie, samtidig med, at han af og til kastede et blik på papirerne, der lå foran ham på skrivebordet. Det drejede sig om en mærkelig kvinde, der levede på en ø i det indiske hav. Hun hed Turkisa og var det vidunderligste, mennesker og guder nogensinde har set. Ypsilon havde vanskeligt ved at finde ord, der kunne beskrive de dejlige egenskaber, der ligesom strømmede ud fra hende. Med et vanvittigt blik i øjnene erklærede han, at Turkisa havde stjålet hans hoved og hjerte, og at han ikke mere havde følelser for noget andet.

"Du elsker hende naturligvis," sagde jeg.

"Ja," sagde han i dybeste alvor. "Jeg tilbeder hende, men hun må dø." Jeg rystede helt opgivende på hovedet.

"Det er en afrikansk prins," fortsatte han. "Han elsker hende med hele sin krop og sjæl."

"Så er du vel jaloux?" spurgte jeg.

"Hvad nytter det," sagde han med grødet stemme. "Hun elsker jo også ham."

"Hvilken idiot du er," udbrød jeg, "kan du ikke lade den afrikanske prins blive ædt af en tiger, og kan du ikke arrangere det således, at en østrigsk digter havner på den indiske ø?"

"Nej, det kan han vist ikke," svarede Ypsilon med den dybeste overbevisning.

"Men hvorfor ikke?" råbte jeg. "Det ligger jo kun i din hånd. Du holder jo i trådene. Det er jo i din fantasi, dette vanvid er opstået. Denne Turkisa eksisterer jo ikke."

"Det må gå, som det går," sagde han roligt. "Tingene må gå deres gang. Det kan jeg ikke ændre."

Jeg sprang op. "Du er fuldkommen gal, mand!"

Han fremtvang et lille smil, så kom det ganske stille: "Nej."

Mens jeg gik frem og tilbage i stuen, følte jeg, hvorledes jeg hidsede mig mere og mere op.

"Vær så venlig at gå," sagde Ypsilon. "Du forstyrrer mig."

Jeg standsede foran skrivebordet og sendte ham et forbitret blik, idet jeg svarede: "Ja, jeg skal nok gå, men jeg kommer tilbage ved middagstid og spørger, om du vil spise sammen med mig."

Da jeg havde lukket døren, tændte Ypsilon igen de røde vokslys. Jeg kom ud i det fulde dagslys blandt mennesker, der gik gennem gaderne med målbevidste skridt, og jeg blev straks næsten slået af denne almindelige livsfriskhed. Da jeg ved middagstid atter bankede på min vens dør, lukkede han ikke op for mig, men råbte gennem stuen: "Kom tilbage i aften, jeg arbejder. Du forstyrrer mig."

Det samme gentog sig om aftenen. Jeg råbte hånligt: "Er Turkisa ikke død endnu?"

Indefra kom et dybt suk. "Det lakker vist mod enden." Jeg blev næsten glad. Nu kommer forløsningen snart, tænkte jeg, håbede jeg.

Tidligt næste morgen bankede jeg på døren. Han sagde ikke "Kom ind", men jeg åbnede selv døren og fandt min ven siddende foran skrivebordet. Han så bleg og udslidt ud. "Ypsilon!" råbte jeg. Han så på mig med dødtrætte øjne. "Hvad er der i vejen med dig," spurgte jeg.

"Hun dør," hviskede han.

"Gudskelov," svarede jeg. Hans øjne blev mørke. Han forstod ikke denne glæde. "Kom nu, Ypsilon," sagde jeg. "Kom."

"Jeg kan ikke," sagde han, idet han pegede på papiret og på sit hoved.

"Du opfører dig latterligt, Ypsilon. Du er jo syg, mand."

"Det er snart forbi," sagde han ligesom for sig selv, mens han pressede hænderne mod hovedet.

"Det er jo ikke nødvendigt," protesterede jeg, idet jeg tog hans hænder væk fra hans pande og lagde dem i mine egne.

Han så vemodigt og smilende på mig. "Det er ikke nødvendigt, siger du. Det ved du så lidt om."

"Jeg forstår dig bedre, end du tror. Ypsilon. Du er overanstrengt. Dine nerver er syge af den voldsomme ophidselse, som din fantasi har forårsaget. Du trænger til et frisk pust fra den livsnære verden, og du skal se, problemerne og sorgerne blæser væk med vinden." Jeg gik hen til vinduet og lukkede det op. "Føler du ikke, hvor overmodig morgenvinden fejer over papirerne på skrivebordet, ser du ikke, hvor muntert solstrålerne danser over dit trætte hoved og over det støvede gulv? Mærker du ikke, hvor den tusindfarvede verden genspejler det blå fra himlen?"

Ypsilon så ud ad vinduet og missede med øjnene. Lyset gjorde ondt. Jeg vendte mig mod ham og halede ham op fra stolen, og han gav helt kraftesløst efter. For ikke at forstyrre ham mere i denne ubevidste tilstand, sagde jeg intet. Jeg ledede ham hen mod døren. Da fo'r han ligesom sammen, men han fulgte med mig med slæbende skridt. Uden at han protesterede, fik jeg lov at række ham armen. Da først vovede jeg atter at tale

til ham. "Hvorledes føler du dig nu, Ypsilon?" spurgte jeg. "Synes du ikke, det hjalp at komme ud i frisk luft?"

Han svarede ikke. Jeg fik ikke en samtale i gang. Vi gik forbi mange pæne villaer. Fra haverne strømmede en vidunderlig duft fra de mange dugvåde blomster mod os. Vi indåndede denne duft i dybe drag. Fra træerne duftede de unge knopper. Jeg syntes, mine skridt blev hurtigere. Kun Ypsilon gik, som om han gik gennem dødens dal. Vi gik ind i et lille værtshus for at spise frokost. Ypsilon slugte kaffen på en måde, der fik mig til at tro, at han var ved at vende tilbage til livet. Efter nogen tids forløb rystede han på hovedet og strøg sig over øjnene.

"Skal vi tage os en tur i dette vidunderlige vejr?" spurgte jeg.

"Åh, ja," sagde han.

Jeg blev helt opmuntret af dette første lille ord, der blev sagt.

Vi satte os op i en vogn og kørte i retning af Wienerskoven. Den første del af turen sad Ypsilon helt ubevægelig. Først da vi kom et stykke udenfor byen, og blomsterne langs landevejen ligesom smilede til os, begyndte han at se sig forundret omkring. Det var, som om han kom til sig selv. Han smilede lidt.

"Er her ikke smukt?" spurgte jeg.

Han smilede stadig. Det var ligesom han ville sige: "Du er et fjols. Bilder du dig virkelig ind, at dette hjælper mig?" Jeg snakkede febrilsk videre, talte om den lune ensomhed i skoven, vi kørte igennem. Han lukkede bare øjnene og rynkede panden. Så rystede han pludselig på hovedet. Jeg havde følelsen af, at han ville sige: "Du kan alligevel ikke hjælpe mig." På den måde førte jeg ti indbildningen en samtale med ham, uden at han åbnede munden. I en stille kro spiste vi middag. Rundt

omkring os hviskede skoven hemmelighedsfuldt. Vinden legede over bjergtoppene. Jeg nødte min ven til at tage for sig af retterne, og det lykkedes mig virkelig til sidst. Efter at have spist en stund lagde han kniv og gaffel, så på mig og sagde: "Du er et godt menneske, men du kan ikke gøre noget lettere for mig."

Tja, det var jo det, han hele tiden havde sagt med sit ansigtsudtryk. "Nej, jeg kan måske ikke gøre det lettere," svarede jeg, "men alt kunne jo blive godt igen, hvis du ville bruge din sunde fornuft. Jeg forstår dig. Ja, jeg mangler slet ikke forståelsen af en digters følelser. Du ville jo ikke have været en rigtig digter, hvis du ikke havde gået hen og forelsket dig i Turkisa."

"Og når hun dør, vil jeg føle mig syg," afbrød han mig, og ansigtsudtrykket var bedende. Han gav ikke slip på denne fikse idé, og han rystede bare afværgende på hovedet til, hvad jeg sagde. Jeg følte det, som om mine gode råd måtte give op overfor dette vanvid.

Vi sad nogen tid i denne kro. Derefter spadserede vi lidt omkring i skoven. Jeg husker denne dag som noget rædselsfuldt. Jeg har ikke i dag nogen anelse om, hvorledes jeg fik timerne til at gå. Sekunderne tyngede mig med vanskeligheder og rædsel. Solen var næsten gået ned, da vi atter satte os op i vognen. Hestene var udhvilede, og de travede fornøjet ad landevejen. Da vi havde kørt lidt, bemærkede jeg, at min ven begyndte at blive urolig. Solen var omtrent borte, og tusmørket bredte sig langsomt over markerne.

"Kør hurtigere," sagde Ypsilon stille.

Vi skyndede på kusken, og da vi kunne skimte de første huse i byen, troede jeg, at vi ville nå hjem inden mørket for alvor faldt på, men det mørknede stadig mere og mere.

"Hurtigere, hurtigere!" råbte Ypsilon. Kusken hørte det og piskede på hestene.

"Hvad er der i vejen med dig?" spurgte jeg.

"Hjem, jeg må hjem," mumlede han. "Jeg må blive færdig." Han var stakåndet, og det trak i hans ansigt. Snart sad han stille, snart hulkede han jamrende. Det raslede i kastanjerne ved vejkanten, en kold luftstrømning blæste mod os. Jeg gyste. "Hjem!" råbte Ypsilon.

"Hold nu op," formanede jeg. "Nu er vi jo snart hjemme. Hvad skal du i øvrigt lave? Du får ikke lov at arbejde."

Han så forbavset på mig. "Får ikke lov? Jeg skal," sagde han.

Vi kørte forbi de første lygter i forstaden. Ypsilon blev mere og mere urolig. Hans hænder var i bestandig bevægelse, øjnene flakkede, og han trak vejret så hurtigt som en febersyg, ja, så heftigt, at kusken vendte sig og kiggede forundret på ham, mens han piskede endnu mere på hestene, og endelig nåede vi til Ypsilons hus. Jeg råbte af og til til ham: "Ypsilon, Ypsilon", men han hørte mig ikke. Hele hans sjæl og legeme var optaget af et vigtigt arbejde. Jeg kom i trist stemning. Mens vi kørte gennem de dårligt oplyste gader, dukkede gang på gang et billede op for mig. Jeg kunne ikke blive det kvit. Jeg så prinsesse Turkisa ligge i en glaskiste, og foran stod min ven med tåreløse, smertefyldte øjne.

Da vi nu var fremme, sprang Ypsilon ud af vognen og stormede op ad trapperne, og da jeg kom derop, sad han allerede ved skrivebordet foran de fire røde vokslys og skrev.

Han hørte ikke, at jeg kom ind. Alt omkring ham var forsvundet. Den døende Turkisa optog ham helt. Jeg lagde mig ned på divanen og besluttede at blive der om natten. Jeg var virkelig bekymret.

Pennen hastede over papiret, vokslysene flakkede i vindpustet fra det åbne vindue. Papirerne flød rundt på bordet. Udtrykket i hans ansigt blev stadig mere og mere bevæget, og han var og blev som en døende. Et øjeblik havde jeg formelig følelsen af, at Turkisa døde. Han skrev langsommere og trak vejret tungt og anstrengt, mens hans blik var stift rettet mod arket, han havde foran sig. Så lod han med et pennen falde ud af hånden, hovedet sank ned, og han græd bittert. Jeg følte mig med et lettet. Jeg tænkte som så: Nu er det endelig forbi. Den grufulde fantasiverden, han i dagevis havde levet i, er borte. Jeg syntes med et, at der foregik en forandring i selve atmosfæren rundt omkring os. Det var, som om onde ånder fløj væk, de fløj ud gennem det åbne vindue, men min stakkels ven græd.

Jeg sov på divanen, og jeg måtte have sovet længe, for da jeg vågnede, var vokslysene næsten brændt ned. Ypsilon sad stadig med bøjet hoved. Jeg gik hen til ham.

"Læg dig nu og sov," sagde jeg.

Hans stemme lød helt fast, da han svarede: "Læg dig selv og sov. Bryd dig ikke om mig."

"Jamen Ypsilon," råbte jeg glad, "nu er det hele jo forbi."

"Ja, det hele er forbi," sagde han og kyssede mig på panden.

"Har du noget imod, at jeg sover på din divan resten af natten?" sagde jeg.

"Nej, bliv bare her," svarede han med et venligt blik. Han stod og så på mig, mens jeg lagde mig til rette, og da jeg råbte til

ham, at nu måtte han sandelig også tænke på at lægge sig, nikkede han smilende. Selv da jeg var ved at falde i søvn, følte jeg, at han så på mig. En varm luft strømmede ind i værelset. Et af lysene var brændt ned og gik ud, mens de andre fortsat flakkede med et uroligt genskin. Jeg så det hele i en tåge.

Dagen var begyndt at lysne, da jeg vågnede. Ypsilon var ikke i værelset. Jeg tænkte ikke videre over det. Men da jeg rejste mig for at gå hen til skrivebordet, så jeg en sammenkrøllet seddel ligge på gulvet. Inden jeg åbnede den, gik jeg hen til min vens seng. Den var ikke rørt. Jeg gyste, og i min store forvirring så jeg efter vokslysene. De stod ikke længere på bordet, men lå i hjørnet bag ovnen. Jeg så efter manuskriptet. Jo, papirerne lå spredt som før. Nu åbnede jeg sedlen. Der stod: "Turkisa er død. Alt er forbi." Mit hjerte stod stille af rædsel. Hvor var han nu? Hvor i alverden var han? Jeg skyndte mig ind i det andet værelse. Det var tomt. Jeg gik tilbage og tændte et af vokslysene, som lå i hjørnet, og med det i hånden gik jeg ud på gangen. En rød voksdråbe faldt ned. Jeg løb ned ad trappen. Der lå han. Han var død. Jeg måtte have skreget. I hvert fald kom andre mennesker løbende, de var blevet vækket af den larm, jeg lavede. "Hvad er der sket?" spurgte nogen. Andre skreg højt. Jeg følte mig forpligtet til at give en forklaring. "Han var gal," sagde jeg. En eller anden tog lyset ud af min hånd. Den skælvede.

Jeg har læst min ven Ypsilons sidste fortælling. Den er helt mislykket. Den vidner ikke om noget talent. Ikke desto mindre var Ypsilon en digter, for hvilken fantasi skal der ikke til for at forelske sig i en figur, man selv har fremtryllet med sin pen. Hvilken fantasi skal der ikke til, når man er så forelsket i denne indbildte skikkelse, at man ikke kan leve videre, når

fantasiskabningen dør i éns eget værk. Der var få, som kendte ham. Da han levede. Hans værker vil ikke skaffe ham udødelighed. For mange vil hans vanvid måske synes interessant. Lunefulde, gyldne fantasi. Den ene nærmer du dig i smiskende venskab, men han, den lykkeligste af alle narre, gjorde du til digter, han, den beklageligste af alle poeter, gjorde du til nar.

Blomsterne

Der har jeg nu spadseret omkring i gaderne hele eftermiddagen, mens de hvide snefnug tyst og langsomt dalede ned, – og er nu hjemme, og lampen brænder, og cigaren er tændt, og bøgerne ligger der, og alt er i orden til, at jeg kunne have det så rigtig hyggeligt ... Men det er ganske forgæves, og jeg kan kun tænke bestandig på dette ene og samme.

Var hun ikke for længst død for mig? ... ja, død, eller endog, som jeg med de bedragnes barnagtige patos tænkte, "værre end død"? ... Og nu, siden jeg har fået at vide, at hun ikke er "værre end død", nej, simpelthen død, ligesom de mange andre, der ligger derude, dybt under jorden, evig og altid, både når våren er inde, og når sommeren kommer med sin hede, og når sneen falder som i dag, ... så ganske uden håb om genkomst – nu ved jeg, at hun ikke døde et øjeblik tidligere for mig end for de andre mennesker ... Smerte? – Nej. Det er jo dog kun det gys, vi altid gribes af, når et væsen synker i graven, der engang har tilhørt os, og som endnu stadig står os ganske tydeligt for øje, med blikkets glans og med stemmens klang.

Ganske vist var det en stor sorg, da jeg dengang opdagede, at hun bedrog mig ... men hvor meget andet var der ikke da med i spillet! ... Vreden og det pludselige had og væmmelsen ved tilværelsen og – jo sikkert nok! – den sårede forfængelighed; – det var jo først lidt efter lidt, jeg nåede til smerten! Og så havde jeg en trøst, som blev mig til en velgerning: at hun selv måtte lide. – Jeg har dem endnu alle, hvert øjeblik kan jeg læse dem igen, de snese af breve, der tiggede, hulkede, jamrede om

tilgivelse! – Og jeg ser endnu hende selv for mig, i den mørke, engelske kjole og med den lille stråhat på, som hun stod på hjørnet af gaden, i aftenskumringen, når jeg kom ud af porten, ... og så efter mig ... Også det sidste gensyn dengang tænker jeg endnu på, hvordan hun stod for mig med de store, undrende øjne i det runde barneansigt, der nu var så blegt og forgræmmet ... Jeg gav hende ikke hånden, da hun gik; – da hun gik for sidste gang. – Og fra vinduet af så jeg hende endnu gå indtil hjørnet derhenne; der forsvandt hun – – for stedse. Nu kan hun ikke komme igen ...

At jeg overhovedet ved det, er en tilfældighed. Det kunne også have varet uger, måneder endnu. Jeg mødte i formiddags hendes onkel, som jeg ikke havde set måske et helt år, og som kun sjældent opholder sig i Wien. Kun et par gange før havde jeg talt med ham. Først, det er nu tre år siden, ved en "kegleaften", hvor også hun var til stede med sin moder. Og så sommeren derpå: da var jeg med et par venner ude i Prateren, i "Czarda". Og ved bordet ved siden af os sad onklen med to eller tre herrer, meget gemytlig, næsten lystig, og hilste på mig med sit glas. Og før han gik ud af haven, standsede han endnu foran mig, og som en stor hemmelighed betroede han mig, at hans niece sværmede for mig! – I min halvt omtågede tilstand fandt jeg det ejendommeligt og morsomt, ja næsten eventyrligt, at den gamle mand fortalte mig *det* her, til hakkebrættets og violinernes toner, – mig, der vidste det så godt, og som endnu havde duften af hendes sidste kys på mine læber ... Og nu, i formiddags! Jeg var nær gået forbi ham. Jeg spurgte ham om hans niece, mere af høflighed end af interesse ... Jeg vidste jo intet mere om hende; også brevene var for længst ophørt at

komme; kun blomster sendte hun regelmæssigt; – minder om en af vore lykkeligste dage. Én gang hver måned kom de, uden et ord til ledsagelse, tavse, ydmyge blomster ... – og da jeg spurgte den gamle, blev han helt forbavset. "De ved ikke, at det stakkels barn er død for en uge siden?" Jeg fik en heftig forskrækkelse. – Han fortalte mig derpå endnu mere. At hun havde skrantet længe, men at hun knap havde ligget otte dage til sengs ... Og hvad hun havde fejlet? ... "Humørsyge ... Blodmangel ... De læger ved jo aldrig noget rigtigt." –

Jeg blev endnu længe stående på det sted, hvor den gamle havde forladt mig; – jeg var mat og slap, som havde jeg udstået store strabadser. Og nu forekommer det mig, at jeg vel egentlig burde betragte dagen i dag som en, der har sat skel i mit liv. Dog, hvorfor? ... Hvorfor? Det er jo kun noget udvortes, der er hændet mig. Jeg følte intet mere for hende, jeg tænkte næppe på hende mere. Og at jeg har nedskrevet alt dette, har gjort mig godt: jeg er blevet roligere ... jeg begynder at føle hyggeligheden i mit hjem. – Det er overflødigt, det er selvplageri at tænke videre over det ... Der er nok en, der har dybere grund til at sørge i dag end jeg.

Jeg har gået mig en tur. Klar vinterdag. Himlen så bleg, så kold, så vid ... Og jeg er såre rolig. Den gamle mand, jeg traf i går, ... det er, ligesom det var sket for mange uger siden. – Og når jeg tænker på hende, kan jeg forestille mig hende i ejendommeligt skarpe, klare omrids; og kun ét mangler: vreden, som endnu indtil den sidste tid slog følge med mit minde om hende. Nogen virkelig forestilling om, at hun ikke er på jorden mere, at hun ligger i en kiste, at man har begravet

hende, har jeg egentlig ikke ... Der er slet ingen sorg i mig. Verden forekom mig i dag mere stille. Der var et øjeblik, hvor det stod mig klart, at der overhovedet hverken gives fryd eller smerter; – nej, der gives kun grimasser af glæde og sorg; vi ler og vi græder og indbyder vor sjæl til at være med. – Jeg kunne nu sætte mig hen og læse meget dybe, alvorlige bøger og skulle snart trænge ind i al deres visdom. Eller jeg kunne stille mig foran gamle billeder, som tidligere ikke har sagt mig noget, og deres hemmelige skønhed ville nu gå op for mig ... Og når jeg tænker på mange kære mennesker, der døde bort for mig, så krymper mit hjerte sig ikke som før – døden er blevet noget venligt; den går om iblandt os og vil intet ondt gøre os.

Sne, høj, hvid sne på alle gader. Da kom lille Grete op til mig og fandt, vi burde endelig engang tage os en kanetur. Altså har vi nu været ude på landet og er suset af sted med bjældeklang ad glatte, lyse veje, over os den blygrå himmel, – rask, rask af sted mellem hvide, skinnende bakker. Og Grete sad lænet op til min skulder og så med glade øjne frem ad den lange vej foran os. Vi kom ind i en kro, som vi godt kendte fra sommertiden af, fra dengang den lå midt i det grønne, og som nu så så forandret ud, så ensom, så ganske uden sammenhæng med den øvrige verden, som skulle man først opdage den på ny. Og kakkelovnen i gæstestuen udstrålede en hede, så vi måtte flytte bordet langt bort; for lille Gretes venstre kind og øre var blevet helt røde. Da måtte jeg kysse hende på den blegere kind.

– Så hjemturen, i halvmørke allerede. Som Grete trykkede sig op til mig og tog begge mine hænder i sine! Så sagde hun: "I dag har jeg dig endelig igen." Hun havde uden al grublen fundet det

rette ord, hvad der gjorde mig helt glad. Måske har også den skarpe sneluft på landet gjort mit sind friere igen; for friere og lettere føler jeg mig end alle de sidste dage. –

Forgangen, mens jeg om eftermiddagen lå på divanen og døsede, besneges jeg igen af en besynderlig tanke. Jeg syntes, at jeg var kold og hård. At jeg var som en, der står uden tårer, ja uden al evne til at føle, ved en grav, hvori man har sænket et elsket væsen. Som en, der er blevet så hård, at ikke engang en tidlig døds gru forsoner ham … Ja, uforsonlig, det er det rette ord …

Forbi, helt forbi. Livet, fornøjelserne og den smule kærlighed jager alt det dumme vås på porten. Jeg er nu igen mere mellem mennesker. Jeg lider dem godt, de er harmløse og snakker om alle mulige fornøjelige ting. Og Grete er et rart, kærligt pigebarn; og smukkest er hun, når hun står sådan hos mig i vinduesfordybningen, om eftermiddagen, og solstrålerne tindrer på hendes blonde hoved.

Noget sælsomt er hændt i dag … Det er den dag, hvor hun hver måned sendte mig blomsterne … Og blomsterne er atter kommet, som … som var der ingen forandring sket. – De kom tidligt i morges med posten i en lang, smal, hvid æske. Det var ganske tidligt; søvnen lå mig endnu over pande og øjne. Først mens jeg var beskæftiget med at åbne æsken, kom jeg til fuld bevidsthed … Da blev jeg næsten forskrækket … Og dér lå, sirligt

sammenholdte af en fin guldtråd, nelliker og violer … som i en kiste lå de. Og da jeg tog blomsterne i hånden, gik et gys gennem mit hjerte. – Jeg kan nok tænke mig, hvordan det går til, at de kommer endnu denne gang. Da hun mærkede, at hendes sygdom kom, måske allerede følte en anelse om dødens nærhed, har hun endnu givet den sædvanlige ordre i blomsterhandelen. Jeg skulle ikke savne hendes kærlighed. – Utvivlsomt, således må sendingen forklares; som noget ganske naturligt, som noget rørende måske … Og dog, da jeg holdt dem i hånden, disse blomster, og de syntes at skælve og bukke, da måtte jeg imod min vilje og imod al fornuft føle dem som noget gengangervæsen, som kom de lige fra hende, som var de hendes hilsen … som ville hun endnu bestandig, selv som død, fortælle om sin kærlighed, om sin – kun alt for sene troskab. – Ak, vi forstår ikke døden, aldrig forstår vi den; og intet væsen er i sandhed dødt, før også alle de er døde, som har kendt det … Jeg tog også blomsterne anderledes i hånden i dag end ellers, nænsommere, ret som kunne man gøre dem fortræd, hvis man tog for hårdt på dem … som kunne deres tavse sjæle begynde at græde sagte. Og som de nu står der foran mig på skrivebordet, i et slankt, matgrønt glas, er det mig, som om blomsterne bøjede deres hoved til sørgmodig tak. Al en unyttig længsels ve dufter mig i møde fra dem, og jeg tror, de kunne fortælle mig noget, hvis det var sådan, at vi forstod alt det levendes sprog – ikke blot alt det talendes.

Jeg vil ikke lade mig vildføre. Det er blomster, intet andet. Det er hilsner fra det hinsidige … det er ingen kalden, nej, ingen kalden fra graven. – Blomster er det, og en eller anden

ekspeditrice i en blomsterforretning har ganske mekanisk bundet dem sammen, kommet en smule vat omkring, lagt dem i den hvide æske og så besørget dem til posten. – Og nu, ja nu er de her engang, hvorfor tænker jeg mere over det? –

Jeg er meget i det fri, gør lange, ensomme spadsereture. Når jeg er mellem folk, føler jeg ingen rigtig sammenhæng med dem; trådene brister alle. Det mærker jeg også, når det kære, blonde pigebarn sidder her i min stue og pludrer løst og fast om … ja, jeg husker slet ikke, om hvad. For når hun er gået igen, er hun mig straks, i det første øjeblik allerede, så fjern, som om hun var langt borte, som tog menneskestrømmen hende straks med sig for bestandig, som var hun sporløst forsvundet. Om hun ikke kom igen, kunne jeg knap undre mig.

Blomsterne står i det slanke, grønligt skinnende glas, deres stilke når ned i vandet, og værelset dufter af dem. – De dufter endnu, skønt de allerede har stået otte dage i min stue og så småt begynder at visne. – Og jeg begriber nu alt muligt vrøvl, som jeg har lét af; jeg begriber, at man holder samtaler med naturgenstande … jeg begriber, at man kan vente på svar, når man taler med skyer og kilder – også jeg stirrer jo på disse blomster og *venter*, at de skal begynde at tale … Ak nej, jeg ved jo, at de taler bestandig … også i dette øjeblik … at de uafladeligt taler og klager, og at jeg er nær ved at forstå dem.

Hvor jeg er glad ved, at den livløse vinter nu lakker mod enden. Allerede ligger en anelse om det nære forår i luften. Tiden går ganske underligt hen. Jeg lever ikke anderledes end før, og dog er det ofte, som om min tilværelse havde mindre faste omrids. Allerede gårsdagen svømmer ud, og alt, hvad der ligger et par dage tilbage, får karakter af en uklar drøm. Atter og atter står det for mig, når Grete er gået, og især når jeg ikke har set hende i nogle dage, som om *det* var en gammel, gammel historie. Hun kommer hver gang så langvejs fra! – når hun så begynder at snakke, er det jo rigtignok snart igen ved det gamle, og jeg har en tydelig fornemmelse af nutiden og tilværelsen. Og da er næsten ordene for høje og farverne for grelle; og så usigelig langt bort den kære pige er svundet i samme øjeblik, hun forlader mig, så overrumplende og hed er hendes nærhed. Før beholdt jeg dog en efterklang og en afglans tilbage af lyse og klangfyldte øjeblikke; men nu forstummer og udslukkes alt, pludselig, som i en trykkende grotte. – Og så er jeg alene med mine blomster. De er nu visne, ganske visne. De har ingen duft mere. – Grete havde hidindtil ikke ænset dem; i dag for første gang dvælede hendes blik længe på dem, og jeg syntes, hun ville spørge mig. Men pludselig holdt, som det lod til, en hemmelig frygt hende tilbage; – hun sagde ikke et ord mere, hverken om dette eller andet, tog snart afsked med mig og gik.

De afblades langsomt. Jeg rører dem aldrig; de ville også blive til støv mellem mine fingre. Det gør mig usigelig ondt, at de er visnet. Hvorfor jeg ikke har kraft nok til at gøre en ende på det dumme gengangervæsen, ved jeg ikke. De gør mig syg, disse

døde blomster. Somme tider kan jeg ikke holde det ud; jeg løber min vej. Og midt på gaden tager det mig så, – jeg må tilbage, må se til dem. Og der finder jeg dem så i det samme grønne glas, således som jeg forlod dem, matte og bedrøvelige. I går aftes græd jeg foran dem, som man græder på en grav, og tænkte slet ikke på hende, fra hvem de egentlig kommer. – Måske tager jeg fejl – men jeg tror, at også Grete føler tilstedeværelsen af noget sælsomt i min stue. Hun ler ikke mere, når hun er hos mig. Hun taler ikke så højt, ikke med denne friske, muntre stemme, som jeg var vant til. Jeg modtager hende jo ganske vist ikke som før. Også pines jeg af en stadig angst for, at hun dog engang kunne spørge mig; og jeg ved, at ethvert spørgsmål ville være mig uudholdeligt.

Tit tager hun sit håndarbejde med; og når jeg endnu er ved bøgerne, sidder hun stille ved bordet, hækler eller broderer og venter tålmodigt, til jeg lægger bøgerne bort og rejser mig og kommer hen til hende for at tage arbejdet fra hende. Så løfter jeg den grønne skærm af lampen, som hun har siddet ved, og over hele stuen breder sig det venlige, milde lys. Jeg holder ikke af, at hjørnerne ligger i mørke.

Forår! – Vidt åbent står mit vindue. Sent i aftes så jeg med Grete ud på den mørke gade. Luften om os var blød og varm. Og da jeg så hen til gadehjørnet, hvor lygten står og breder et svagt lys om sig, stod der pludselig en skygge derhenne. Jeg så den og så den ikke ... Jeg ved jo, at jeg ikke så den ... Jeg lukkede øjnene. Og gennem de lukkede låg kunne jeg pludselig se; og der stod den ulykkelige skabning, i lygtens svage skær, og jeg så ansigtet med uhyggelig tydelighed, som om det belystes af en gul sol, og

så i det blege, forgræmmede ansigt de store, undrende øjne … Da gik jeg langsomt bort fra vinduet og satte mig til skrivebordet. Der viftede lysets flamme for pustet, som kom derudefra; og jeg blev siddende uden at røre mig; for jeg vidste, at det stakkels væsen stod på gadehjørnet og ventede; og hvis jeg havde turdet røre ved de døde blomster, så havde jeg taget dem ud af glasset og bragt hende dem … Således tænkte jeg, tænkte det ganske bestemt, og vidste samtidig, at det var vanvid. Grete gik nu også fra vinduet, blev et øjeblik stående bag min stol og berørte mit hår med sine læber. Så gik hun, lod mig alene …

Jeg stirrede på blomsterne. Det er slet ingen blomster mere, det er næsten kun nøgne stilke, tørre og ynkelige … De gør mig syg og rasende. – og det må vel være tydeligt at forstå; ellers havde Grete da nok spurgt mig engang; men hun føler det jo også – hun flygter undertiden, som om der var spøgelser i min stue. –

Spøgelser! – Det er dem, det er dem, der *er*! – Døde ting giver livets rolle. Og når visnende blomster lugter råddent, så er det kun erindring om den tid, da de blomstrede og duftede. Og afdøde kommer igen, så længe vi ikke glemmer dem. – Hvad hjælper det, at hun ikke mere kan tale? – jeg kan jo høre hende endnu! Hun er ikke synlig mere; men jeg kan se hende endnu! – – Og foråret derude, og solskinnet, der glider i en klar strøm over mit gulvtæppe, og duften af friske syrener, der kommer herind fra den nære park, og menneskene, som går forbi dernede og som ikke kommer mig ved, *det* er netop det levende? – Jeg kan rulle gardinerne ned, og solskinnet er dødt. Jeg vil

intet vide mere om alle disse mennesker, og de er døde. Jeg lukker vinduet, ingen syrenduft bølger om mig mer, og foråret er dødt. Jeg er mægtigere end solen og menneskene og foråret. Men mægtigere end jeg er erindringen, som kommer, *når* den vil, og fra hvilken ingen flugt er mulig. Og disse tørre stilke i glasset er mægtigere end al syrenduft og alt forår.

Jeg sad over disse blade, da Grete trådte ind. Aldrig var hun kommet så tidligt på dagen; sjældent, før skumringen faldt på. Jeg blev forundret, næsten forlegen. Et par sekunder blev hun stående i døren, og jeg så på hende uden at hilse. Da smilede hun og kom nærmere. Hun havde en buket friske blomster i hånden. Uden at sige et ord gik hun lige hen til mit skrivebord og lagde blomsterne foran mig. Og i næste sekund griber hun efter de visne i det grønne glas. Det var, som man greb i mit hjerte; – men jeg kunne intet sige … Og da jeg vil rejse mig og tage hende i armen, ser hun leende på mig, holder armen med de visne blomster højt i vejret, løber bag om skrivebordet til vinduet og kaster dem uden videre ned på gaden. Jeg har en følelse, som måtte jeg ned efter dem. Men der står pigebarnet, lænet til vindueskarmen, med ansigtet vendt mod mig, og over hendes blonde hoved strømmer solskinnet, det varme, levende solskin … Og rig syrenduft kommer derovrefra. Jeg ser på det tomme, grønne glas, der står på skrivebordet, og jeg føler mig, jeg ved ikke selv – friere, tror jeg, meget friere end før. Da kommer Grete, tager sin lille buket og holder den op for mit ansigt, – kølige, hvide syrener … så sund, så frisk en duft … så bløde, så kølige; jeg kunne gerne begrave mit ansigt helt i dem … Smilende, hvide, kyssende blomster – jeg følte, at

spøgeriet var forbi. – Grete stod bag ved mig og purrede mig i håret med sine kåde hænder. "Du kære nar!" sagde hun. – Vidste hun, hvad hun havde gjort? ... Jeg tog hendes hænder og kyssede dem. – – Og i aften gik vi ud i det fri, ud i foråret. Jeg er just nu kommet tilbage med hende. Jeg har tændt lyset; vi har gået meget, og Grete er blevet så træt, at hun er slumret ind i lænestolen derhenne ved kakkelovnen. Hun er meget smuk, som hun sidder der og smiler i søvne.

Foran mig i det slanke, grønne glas står syrenerne. Nede på gaden – nej, nej, de ligger for længst ikke mere dernede. Vinden har allerede vejret dem hen med det andet støv.

At dø

Det begyndte allerede så småt at mørkne, og Marie rejste sig fra bænken, hvor hun havde siddet den sidste halve time, i begyndelsen læsende i sin bog, men dernæst med øjnene rettede mod indgangen til den allé, ad hvilken Felix sædvanlig kom. Han plejede ikke at lade så længe vente på sig. Det var blevet noget køligere, men luften havde dog endnu al den svindende majdags mildhed.

Der var nu ikke mange folk i Augarten mere, og de fleste af de spadserende bevægede sig i retning af porten, der snart skulle lukkes. Marie var allerede nær ved udgangen, da hun fik øje på Felix. Skønt han kom for sent, gik han ganske langsomt; og først da hans øjne mødte hendes, skyndte han sig lidt mere. Hun blev stående og ventede på ham, og idet han smilende trykkede hendes hånd, som hun langsomt havde strakt ud imod ham, spurgte hun ham med en blid bebrejdelse i tonen: "Var det da nødvendigt, du skulle arbejde så længe?" Han gav hende armen og svarede intet. "Var det?" gentog hun. "Ja, min pige," sagde han så, "og jeg glemte rent at se på uret." Hun betragtede ham fra siden. Han forekom hende blegere end ellers. "Tror du ikke," spurgte hun kærligt, "at det var bedre, du ofrede dig en smule mere for din Marie? Lad dog dine arbejder hvile en tid lang! Vi vil nu spadsere noget mere. Ikke sandt? Du skal herefter stadig ud med mig."

"Så?" ...

"Jo, Felix. Jeg lader dig overhovedet ikke være alene mere." Han så hurtigt, ligesom forskrækket, på hende. "Hvad er der i

vejen?" spurgte hun.

"Ingenting!"

De var nået til udgangen, og aftenens gadeliv svirrede muntert om dem. Der syntes at ligge over byen noget af den ubevidste almindelige lykke, som våren plejer at brede over den.

"Ved du, hvad vi kunne?" sagde han.

"Hvad?"

"Gå i Prateren."

"Å nej, der var så koldt dernede forleden."

"Men se, det er jo næsten lummert her på gaden. Vi kan jo gå hjem igen straks. Lad os bare gå!" Han talte stødvis, adspredt.

"Nej, men hvordan er det, du taler, Felix?"

"Hvad behager ...?"

"Hvad er det, du tænker på? ... Du er jo hos mig, hos din egen pige!"

Han så på hende med et stift, åndsfraværende blik.

"Du!" udbrød hun angst og trykkede hans arm fastere.

"Jo, jo," sagde han og tog sig sammen, "det er virkelig lummert. Jeg er slet ikke adspredt! Og om så var, så må du ikke tage mig det ilde op."

De lagde vejen gennem gaderne ned mod Prateren. Felix var endnu tavsere end ellers. Lygterne var allerede tændte nu.

"Var du så hos Alfred i dag?" spurgte hun pludselig.

"Hvorfor?"

"Nå, du tænkte jo på det."

"Så ...?"

"Du følte dig jo så mat i går aftes."

"Ganske vist."

"Og du har ikke været hos Alfred?"

"Nej."

"Men ser du, endnu i går var du syg, og i aften vil du ned i den fugtige Prater. Det er virkelig uforsigtigt."

"Å, det er jo lige meget."

"Snak dog ikke sådan! Du ødelægger dig til sidst i bund og grund."

"Jeg be'r dig," sagde han med næsten grædefærdig stemme, "lad os gå derned, lad os dog bare gå! Jeg længes efter Prateren. Vi går derhen, hvor der var så rart forleden dag. Du husker nok, ind i havesalonen; der er der jo heller ikke koldt."

"Ja vel, ja."

"Nej, det er virkelig sandt! Og i aften er det jo i det hele taget varmt. Hjem kan vi jo ikke gå. Det er for tidligt. Og jeg vil heller ikke spise inde i byen; for jeg har ingen lyst til i aften at sætte mig ind i en kvalm restauration; og så har jeg også skade af tobaksrøgen; – og jeg vil heller ikke se mange mennesker omkring mig, – den støj smerter mig!"

Til en begyndelse havde han talt hurtigt, og højere end ellers; men de sidste ord døde næsten hen. Marie hang sig fastere ved hans arm. Hun var bange til mode og talte ikke mere, fordi hun følte tårer i sin røst. Hans længsel efter den stille beværtning i Prateren, efter forårsaftenen i det grønne og stille havde meddelt sig til hende. Efter at de begge havde tiet en stund, opdagede hun et langsomt og mat smil på hans læber; og idet han nu vendte sig om imod hende, prøvede han at lægge et udtryk af lykke i sit smil. Men hun, der kendte ham så godt, følte let det tvungne i det. –

Nu var de i Prateren. Den første allé der, som drejede af fra hovedvejen og næsten ganske tabte sig i mørket, førte til deres mål. Der lå den tarvelige beværtning. Den store have var næppe oplyst, bordene stod uden dug på, stolene lænede op til dem. I kuplerne på de tynde, grønne stolper flakkede røde flammer med et mat skær. Der sad et par gæster, og sammen med dem værten selv. Marie og Felix gik forbi dem, værten rejste sig og lettede på huen. De åbnede døren til havesalonen, hvor et par nedskruede gasblus spruttede og kogte. En piccolo havde siddet og sovet i en krog. Nu rejste han sig i en fart, skyndte sig at skrue gassen op og hjalp gæsterne af med overtøjet. De satte sig hen i en krog, hvor der var hyggeligt halvmørkt, og rykkede deres stole ganske nær sammen. De bestilte, uden at vrage længe, noget mad og noget vin, og var nu ene. Udenfor blinkede kun fjernt de matte lygteflammer. Selv salens hjørner tabte sig i halvmørke.

De tav endnu stadig begge, indtil endelig Marie begyndte forpint, med skælvende stemme: "Men sig mig, Felix, hvad er der dog i vejen? Jeg be'r dig, sig mig det dog!"

Atter kom dette smil om hans læber. "Intet, min pige," sagde han; "spørg mig ikke. Du kender jo mine luner – eller kender du dem måske ikke endnu?"

"Jo vel, dine luner – ja – men du er ikke i dårligt lune, du er forstemt, det ser jeg jo godt; det må have en grund. Jeg be'r dig, Felix, hvad er der dog i vejen? Sig mig det, hører du!"

Han satte et utålmodigt ansigt op, for den lille opvarter kom just i det samme ind med det bestilte. Og da hun endnu en gang gentog: "Sig mig det, sig mig det," pegede han med øjnene på drengen og gjorde en fortrydelig bevægelse. Drengen gik. "Nu

er vi alene," sagde Marie. Hun flyttede endnu nærmere og tog begge hans hænder i sine. "Hvad er der i vejen med dig, hvad er der? Jeg må vide det. Holder du da ikke af mig mere?" Han tav. Hun kyssede hans hånd; han trak den langsomt til sig. "Nå – altså?" Han så sig om, ligesom han søgte hjælp. "Jeg be'r dig, lad mig i fred! Spørg ikke, plag mig ikke!" Hun slap hans hånd og så ham lige ind i ansigtet. "Jeg *vil* vide det." Han rejste sig og trak vejret dybt. Så tog han sig med begge hænder til hovedet og sagde: "Du gør mig til sidst vanvittig. Spørg mig ikke!" En god stund blev han stående således, med stive øjne, og hun fulgte ængsteligt hans blik, der var rettet ud i det tomme rum. Så satte han sig ned og åndede roligere, mens en træt mildhed bredte sig over hans træk. Efter endnu et par sekunders forløb syntes al rædsel at have forladt ham, og han sagde til Marie, sagte, elskværdigt: "Drik dog, spis dog!"

Hun tog lydigt kniv og gaffel og spurgte ængsteligt: "Og du da?" "Ja, ja," svarede han, men blev siddende ubevægelig og rørte intet. "Så kan jeg heller ikke," sagde hun. Så begyndte han da at spise og drikke. Men snart lagde han stille kniv og gaffel fra sig, støttede hovedet i hånden og så ikke på Marie. Hun betragtede ham en lille stund med sammenpressede læber, så drog hun hans arm bort, som skjulte hans ansigt for hende. Og nu så hun, hvor det tindrede i hans øjne, og i samme øjeblik, som hun skreg: "Felix, Felix!" begyndte han at græde, en indestængt, hulkende gråd. Hun tog hans hoved ind til sit bryst, strøg ham over håret, kyssede hans pande, ville kysse hans tårer bort. "Felix, Felix!" Og han græd sagtere og sagtere. "Hvad *er* der i vejen, min skat, min tilbedte, min eneste skat? Sig mig det dog!" Da kom det tungt og dumpt op til hende – for

hans hoved lå endnu stadig presset ind mod hendes bryst –: "Marie, Marie, jeg ville ikke sige dig det. Et år endnu, og så er det forbi." Og nu græd han heftigt og højt. Men hun sad der med opspilede øjne, dødbleg, og forstod det ikke, ville intet forstå. Noget koldt og forfærdeligt snørede hendes strube sammen, til hun pludselig skreg: "Felix, Felix!" styrtede ned foran ham og så op i hans forgrædte, forstyrrede ansigt, der nu var sunket ned på brystet. Han så hende knæle for sig og hviskede: "Stå op, stå op!" Mekanisk lydende hans ord rejste hun sig og satte sig lige overfor ham. Hun kunne ikke tale, hun kunne ikke spørge. Men han, atter efter et par sekunders dyb tavshed, udbrød pludselig højt klagende, med blikket rettet opad, som tyngede noget ubegribeligt på ham: "Forfærdeligt, forfærdeligt!"

Hun fik sin stemmes brug igen. "Kom, kom!" – men mere kunne hun ikke få frem. "Ja, lad os gå," sagde han med en bevægelse, som om han ville ryste noget af sig. Han kaldte på opvarteren, betalte, og de forlod hurtigt salen.

Udenfor favnedes de af den tavse forårsnat. I den mørke allé standsede Marie og greb sin kærestes hånd. "Forklar mig nu endelig ..."

Han var blevet fuldkommen rolig, og, hvad han nu sagde hende, lød jævnt og simpelt, som om det egentlig ikke var noget videre. Han gjorde først sin hånd fri og klappede hendes kinder. Så mørkt var det, at de knap kunne se hinanden. "Du må ikke blive forskrækket, lille Mis; et år er jo langt, å, så langt! Men jeg har kun et år tilbage at leve i." Hun gav et skrig fra sig: "Men du er jo forrykt, du er forrykt!"

"Det er ynkeligt af mig, at jeg i det hele taget siger dig det, og dumt oven i købet. Men, ved du, at gå ganske ene om med den viden, evig og altid med denne tanke – jeg havde jo dog sandsynligvis ikke holdt det ud længe. Måske er det endda godt, at du vænner dig til den. Men kom nu, – hvorfor står vi egentlig her? Jeg selv er jo allerede fortrolig med tanken, Marie. Alfred har jeg længe ikke troet mere."

"Du var altså ikke hos Alfred? Men de andre forstår jo ingenting."

"Ser du, min pige, jeg har i de sidste uger lidt så frygteligt under uvisheden. Nu er det bedre. Nu ved jeg det i det mindste. Jeg var oppe hos professor Bernard; han har i alt fald sagt mig sandheden."

"Vist ikke, nej, han har ikke sagt dig sandheden. Han har sikkert kun villet gøre dig bange, for at du skal blive forsigtigere."

"Kære du, jeg har talt meget alvorligt med manden. Jeg måtte have klarhed. Også for din skyld, forstår du."

"Felix, Felix," skreg hun og slog begge arme om ham. "Hvad er det, du siger? Uden dig lever jeg ikke en dag, ikke en time."

"Kom!" sagde han stille. "Vær rolig." De var nået til Praterens udgang. Større liv var der kommet omkring dem, lys og larm, vognrummel på gaderne, sporvognes fløjten og ringen, et jernbanetogs tunge rullen på broen over deres hoveder. Marie fo'r sammen. Alt dette liv fik med ét noget hånende og fjendtligt ved sig og voldte hende smerte. Hun drog ham med sig, så de ikke kom ud på hovedgaden, men lagde vejen hjemad gennem de stille sidegader.

Et øjeblik fo'r den tanke hende gennem hovedet, at han burde tage en vogn; men hun trykkede sig ved at sige det til ham; man kunne jo gå langsomt.

"Du dør ikke, nej, nej," sagde hun halvhøjt og trykkede sit hoved fast ind mod hans skulder. "Men uden dig vil jeg heller ikke leve mere."

"Kære barn, du kommer nok på andre tanker. Jeg har overvejet alting vel. Jo, det gør du sikkert. Ved du hvad, da grænsen således på én gang var trukket, så jeg så skarpt og klart."

"Der er ingen grænse."

"Du har ret, min skat, – man kan ikke tro det. Jeg tror det jo ikke selv i dette øjeblik. Det er noget så ufatteligt, ikke sandt? Tænk en gang: jeg, som går her ved din side og udtaler ord, ganske højt, så du hører dem, jeg skal om et år ligge der i jorden, kold, måske allerede henrådnet."

"Hør dog op, hør dog op!"

"Og du, du vil se ud ligesom nu. Aldeles som nu, måske endnu en smule bleg af gråd; men så kommer der igen en aften, mange aftener, og sommeren og efteråret og vinteren og igen et forår, – og så har jeg allerede et helt år været kold og død. Ja! – – Hvad er der dog?"

Hun græd bitterligt. Tårerne strømmede hende ned over kinder og hals.

Da gled et fortvivlet smil over hans træk, og han hviskede frem mellem tænderne, hæst, bittert: "Undskyld!"

Hun blev ved at hulke, mens de gik, og han tav. Deres vej førte dem langs Stadtpark, gennem mørke og stille, brede gader, over hvilke en svag, sørgmodig syrenduft fra parkens

buske bares hen. Langsomt gik de videre. På den anden side høje huse, monotont grå og gule. Karlskirkens mægtige kuppel, knejsende op mod den blå nathimmel, kom nærmere. De drejede ind i en sidegade og havde snart nået det hus, hvor de boede. Langsomt steg de op ad de svagt oplyste trapper og hørte indenfor døre og gangvinduer tjenestepigernes pludren og latter. Efter et par minutters forløb stod de i deres dagligstue og havde lukket døren efter sig. Vinduet var åbent, et par mørke roser, der stod i en simpel vase på toiletbordet, duftede gennem stuen. Op fra gaden lød en sagte summen. De gik begge til vinduet. I genbohuset var alt stille og mørkt. Så satte han sig i sofaen. Hun lukkede skodderne og rullede ned, tændte så lys og satte stagen hen på bordet. Han havde ikke set noget af alt dette, men sad der, hensunket i sig selv. Hun kom hen til ham. "Felix!" udbrød hun. Han så op og smilede. "Og så, du lille?" spurgte han. Og som han sagde disse ord med sagte, blød stemme, blev hun grebet af en uendelig angst. Nej, hun ville ikke miste ham. Aldrig, aldrig! Aldrig i livet! Det var heller ikke sandt. Det var slet ikke muligt. Hun prøvede på at tale, ville sige ham alt dette. Hun kastede sig ned for ham og mægtede ikke at få et ord frem. Så lagde hun hovedet i hans skød og græd. Hans hænder hvilede på hendes hår. "Ikke græde," hviskede han ømt, "ikke græde mere, lille Mis!" Hun løftede sit hoved; der kom et vidunderligt håb over hende. "Det er ikke sandt, vel? Er det vel?" Han kyssede hende på munden, et langt, brændende kys. Så sagde han næsten hårdt: "Det *er* sandt" og rejste sig. Han gik hen til vinduet og stod der helt i skygge. Kun til hans fødder nåede lysskæret. Efter en stunds forløb begyndte han at tale. "Du må vænne dig til tanken. Tænk simpelthen, at det nu er

sådan, vi skilles. Du behøver jo slet ikke at vide, at jeg ikke mere er til."

Hun lod ikke til at høre ham. Sit ansigt havde hun gemt i sofaens puder. Han fortsatte: "Når man tænker filosofisk over sagen, så er det ikke så frygteligt. Vi har jo endnu tid nok til at være lykkelige i; ikke, Mis?"

Hun så pludselig op med store, tåreløse øjne. Så løb hun hen, klamrede sig til ham og holdt ham med begge arme knuget ind til sit bryst. Hun hviskede: "Jeg vil dø med dig." Han smilede. "Det er barnagtighed. Jeg er ikke så smålig, som du tror. Jeg har heller slet ikke ret til at trække dig med mig."

"Jeg kan ikke være til uden dig."

"Hvor længe *har* du ikke været til uden mig? Og jeg var jo allerede fortabt, da jeg for et år siden lærte dig at kende. Jeg vidste det ikke, men jeg anede det allerede dengang."

"Du ved det heller ikke i dag."

"Jo, jeg ved det, og derfor giver jeg dig allerede i dag fri."

Hun klyngede sig fastere til ham. "Tag imod mit tilbud, tag imod det," sagde han. Hun svarede ikke, men så op på ham, som kunne hun ikke forstå det.

"Du er så smuk og så rask! Hvilken herlig ret har du ikke til at leve! Lad mig fare."

Hun gav et skrig. "Jeg har levet med dig, jeg dør med dig!"

Han kyssede hende på panden. "Du gør det ikke, jeg forbyder dig det. Du må slå dig de tanker af hovedet."

"Jeg sværger dig til ..."

"Sværg ikke; du ville en skønne dag bede mig om at løse dig fra din ed."

"Det er altså din tro på mig!"

"Oh, du elsker mig, jeg ved det. Du forlader mig ikke før ..."

"Aldrig, aldrig forlader jeg dig." Han rystede på hovedet. Hun trykkede sig ind til ham, tog begge hans hænder og kyssede dem.

"Du er så god," sagde han; "det gør mig så bedrøvet."

"Vær ikke bedrøvet. Hvad der så end kommer, vi to har samme skæbne."

"Nej," sagde han alvorligt og bestemt, "lad det fare. Jeg er ikke som de andre, vil ikke være det. Jeg forstår så godt det alt sammen. Ynkeligt var det af mig, om jeg ville høre længere på dig, om jeg lod mig beruse af disse ord, som det første øjebliks smerte indgiver dig. Jeg må gå bort, og du må blive tilbage."

Hun havde atter begyndt at græde. Han klappede og kyssede hende for at berolige hende, og de blev stående ved vinduet og talte ikke mere. Minutterne gik, lyset brændte ned.

Da der var gået en stund således, gik Felix hen og satte sig i sofaen. En stor træthed var faldet på ham. Marie kom og satte sig ved hans side. Varsomt tog hun hans hoved og lagde det op til sin skulder. Han så kærligt på hende og lukkede øjnene. I denne stilling sov han ind. –

Morgenen kom listende, bleg og kølig. Felix var vågnet. Endnu lå hans hoved ved hendes bryst. Men hun sov dybt og fast. Han rejste sig sagte fra hende og gik hen til vinduet og så ned på gaden, som lå der mennesketom i morgendæmringen. Der gik en kuldegysning gennem ham. Lidt efter havde han strakt sig påklædt på sengen og stirrede op i loftet. –

Det var høj lys dag, da han vågnede. Marie sad på sengekanten og havde kysset ham vågen. De smilede begge. Havde det ikke været en ond drøm alt sammen? Han syntes selv

nu, at han var så rask, så frisk. Og udenfor lo solen. Op fra gaden lød larm og råb. Alting var lutter liv. I genbohuset havde de allerede åbnet mange vinduer. Og der på bordet stod frokosten parat som hver morgen. Så lyst der var i værelset! I hver krog trængte dagen ind. Solstøvet flimrede, og overalt, overalt håb, håb, håb!

Doktoren røg endnu sin eftermiddagscigar, da man meldte ham en dame. Det var før hans konsultationstid, og Alfred blev i grunden ærgerlig. "Marie!" udbrød han forbavset, da hun trådte ind.

"De må ikke være vred, at jeg forstyrrer Dem så tidligt ... Oh, bliv blot ved at ryge."

"Hvis De tillader. – Men hvad er der dog på færde?"

Hun stod foran ham med den ene hånd støttet på skrivebordet og holdende sin parasol i den anden. "Er det sandt, at Felix er så syg?" Hun stødte ordene hastigt frem. "Å, De bliver bleg! Hvorfor har De ikke sagt mig det, hvorfor ikke?"

"Men hvad falder Dem dog ind?" Han gik op og ned i værelset. "De er jo rent gal. Sæt Dem nu ned."

"Svar mig!"

"Ja, vist er han svag. Det er jo ikke noget nyt for Dem."

"Han er fortabt!" brød hun ud i et skrig.

"Nå, nå ... men dog!"

"Jeg ved det; han selv også. I går var han hos professor Bernard, han har sagt ham det."

"Man har også set en professor tage fejl."

"De har jo undersøgt ham tit; sig mig sandheden."

"I slige sager gives der ingen absolut sandhed."

"Nej, fordi han er Deres ven. De *vil* naturligvis ikke sige det, vel? Men jeg kan se det på Dem. Det er altså sandt, det er sandt! O Gud! O Gud!"

"Kære barn, berolig Dem dog!"

Hun så hurtigt op på ham. "Er det sandt?"

"Nå ja, han er syg, det ved De jo."

"Ah – –"

"Men hvorfor har man sagt ham det? Og så ..."

"Nå, altså? – Men jeg be'r Dem, giv mig intet håb, hvis der intet er."

"Man kan aldrig med sikkerhed forudse det. Det kan vare længe sådan."

"Jeg ved det jo, et år."

Alfred bed læberne sammen. "Vil De sige mig, hvorfor har han egentlig været hos en anden læge?"

"Nå, ganske simpelt, fordi han vidste, at De aldrig vil sige ham sandheden."

"Det er for dumt!" fo'r doktoren op. "Det er for dumt! Jeg begriber ikke sådan noget! Som om det var så påtrængende nødvendigt at gøre et menneske ..."

I dette øjeblik gik døren op, og Felix trådte ind.

"Jeg tænkte det," sagde han, da han fik øje på Marie.

"Du gør mig nogen rare dumheder," udbrød doktoren, "virkelig nogen rare dumheder!"

"Lad fraserne fare, min kære Alfred," svarede Felix. "Jeg takker dig hjerteligt for din gode vilje; du har handlet som en ven, du har opført dig brillant."

Marie faldt ind: "Han siger, at professoren vist ..."

"Å, ti stille!" afbrød Felix hende. "Så længe det gik an, kunne I have lov at holde mig i illusionen. Fra nu af vil det være en flov komedie."

"Du er et barn," sagde Alfred. "Der går mange mennesker omkring her i Wien, som man har dødsdømt for tyve år siden og mere."

"Men de fleste af dem er dog allerede begravet."

Alfred gik op og ned ad gulvet. "Først og fremmest, – der har intet forandret sig fra i går til i dag. Du er nu herefter mere forsigtig, det er det hele; du lyder mig bedre end hidtil, det er det gode ved sagen. Det er ikke mere end otte dage siden, at her var en halvtredsårig herre hos mig og ..."

"Ja, den kan jeg," afbrød Felix ham. "Om den her halvtredsårige herre, der har været opgivet, da han var tyve, og nu ser frisk og blomstrende ud og har otte sunde og raske børn."

"Sådanne tilfælde forekommer, det er der slet ingen tvivl om," indvendte Alfred.

"Ved du hvad," svarede Felix, "jeg hører ikke til den slags mennesker, der sker undere med."

"Undere?" udbrød Alfred, "det er lutter naturlige ting."

"Men se dog blot på ham!" sagde Marie. "Jeg finder, han ser bedre ud nu end i vinter."

"Han må skam bare skåne sig," mente Alfred og standsede foran sin ven. "Nu rejser I ud i bjergene, og dér dovnes der, – ordentligt."

"Hvornår skal vi rejse?" spurgte Marie ivrigt.

"Å, det er jo dog vrøvl alt sammen," sagde Felix.

"Og til efteråret tager I til syden."

"Og næste forår?" spurgte Felix ironisk.

"Er du forhåbentlig rask," udbrød Marie.

"Ja, rask," sagde Felix og lo, "rask! – I ethvert fald ikke syg mere."

"Det er jo det, jeg altid siger," udbrød doktoren, "disse store klinikere er, alle som én, ikke psykologer."

"Fordi de ikke indser, at vi ikke kan tåle at vide sandheden," indvendte Felix.

"Der gives slet ingen sandheder, siger jeg dig. Manden har tænkt sig, at han måtte gøre dig Helvede hedt, for at du ikke skal være letsindig. Det har sådan omtrent været hans tankegang. Hvis du, til trods for hans forudsigelse, kommer dig, er det jo ingenlunde nogen blamage for ham. Han har jo blot varskoet dig."

"Lad os holde op med den barnagtige snakkerads," faldt Felix ind. "Jeg har talt meget alvorligt med manden, jeg har forstået at gøre ham klart, at jeg må have vished. Familieforhold! Det imponerer dem jo altid. Og jeg må oprigtigt tilstå, uvisheden var allerede blevet mig en alt for stor elendighed."

"Som om du nu havde vished!" fo'r Alfred op.

"Ja, nu har jeg vished. Den ulejlighed, du gør dig nu, er ganske spildt. Det drejer sig nu kun om at tilbringe det sidste år så viseligt som muligt. Du skal få at se, min kære Alfred, at jeg er mand for at forlade denne verden med et smil. – Nå, græd ikke, Mis; du aner slet ikke, hvor skøn du engang vil finde denne verden uden mig. Hvad, Alfred, tror du ikke?"

"Å, ti stille! Du piner jo pigebarnet ganske overflødigt."

"Det er sandt, – det var fornuftigere at gøre ende på det i en fart. Forlad mig, Mis, gå din vej, lad mig dø alene!"

"Giv mig gift, doktor!" skreg Marie pludselig.

"I er jo forrykte begge to," udbrød Alfred.

"Jo, gift! Jeg vil ikke leve et sekund længere end han, og han skal få troen i hænde. Han vil ikke tro mig. Hvorfor dog ikke? Hvorfor ikke?"

"Du, Mis, nu vil jeg sige dig noget. Hvis du kommer med det vås en gang endnu, blot én gang endnu, så forsvinder jeg sporløst fra din nærhed. Så ser du mig overhovedet ikke mere. Jeg har ikke ret til at lænke din skæbne til min; jeg vil slet ikke heller have det ansvar."

"Hør, min kære Felix," begyndte doktoren, "du er så god at rejse hellere i dag end i morgen. Sådan kan det ikke blive ved. Jeg skal følge jer på banen i aften, og den kraftige luft og hvilen, håber jeg, vil gøre jer begge fornuftige igen."

"Ganske som du vil," sagde Felix; "mig er det såre ligegyldigt, hvor ..."

"Ja, det er godt," afbrød Alfred ham. "Der er foreløbig ikke den mindste grund til at fortvivle, og du kan egentlig ganske udelade de sørgelige bibemærkninger."

Marie tørrede sine tårer og så taknemmeligt på doktoren.

"Stor psykolog," sagde Felix smilende. "Når en læge er grov imod en, synes man straks, man er så rask."

"Jeg er fremfor alt din ven. Du husker altså ..."

"Rejse – i morgen – til bjergene!"

"Ja, men det skal være alvor."

"Nå, jeg takker dig i alt fald så mange gange," sagde Felix, idet han rakte sin ven hånden. "Og lad os nu gå. Der er allerede en, der rømmer sig derude. Kom, Mis!" –

"Jeg takker Dem, hr. doktor," sagde Marie, da hun bød farvel.

"Her er jo ikke noget at takke for. Vær bare fornuftig og pas på ham. Altså – på gensyn!" –

På trappen udbrød Felix pludselig: "Rart menneske, den doktor, hvad?"

"O ja!"

"Og ung og rask og har måske endnu fyrre år for sig – eller hundrede."

De stod på gaden. Rundt om dem lutter mennesker, der gik og snakkede og lo og levede og ikke tænkte på døden.

De flyttede ind i et lille hus tæt ved søen. Det lå afsides fra selve landsbyen som en af de sidste isolerede udløbere af husrækken, der strakte sig langs vandet. Og bag huset hævede engene sig bakkeformet, længere oppe lå agre i blomst. Langt bagude, kun sjældent synlig, fjerne bjerges udviskede linje. Og når de fra deres lejlighed trådte ud på verandaen, der på fire brune, fugtige pæle bares oppe over det klare vanddyb, så lå overfor dem på den anden bred den lange kæde af hårde fjelde, over hvis højder den tavse himmels kolde glans hvilede.

I de første dage af deres ophold her var en vidunderlig fred kommet over dem, som de selv knap kunne fatte. Det var, som havde den almindelige skæbne kun på deres vante opholdssted haft magt over dem; her under de nye forhold gjaldt intet af det mere, som var blevet dem beskikket i en anden verden. Ej heller havde de, siden de gjorde hinandens bekendtskab, nogensinde fundet en så vederkvægende ensomhed. Det kunne undertiden hænde, at de så på hinanden, som om der havde været en lille historie mellem dem, en trætte eller en misforståelse, som der dog ikke måtte snakkes om mere. Felix følte sig disse smukke

sommerdage så vel, at han ikke længe efter ankomsten igen ville tage fat på arbejdet. Men Marie tillod det ikke. "Helt rask er du endnu ikke," sagde hun smilende. Og på det lille bord, hvor Felix havde opstablet sine bøger og papirer, dansede solstrålerne, ind gennem vinduet kom fra søen en blød, indsmigrende luft, der ikke kendte noget til alle denne verdens ulykker.

En aften roede, som sædvanlig, en gammel bonde dem ud på søen. De havde en god, bred båd med en polstret tofte i, på hvilken Marie plejede at tage plads, mens Felix lagde sig ved hendes fødder, indsvøbt i en varm, grå plæd, der således på én gang gjorde tjeneste som underlag og som dække. Hovedet hvilede ved hendes knæ. Over den vidtstrakte, rolige vandflade hvilede en let tåge, og det så ud, som om dæmringen steg langsomt op af søen for lidt efter lidt at brede sig hen mod bredderne. Felix vovede sig i aften til at ryge en cigar og lå der og så frem for sig, ud over bølgerne, hen mod klipperne, om hvis runde toppe der svømmede en mat solglans.

"Sig mig, Mis," begyndte han, "tør du se op i vejret?"

"Hvorhen?"

Han pegede med fingeren mod himlen. "Der lige op, i det mørkeblå. Jeg kan nemlig ikke. Det er mig uhyggeligt."

Hun så i vejret og lod sit blik nogle sekunder dvæle deroppe. "Mig gør det snarere godt," sagde hun.

"Så? Når himlen er så klar som i aften, kan jeg nu slet ikke tåle det. Dette fjerne, dette uhyggelige fjerne! Når der står skyer deroppe, er det mig ikke så ubehageligt; skyerne hører dog endnu til os, – der ser jeg ind i noget beslægtet."

"I morgen får vi nok regn," faldt bonden ind; "bjergene er alt for nær i aften." Og han hvilede på årerne, så at båden gled ganske lydløst og stadig langsommere hen over bølgerne.

Felix rømmede sig. "Underligt nok – jeg kan ikke tåle cigaren rigtigt endnu."

"Så kast den dog fra dig!"

Felix drejede den brændende cigar et par gange frem og tilbage mellem fingrene, så kastede han den ud i vandet; og uden at vende sig om mod Marie sagde han: "Altså helt rask er jeg dog endnu ikke?"

"Åh, du!" svarede hun afværgende, idet hun strøg sagte hen over hans hår.

"Hvad skal vi dog tage os for, når det bliver regnvejr?" spurgte Felix. "Så kommer du dog til at lade mig arbejde."

"Nej, det får du ikke lov til."

Hun bøjede sig ned til ham og så ham ind i øjnene. Hans kinder var hende så påfaldende røde. "Dine slemme tanker skal jeg sagtens kunne fordrive! – Men skal vi nu ikke ro hjem? Det bliver køligt."

"Køligt? Jeg har det ikke køligt."

"Nå ja, du med din tykke plæd."

"Oh, jeg egoist!" udbrød han. "Jeg tænkte slet ikke på din sommerkjole." Han vendte sig til bonden. "Hjemad!" – Efter et par hundrede åretag var de kommet nær til deres hus. Da bemærkede Marie, at Felix holdt sit venstre håndled omsluttet med den højre hånd. "Hvad er der i vejen?"

"Mis, jeg er virkelig ikke helt rask endnu."

"Å snak!"

"Jeg har feber, har jeg. Hm – det er også for galt!"

"Du tager sikkert fejl," sagde Marie ængsteligt; "jeg vil straks hente doktoren."

"Ja, naturligvis, det manglede bare!" –

De havde lagt til og steg i land. I stuerne var der næsten mørkt; men dagvarmen var endnu derinde. Mens Marie lavede til aftensbordet, sad Felix roligt i sin lænestol.

"Du," sagde han ganske pludselig, "de første otte dage er gået."

Hun kom fra bordet, hvor hun havde sat kuverterne frem, rask hen til ham og omfavnede ham med begge arme. "Hvad er der nu igen i vejen?"

Han gjorde sig fri. "Lad være!" Han stod op og satte sig ved bordet. Hun fulgte efter. Han trommede med fingrene omkring på dugen. "Så værgeløs jeg er, synes jeg! Pludselig overfalder det en."

"Men Felix, Felix!" Hun rykkede sin stol nær hen til hans.

Han så sig om i værelset med store øjne. Så rystede han ærgerlig på hovedet, som om der var et eller andet, han ikke kunne fatte, og stødte atter frem mellem tænderne: "Værgeløs! Værgeløs! Ikke *noget* menneske kan hjælpe mig. Sagen er i sig selv jo ikke så skrækkelig, – men at man er så værgeløs!"

"Felix, jeg be'r dig, du hidser dig op. Det er sikkert ingenting. Vil du, at jeg skal gå efter lægen, – blot til din beroligelse?"

"Jeg be'r dig, ti dog stille med det! Undskyld, at jeg allerede igen underholder dig om min sygdom."

"Men, kære ..."

"Det skal ikke ske oftere. Tag dog og skænk for mig! ... Jo, jo, skænk op! ... Tak! – Nå, så sig dog noget."

"Ja, hvad skal jeg sige?"

"Hvad som helst. Læs noget for mig, hvis der ikke falder dig noget ind ... Ah, pardon, *efter* bordet, naturligvis. Spis blot! Jeg spiser også." Og han tog for sig. "Jeg har endog fået appetit; det smager mig ganske godt."

"Nå, der kan du se," sagde Marie med et tvungent smil.

Og de spiste og drak, begge to.

De næste dage bragte en mild og varm regn. Da sad de snart i stuen, snart ude på deres veranda, til aftenen faldt på. De læste begge eller så ud ad vinduet, eller han så på hende, når hun beskæftigede sig med et sytøj. Undertiden spillede de kort; også skakspillets begyndelsesgrunde lærte han hende. Andre gange igen lagde han sig på sofaen; hun sad hos ham og læste for ham. Det var stille dage og aftener, og Felix følte sig i grunden ganske vel. Det glædede ham, at det dårlige vejr ikke gjorde ham noget. Feberen kom da heller ikke igen.

En eftermiddag, da himlen lod til at ville klare op for første gang efter den lange regn, sad de igen på verandaen, og Felix sagde pludselig, uden tilknytning til nogen forudgående samtale: "Der går egentlig lutter dødsdømte om her på jorden."

Marie så op fra sit sytøj.

"Nå ja," vedblev han, "forestil dig for eksempel, at en siger til dig: højtærede frøken, De dør den 1. maj 1970. Så tilbringer du hele resten af dit liv i en navnløs angst for den 1. maj 1970, skønt du vist nu ikke for alvor tror, at du bliver hundrede år gammel."

Hun svarede intet.

Med blikket ud over søen, på hvilken det just begyndte at glitre af solstrålerne, der brød igennem, fortsatte han: "Andre igen går i dag stolte og raske omkring, og et eller andet idiotisk

tilfælde river dem bort om et par uger. *De* tænker slet ikke på at skulle dø, vel?"

"Hør," sagde Marie, "lad dog de dumme tanker fare. Du må dog nu selv være klar over, at du kommer dig igen."

Han smilede.

"Nå ja, netop du hører til dem, der kommer sig."

Han slog en høj latter op. "Du mener altså virkelig, lille du, at skæbnen har fået mig på limpinden? Du tror, jeg lader mig narre af dette tilsyneladende velbefindende, naturen nu lyksaliggør mig med? – Jeg ved nu bare tilfældigvis, hvordan jeg er faren; og tanken om den nære død gør mig, som andre store mænd, til filosof."

"Nu skal du holde op! Hører du!"

"Oh, min frøken, jeg skal dø, og De skal ikke engang have den smule ubehagelighed at høre mig tale om det?"

Hun kastede sytøjet fra sig og gik hen til ham. "Jeg føler jo, at jeg skal beholde dig," sagde hun i den ærlige overbevisnings tone. "Du kan jo selv slet ikke bedømme, hvor godt du kommer dig. Du skal nu blot ikke tænke på det mere, så er enhver slem skygge borte af vort liv."

Han betragtede hende længe. "Du synes virkelig absolut ikke at kunne begribe det. Man må gøre dig det ret iøjnefaldende. Se engang her!" Han tog en avis i hånden. "Hvad står dér?"

"Den 12. juni 1890."

"Ja, 1890. Og tænk dig nu, at der i stedet for det nul dér står et ettal. Da er det hele forbi allerede for længe siden. Ja, forstår du det nu?"

Hun tog ham avisen ud af hånden og kastede den ærgerlig på gulvet.

"Den kan ikke gøre for det," sagde han roligt. Og pludselig, idet han rejste sig livligt og syntes med en rask beslutning at vise alle disse tanker langt bort fra sig, udbrød han: "Se engang, hvor smukt! Hvor solen ligger over vandet – og dér" – han bøjede sig ud på siden af verandaen og så hen til den modsatte side, hvor det flade land lå – "hvor markerne bølger! Jeg kunne lide at komme lidt derud."

"Er det mon ikke for fugtigt?"

"Kom! Jeg må ud i det fri."

Hun vovede ikke rigtigt at sige ham imod. De tog deres hatte og overtøj på og slog ind på den vej, der førte til markerne. Himlen var blevet næsten fuldstændig klar. Hen over den fjerne bjergrække gled hvide tåger i mangfoldigt skiftende formationer. Det var, som om engenes grønne svandt i det gyldenhvide, der syntes at lukke for egnen. Snart havde vejen ført dem midt ind mellem kornet, og der måtte de gå den ene bag den anden, mens stråene raslede under trykket af deres klæder. Så drejede de til siden ind i en ikke synderlig tæt løvskov, i hvilken der var vel vedligeholdte stier og med korte mellemrum bænke til at hvile sig på. Her gik de arm i arm.

"Er der ikke smukt her?" udbrød Felix. "Og denne duft!"

"Tror du ikke, at nu efter regnen ..." indvendte Marie uden dog at fuldende sætningen.

Han gjorde et utålmodigt kast med hovedet. "Tal ikke om det! Hvad har det i grunden at sige? Det er ubehageligt altid at blive mindet om det."

Alt mens de nu gik videre, lysnede det mere og mere i skoven. Gennem løvværket skimtedes søen. Knap hundrede skridt havde de endnu til den. En temmelig smal odde, på hvilken

skoven afsluttedes med et par tynde buske, ragede ud i vandet. Her stod nogle fyrretræsbænke med borde foran, og yderst ude løb et rækværk langs vandet. En svag aftenbrise havde rejst sig og drev bølgerne ind mod land. Og nu strøg vinden videre, ind i krattet, hen over træerne, så at det begyndte at dryppe igen fra de fugtige blade. Over vandet lå den vigende dags trætte skær.

"Jeg har aldrig anet, hvor skønt alt dette er," sagde Felix.

"Ja, det er dejligt!"

"Åh, du ved jo ikke noget om det," udbrød Felix. "Du *kan* ikke vide det, du skal jo ikke tage afsked med det." Og han gik langsomt et par skridt frem og støttede sig med begge arme på det spinkle rækværk, hvis tynde støtter omskvulpedes af vandet. Han så længe ud over den skinnende flade. Så vendte han sig om. Marie stod bag ham; hendes øjne havde en sørgmodig glans af tilbageholdte tårer.

"Ser du," sagde Felix i en spøgende tone, "alt dette efterlader jeg dig ... Jo, jo, for det tilhører mig. Det er hemmeligheden ved livsfølelsen, som jeg nu er kommet efter, at man har sådan en mægtig fornemmelse af endeløst eje. Jeg kunne gøre og lade med alle disse ting, hvad jeg ville. På det nøgne fjeld derovre kunne jeg lade blomster spire frem, og de hvide skyer kunne jeg forjage fra himlen. Jeg gør det ikke, for netop som det er alt sammen, er det skønt. Min kære pige, først når du er blevet ene, vil du forstå mig. Ja, du vil ganske bestemt have følelsen af, at alt dette er gået over i din besiddelse."

Han tog hende ved hånden og drog hende hen ved sin side. Så strakte han sin anden arm ud, ligesom for at vise hende alle herlighederne. "Alt dette, alt dette," sagde han. Da hun stadig

tav og stadig havde disse store, tåreløse øjne, brød han brat af og sagde: "Men nu skal vi hjem!"

Det begyndte at blive mørkt, og de valgte vejen langs søen, ad hvilken de snart nåede deres bolig. "Det var en rar spadseretur," mente Felix.

Hun nikkede tavs.

"Den vil vi tage os oftere, Mis."

"Ja," sagde hun.

"Og," tilføjede han – og hans stemme fik en klang af foragtelig medlidenhed – "jeg skal nok lade være at pine dig."

En af de næste eftermiddage besluttede han at tage fat på sine arbejder igen. Idet han for første gang skulle til at lade blyanten glide hen over papiret, så han med en vis lumsk nysgerrighed hen mod Marie, om hun vel ville afholde ham derfra. Men hun sagde intet. Snart kastede han blyant og papir til side igen og tog en ligegyldig bog i hånden for at læse i den. Det adspredte ham bedre. Endnu var han ikke i stand til at arbejde. Han måtte først have tilkæmpet sig den fuldstændige foragt for livet, inden han, roligt imødeseende den stumme evighed, som en vismand kunne optegne sin sidste vilje. For det var det, han ville. Ikke en sidste vilje af den slags, som almindelige mennesker nedskriver, og som altid røber den hemmelige angst for døden. Ej heller skulle dette dokument handle om ting, som man kan se og gribe, og som dog, når alt kom til alt, engang måtte gå til grunde efter ham: *hans* sidste vilje skulle være et digt, en stille, smilende afsked med en verden, som han havde overvundet. Til Marie sagde han intet om denne idé. Hun ville ikke have forstået ham. Han forekom

sig selv så forskellig fra hende. Med en vis stolthed sad han lige overfor hende de lange eftermiddage, når hun, som det ikke sjældent hændte, var slumret ind over sin bog, og det lokkede hår var gledet hende ned over panden. Hans selvfølelse voksede, når han så, hvor meget han kunne fortie for hende. Så ensom blev han derved, så stor!

Og den omtalte eftermiddag, da hendes øjne just igen var faldet til, listede han sig sagte fra hende. Han spadserede ud i skoven. Den hede sommereftermiddags stilhed omgav ham overalt. Og nu var det ham klart: i dag kunne det ske. Han trak vejret dybt, han følte sig så let, så fri. Videre gik han under træernes tætte skygge. Det dæmpede dagslys gled velgørende hen over ham. Han følte alt som en lykke, skyggen, roen, den bløde luft. Han nød det. Der lå ingen smerte i, at han skulle miste al denne livets ømhed. "Miste, miste," sagde han halvhøjt hen for sig. Han tog et dybt drag af den milde luft, og da den nu strømmede så kostelig og så let ind i hans bryst, da kunne han med ét ikke fatte, at han i det hele taget skulle være syg. Men han var jo syg, han var jo fortabt ... Pludselig skød det op i ham som en indre åbenbaring: han troede ikke på det! Det var sagen, og derfor følte han sig så vel og så fri, og derfor syntes han i dag, at den rette time var kommet. Det var ikke glæden ved livet, han havde overvundet, det var blot angsten for døden, der havde forladt ham, fordi han ikke mere troede på døden. Han vidste nu, at han hørte til dem, som kommer sig igen. Det var ham, som vågnede i en hemmelig krog af hans sjæl noget indslumret atter til live. Han følte trang til at åbne øjnene videre, at gå med længere skridt, at ånde i dybere drag. Dagen blev klarere, livet mere levende. Det var altså *det*, det var *det!?* Og

hvorfor, hvorfor skulle han på én gang blive så beruset af håb igen? Å, håb! Det var mere end det, – det var vished. Og endnu i morges havde det pint ham, havde det snøret hans strube sammen, og nu, nu var han rask, han var rask. Han råbte det højt ud: "Rask!" – Og han stod ved udgangen af skoven. Foran ham lå søen, mørkeblå og glat. Han satte sig ned på en bænk, og der sad han i inderligt velbehag, med øjnene rettede på vandet. Han tænkte over, hvor besynderligt dette var: Helbredelsens fryd havde foregøglet ham denne glæde ved en stolt afsked.

En svag støj bag ved ham. Han fik næppe tid til at vende sig om. Det var Marie. Hendes øjne blinkede, hendes kinder blussede.

"Hvad er der i vejen?"

"Hvorfor er du dog her ude? Hvorfor er du løbet fra mig? Jeg blev så forskrækket."

"Å snak," sagde han og trak hende ned hos sig. Han smilede til hende og kyssede hende. Hun havde så fyldige, varme læber. "Kom," sagde han så med sagte røst og fik hende op på sit skød. Hun trykkede sig tæt op til ham og lagde armene om hans hals. Og hun var så smuk! Fra hendes blonde hår steg en hed duft, og han betoges af en uendelig ømhed for dette smidige, duftende væsen ved hans bryst. Med tårer i øjnene greb han efter hendes hænder for at kysse dem. Hvor han dog elskede hende!

Fra søen kom en svag, hvislende lyd. De så begge op, rejste sig og gik arm i arm nærmere hen til bredden. Dampskibet var at se i det fjerne. De lod det komme netop nær nok til, at de endnu kunne skelne omridsene af folkene på dækket, før de vendte sig om og spadserede hjem gennem skoven. De gik arm

i arm, langsomt, stundom smilende til hinanden. De fandt gamle ord igen, ordene fra de første eiskovsdage. Tvivlende kærligheds søde spørgsmål udveksledes dem imellem og smigrende beroligelses inderlige ord. De var muntre og tilfredse, de var børn igen, lykken var kommet til huse hos dem.

En trykkende, glødende sommer havde holdt sit indtog, med brændende hede dage, med lune, lystne nætter. Hver dag var som den forrige, hver nat kun den forløbne om igen; tiden stod stille. Og de var alene. Kun om hinanden bekymrede de sig; skoven, søen, det lille hus, – det var deres verden. De svøbtes i en vellystig hygge, hvori de glemte at tænke. Glade, sorgløse nætter, trætte, kærlighedsfulde dage fløj hen over dem.

Det var i en af disse nætter, at lyset endnu brændte sent og Marie, som havde ligget med åbne øjne, rejste sig over ende i sengen. Hun betragtede sin kærestes ansigt, hvorover en dyb søvns ro var udbredt. Hun lyttede til hans åndedræt. Nu var det jo så godt som sikkert: hver time bragte ham helbredelsen nærmere.

Opfyldt af en usigelig inderlighed bøjede hun sig tæt ned over ham i ønsket om at føle hans ånde på sin kind. Oh, hvor det dog var dejligt at leve! Og hendes hele liv var ham, kun ham. Åh, nu havde hun ham igen, – hun havde ham igen, – og for bestandig havde hun ham igen!

Et åndedrag af den sovende, der lød anderledes end de forrige, opskræmte hende. Det var en sagte, trang stønnen. Om hans læber, der havde åbnet sig en smule, var der kommet et lidende træk, og forskrækket så hun, at der stod sveddråber på hans pande. Hovedet havde han drejet lidt til siden. Men så

lukkede hans læber sig igen. Ansigtets fredelige udtryk vendte tilbage, og efter et par øjeblikkes forløb blev også åndedrættet på ny regelmæssigt, næsten lydløst. Men Marie følte sig pludselig grebet af en angst, der ikke lod hende ro mere. Helst havde hun vækket ham, puttet sig hos ham, følt, at han var varm, at han levede, at han endnu var til. Hun betoges af en sælsom skyldbevidsthed, og som en formastelse forekom hende pludselig den frejdige tro på hans redning. Og nu ville hun så få sig selv til at tro, at det jo dog ikke havde været nogen fast overbevisning, nej, blot et svagt, taknemmeligt håb, som hun dog ikke turde straffes så hårdt for. Hun lovede sig selv, at hun ikke mere skulle være så tankeløst lykkelig. På én gang var hele denne jublende beruselsestid blevet hende en brødefuld letsindighedstid, som de måtte bøde for. Men det kunne vel endnu gøres godt igen. Vist kunne det det! Og dernæst, – hvad der måske ellers var en brøde, var det ikke noget andet hos dem? ... Kærlighed, der måske kunne gøre vidundere? Og var det ikke muligvis netop disse sidste, dejlige nætter, der ville gengive ham sundheden? ...

En frygtelig stønnen lød fra Felix' læber. Han havde i halvsøvne rejst sig op i sengen med store, angstfulde øjne og sad og stirrede ud i det tomme rum, så at Marie måtte skrige højt. Derved vågnede han helt. "Hvad er der, hvad er der?" stødte han frem. Marie kunne intet svare. "Har du skreget, Marie? Jeg hørte nogen skrige." Han åndede meget hurtigt. "Det var, ligesom jeg skulle kvæles. Jeg drømte også, men jeg husker ikke mere, hvad."

"Jeg blev så bange," stammede hun.

"Ved du hvad, Marie, jeg fryser også nu."

"Nå ja," svarede hun, "når du har onde drømme ..."

"Passiar!" – og han så opad med et vredt blik – "feber har jeg fået igen, naturligvis, det er sagen." Hans tænder klaprede; han lagde sig ned og trak tæppet over sig.

Hun så sig fortvivlet om. "Skal jeg – vil du ikke have ...?"

"Ingenting vil jeg have; sov du kun. Jeg er træt, jeg sover også nok. Lyset kan du lade brænde." Han lukkede øjnene og trak tæppet helt op over munden. Marie turde ikke spørge ham mere. Hun vidste, hvor medlidenhed kunne forbitre ham, når han ikke følte sig helt vel.

Allerede få minutter efter var han sovet ind; men i hendes øjne kom der ingen søvn mere. Snart begyndte grå dæmringsstriber at liste sig ind i stuen. Disse første, matte tegn på morgenens komme gjorde Marie såre godt. Det var, ligesom der kom noget venligt, noget smilende på besøg; hun følte en sælsom trang til at gå morgenen i møde. Hun stod ganske sagte ud af sengen, fik hurtigt sin morgenkjole om sig og listede ud på verandaen. Himlen, bjergene, søen, alt svømmede det endnu sammen til et mørkt, ubestemt gråt. Det voldte hende en egen fornøjelse at anstrenge øjnene lidt for at skelne omridsene tydeligere. Hun satte sig i lænestolen og lod sine blikke søge ud i dæmringen.

Et usigeligt behag gennemstrømmede Marie, som hun hvilede der i stolen i den gryende sommermorgens dybe stilhed. Trindt om hende var alt så fredeligt, så mildt og så evigt. Det var dejligt, således at være en stund ene midt i den store stilhed, – borte fra den trange, beplumrede stue. Og på én gang stod det hende klart: hun var jo gerne stået op fra ham, hun ville gerne være herude, gerne være alene!

Hele dagen igennem vendte den forløbne nats tanker tilbage hos hende. Ikke mere så ængstende, så uhyggelige som i mørkets timer; men til gengæld var de klarere og drev hende til at tage sine beslutninger. Fremfor alt tog hun den, så vidt som muligt at afværge hans heftige tilnærmelser. Hun begreb slet ikke, at hun i al denne tid ikke havde tænkt på det. Å, hun skulle være så mild, så klog, at det ikke ville se ud som afvisning, nej, blot som en ny, bedre kærlighed.

Men hun behøvede ikke særlig megen klogskab og mildhed. Siden den nat syntes al stormende lidenskab at være bortdunstet hos ham; han behandlede hende selv med en træt ømhed, der først beroligede hende og endte med at forundre hende. Han læste meget i de dage, – eller syntes blot at læse; for tit var det tydeligt nok, at han så bort over bogen, ud i det blå. Deres samtale berørte tusind dagligdags ting og intet af betydning, men uden at Marie fik indtryk af, at han ikke mere drog hende ind i sine tankers løndom. Det kom alt sammen ganske selvfølgeligt, som om alt dette halvhøje, ligegyldige i hans væsen blot var rekonvalescentens rolige mathed. Om morgenen blev han liggende længe, mens hun havde lagt sig den vane til, ved det første daggry at skynde sig ud i det fri. Der blev hun enten siddende i verandaen, eller hun gik ned til søen, ud i en båd og lod sig, uden at fjerne sig fra bredden, gynge af det svage bølgeslag. Undertiden gik hun en tur i skoven, og på den måde havde hun sædvanligvis, når hun kom ind for at vække ham, allerede været ude på en lille morgenudflugt. Hun glædede sig over hans sunde søvn, som hun tog for et godt tegn. Hun vidste ikke, hvor ofte han vågnede om natten, og så ikke

det uendelig sorrigfulde blik, der hvilede på hende, mens hun lå hensunken i den sunde ungdoms dybe slummer.

En dag var hun igen ganske tidligt gået ned i båden, og morgenen kastede just sine første guldstænk over søen. Da fik hun lyst til en gang at vove sig længere ud på det klare, blinkende vand. Hun roede et godt stykke, og da hun var temmelig uøvet i årernes brug, måtte hun anstrenge sig meget, hvad der yderligere forøgede hendes glæde over turen. Ikke engang så tidligt om morgenen kunne man nu have det ganske for sig selv på søen mere. Marie mødte enkelte både og troede at bemærke, at en og anden just ikke tilfældigt nærmede sig hendes. En lille elegant jolle, i hvilken to unge herrer sad ved årerne, gled meget hurtigt tæt forbi hende. Herrerne tog årerne ind, løftede på deres huer og hilste høfligt og smilende.

Marie betragtede de to med store øjne og sagde et tankeløst "God morgen". Så så hun sig om efter de to unge mennesker uden at være sig det rigtig bevidst. Også de andre havde vendt sig om og hilste endnu en gang. Da kom det pludselig til hendes bevidsthed, at hun havde gjort noget urigtigt, og så rask hun med sin ringe kunst blot evnede det, roede hun hjemad. Hun var næsten en halv time om hjemturen; og da hun nåede huset, var hun meget hed og hendes hår i uorden. Allerede fra vandet af havde hun set Felix sidde på verandaen, og hun stormede skyndsomst op i huset. Og helt forvirret, som var hun sig en brøde bevidst, kom hun løbende ud på verandaen, omfavnede Felix bagfra og spurgte med overstadig lystighed: "Hvem er det?"

Han gjorde sig langsomt fri for hende og betragtede hende roligt fra siden af. "Hvad går der af dig? Hvorfor er du så svært

lystig?"

"Fordi jeg har dig igen."

"Men hvorfor er du så varm? Du blusser jo!"

"Å Gud! Jeg er så glad, så glad, så glad!"

Hun skød overgivent plæden til side fra hans knæ og satte sig på skødet af ham. Hun ærgrede sig over sin egen forlegenhed, dernæst over hans gnavne ansigt, og kyssede ham på munden.

"Hvad er du da så svært glad over?"

"Har jeg måske ikke grund til det? Jeg er så lykkelig over, at" – hun standsede lidt og fortsatte så: "at det nu er taget fra dig."

"Hvad for noget?" Der lå ligesom nogen mistro i hans spørgsmål.

Hun måtte nu blive ved at tale; det hjalp ikke. "Nå, frygten."

"Frygten for døden, mener du?"

"Lad dog være at udtale det!"

"Hvorfor siger du: taget fra mig? Dog vel også fra dig, ikke sandt?" Hans blik fik, idet han sagde dette, noget forskende, næsten ondskabsfuldt. Og da hun i stedet for at svare purrede op i hans hår med sine hænder og nærmede sin mund til hans pande, bøjede han hovedet lidt tilbage og vedblev, koldt, uden barmhjertighed: "Det var da i det mindste engang din hensigt. Min skæbne skulle jo være din!"

"Det bliver den jo også," indvendte hun livligt og muntert.

"Nej, det bliver den ikke," afbrød han hende alvorligt. "hvorfor skal vi dysse os i søvn? '*Det*' er ikke taget fra mig. '*Det*' kommer nærmere og nærmere, jeg mærker det godt."

"Men hør nu ..." Hun havde umærkeligt fjernet sig fra ham og stod nu lænet til verandaens rækværk. Han rejste sig og gik op og ned.

"Jo, jeg mærker det. Jeg har dog altid en forpligtelse til at meddele dig dette. Hvis det kom uforberedt, ville det måske volde dig en alt for heftig forskrækkelse. Derfor minder jeg dig om, at næsten en fjerdedel af den frist, jeg fik, er omme. Måske er det også kun noget, jeg indbilder mig, at jeg bør sige dig det, – måske er det kun fejheden, der får mig til at gøre det."

"Er du vred over, at jeg har ladet dig være alene?" spurgte hun ganske forknyt.

"Snak!" svarede han hurtigt. "*Munter* kunne jeg nok tåle at se dig; jeg selv vil – efter det kendskab, jeg nu har til mig selv – afvente den dag, du ved, med sindsro. Men din *lystighed* – oprigtig talt, den tåler jeg ikke godt. Jeg overlader det derfor ganske til dig selv, om du måske allerede i de nærmeste dage vil skille din skæbne fra min."

"Felix!" ... Hun standsede ham med udbredte arme på hans vandring op og ned. Han gjorde sig atter fri.

"Den ynkværdigste periode begynder nu. Hidindtil har jeg været den interessante patient. En smule bleg, en smule hostende, en smule melankolsk. Det kan en kvinde jo endda nok finde behag i. Men hvad der nu er i vente, min pige, det skulle du hellere skåne dig selv for! Det kunne forgifte din erindring om mig."

Hun ledte forgæves efter et svar. Ganske hjælpeløs stirrede hun på ham.

"Det er vanskeligt at tage imod dette tilbud, mener du? Det ville se ukærligt, måske endda lavt ud. Jeg erklærer dig hermed, at det kan der ikke være tale om, at du tværtimod beviser mig og min forfængelighed en ganske særlig tjeneste ved at gå ind på mit forslag. For *det* i det mindste ønsker jeg: at du skal tænke

tilbage på mig med smerte, at du skal græde ægte tårer for mit minde. Men hvad jeg ikke vil, er, at du skal sidde dage og nætter bøjet over min seng med den tanke: Gid det blot allerede var forbi, da det jo nu engang må være, – og at du skal føle dig som forløst, når jeg går bort."

Hun kæmpede for at finde blot et ord. Endelig fik hun det frem: "Jeg bliver hos dig, evigt."

Han ænsede det ikke. "Lad os ikke tale mere om det nu. Om otte dage, tænker jeg, tager jeg til Wien. Jeg ville dog gerne endnu have et og andet ordnet. Før vi forlader huset her, retter jeg endnu en gang mit spørgsmål – nej, min bøn, til dig."

"Felix! *Jeg* ..."

Han afbrød hende heftigt. "Jeg forbyder dig at spilde et ord mere om dette emne før den af mig bestemte tid." Han vendte sig for at gå ind i stuen. Hun ville følge med. "Nej, bliv her," sagde han ganske mildt, "jeg vil være lidt alene."

Hun blev stående i verandaen og stirrede tåreløs ud på den glitrende vandflade. Felix var gået ind i soveværelset og havde kastet sig på sin seng. Han lå længe og så op i loftet. Så bed han læberne sammen og knyttede sine hænder, hviskede så med et hånligt træk om munden: "Resignation! Resignation!" –

Fra denne stund af var der kommet noget fremmed imellem dem og samtidig en nervøs trang til at tale meget med hinanden. De behandlede de mest dagligdags ting med stor vidtløftighed og blev altid ængstelige, når samtalen gik i stå. Hvor de grå skyer kom fra, som lagde sig over bjergene derovre, hvilket vejr man turde vente sig i morgen. Hvorfor vandet viste forskellige farver på forskellige tider af dagen, – om sligt kunne

de underholde sig længe. Når de gik ud at spadsere, forlod de tiere end før deres boligs nærmeste omgivelser og tog vejen til den mere beboede del af søbredden. Der havde de hyppigt lejlighed til at gøre bemærkninger om folk, de stødte på. Traf det sig, at de mødte unge mænd, så var Marie særligt tilbageholdende i sit væsen; og når Felix lod falde et ord om en eller anden ro-sportsmands eller alpebestigers sommerkostume, kunne hun endog, med næppe bevidst forstillelse, gå så vidt at svare, at hun slet ikke havde set de mennesker, og det var knap nok, hun, når de mødte dem på ny, lod sig bevæge til at betragte dem opmærksomt. Det blik, hun ved sådanne lejligheder følte sig strejfet af, var hende pinligt. Så kunne de igen gå et helt kvarter tavse ved hinandens side. Ofte sad de også sammen i deres veranda uden at mæle et ord, indtil Marie ikke så sjældent, uden dog at være i stand til at skjule det beregnede deri, brugte den udvej at læse højt for ham af avisen. Selv om hun mærkede, at han ikke hørte efter mere, blev hun ved at læse, glad ved at høre lyden af sin stemme, glad overhovedet, når der blot ikke var helt stille imellem dem. Og dog, trods alle disse oprivende anstrengelser, var de begge kun beskæftigede med deres egne tanker.

Felix måtte tilstå for sig selv, at han havde spillet en latterlig komedie overfor Marie forgangen dag. Havde han ment det alvorligt med dette ønske om at skåne hende for den tilstundende elendighed, så havde han nok gjort bedst i simpelthen at forsvinde fra hende. Der havde sagtens kunnet findes en stille plet at dø på i ro. Det undrede ham selv, at han overvejede disse ting med fuldkomment jævnmod. Men da han for alvor begyndte at tænke over denne plans virkeliggørelse, da

han i en frygtelig lang, gennemvåget nat drog enkelthederne ved udførelsen frem for sin bevidsthed: hvordan han ved næste morgengry ville af sted, uden afsked, bort til ensomheden og til den nære død, og lade *hende* blive tilbage midt i det sollyse, smilende, for ham tabte liv, – da følte han hele sin afmagt, følte dybt, at han ikke kunne, aldrig ville kunne gøre det … Men hvad da, hvad? Dagen kommer jo, ubønhørligt; nærmere og nærmere kommer den, den dag, da han må herfra og må lade hende tilbage. Hele hans tilværelse er jo en venten på denne dag, ikke andet end en kvalfuld frist, værre end selve døden … Når han blot ikke fra ungdommen af havde lært at iagttage sig selv! Alle symptomerne på hans sygdom kunne jo godt været oversete eller i alt fald lidet påagtede. Hans hukommelse fremmanede ham billedet af folk, han havde kendt, som den samme dødelige sygdom havde tæret på, og som endnu få uger før deres død muntre og med frejdigt håb havde set fremtiden i møde. Hvor forbandede han den time, i hvilken uvisheden førte ham op til denne professor, som han så længe gik på klingen med løgne og forloren værdighed, til han fik hele den ubønhørlige sandhed at vide. Og nu lå han da her, en hundredfold fordømt, ikke bedre faren end en dødsdømt forbryder, som bødlen hver morgen kan træde ind til for at føre ham til retterstedet. Skønt – han indså godt, at han egentlig ikke et øjeblik formåede at gøre sig sin tilværelses hele rædsel klar. I en eller anden krog af hans hjerte lurede håbet lumsk og smigrende og ville aldrig fuldstændigt forlade ham. Men hans fornuft var dog den stærkeste, og den gav ham et klart og koldt råd, gav det atter og atter; og hundred og tusind gange hørte han i de endeløse nætter, han lå vågen, og i de ensformige dage, som dog gik alt for hurtigt, at der kun

gaves én udvej, én redning for ham: ikke at vente længer, ikke en time, ikke et sekund længer, men selv at gøre en ende på det; – det ville være mindre ynkeligt. Og det var jo næsten en trøst, at intet tvang ham til at vente. Hvert øjeblik, når som helst han ville, kunne han gøre ende på det.

Men hende, hende! Om dagen især, når hun gik ved siden af ham, eller når hun læste for ham, syntes han tit, det slet ikke ville falde så svært at skilles fra det pigebarn. Hun var ham ikke mere end en del af tilværelsen i al almindelighed. Hun hørte med til det ham omgivende liv, som han jo nu engang måtte forlade, ikke til ham. Men i andre øjeblikke, ganske særligt om natten, når hun ungdomsskøn hvilede ved hans side, i dyb søvn, med tungt lukkede øjenlåg, da elskede han hende grænseløst; og jo roligere hun sov, jo mere vildfremmed hendes slummer, jo mere fjern hendes drømmende sjæl syntes fra hans vågne kvaler, jo mere vanvittigt tilbad han hende. Og engang, det var natten før de skulle tage bort fra søen, påkom der ham en næsten ubetvingelig lyst til at rive hende op af denne søde søvn, der tyktes ham en forsmædelig utroskab, og skrige hende ind i øret: "Hvis du holder af mig, så dø med mig, dø nu!" Men han lod hende slumre videre; i morgen ville han sige hende det, i morgen, – måske.

Tiere, end han anede det, havde hun i disse nætter følt hans øjne på sig. Tiere, end han anede, spillede hun blot den sovende, fordi en lammende angst holdt hende fra helt at åbne sine øjenlåg, mellem hvilke hun kiggede ud i sovekammerets halvmørke og på hans i sengen oprejst siddende skikkelse. Erindringen om deres sidste alvorlige samtale ville ikke slippe hende, og hun skælvede for den dag, da han atter ville rette

spørgsmålet til hende. Men hvorfor skælvede hun i grunden? Svaret stod hende jo klart nok. Holde ud hos ham til det sidste sekund, ikke vige fra hans side, kysse hvert suk bort fra hans læber, hver smertenståre fra hans øjenlåg! Tvivlede han da om hende? Var noget andet svar muligt? Hvorledes skulle det lyde? Måske således: "Du har ret; jeg vil gå fra dig. Jeg vil kun bevare mindet om den interessante patient. Jeg forlader dig nu for bedre at kunne elske dit minde" –? Og så? Uimodståeligt følte hun sig tvunget til at tænke alt det til ende, der måtte følge på dette svar. Hun ser ham for sig, kølig, smilende. Han rækker hende hånden og siger: "Jeg takker dig." Så vender han sig fra hende, og hun skynder sig bort. En sommermorgen er det, strålende med tusind gryende glæder. Og videre og videre løber hun, ud i den gyldne morgenstund, blot for at komme hurtigst muligt bort fra ham. På én gang er fortryllelsen strøget af hende. Hun er atter ene, hun er fri for at lide med. Hun føler ikke mere det sorrigfulde, det spørgende, det døende blik hvile på sig, der i hele måneder har pint hende så frygteligt. Hun hører glæden, hører livet til; hun har atter lov at være ung. Hun løber af sted, og morgenvinden flagrer leende efter hende …

Hvor forekom hun sig ikke selv dobbelt elendig, når dette foster af hendes forvirrede drømme forsvandt igen! Hun led under, at det overhovedet var dukket frem.

Og hvor medlidenheden med ham sugede på hendes hjerte! Hvor hun gøs, når hun tænkte på den viden, han gik med, – tænkte på, hvor håbforladt han var! Og hvor hun elskede ham, elskede ham stadig inderligere, jo nærmere dagen kom, da hun skulle miste ham. Åh! Der kunne jo ingen tvivl være om, hvordan hendes svar ville lyde. At holde ud ved hans side, at lide

med ham, – hvor ringe var ikke det! At se ham vente på at dø, at gennemlide denne måneder lange dødsangst med ham, – alt det var kun lidt. Hun vil gøre mere for ham, gøre det bedste, det højeste. Hvis hun lovede ham at dræbe sig selv på hans grav, så ville han gå herfra med en tvivl, om hun nu også virkelig ville gøre det. *Med* ham, nej – *før* ham vil hun dø! Når han retter sit spørgsmål til hende, så skal hun nok have kraft til at sige: "Lad os gøre en ende på denne pine! Lad os dø sammen og lad os dø straks!" ... Og mens hun beruste sig i denne idé, syntes hende hin kvinde, hvis billede hun nylig havde set – hun, som løb over markerne, omflagret af den kærtegnende morgenvind, stormende af sted mod livet og glæden, og som jo var hende selv – så ynkelig, så lav.

Afrejsens dag var kommet. En vidunderlig mild morgen, som blev det nu forår igen. Marie sad allerede på verandaen, og frokosten stod parat, da Felix kom ud fra dagligstuen. Han trak vejret dybt. "Ah, hvad det er for en dejlig dag!"

"Ja, ikke sandt?" –

"Nu skal jeg sige dig noget, Marie!"

"Og det er?" Og hun skyndte sig at fortsætte, som om hun ville tage ham svaret af munden: "Vi tager ikke herfra endnu?"

"Jo, – men vi vil ikke straks tilbage til Wien. Jeg har det ikke så dårligt i dag, slet ikke så dårligt. Vi vil gøre et ophold et eller andet sted på vejen."

"Som du vil, min skat." Hun blev på én gang så vel til mode, som hun ikke længe havde været det. Så rart og naturligt havde han ikke talt i hele den sidste uge.

"Jeg tænker, min pige, vi tager det ophold i Salzburg."

"Ganske som du vil."

"Til Wien kommer vi endda altid tids nok, hvad? Desuden er den jernbanetur mig for lang."

"Nå ja," svarede Marie rask, "vi har jo heller ingen hast."

"Alting er jo pakket, Mis, ikke sandt?"

"Ja, for længe siden! Vi kan rejse lige straks."

"Jeg tænker, vi tager med vogn. En køretur på fire-fem timer og meget behageligere end med banen. Dér står altid heden fra den forrige dag endnu i kupeerne."

"Ganske som du vil, min skat." Hun opfordrede ham til at drikke sit glas mælk, og så gjorde hun ham opmærksom på det smukke sølvskær, der spillede på bølgekammene. Hun talte meget og med overgiven munterhed. Han svarede venligt og harmløst. Til sidst tilbød hun at bestille vognen, som ved middagstid skulle køre dem til Salzburg. Han modtog smilende hendes tilbud, hun satte rask sin brede stråhat på hovedet, kyssede Felix et par gange på munden og løb så ned.

Han havde ikke spurgt – og han ville heller ikke spørge. Det stod tydeligt at læse på hans klare pande. Der lå i dag heller intet lurende i hans venlighed, som det ellers undertiden var tilfældet, når han sådan ret med forsæt skar en uskyldig samtale midt over med et ondt ord. Når noget sådant skulle komme, havde hun altid kunnet mærke det i forvejen; og nu syntes hun, han havde vist hende en stor nåde. I hans mildhed havde der været noget skænkende og forsonende. –

Da hun kom op igen på verandaen, fandt hun ham læsende i avisen, som var kommet, mens hun var borte.

"Marie," råbte han og vinkede hende nærmere med øjnene, "noget besynderligt, noget besynderligt!"

"Hvad da?"

"Læs her! – Manden, som ... nå, professor Bernard er død i går."

"Hvem?"

"Han ... nå han, hos hvem jeg ... ak, han, der gav mig så triste udsigter."

Hun tog ham avisen ud af hånden. "Hvad, professor Bernard?" På tungen lå der hende et: "Det har han godt af!" men hun sagde det ikke. Begge var de til mode, som havde denne tildragelse en stor betydning for dem. Han, der med sit urokkelige helbreds hele overilede visdom havde berøvet den, der søgte hans hjælp, alt håb, han var nu selv blevet revet bort på et par dage. I dette øjeblik følte Felix først, hvor han havde hadet denne mand; og at han var blevet indhentet at skæbnens hævn, syntes den syge et forvarsel af den gunstigste art. Det var ham, som forsvandt et ulykkebringende spøgelse fra hans enemærker. – Marie kastede avisen fra sig og sagde: "Ja, hvad ved vi mennesker om fremtiden?"

Han greb det begærligt. "Hvad ved vi om den dag i morgen? Intet, intet ved vi!" – Efter en kort pause sprang han pludselig over til et andet emne. "Du har bestilt vognen?"

"Ja," svarede hun, "til klokken elleve."

"Så kunne vi jo godt først tage en smule ud på søen, hvad?"

Hun tog hans arm, og de spadserede hen til skipperhuset. De havde begge følelsen af at have fået en velfortjent oprejsning.

Sent på eftermiddagen kørte de ind i Salzburg. Til deres forundring fandt de de fleste huse i byen flagsmykkede; de folk, de mødte, var i festdragt, enkelte med kokarde på. I hotellet,

hvor de tog ind og valgte et værelse med udsigt til Mönchsberg, oplyste man dem om, at der blev holdt stor sangerfest dér i byen, og tilbød dem billetter til koncerten, der skulle finde sted kl. 8. i kuranstaltens park i forbindelse med en storartet illumination. Deres værelse lå på første sal; under deres vinduer flød Salzach forbi. De havde begge sovet meget på turen dertil og følte sig så lidet trætte, at de kun blev en kort tid hjemme og, endnu før aftenen faldt på, gik ned på gaden igen.

Hele staden var i glad bevægelse. Næsten alle indbyggerne syntes at være på benene, og sangerne, smykkede med deres festtegn, spadserede i muntre flokke rundt iblandt dem. Også mange fremmede så man, og selv fra de omliggende landsbyer var der kommet en tilstrømning af gæster, som i deres søndagspuds trængte sig frem og tilbage mellem de andre. Fra husgavlene vajede flag i stadens farver, på hovedstrøget var der rejst blomstersmykkede æresporte, gennem alle gader bølgede den urolige menneskestrøm, og hen over den åndede en disig sommeraften sin lune hygge.

Fra Salzachs bred, hvor de havde været omgivet af en velgørende stilhed, var Felix og Marie komne ind i gadernes mere bevægede liv, og efter at de havde tilbragt en så ensformig tid ved deres rolige sø, gjorde den uvante støj dem næsten fortumlede. Men snart havde de genvundet de erfarne storstadsmenneskers overlegenhed og kunne uden betænkelighed lade det hele røre indvirke på sig. Felix berørte massens munterhed – som det for øvrigt altid havde været tilfældet – ikke synderlig behageligt; men Marie lod snart til at finde sig vel tilpas, og som et barn blev hun stående for at se, nu efter et par koner i salzburgerdragt, så efter nogle granvoksne,

skærfsmykkede sangere, der slentrede dem forbi. Ofte kiggede hun også i vejret og beundrede den prægtige dekoration af en eller anden bygning. Og undertiden vendte hun sig til Felix, der vandrede temmelig udeltagende ved hendes side, med et ivrigt "Se dog, – hvor smukt!" uden at få noget andet svar end et stumt nik.

"Men sig mig nu alvorligt," mente hun endelig, "har vi dog ikke virkelig været heldige?"

Han betragtede hende med et blik, som hun ikke rigtig kunne blive klog på. Langt om længe sagde han: "Du ville vel også helst til koncert i kurparken?"

Hun smilede blot. "Nå –," svarede hun så, "vi tør ikke straks begynde at slå til skaglerne."

Dette smil ærgrede ham. "Du kunne såmænd gerne være i stand til at forlange det af mig."

"Hvad tænker du på!" sagde hun ganske forskrækket og havde straks igen sine øjne på den anden side af gaden, hvor just et smukt og elegant par, efter alt at dømme bryllupsrejsende, gik forbi i smilende samtale. Marie spadserede ved siden af Felix, men uden at holde ham under armen. Ikke sjældent blev de for nogle sekunder skilt fra hinanden af menneskestrømmen, og så fandt hun ham igen, listende langs husene, tydeligt nok skyende en berøring med alle disse folk. – Imidlertid blev det mørkere, gadelygterne var allerede tændte, og på enkelte steder, især op ad æresportene, havde man anbragt kulørte lamper. Hovedmassen tog nu retning mod kurhuset; tiden for koncerten nærmede sig. I begyndelsen blev Felix og Marie ført med af strømmen; da tog han pludselig hendes arm, de drejede ned ad en smallere sidegade og kom snart ind i et stillere, heller

ikke så klart oplyst kvarter. Efter at have fortsat deres vandring et par minutter i tavshed, befandt de sig ved et ganske ensomt parti af Salzach-bredden, hvor flodens brusen lød monotont op til dem.

"Hvad søger vi egentlig her?" spurgte hun.

"Ro," sagde han, næsten bydende. Og da hun intet svarede til dette, vedblev han i en nervøs pirrelig tone: "Vi hører ikke hjemme deroppe. De brogede lamper og den syngende munterhed og menneskene, som ler og er unge, det er ikke mere noget for os. *Her* er vor plads, her, hvor jubelen ikke når hen, og hvor vi er i ensomhed; her hører vi hjemme." Og idet hans stemme fra den beklemte tone, han havde talt i, slog over i kold hån, tilføjede han: "Jeg i det mindste."

Hun følte sig, da hun hørte ham tale således, ikke så dybt rørt som ellers. Men hun fandt dette forklarligt: hun havde nu hørt det mange gange, og så overdrev han jo åbenbart. Og hun svarede ham i en forsonlig mild tone: "Det har jeg ikke fortjent."

"Undskyld," sagde han, spotsk, som så ofte.

"Og der er *ingen* af os, som hører hjemme her," fortsatte hun, idet hun greb hans arm og trykkede den fast ind til sig.

"Jo!" næsten skreg han.

"Nej," svarede hun blidt. "Jeg vil jo *heller ikke* tilbage i menneskevrimlen. Det ville være mig lige så meget imod som dig. Men hvad grund har vi dog til at flygte, som om vi var et par udstødte?"

I dette øjeblik lød klangen fra det fuldtbesatte orkester over til dem gennem den rene, blikstille luft. Man kunne tydeligt høre næsten tone for tone. Der kom højtidelige basunstød, en

festouverture, der åbenbart dannede indledningen til koncerten.

"Lad os gå," sagde Felix pludselig efter at have stået stille nogle øjeblikke med hende og hørt efter. "Musik på afstand, – der er ikke noget i denne verden, der gør mig mere sørgmodig."

"Ja," indrømmede hun, "det lyder meget melankolsk."

De gik rask op ad byen til. Her hørte man musikken mindre tydeligt end nede ved floden; og da de igen var kommet ind i de oplyste, befærdede gader, følte Marie sin gamle ømme medlidenhed for den elskede vende tilbage. Hun forstod ham atter, og hun tilgav ham alt. "Skal vi gå hjem?" spurgte hun.

"Nej, hvorfor dog? Er du søvnig?"

"O nej!"

"Skal vi ikke blive lidt endnu i det fri?"

"Jo, gerne, – som du vil. – Når det blot ikke er for køligt?"

"Det er jo lummert – det er jo ligefrem hedt," svarede han nervøst. "Lad os spise til aften i det fri."

"Ja, gerne."

De kom i nærheden af parken. Orkesteret havde sluttet sit indledningsnummer, og man hørte inde fra den dagklart oplyste park den hundredfoldige støj af en fornøjet og passiarende mængde. Nogle enkelte mennesker, der endnu ville til koncerten, hastede forbi. Også to forsinkede sangere strøg meget hurtigt forbi dem. Marie så efter dem og straks derefter på Felix, ikke uden ængstelighed, som skulle hun gøre en forseelse god igen. Han bed sig i læben, og i hans ansigt stod præget en med møje tilbageholdt vrede. Hun troede, nu måtte han sige noget; men han tav. Og bortvendt fra hende søgte hans mørke blik atter de to mænd, der netop forsvandt ind i parken.

Han vidste godt, hvad det var, han følte. Her foran ham gik det, han hadede med sit dødeligste had. Et stykke af det, som ville være her endnu, når han ikke mere var til; noget, som endnu ville le og være ungt og levende, når han ikke kunne le og græde mere. Selv her ved hans side, nu i sin skyldbevidsthed knugende sig endnu fastere til hans arm end før, gik jo sådan et stykke leende, levende ungdom, som ubevidst følte dette slægtskab. Og *han* vidste det; og det arbejdede i ham med rasende kval ... I flere lange sekunder var der ingen af dem, der sagde noget. Endelig kom der fra hans mund et dybt suk. Hun ville se hans ansigt; men han havde vendt det bort. – På én gang sagde han: "Her kunne der være ganske rart." Hun vidste først ikke, hvad han talte om. "Du mener –?"

De stod udenfor en restaurationshave, ganske nær ved kuranstalten, med høje træer, som bredte deres kroner over bordenes hvide duge, og med svagt lysende lygter. Her var der i aften kun ringe besøg. De havde pladser nok at vælge imellem og satte sig endelig ned i en krog af haven. Alt i alt var der næppe en snes mennesker derinde. Tæt ved dem sad det elegante par, som de allerede havde mødt én gang i aften. Marie kendte dem straks. Ovre i parken tog nu koret fat. Noget afdæmpede, men med fuldendt vellyd nåede stemmerne over til dem, og det var ligesom træernes blade rørte sig, når den mægtige klang af glade røster gik hen over dem. Felix havde taget en flaske god rødvin, og med halvt tillukkede øjne sad han nu og lod dråberne glide over tungen, givende sig hen i musikkens trylleri uden nogen tanke om, hvor den kom fra. Marie havde flyttet sig tæt hen til ham, og han mærkede varmen af hendes knæ ved sit. Efter de foregående øjeblikkes frygtelige

oprør var der med ét kommet en velgørende ligegyldighed over ham, og han glædede sig over, at han ved sin viljekraft havde bragt det til at være så ligegyldig. For straks de satte sig ved bordet, havde han bestemt foresat sig at skulle få bugt med sin stikkende smerte. Han var alt for mat og slap til nøjere at undersøge, hvor meget hans vilje havde bidraget til denne sejr. Men nu beroligedes han ved mange overvejelser: han havde vel tydet Maries øjekast værre, end det fortjente – hun ville måske ikke have betragtet *nogen* anderledes – og nu det fremmede par der ved det andet bord, dem så hun jo også på ligesom på sangerne før …

Vinen var god, musikken sendte sine indsmigrende toner herover, sommeraftenen var berusende mild, og da han så på Marie, lyste hendes øjne af en uendelig godhed og kærlighed. Med hele sit væsen ville han sænke sig ned i dette nu. Han stillede et sidste krav til sin vilje: at fries fra alt, hvad der hed fortid og fremtid. Han ville være lykkelig eller i det mindste beruset. Og pludselig, ganske uventet fik han en ganske ny følelse, der havde noget vidunderligt befriende for ham: følelsen af, at det i dette øjeblik næppe ville koste ham nogen overvindelse at tage sig selv af dage. Ja, nu straks. Og det ville jo til enhver tid stå ham frit for; en stemning som den her kunne sagtens findes. Musik og en let beruselse og sådan en sød pige ved siden af sig … Åh, det var jo Marie! Han tænkte sig om. En anden en havde nu måske været ham akkurat lige så kær … Også hun lod vinen smage sig. Felix måtte snart bestille en ny flaske. Han var så tilfreds, som han længe ikke havde været. Han forklarede sig selv, at i grunden beroede det alt sammen på den smule alkohol udover, hvad han var vant til. Men hvad havde det

at sige? Når sligt blot overhovedet var muligt. Sandelig, døden havde ingen rædsler mere for ham. Ak, alt var så ligegyldigt! "Ikke sandt, Mis?" sagde han.

Hun trykkede sig op til ham. "Hvad er det så, du vil vide?"

"Det er så ligegyldigt alt sammen! Ikke?"

"Jo, alt sammen," svarede hun, "undtagen det, at jeg elsker dig i al evighed."

Det var ham helt underligt, at hun netop nu sagde dette så alvorligt. Hendes personlighed var ham næsten ligegyldig. Hun flød sammen med alt det andet. Ja, sådan skulle det være, sådan skulle man overhovedet tage tingene. Ak nej, det var ikke vinen, der foregøglede ham dette; vinen tog kun et eller andet bort fra os, som gjorde os så klodsede og feje; – den tog vigtigheden af tingene og menneskene. Se, nu et lille hvidt pulver og ned med det i glasset dér – hvor simpelt ville det ikke være! ... Og i det samme mærkede han, at han fik et par tårer i øjnene. Han var en smule rørt over sig selv.

Koret derovre var forbi. Nu hørte man klapsalverne og bravoråbene, så en dæmpet støj, og snart satte orkestret i med en festlig munter polonæse. Felix slog takten til den med hånden. Det fløj ham gennem hovedet: "Å, den smule liv, jeg har tilbage, vil jeg leve, så godt jeg kan." Men denne tanke havde intet uhyggeligt i sig, snarere noget stolt, noget kongeligt. Hvad? Vente i angst på det sidste åndedrag, som jo dog var enhver forud bestemt? Forbitre sig sine dage og nætter med dumme grublerier, når han jo dog til sin inderste marv følte, at han endnu var kraftig og moden til alle nydelser, når han følte, at musikken begejstrede ham. At vinen smagte ham kosteligt, og at han havde mest lyst til at tage dette blomstrende pigebarn

dér på sit skød og kysse alt vejr fra hende? Nej, det var skam lidt for tidligt endnu at lade sit humør spolere! Og når den time kom, da der for ham ingen begejstring, ingen attrå gaves mer, – så en hurtig død af egen fri vilje, stolt og kongelig! – Han tog Maries hånd og beholdt den længe i sin, lod sin munds ånde langsomt stryge hen over den.

"Men –," hviskede hun med et udtryk af tilfredsstillelse.

Han betragtede hende længe. Og smuk var hun, – smuk! "Kom," sagde han så.

Hun svarede troskyldigt: "Skal vi ikke høre en sang endnu?"

"Jo vel," sagde han. "Vi lukker vort vindue op og lader vinden bære sangen ind i værelset til os."

"Er du allerede træt?" spurgte hun en smule ængsteligt.

Han strøg hende spøgende over håret og lo. "Ja."

"Så går vi."

De rejste sig og forlod haven. Hun tog hans arm, hængte sig tungt i den og lænede sin kind mod hans skulder. På hjemvejen fulgtes de af det fjernere og fjernere klingende kor, som sangerne just havde istemt. Muntert, i valsetempo, i omkvædet lystigt, så at man uvilkårligt tog lettere og friere skridt. De havde knap et par minutters gang til hotellet. Mens de gik op ad trappen, hørte de intet til sangen; men næppe trådte de ind i værelset, før valserefrænet i hele sin overgivenhed klang dem i møde igen.

De fandt vinduet vidt åbent, og den blå månenat strømmede ind i bløde bølger. Lige overfor dem aftegnede Mönchsberg med slottet sig i skarpe omrids. Det var ikke nødvendigt at tænde lys; månen kastede en bred stribe af sølvglans hen over gulvet, og kun værelsets hjørner lå i mørke. I det ene af dem stod, ikke

langt fra vinduet, en lænestol. I den kastede Felix sig ned og drog Marie voldsomt til sig. Han kyssede hende, og hun kyssede ham igen. Ovre i parken var sangen imidlertid endt; men man havde klappet så længe, til de begyndte forfra. Pludselig rejste Marie sig og løb hen til vinduet. Felix efter hende. "Hvad går der af dig?" spurgte han.

"Nej, nej!"

Han stampede i gulvet. "Hvorfor 'nej'?"

"Felix!" Hun foldede bedende sine hænder.

"Nej?" sagde han og bed tænderne sammen. "Nej? – Jeg skal vel hellere forberede mig værdigt på døden?"

"Men Felix!" Og allerede var hun sunket ned foran ham og havde omklamret hans knæ.

Han drog hende op til sig. "Du er et barn," hviskede han. Og med munden til hendes øre vedblev han: "Jeg elsker dig – ved du det? Og vi vil være lykkelige, så længe den smule liv varer. Jeg renoncerer på et år i angst og ynk, jeg vil kun have et par uger endnu, et par dage og nætter. Men dem vil jeg også *leve*; jeg vil intet nægte mig, intet, – og så derned, om du vil" – og han pegede, mens han med den ene arm holdt hende omslynget, med den anden hånd ud ad vinduet, under hvilket floden gled forbi. Sangerne havde sluttet, og man kunne nu høre den bruse sagte.

Marie svarede intet. Hun havde foldet begge hænderne fast om hans nakke. Felix inddrak duften af hendes hår. Hvor han elskede hende! Ja, et par dages lykke endnu og så ...

Der var blevet stille rundt om, og Marie var slumret ind ved hans side. Koncerten var for længst til ende, og nede på gaden

gik de sidste efternølere fra festen forbi under højrøstet tale og latter. Og Felix tænkte, hvor besynderligt det var, at disse skrålende mennesker sagtens var de samme, hvis sang havde grebet ham så dybt. Men også de sidste stemmer døde endelig hen, og nu hørte han kun flodens klagende rullen. – Ja, endnu et par dage og nætter og så … Dog, hun holdt alt for meget af at leve. Ville hun nogensinde få mod til … Men hun behøvede ikke at have mod til noget, ikke engang at vide noget som helst. I et eller andet øjeblik vil hun ligge indslumret i hans arme ligesom nu – og ikke vågne mere. Og når han har forvisset sig om dette, – ja, da kan også han … Men han siger hende ikke noget forud, – hun holder alt for meget af at leve! Hun ville blive bange for ham … Når det kommer til stykket, må han nok dog alene … Forfærdeligt! Bedst var det, om han nu straks … Hun sover så godt! Et fast greb her om halsen, og det er gjort … Nej, det ville være dumt! Endnu forestår der ham mangen salig time; han vil altid kunne vide, hvilken der må være den sidste. Han betragtede Marie, og det var ham, som om han holdt sin sovende slavinde i sine arme.

Den beslutning, han nu endelig havde taget, beroligede ham. Et skadefro smil spillede om hans læber, når han i de følgende dage vandrede om i gaderne med Marie og af og til så en mands øjne beundrende strejfe hende. Og når de kørte ud sammen, når de sad i haven om aftenen, og om natten, når han holdt hende favnet, da havde han en så stolt følelse af eje som aldrig før. Kun ét gjorde undertiden et skår i den: at hun ikke skulle frivilligt herfra med ham. Men han havde varsler for, at også det skulle lykkes ham. Hun turde ikke mere sætte sig op imod hans

stormende attrå, hun havde aldrig givet sig hen så drømmende trygt som i de sidste nætter; og med skælvende glæde så han det øjeblik nærme sig, da han turde vove at sige til hende: "I dag skal vi dø." Men han opsatte dette øjeblik. Undertiden stod der for ham et billede i romantiske farver: hvordan han ville støde hende dolken i hjertet, og hvordan hun, udåndende sit sidste suk, ville kysse hans elskede hånd. Han spurgte stadig sig selv: Mon hun allerede skulle være så vidt? Men det måtte han endnu tvivle om. –

En morgen, da Marie vågnede, blev hun meget forskrækket: Felix var ikke ved hendes side. Hun rejste sig op i sengen, og da så hun ham sidde i lænestolen ved vinduet, dødbleg, med hovedet ludende forover og skjorten åben over brystet. Grebet af en frygtelig angst styrtede hun hen til ham. "Felix!"

Han slog øjnene op. "Hvad? Hvad er det?" Han tog sig til brystet og stønnede.

"Hvorfor har du ikke vækket mig?" udbrød hun og vred sine hænder.

"Nu er det jo godt," sagde han. Hun skyndte sig hen til sengen, tog tæppet og bredte det over hans knæ. "Så sig mig dog, for himlens skyld, hvordan kommer du herhen?"

"Jeg ved ikke, jeg må have drømt. Der var noget, der greb mig i halsen. Jeg kunne ikke få vejret. Jeg tænkte slet ikke på dig. Her ved vinduet blev det bedre."

Marie havde hurtigt fået en kjole om sig og vinduet lukket. Det var blevet en styg blæst, og nu begyndte den grå himmel at nedsende en fin ruskregn, der bragte en lumsk klamhed ind i stuen. Denne havde med ét mistet al sommernattens hygge, var blevet grå og fremmed. Med morgenen var pludselig et

trøstesløst efterår kommet, der hånligt forjog alt trylleri, hvormed deres drømme havde fyldt den.

Felix var fuldkommen rolig. "Hvorfor sætter du så forskrækkede øjne op? Hvad er *det* så slemt? Onde drømme har jeg også haft, da jeg endnu slet ikke fejlede noget."

Hun lod sig ikke berolige. "Jeg be'r dig, Felix, lad os tage hjem, lad os køre til Wien."

"Men ..."

"Med sommeren er det jo dog forbi nu. Se blot ud, hvor trøstesløst! Og farligt er det også, når det nu bliver koldt."

Han hørte opmærksomt efter. Til sin egen forundring havde han netop nu formelig en følelse af velvære, sådan som en udmattet rekonvalescent har den. Han trak vejret let, og i den mathed, der lå over ham, var der noget sødt, noget dyssende. At de burde tage her fra byen, var ham fuldkommen indlysende. Tanken om en stedsforandring havde snarest noget tiltalende for ham. Han glædede sig til at skulle ligge i kupeen på den kølige regndag, med hovedet ved Maries bryst.

"Godt," sagde han, "lad os tage afsted."

"I dag?"

"Ja, endnu i dag. Med middagsiltoget, om du vil."

"Men er du ikke for træt?"

"Å, hvor kan det falde dig ind? Den rejse er jo da ikke strabadserende, vel? Og du besørger jo nok alt det, der gør mig rejseriet så fatalt; ikke sandt?"

Hun var inderlig glad ved, at hun så let havde fået ham bestemt til at rejse. Hun gav sig straks i lag med at pakke, fik betalt deres regning, bestilte vognen og lod reservere en kupé på banen. Felix kom snart i klæderne, gik ikke udenfor døren,

men blev hele formiddagen liggende på sofaen. Han så til, mens Marie færdedes travlt op og ned i stuen, og smilede en gang imellem. Men den meste tid sov han. Han var så mat, så mat; og når han fæstede sine øjne på hende, glædede han sig over, at hun skulle blive hos ham, overalt; og at de snart skulle hvile til sammen, gik ham sådan i drømme gennem hovedet. "Snart, snart," tænkte han. Og i virkeligheden havde det aldrig forekommet ham så fjernt som nu.

Og om eftermiddagen lå Felix da, som han om morgenen havde tænkt sig det, i iltogets kupé, udstrakt så lang han var, med hovedet ved Maries bryst og plæden bredt over sig. Han stirrede gennem de lukkede vinduer ud i den grå dag, han så regnen strømme ned og søgte med sine øjne ind i tågen, hvoraf nærliggende høje og huse af og til dukkede frem. Telegrafpæle fo'r forbi, trådene dansede op og ned; nu og da holdt toget ved en station; men som Felix lå, kunne han ikke se de folk, der sagtens var på perronen. Han hørte kun dæmpet fodtrinene, stemmerne, dernæst klokkeringning og trompetsignaler. I begyndelsen lod han Marie læse avisen for sig; men hun måtte anstrenge sin stemme for meget, og de opgav det snart. Begge var glade ved, at det gik hjemad.

Det skumrede, og regnen strømmede ned. Felix følte trang til at blive rigtig klar over sig selv; men hans tanker ville ikke tage skarpe omrids. Han tænkte og tænkte. Altså her ligger et hårdtangrebet menneske ... Han har nu været oppe i bjergene, for dér tager hårdtangrebne mennesker op om sommeren ... Og dér er hans kæreste, og hun har plejet ham trofast, og nu er hun træt efter det ... Så bleg hun er, – eller er det kun belysningen,

der gør det? ... Ak ja, lampen er jo allerede tændt deroppe. Men udenfor er det ikke helt mørkt endnu ... Og nu kommer efteråret ... Efteråret er så trist og stille ... I aften er vi igen i vor stue i Wien ... Der vil jeg synes, at jeg aldrig har været borte ... Ak, det er godt, at Marie sover, jeg ville nødig høre hende tale nu ... Mon der endnu er folk fra sangerfesten med i toget? ... Jeg er bare træt, jeg er slet ikke syg. Der er mange i toget, som er sygere end jeg ... Å, hvor ensomheden gør godt ... Gud ved, hvordan hele denne dag er gået? Var det virkelig i dag, at jeg lå i Salzburg på sofaen? Det er så længe siden ... Ja, tid og rum, hvad ved vi om dem! ... Verdens gåde – når vi dør, løser vi den måske ... Og nu klang der ham en melodi i øret. Han vidste godt, det kun var støjen af det rullende tog ... Og dog var det en melodi ... En folkesang ... en russisk ... monoton ... meget smuk ...

"Felix! Felix!"

"Nå, hvad er det dog?" Marie stod foran ham og klappede hans kinder.

"Har du sovet godt, Felix?"

"Hvad er der på færde?"

"Om et kvarter er vi i Wien."

"Det er da ikke muligt!"

"Det var en god søvn, du fik dig. Den må have gjort dig rigtig godt."

Hun ordnede bagagen; toget susede videre gennem natten. For hvert minut næsten lød der en høj, langtrukken piben, og gennem ruderne blinkede et hurtigt igen forsvindende lysskær. Man kørte forbi stationerne i Wiens nærhed.

Fritz satte sig op. "Jeg er ganske mat af den lange liggen." Han rykkede hen i hjørnet og så' ud ad vinduet. Der langt borte kunne han allerede øjne stadens strålende gader. Toget sagtnede farten. Marie åbnede kupévinduet og bøjede sig ud. Man kørte ind i hallen. Marie vinkede med hånden. Så vendte hun sig om til Felix og råbte: "Der er han, der er han!"

"Hvem?"

"Alfred!"

"Alfred?"

Hun blev ved at vinke. Felix havde rejst sig og så over hendes skulder. Alfred kom hurtigt hen til kupeen og rakte Marie hånden. "Velkommen tilbage!" råbte han op. "God aften, Felix!"

"Hvordan kommer du her?"

"Jeg har telegraferet til ham, at vi kommer," sagde Marie hurtigt.

"Du er mig for resten en net ven," sagde Alfred. "Den opfindelse at skrive breve kender du nok ikke noget til. Men kom nu!"

"Jeg har sovet så længe, at jeg er helt ør endnu," sagde Felix. Han smilede, da han ved nedstigningen af wagontrinnene vaklede lidt.

Alfred tog ham under den ene arm, og Marie skyndte sig at hænge sig ved den anden. "I er vel begge dygtigt trætte, hvad?"

"Jeg er helt ødelagt," svarede Marie. "Ikke sandt, Felix, man er formelig mør af den tossede jernbanekørsel?"

De gik langsomt ned ad stationens trapper. Marie søgte Alfreds blik, han undgik hendes. På gaden vinkede han ad en vogn. "Jeg er bare glad ved, at jeg har set dig, kære Felix," sagde

han så. "I morgen tidlig kommer jeg hjem til dig og får mig en længere passiar."

"Jeg er helt ør," gentog Felix. Alfred ville hjælpe ham ind i vognen. "Oh, så galt er det ikke, – vist ikke nej!" Han steg ind og rakte hånden til Marie. "Ser du?" Marie fulgte efter.

"Altså, på gensyn i morgen!" sagde hun, idet hun gennem vinduet rakte Alfred hånden til afsked. Af hendes øjne talte en sådan spørgende angst, at Alfred tvang sig til at smile. "Ja, i morgen," råbte han; "jeg spiser frokost med jer!" Vognen kørte bort. Alfred blev stående der endnu en stund med alvorlig mine.

"Min stakkels ven!" hviskede han hen for sig.

Næste morgen kom Alfred ganske tidligt, og Marie modtog ham ved døren. "Jeg må tale med Dem," sagde hun.

"Lad mig hellere gå ind til ham. Når jeg først har undersøgt ham, bliver der mere mening i alt, hvad vi har at tale sammen."

"Jeg vil blot gerne bede Dem om én ting, Alfred! Hvordan De så finder ham, – jeg besværger Dem, sig ikke noget til ham!"

"Nej, hvor kan De tro? – nå, det er jo vel ikke så slemt. Sover han endnu?"

"Nej, han er vågen."

"Hvordan har natten været?"

"Han sov trygt til klokken fire i morges. Så var han urolig."

"Lad mig først gå ind til ham alene. De må se at få lidt fred over dette lille, blege ansigt. Sådan vil jeg ikke have Dem ind til ham." Han trykkede smilende hendes hånd og gik alene ind i soveværelset.

Felix havde trukket tæppet helt op over hagen og nikkede blot til vennen. Denne satte sig på sengen hos ham og sagde: "Nå, så er vi da lykkelig og vel hjemme igen. Du er jo kommet dig brillant og har forhåbentlig ladet din melankoli blive oppe i bjergene."

"O ja!" svarede Felix uden at fortrække en mine.

"Vil du ikke sætte dig en smule op? – Så tidlige visitter gør jeg nemlig kun i min egenskab af læge."

"Værsgo," sagde Felix ganske ligegyldigt.

Alfred undersøgte patienten, stillede ham nogle spørgsmål, der besvaredes kort, og sagde til slut: "Nå, så vidt kan vi jo være tilfreds."

"Hold dog op med den sludder!" genmælede Felix gnavent.

"Hold du hellere op med dine dumheder. Vi vil en gang gribe sagen energisk an. Du må have viljen til at blive rask og ikke gå her og agere den skæbnehengivne. Det klæder dig nemlig slet ikke."

"Hvad skal jeg altså gøre?"

"Først og fremmest har du at blive et par dage i sengen. Forstår du?"

"Jeg har dog alligevel ingen lyst til at stå op."

"Så meget bedre."

Der kom mere liv i Felix. "Der er bare én ting, jeg gerne ville vide. Hvad *det* egentlig var med mig, det i går. Alvorligt talt, Alfred, det må du forklare mig. Som en uklar drøm står det for mig, alt sammen. Turen med banen og ankomsten, – hvordan jeg kom herop og i seng ..."

"Hvad er dér at forklare? En kæmpe er du nu én gang ikke; og når man er overtræt, kan sligt nok passere én."

"Nej, Alfred. Sådan en træthed som den i går er mig noget helt nyt. I dag er jeg jo også nok træt; men jeg har mine tanker klare igen. I går var det slet ikke så ubehageligt; men erindringen om det er mig forfærdelig. Når jeg tænker på, at noget sådant kunne komme over mig igen ..."

I dette øjeblik trådte Marie ind i stuen.

"Du må sige Alfred pænt tak," sagde Felix. "Han udnævner dig til sygeplejerske. Jeg skal fra i dag af blive liggende og har hermed den ære at præsentere dig mit dødsleje."

Marie satte et forfærdet ansigt op.

"Lad ikke den nar fordreje hovedet på Dem," sagde Alfred. "Han har at blive liggende nogle dage, og De er nok så god at passe på ham."

"Å, Alfred, havde du blot en anelse om, hvad jeg har for en engel ved min side," udbrød Felix med ironiserende begejstring.

Alfred gav nu vidtløftige forskrifter for, hvorledes Felix skulle pleje på sig, og hvordan han havde at forholde sig, og sagde til slut: "jeg erklærer dig hermed, min gode Felix, at jeg kun agter at aflægge dig mit lægebesøg hver anden dag. Mere behøves ikke. De andre dage tales der ikke et ord om din tilstand. Da kommer jeg for at slå en passiar af med dig, som jeg plejer."

"Gud bevares," udbrød Felix, "hvad *er* den mand for en psykolog! Men gem du hellere de fiksfakserier til dine andre patienter, især disse ganske primitive."

"Kære Felix, jeg taler til dig som mand til mand. Hør nu en gang efter! Det er sandt, at du er syg. Men lige så sandt er det, at med en ordentlig pleje kan du komme dig igen. Det er alt, hvad jeg kan sige dig, hverken mere eller mindre." Dermed rejste han sig.

Felix fulgte ham med et mistroisk blik. "Man kunne næsten være fristet til at tro ham."

"Det bliver din egen sag, kære Felix," svarede doktoren kort.

"Nå, nå, Alfred, nu bar du dig igen galt ad," sagde den syge. "Denne bryske tone til hårdtangrebne patienter – det kneb kender vi!"

"På gensyn i morgen!" sagde Alfred og vendte sig mod døren. Marie gik efter ham, ville følge ham ud. "Bliv her," hviskede han bydende til hende. Hun lukkede døren efter ham.

"Kom til mig, du små!" sagde Felix, da hun med et forceret muntert smil på læberne gav sig til at pusle med noget sytøj på bordet. "Ja, herhen! Sådan, – du er en god, en tapper, en rigtig tapper lille pige." Disse kærlige ord sagde han i en hvas, skarp tone.

Marie veg i de næste dage ikke fra hans seng og var fuld af godhed og hengivelse; dertil lyste der af hendes hele væsen et roligt og uaffekteret jævnmod, som skulle gøre den syge godt og undertiden også virkelig gjorde det. Men ikke sjældent tirredes han af den milde munterhed, som Marie søgte at brede om ham; og når hun ved sådanne lejligheder begyndte at snakke om en eller anden nyhed, der netop stod i avisen, eller om, at hun fandt hans udseende bedre, eller om, hvorledes de nu snart skulle indrette deres liv, når han blev rigtig rask, så afbrød han hende ofte og bad hende om at forskåne ham og værsgo lade ham være i fred. – Alfred kom hver dag, undertiden endog to gange, men syntes næppe nogensinde at bekymre sig om vennens legemlige befindende. Han talte om fælles venner, fortalte historier fra hospitalet og indlod sig også på samtaler

om kunst og litteratur, men vidste samtidigt at indrette det således, at Felix ikke behøvede at tale ret meget. Begge, både kæresten og vennen, var så naturlige og utvungne i deres optræden, at Felix mangen gang havde møje med at holde de dristige forhåbninger ude, som ville trænge sig ind hos ham. Han sagde sig selv, at det jo ligefrem var deres pligt at spille den komedie for ham, der, med skiftende held, alle dage er blevet spillet just overfor hårdt angrebne patienter. Men om han end troede, at han blot gik ind på deres komedie og selv spillede med i den, greb han sig dog gentagne gange i at passiare om verden og menneskene på en måde, som var det ham beskikket at vandre endnu mange år blandt de levende i solens lys. Og da kom han i hu, at netop dette sælsomme velbefindende hos patienter af hans slags tit skulle være et varsel om, at enden var nær, og – viste forbitret alt håb fra sig. Og det kom endog så vidt, at han opfattede ubestemte angstfornemmelser og mørke stemninger som tilstande, der spåede godt, og at han var nær ved at glæde sig over dem. Så opdagede han igen, hvor afsindig den slags logik var, – for at ende med at indse, at der her overhovedet ingen viden og ingen vished gaves. Sin læsning havde han genoptaget; men romaner fandt han ikke behag i; de kedede ham, og mange, især sådanne, hvori der åbnede sig vide udblik til en blomstrende tilværelse, rig på oplevelser, forstemte ham dybt. Han vendte sig til filosofferne og lod Marie hente Schopenhauer og Nietzsche i bogskabet. Men det var kun forbigående, at denne visdom udstrålede sin fred over ham.

En dag kom Alfred ind, just som han havde ladet et bind af Schopenhauer falde ned på sengetæppet og så frem for sig med en mørk mine. Marie sad hos ham og syede.

"Nu skal jeg sige dig noget, Alfred," råbte han den indtrædende næsten vredt i møde. "Jeg vil dog til at læse romaner igen."

"Hvad er der så nu?"

"Det er da i det mindste uskrømtet fabuleren. God eller slet, af kunstnere eller stympere. Men disse herrer der" – og han pegede med øjnene på bogen, som lå på sengetæppet – "er nogle nederdrægtige posører."

"Oh!"

Felix satte sig over ende i sengen. "Foragte livet, når man er sund og stærk som en gud, og se døden roligt under øjne, når man er på lystrejse i Italien og livet blomstrer rundt om en i de skønneste farver, – det kalder jeg ganske simpelt affektation. Man skulle engang spærre sådan en herre ind i et kammer, dømme ham til feber og åndenød, sige til ham: inden 1. februar næste år vil De være død og begravet, og så lade ham filosofere løs."

"Snik, snak!" sagde Alfred. "Hvad er det for paradokser?"

"Det forstår du ikke. Det kan du ikke forstå! Mig er det ligefrem modbydeligt. Alle er de posører!"

"Og Sokrates da?"

"Var også en komediant. Når man er et naturligt menneske, så har man frygt for det ubekendte; i bedste fald formår man at skjule den. Jeg skal sige dig ganske ærligt: man forfalsker de døendes psykologi, al den stund alle verdenshistoriske størrelser, hvis død man kender noget til, har følt sig forpligtede til at opføre en komedie for efterverdenens skyld. Og jeg selv da! Hvad gør jeg? Hvad? Når jeg ligger her og taler

roligt med jer om alle mulige ting, der ikke vedkommer mig mere, hvad gør jeg da?"

"Snak ikke så meget, især ikke sådan noget vås."

"Også jeg føler mig forpligtet til at forstille mig, og i virkeligheden har jeg dog en grænseløs, en vanvittig frygt, som raske mennesker ikke kan gøre sig noget begreb om. Og bange er de alle, heltene med og filosofferne med; det er bare det, at *de* er de bedste komedianter."

"Berolig dig dog, Felix," bad Marie.

"I to tror sagtens også," vedblev den syge, "at I ser evigheden roligt i møde, desformedelst I ikke har noget begreb om den endnu. Man må være dødsdømt som en forbryder – eller som jeg, da først kan man tale med. Og den stakkels djævel, der vandrer rolig og fattet til galgen, og den store vismand, der opfinder tankesprog efter at have tømt giftbægeret, og den fangne frihedshelt, der smilende ser bøssepiberne rettede mod sit bryst, de hykler allesammen, – *jeg* ved det; og deres fatning, deres smil er lavet; for alle har de frygt, skrækkelig frygt for døden; den er så naturlig som selve det at dø!"

Alfred havde roligt sat sig på sengekanten; og da Felix havde talt til ende, svarede han: "I alle tilfælde er det ufornuftigt af dig at tale så meget og så højt. Og for resten er du så absurd i dine udtalelser som vel muligt, og en fæl hypokondrist!"

"Du har det jo dog så godt nu," udbrød Marie.

"Mon hun virkelig selv tror på, hvad hun dér siger?" spurgte Felix og vendte sig mod Alfred. "Tjen mig dog i endelig engang at belære hende om sandheden."

"Kære ven," svarede doktoren, "her er det kun dig selv, der trænger til belæring. Men i dag er du genstridig, og jeg kommer

foreløbig til at renoncere. Om to-tre dage, hvis du da i den tid skulle kunne lade være at holde længere taler, antager jeg, du kan stå op, og så vil vi holde en ordentlig rådslagning, også om din sindstilstand."

"Når jeg bare ikke gennemskuede dig så fuldstændigt," sagde Felix.

"Ja, ja, det er godt," svarede Alfred. "Sæt ikke et så fornærmet ansigt op," sagde han så, henvendt til Marie. "Den herre der kommer også nok engang til fornuft igen. – Men vil I nu engang sige mig, hvorfor er her intet vindue åbent? Udenfor er det jo den dejligste efterårsdag, man kan tænke sig."

Marie stod op og åbnede et vindue. Det begyndte just at mørkne, og den indstrømmende luft var så forfriskende, at Marie fik lyst til at lade sig kærtegne noget længere af den. Hun blev stående ved vinduet og bøjede sig ud. På én gang var det hende, som om hun var kommet ud af stuen. Hun følte sig i det fri og alene. Det var mange dage siden, hun havde haft en så behagelig fornemmelse. Nu, idet hun atter vendte hovedet om mod værelset, strømmede al sygestuens beplumrethed hende i møde og lagde sig som et tryk på hendes bryst. Hun så, at Felix og Alfred snakkede sammen, kunne ikke høre rigtigt, hvad de sagde, men følte heller slet ingen trang til at tage del i samtalen. Atter lænede hun sig ud. Gaden var temmelig stille og tom, og kun fra den nærliggende hovedgade hørtes en dæmpet vognrummel. Et par spadserende vandrede langsomt hen ad det andet fortov. Udenfor genboens port stod et par tjenestepiger, som passiarede og lo. En ung dame ligeoverfor så ligesom hun selv ud ad vinduet. Marie kunne i dette øjeblik ikke

forstå, hvorfor den dame ikke hellere gik ud at spadsere. Hun misundte alle mennesker; alle var de lykkeligere end hun.

Milde, venlige septemberdage oprandt. Aftnerne var lange, men holdt sig varme og stille.

Marie havde vænnet sig til, så ofte det lod sig gøre, at flytte sin stol bort fra den syges seng og sætte sig ved det åbne vindue. Der sad hun, især når Felix blundede, i timevis. En stærk slappelse var kommet over hende, en bristende evne til at gøre sig rigtigt rede for forholdene, ja en afgjort ulyst til at tænke. Der var hele timer, hvori der for hende hverken gaves erindringer eller fremtidsplaner.

Med åbne øjne sad hun da og drømte hen for sig og var allerede fornøjet, når fra gaden en frisk luftning strøg hen over hendes pande. Men nåede blot en svag stønnen fra sygesengen hendes øre, fo'r hun igen forskrækket op. Hun opdagede, at medfølelsens gave efterhånden var gået tabt for hende. Hendes medlidenhed var blevet til nervøs overanspændelse og hendes sorg til en blanding af angst og ligegyldighed. Hun havde sikkert nok intet at bebrejde sig; og når doktoren, som nu for nylig, i fuldt alvor kaldte hende en engel, så kunne hun egentlig godt være dette bekendt. Men hun var træt, grænseløst træt. Nu havde hun allerede i ti-tolv dage ikke været ude af huset. Hvorfor i grunden? Hvorfor? Hun måtte tænke sig om. Nå ja – gik det pludselig op for hende – fordi det ville have krænket Felix! Og hun ville jo gerne blive hos ham, vist ville hun det. Hun tilbad ham, ikke mindre nu end før. Bare træt var hun, og det var jo da, når alt kom til alt, menneskeligt. Og hendes længsel efter et par timer i det fri blev stadig heftigere. Det var

barnagtigt af hende at nægte sig dens tilfredsstillelse. Det måtte han selv da i grunden kunne indse. Og nu blev det hende igen klart, hvor grænseløst hun dog måtte elske ham, siden hun ville spare ham for blot så meget som den mulige skygge af en krænkelse … Sytøjet var gledet hende ud af hænderne, og hun kastede et blik hen til sengen, som allerede stod helt i skygge af væggen. Det var i skumringen, og den syge var efter en roligere dag slumret ind. Nu kunne hun endog være gået, uden at han behøvede at vide noget om det. Ak ja, dér ned, og omkring hjørnet derovre og atter engang mellem mennesker og ind i Stadtpark og så ud på Ring'en og forbi Operaen, hvor de elektriske lamper stråler, midt ind i trængslen; og efter trængsel længtes hun så meget … Men når kom *det* igen?! Det kunne jo kun komme igen, når Felix blev rask. Og hvad var også gaden hende og parken og menneskene, – hvad var alt liv hende uden ham!

Hun blev hjemme. Hun flyttede sin stol hen til hans seng. Hun tog den slumrendes hånd og græd stille, sorrigfulde tårer på den og blev ved at græde, efter at hun for længst med sine tanker var kommet langt bort fra den mand, på hvis blege hånd hendes tårer faldt.

Da Alfred eftermiddagen derpå aflagde sit besøg hos Felix, fandt han ham friskere end de sidste dage. "Hvis det bliver sådan ved," sagde han, "lader jeg dig komme op om et par dage." Som alt, hvad der blev sagt til ham, opfattede den syge også dette med mistro og svarede med et gnavent "Ja, ja". Men Alfred vendte sig om til Marie, der sad ved bordet, og sagde: "De kunne for resten også se noget bedre ud."

Felix, som ved disse ord tog Marie nøjere i øjesyn, fandt også, at hun var påfaldende bleg. Han var vant til straks at jage de tanker om hendes opofrende godhed, der undertiden meldte sig hos ham, på flugt igen. Ofte forekom dette martyrium ham lidt forlorent, og han ærgrede sig over den tålmodige mine, hun bar til skue. Han ønskede mangen gang, hun ville blive utålmodig; han lurede på det øjeblik, da hun ville røbe sig med et ord, et blik, og han så kunne slynge hende den ondskabsfulde bemærkning i ansigtet, at han ikke et eneste minut havde ladet sig narre, at han væmmedes ved hendes hykleri, og at hun blot skulle lade ham dø i ro.

Nu, da Alfred havde talt om hendes udseende, rødmede hun lidt og smilede. "Jeg føler mig helt vel," sagde hun.

Alfred trådte hende nærmere. "Nej, hør nu, dette er en vigtig ting. Deres Felix vil kun have liden glæde af sin helbredelse, hvis De så går hen og bliver syg."

"Men jeg fejler virkelig ikke noget."

"Vil De sige mig, går De slet ikke en smule i den friske luft?"

"Jeg føler ingen trang til det."

"Sig mig engang, Felix, – hun viger aldrig fra dig?"

"Du ved jo," svarede Felix, "hun er en engel."

"Undskyld, Marie, men det er jo ganske simpelt dumt. Det er unyttigt og barnagtigt at slide sig op på denne måde. De må i luften. Jeg erklærer, at det er nødvendigt."

"Men hvad vil De?" sagde Marie med et svagt smil, "jeg længes absolut ikke efter det."

"Det er ganske ligegyldigt. For resten allerede et dårligt tegn, at De ikke længes. De må ud endnu i dag. Sæt Dem dog en times tid ind i Stadtpark. Eller, hvis De ikke kan lide det, tag

Dem en vogn og kør en tur, ned i Prateren for eksempel. Der er dejligt dernede nu."

"Men ..."

"Der er ikke noget Men. Hvis De bliver sådan ved og er lutter engel, så ødelægger De Dem selv. Ja, se Dem blot en gang i spejlet der, – De ødelægger Dem."

Felix følte, idet Alfred sagde disse ord, en stikkende smerte i brystet. En indædt harme kogte i ham. Han troede i Maries ansigt at iagttage en bevidst martyrmine, der attråede medlidenhed; og som en sandhed, det ville være formasteligt at rokke ved, fo'r det ham gennem hjernen, at denne kvinde jo var forpligtet til at lide med ham, at dø med ham. Hun ødelægger sig; nå ja, selvfølgelig! Havde hun måske tænkt at beholde røde kinder og strålende øjne, mens han hurtigt gik sin opløsning i møde? Og tror Alfred virkelig, at denne kvinde, som er hans elskerinde, har ret til at tænke ud over den time, der bliver hans sidste. Og vover hun måske selv ...

Med grådig vrede studerede Felix udtrykket i Maries træk, mens doktoren med utålmodige ord atter og atter gentog det sagte. Til sidst tog han det løfte af Marie, at hun endnu samme dag ville gå ud i luften, og forklarede hende, at opfyldelsen af dette løfte akkurat lige så godt hørte med til hendes pligter som sygeplejerske som alle de andre.

"Fordi jeg overhovedet ikke tæller med mere," tænkte Felix; "fordi man naturligvis lader den ligge og krepere, der jo alligevel er fortabt." – Alfred fik, da han endelig gik, et ganske ligegyldigt håndtryk. Han hadede ham.

Marie fulgte kun doktoren til døren og kom straks tilbage til Felix. Denne lå med sammenkneben mund og en dyb

vredesrynke i panden. Marie forstod ham, hun forstod ham så fuldtud. Hun bøjede sig ned til ham og smilede. Han trak vejret, han ville tale, ville slynge hende en uhørt fornærmelse i ansigtet. Han syntes, hun havde fortjent det. Men hun strøg ham med sin hånd over håret, og stadig med dette trætte tålmodige smil på ansigtet hviskede hun ømt, ganske nær ved hans læber: "Jeg går jo ikke."

Han svarede intet. Hele den lange aften til midt på natten blev hun siddende ved hans seng og faldt til sidst i søvn i stolen, hvor hun sad.

Da Alfred den følgende dag kom, søgte Marie at undgå en samtale med ham. Han lod for resten i dag ikke til at interessere sig for hendes udseende og beskæftigede sig kun med Felix. Men han talte ikke om nogen snarlig opståen, og den syge var ligesom bange for at spørge ham. Han følte sig i dag svagere end de foregående dage; der var en ulyst hos ham til at tale som ingensinde før; og han var glad, da doktoren forlod ham. Også på Maries spørgsmål gav han korte og mismodige svar. Og da hun efter timelang tavshed sent på eftermiddagen atter spurgte ham: "Hvordan har du det nu?" svarede han: "Det kan jo være lige meget." Han havde korslagt armene over hovedet, lukkede nu øjnene og sov snart ind. – Marie blev siddende en tid hos ham og betragtede ham, så flød hendes tanker ud, og hun sank hen i drømmerier. Da hun efter en stunds forløb kom til sig selv igen, følte hun sit legeme gennemrisles af et mærkværdigt velbehag, som var hun vågnet efter en sund og dyb søvn. Hun rejste sig og trak de nedrullede gardiner op. Det var ligesom en duft af sene blomster i dag fra

den nærliggende park havde forvildet sig ind i den snævre gade. Så dejlig havde luften, der nu strømmede ind i værelset, aldrig forekommet hende. Hun så om til Felix; han lå og sov som før, med roligt åndedræt. Ellers var hun i slige øjeblikke blevet grebet af en rørelse, der bandt hende til stuen, bredte et ladt tungsind over hele hendes væsen. I dag følte hun intet til det, var glad ved, at Felix sov, og fattede uden indvortes kamp, så selvfølgeligt, som var det noget, der skete hver dag, den beslutning at tage ud en times tid. Hun listede sig på tåspidserne ud i køkkenet, gav konen, der gik til hånde, ordre til at opholde sig i sygeværelset, tog hurtigt hat og parasol og fløj, mere end hun gik, ned ad trapperne. – Der stod hun nu på gaden. Efter en hurtig vandring gennem et par stille gader nåede hun parken og var glad ved at se buske og træer omkring sig og foroven den dæmringsblå himmel, som hun havde længtes efter så længe. Hun satte sig på en bænk; ved siden af hende og på de andre bænke i hendes nærhed sad ammer og barnepiger. I alleerne legede små børn. Men da mørket allerede begyndte at falde, måtte hele dette væsen snart være forbi; pigerne kaldte på de små, nogle tog deres ved hånden og forlod parken. Snart sad Marie næsten alene tilbage; kun få mennesker kom endnu forbi; af og til vendte en herre sig om efter hende.

Nu var hun der altså, nu var hun i det fri. Ja, hvorledes var det nu i grunden med det hele? Øjeblikket syntes hende nu kommet til med uforstyrret blik at overskue det nærværende. Og for sine tanker ville hun finde tydelige ord, som hun kunne udtale i sit indre … Jeg er hos ham, fordi jeg holder af ham. Det er ikke noget offer, jeg bringer; for jeg kan ikke andet. Og hvad

skal der nu ske? Hvor længe vil det vare endnu? Nogen redning gives der ikke ... Og hvad så? ... Hvad så? ... Jeg ville engang dø med ham ... Hvorfor er vi nu så fremmede for hinanden? ... Han tænker kun på sig selv nu. *Ville* han mon også endnu dø sammen med mig? ... Jo, hun følte sig fuldt og fast overbevist om, at han nok ville. Men hun så ikke for sig billedet af en elskende yngling, der gerne ville stede hende til hvile ved sin side for evigheden. Nej, det var hende, ligesom han rev hende ned til sig, egensindig, skinsyg, fordi hun nu engang tilhørte ham.

En ung mand havde taget plads ved siden af hende på bænken og gjorde en bemærkning. Hun var så adspredt, at hun først spurgte: "Hvad behager?" Men så rejste hun sig og gik hurtigt sin vej. I parken blev de mødendes blikke hende generende. Hun gik ud på "Ring", vinkede ad en vogn og lod den køre sig en tur. Det var blevet aften; hun lænede sig mageligt tilbage i det ene hjørne og nød den behagelige bevægelse, der ingen anstrengelse kostede, og de skiftende billeder, der gled hende forbi med det urolige spil over sig af mørke og viftende gasflammers lys. Den smukke septemberaften havde lokket mange mennesker ud på gaderne. Da Marie kørte forbi Volksgarten, hørte hun et militærorkesters friske toner klinge ud derfra, og hun måtte uvilkårligt tænke tilbage på den aften i Salzburg. Forgæves søgte hun at bibringe sig selv den overbevisning, at alt dette omkring hende var noget tomt, forgængeligt noget, at det ikke havde noget at sige, om man skulle skilles fra det. Hun kunne ikke få jaget det velbehag, der begyndte at trænge ind i hende, på porten. Hun var nu engang vel til mode. At det festlige teater lå dér med sine hvidtlysende

buelamper, at folk kom derhenne fra Rådhusparkens alleer og slentrede i ro og mag over gaden, at der dér udenfor cafeen sad mennesker, at der overhovedet gaves mennesker, til hvis sorger og bekymringer hun ikke kendte, eller som måske slet ikke havde nogen; at luftens pust strøg så mildt og varmt forbi hende; at hun skulle have lov at se endnu mange sådanne aftner, tusind dejlige dage og nætter endnu; at en følelse af livsmodig sundhed rislede gennem hendes årer, – alt det gjorde hende godt. Hvad? Skulle hun måske gøre sig bebrejdelser for, at hun efter disse talløse timers dødelige udmattelse for et minut så at sige kom til sig selv? Var det ikke hendes gode ret, dog i det mindste at blive sig sin eksistens bevidst? Hun var jo rask, hun var ung, og alle vegne fra, som af hundrede kilder på én gang, strømmede livsglæden over hende. Det var jo så naturligt, lige så naturligt som hendes åndedræt og himlen over hendes hoved – – og hun vil tænke på at skamme sig over det? … Hun tænker på Felix. Hvis et under sker og han kommer sig, skal hun nok fremdeles leve med ham. Hun mindes ham med en mild, forsonlig smerte. Det er snart på tide at vende tilbage til ham. Men kan han også lide, at hun er hos ham? Sætter han pris på hendes kærlighed og omhu? Hvor bitre er ikke hans ord! Hvor stikkende hans blik! Og hans kys! Hvor længe er det ikke siden, de har kysset hinanden! Hun må tænke på hans læber, der altid er så blege og tørre nu. Hun vil herefter også kun kysse ham på panden. Hans pande er kold og fugtig. Hvor det er grimt at være syg! …

Hun lagde sig tilbage i vognen. Hun vendte bevidst sine tanker bort fra den syge. Og for ikke at være nødt til at tænke på

ham, så hun ivrigt ud på gaden og betragtede alting så nøje, som skulle hun præge det dybt i sin hukommelse.

Felix slog øjnene op. Et lys brændte ved hans seng og udbredte et svagt skær. Hos ham sad den gamle kone, ligegyldig, med hænderne i skødet. Hun fo'r sammen, da den syge råbte til hende: "Hvor er hun henne?" Konen forklarede ham, at Marie var gået, men straks kom igen.

"De kan gå Deres vej," svarede Felix. Og da hun tøvede, vedblev han: "Så gå dog! Jeg behøver Dem ikke!"

Hun gik. Og en uro, kvalfuld som ingensinde før, betog ham.

Hvor er hun, hvor er hun henne? Han kunne næppe holde ud at blive i sengen, men han turde dog ikke stå op. Pludselig farer den tanke ham gennem hovedet: Når man ser sig om, er hun løbet sin vej! Hun har forladt ham, forladt ham for bestandig! Hun kan ikke udholde livet med ham længere. Hun er bange for ham. Hun har læst i hans tanker. Eller han har engang talt i søvne og sagt det højt, som uafbrudt ligger på bunden af hans bevidsthed, også når han i dagevis selv ikke fatter det tydeligt. Og hun *vil* nu ikke dø med ham ... Tankerne jog gennem hans hjerne. Feberen var begyndt; den kom gerne hver aften ... I lange tider har han ikke sagt hende et venligt ord; måske er det blot det! Han har pint og plaget hende med sine luner, med sit mistroiske blik, med sine bitre bemærkninger, og hun trængte til taknemmelighed! ... Nej, nej, kun retfærdighed! ... Oh, når hun blot var her igen! Han må have hende! Med brændende smerte erkender han: han kan ikke undvære hende. Han skal gøre hende afbigt for det alt sammen, om det behøves. Han skal igen lade kærlige øjne hvile på hende og finde ord til hende af

den dybeste inderlighed. Han skal ikke med en stavelse røbe, at han lider. Han skal smile, når det ligger tungt på hans bryst. Han skal kysse hendes hånd, når han gisper efter luft. Han skal fortælle hende, at han drømmer så meget vås, og at det kun er feberfantasier, det, hun hører ham sige i søvne. Sværge hende til skal han, at han tilbeder hende, at han under, ja, at han ønsker hende et langt, lykkeligt liv; hun må blot blive hos ham til det sidste, hun må blot ikke vige fra hans seng, ikke lade ham dø ene. Han vil jo se den forfærdelige time i møde roligt og som en vismand, når han kun ved, at *hun* er hos ham! Og denne time kan komme så snart, hver dag kan den komme. Derfor må hun altid være hos ham; for han er angst, når han er uden hende.

Hvor er hun? Hvor er hun? … Blodet brusede gennem hans hoved, hans øjne formørkedes, åndedrættet gik tungere, og ingen var der … Ak, hvorfor sendte han også den kone bort? Det var dog altid et menneskeligt væsen. Nu er han hjælpeløs, hjælpeløs … Han satte sig op, han følte sig kraftigere, end han havde troet; bare vejret, vejret. Det var skrækkeligt, som det plagede ham. Han kunne ikke holde det ud; han sprang ud af sengen og næsten nøgen, som han var, hen til vinduet. Der var der luft, luft! Han tog et par dybe drag, – hvor det gjorde godt! Han fik den vide slåbrok om sig, som hang over sengeenden, og segnede ned på en stol. I et par sekunder var alle hans tanker i forvirring, så skød igen den ene, stadig den ene og samme, frem som et lyn. Hvor er hun? Hvor er hun henne? Mon hun allerede tit har forladt ham således, mens han sov? Hvem ved? Hvor mon hun så går hen? Vil hun blot for et par timer undfly sygeværelsets dunster, eller er det ham, hun vil flygte fra, fordi han er syg? Er hans nærhed hende modbydelig? Ængstes hun

for dødens skygger, som allerede svæver her? Længes hun efter livet? Er det livet, hun søger? Betyder han selv ikke mere livet for hende? Hvad søger hun? Hvad vil hun? Hvor er hun? Hvor er hun?

Og de jagende tanker blev til fremhviskede stavelser, til stønnende, højt udtalte ord. Og han skreg, og han hvinede: "Hvor er hun?" ... Og han så hende for sig, så hende, som han nu tænkte sig det, ile ned ad trapperne, med befrielsens smil på læberne, og bort herfra, et steds hen, hvor sygdommen, væmmelsen, den langsomme døen ikke fandtes, til et eller andet ubekendt, til noget, hvor der var duft, hvor der var blomstring. Han så hende forsvinde, favnes af en lys tåge, der skjulte hende, og af hvilken hendes skingre latter klang frem, en lykkens, en glædens latter. Og tågerne delte sig, og han så hende danse. Og hun hvirvledes længere og længere bort, og hun forsvandt. Og så kom en dump rumlen, nærmere og nærmere, og standsede pludselig ... Hvor er hun? Han fo'r op. Hen til vinduet ilede han. Det havde været en vogns rumlen, og udenfor porten, der holdt den stille ... Jo, vist så, han kunne jo se den ... Og ud af vognen, jo ... det var Marie! Det var hende! ... Han måtte gå hende i møde, – han styrtede ud i entreen. Men dér var der fuldstændig mørkt; han var ikke i stand til at finde dørgrebet. Da drejedes nøglen i låsen, døren sprang op, Marie trådte ind, og fra trappegangen flimrede det svage gaslys om hende. Hun stødte til ham, uden at kunne se ham, og gav et højt skrig fra sig. Han greb hende ved skuldrene og trak hende ind i stuen. Han åbnede munden, men kunne ikke sige noget.

"Hvad går der dog af dig?" råbte hun forfærdet. "Er du da blevet vanvittig?" Hun friede sig for hans tag. Han blev stående

oprejst; det var, som om hans skikkelse voksede. Endelig fik han mælet igen: "Hvor kommer du fra? ... Hvor kommer du fra?"

"For Guds skyld, Felix, kom dog til dig selv. Hvor kunne du ...! Jeg be'r dig, så sæt dig dog i det mindste."

"Hvorfra kommer du?" Han sagde dette sagtere, ligesom drømmende. "Hvorfra? Hvorfra?" hviskede han. Hun tog ham ved hænderne, – de var brændende hede. Villigt, næsten bevidstløs lod han sig lede hen til sofaen og langsomt trykke ned i dens ene hjørne. Han så omkring sig, som måtte han lidt efter lidt genvinde sin bevidsthed. Så sagde han atter, ganske tydeligt, men på samme monotone måde: "Hvorfra kommer du?"

Hun havde til dels fået sin ro tilbage, kastede hatten bag sig på en stol, satte sig i sofaen hos ham og sagde indsmigrende: "Min skat, jeg har kun været en times tid i luften. Jeg var bange for, jeg selv skulle blive syg; hvad glæde havde du så haft af mig? Og jeg tog endda en vogn, blot for at være snart hos dig igen."

Han lå i sit sofahjørne, ganske slap nu. Han betragtede hende fra siden af og svarede intet.

Hun vedblev at tale, alt imens hun kærtegnende klappede hans hede kinder. "Du er da ikke vred på mig? vel? For resten gav jeg jo konen ordre til at blive hos dig, til jeg kom tilbage. Har du ikke set hende? Hvor er hun henne?"

"Jeg har sendt hende bort."

"Hvorfor dog det, Felix? Hun skulle jo blot vente så længe, indtil jeg kom hjem igen ... Å, jeg har længtes sådan efter dig! Hvad godt har jeg af den friske luft derude, når jeg ikke har dig!"

"Mis, Mis!" Han lagde sit hoved ind til hendes bryst, ligesom et sygt barn. Som i fordums dage gled hendes læber hen over hans hår. Da så han op til hende med bedende øjne. "Mis," sagde han, "du må altid blive hos mig, altid ... vil du ikke nok?"

"Jo," svarede hun og kyssede hans filtrede, fugtige hår. Hun var så bedrøvet, så grænseløst bedrøvet! Gerne havde hun grædt, men der var noget tørt, noget vissent i hendes rørelse. Intetstedsfra kunne hun hente trøst, ikke engang fra sin egen smerte. Og hun misundte ham; for hun så tårer trille over hans kinder.

Nu sad hun igen alle følgende dage og aftener ved hans seng, bragte ham hans måltider, gav ham medicin og læste, når han var rask nok til at ønske det, avisen for ham, af og til også nogle kapitler af en eller anden roman. Morgenen efter hendes udflugt var det begyndt at regne, og det faldt ind med alt for tidligt efterår. Nu strøg i timer og dage de tynde grå striber næsten uophørligt forbi vinduerne. 1 den sidste tid hørte Marie af og til om natten den syge snakke usammenhængende tøjeri. Ganske mekanisk kunne hun da stryge ham med sine hænder over pande og hår og hviske: "Sov, Felix, sov!" ligesom man tysser på et uroligt barn. Han blev kendeligt svagere, men led ikke meget; og når de korte anfald af åndenød, der så voldsomt mindede ham om hans sygdom, var forbi, sank han for det meste hen i en udmattelsestilstand, som han ikke mere kunne gøre sig selv rede for. Kun hændte det undertiden, at han undrede sig en smule. "Hvorfor er alting mig så ligegyldigt?" Men når han da så regnen strømme ned udenfor, tænkte han igen: "Ak ja, det er efteråret," og grublede ikke videre over

sammenhængen. Han tænkte sig egentlig ikke, at nogen forandring kunne være mulig, tænkte ikke på døden, ej, heller på helbredelse. Også i Maries bevidsthed var udsigten til, at det muligvis ville blive anderledes, ganske forsvundet. Og Alfreds besøg havde ligeledes fået en vis karakter af det vanemæssige. For ham, der kom udefra, for hvem livet rullede videre, forandredes billedet af sygestuen jo rigtignok med hver dag. *Han* havde nu opgivet alt håb. Han mærkede godt, at der nu både for Felix og for Marie var begyndt en periode, som den undertiden indtræder hos mennesker, der har gennemlevet de stærkeste sindsoprør, en periode, i hvilken der intet håb og ingen frygt gives mere; i hvilken følelsen af selve det nærværende er sløv og uklar, derved, at den mangler fremskuet på det kommende og tilbageblikket på det forbigangne. Det var altid med et stærkt ubehag, at han nu selv betrådte sygestuen, og han var glad, når han fandt dem begge igen, som han havde forladt dem. For til sidst måtte der jo atter komme en time, hvor de var tvunget til at tænke på det, der forestod.

En dag, da han igen kom op ad trappen under disse betragtninger, fandt han Marie stående i entreen med blege kinder og vridende sine hænder. "Kom, kom!" råbte hun. Han skyndte sig at følge hende. Felix sad oprejst i sengen; han satte nogle vrede øjne på de indtrædende og udbrød: "Hvad er i grunden jeres mening med mig?"

Alfred gik hurtigt hen til ham. "Hvad er der så i vejen, Felix?" spurgte han.

"Hvad din mening er med mig, ville jeg gerne vide."

"Hvad er det for barnagtige spørgsmål?"

"Forgå la'r I mig, elendigt forgå!" råbte Felix med næsten skrigende røst.

Alfred trådte helt hen til sengen og ville gribe hans hånd. Men den syge tog den heftigt til sig. "Lad mig være! Og du, Marie, hold op med din hændervriden! Jeg gad vide, hvad jeres mening er. Hvorledes dette her skal fortsættes, spørger jeg om."

"Der kunne fortsættes meget bedre," sagde Alfred roligt, "når du ikke hidsede dig op til ingen nytte."

"Nå ja, her har jeg nu ligget, Gud ved hvor længe! I ser til og la'r mig ligge. Hvad er så i grunden din mening med mig?"

"Kom dog ikke med sådan snak!"

"Der gøres jo slet ikke noget ved mig, ikke det mindste. Det bryder ind over mig, – man rører ikke en hånd for at afværge det!"

"Felix," begyndte Alfred med indtrængende røst, idet han satte sig på sengen hos ham og igen forsøgte at gribe hans hånd.

"Nu ja, du opgiver mig simpelthen. Du la'r mig bare ligge her og tage morfin."

"Du må have tålmodighed et par dage endnu og ..."

"Men du ser jo, at det ikke hjælper noget! Jeg føler jo, hvordan jeg har det! Hvorfor la'r I mig dog så redningsløst forgå? I ser jo, at jeg går til grunde her. Jeg holder det ikke ud! Og der må da endnu findes hjælp, en eller anden mulighed for hjælp. Så tænk dig dog om, Alfred, du er jo da læge, det er jo din pligt."

"Vist findes der hjælp," sagde Alfred.

"Og om ikke hjælp, så måske et under. Men her sker intet under. Jeg må bort herfra, jeg vil herfra."

"Du skal jo op, så snart du kommer noget til kræfter."

"Jeg siger dig, Alfred, det bliver for silde. Hvorfor skal jeg dog blive i denne forfærdelige stue? Jeg vil bort, bort fra byen vil jeg. Jeg ved, hvad jeg trænger til. Jeg trænger til forår, jeg trænger til Syden. Når solen skinner på mig igen, bliver jeg rask."

"Det er ganske fornuftigt alt sammen," sagde Alfred. "Selvfølgelig skal du til Syden; men du må have en smule tålmodighed. I dag kan du ikke rejse, og i morgen heller ikke. Men så snart det på nogen måde går an."

"Jeg *kan* rejse i dag, jeg føler det. Så snart jeg bare er ude af dette forfærdelige dødsværelse, bliver jeg til et andet menneske. Hver dag, du holder mig længere her, er en fare."

"Kære ven. Du må dog betænke, at jeg som din læge ..."

"Du er læge og dømmer efter dine regler. Patienterne ved bedst selv, hvad de behøver. Det er en letsindighed og en tankeløshed at lade mig ligge og forgå. I Syden sker mangen gang vidundere. Man lægger ikke hænderne i skødet, når der blot er skygge af håb; og håb er der altid endnu. Det er umenneskeligt at overlade en til hans skæbne, som I gør med mig. Jeg vil til Syden, tilbage til foråret vil jeg!"

"Det skal du jo også," sagde Alfred.

"Vi kan nok rejse i morgen," indskød Marie hurtigt, "ikke sandt?"

"Hvis Felix lover mig at forholde sig rolig et par dage, så sender jeg ham af sted. Men nu, i dag – det ville være en forbrydelse! Det tillader jeg ikke, ikke på nogen betingelse. Se dog blot," sagde han og vendte sig til Marie, "dette vejr! Det stormer og regner. Ikke det raskeste menneske ville jeg råde til at rejse i dag."

"I morgen altså!" udbrød Felix.

"Hvis det klarer en smule op," sagde doktoren, "– om to, tre dage; det giver jeg dig mit ord på."

Den syge så fast og forskende på ham. Så spurgte han: "Dit æresord?"

"Ja!"

"Nå, kan du høre?" råbte Marie.

"Du tror ikke, at der er nogen frelse for mig mere?" sagde patienten, henvendt til Alfred. "Du har villet lade mig dø i hjemmet? – Det er en falsk humanitet. Når man er ved at dø, gives der ikke længere noget hjem. At kunne leve, det er hjemmet. Og jeg vil ikke, jeg vil ikke dø så værgeløs."

"Kære Felix, du ved jo meget godt, at det er min hensigt at lade dig tilbringe hele vinteren i Syden. Men jeg kan da ikke lade dig rejse i sådan et vejr."

"Marie," sagde den syge, "gør alt parat!"

Marie så ængsteligt spørgende hen på doktoren.

"Nå ja," mente denne, "*det* kan jo ikke skade noget."

"Alt skal du gøre parat, om en time står jeg op. Vi rejser, så snart den første solstråle viser sig."

Felix stod op om eftermiddagen. Det lod næsten til, at tanken om en forandring af opholdssted havde en velgørende virkning på ham. Han var vågen, lå hele tiden på sofaen, men havde ingen udbrud af fortvivlelse og faldt ej heller hen i de foregående dages sløve ligegyldighed. Han interesserede sig for forberedelserne, Marie gjorde, han gav råd, traf bestemmelser, nævnede bøger i sit bibliotek, som han ville have med, og fremtog selv af sit skrivebord en hel stor pakke papirer, der også skulle i kufferten. "Jeg vil gennemse mine gamle sager,"

sagde han til Marie. Og senere, da hun prøvede at få papirerne anbragt i kufferten, kom han tilbage til dette emne. "Hvem ved, om denne hviletid ikke har gjort min ånd meget godt! Jeg føler ligefrem, hvor jeg modnes. En vidunderlig klarhed udstråler i mangen en time over alt, hvad jeg hidtil har tænkt." –

Allerede dagen efter den omtalte storm og regn var det blevet godt vejr. I løbet af den næste dag blev det så varmt, at man kunne åbne vinduerne. Og nu gled en lun og venlig høsteftermiddags glans hen over gulvet, og hver gang Marie knælede foran kufferten, lagde solstrålerne sig i hendes lokkede hår.

Alfred kom just til, som Marie omhyggeligt gemte papirerne i kufferten og Felix, udstrakt på sofaen, begyndte at tale om sine planer.

"Også det skal jeg allerede give lov til?" spurgte Alfred smilende. "Nå, jeg håber, du er forsigtig nok til ikke at begynde for tidligt med arbejdet."

"Oh! det bliver slet ikke noget arbejde," sagde Felix. "Tusind nye og friske lys glider hen over alle de tankegange, der hidindtil har ligget i mørke for mig!"

"Det er jo meget rart," sagde Alfred langtrukkent, idet han betragtede den syge, der så frem for sig med et stift blik.

"Du må ikke misforstå mig," vedblev Felix. "Jeg har egentlig slet ingen idé med faste konturer; men det er, ligesom der var noget i gære."

"Ja så."

"Det er mig, ved du, som hørte jeg instrumenter i et orkester blive stemt. Det har også i virkeligheden altid gjort et stærkt indtryk på mig. Og i et af de næste øjeblikke arbejder der sig

nok rene harmonier frem, og alle instrumenter falder rigtigt ind." Og med et pludseligt spring i tankegangen spurgte han: "Har du bestilt kupeen?"

"Ja," svarede doktoren.

"Altså i morgen tidlig," udbrød Marie fornøjet. Hun var stadig i virksomhed, gik fra kommoden til kufferten, derfra til bogskabet, ordnede og pakkede. Alfred følte sig underlig berørt. Var han hos et par glade unge folk, som lavede sig til til en lystrejse? Så fuld af frejdigt håb, så skyfri næsten syntes den stemning, der i dag lå over denne stue. – Da han gik, fulgte Marie ham ud. "Gud, hvor det er fornuftigt, at vi kommer af sted!" udbrød hun. "Jeg glæder mig meget til det. Og han er jo formelig som forvandlet, siden det er blevet til alvor."

Alfred vidste ikke, hvad han skulle svare. Han gav hende hånden og havde allerede vendt sig for at gå, da han vendte sig om endnu en gang og sagde til hende: "De må love mig ..."

"Hvilket?"

"Jeg mener, en ven er jo dog altid mere end en læge. De ved, jeg står til enhver tid til Deres rådighed. De behøver blot at telegrafere."

Marie var ganske forskrækket. "De tror, det kunne blive nødvendigt?"

"Jeg siger det kun for alle tilfælde." Dermed gik han.

Hun blev stående endnu et øjeblik og grundede, så trådte hun rask ind i stuen, ængstelig for, at Felix kunne være urolig over, at hun blev det minut borte. Men han syntes blot at have ventet på hendes indtrædelse for at fortsætte med sine tidligere forklaringer.

"Du ved nok, Marie," sagde han, "solen har altid en god indflydelse på mig. Når det bliver koldere, tager vi endnu længere syd på, til Rivieraen, og så senere, hvad mener du – til Afrika! Hvad? – Under Ækvator skulle mesterværket nok lykkes mig, det er sikkert."

Således snakkede han videre, indtil endelig Marie kom hen og klappede ham på kinderne og smilende sagde: "Nej, nu er det nok. Ikke straks være letsindig igen. Og så skal du for resten i seng nu, for i morgen gælder det at stå tidligt op." Hun så, at hans kinder var meget røde og at hans øjne næsten skinnede; og da hun tog ham i hænderne for at hjælpe ham med at rejse sig fra sofaen, var de brændende hede.

Allerede ved første morgengry vågnede Felix. Han var opfyldt af samme glade utålmodighed som et barn, der skal ud på ferietur. To timer, før de skulle køre til banen, sad han allerede i sofaen, fuldt udrustet til rejsen. Også Marie var for længst færdig med alting. Hun havde den grå støvkåbe på og hatten med det blå slør og stod således påklædt ved vinduet for i tide at se den bestilte vogn komme kørende. Felix spurgte hvert femte minut, om den ikke var der. Det varede ham for længe, og han talte allerede om at sende bud efter en anden, da Marie udbrød: "Der er den, der er den!"

"Du," føjede hun straks til, "Alfred er her også."

Alfred var drejet om hjørnet samtidigt med vognen og hilste venligt op. Kort efter trådte han ind i stuen. "I er allerede fiks og færdige," udbrød han. "Hvad vil I så tidligt på banegården, så meget mere, som I allerede har spist frokost, som jeg ser."

"Felix er så utålmodig," sagde Marie. Alfred gik hen til patienten, og denne smilede muntert til ham. "Storartet rejsevejr," mente han.

"Ja, I kan jo ha' det dejligt," mente doktoren. Så tog han en tvebak på bordet. "Det er vel tilladt?"

"Har De virkelig slet ikke fået noget til morgen endnu?" udbrød Marie ganske forskrækket.

"Jo, vist har jeg så. Jeg har drukket et glas cognac."

"Bi lidt, der er mere kaffe i kanden." Hun ville endelig have lov til at skænke resten af kaffen op til ham; så gik hun ud for at give konen nogle ordrer. Alfred kunne næsten ikke få koppen fra munden igen; det var ham pinligt at være alene med vennen, og han kunne ikke have sagt noget. Nu trådte Marie atter ind og meldte, at der nu ikke var noget til hinder mere for at tage af sted. Felix rejste sig og gik som første mand til døren. Han havde en grå havelock om sig, en blød, mørk hat på hovedet, og i hånden holdt han en stok. Også ned ad trapperne ville han være den første. Men næppe havde han lagt hånden på rækværket, før han begyndte at vakle. Alfred og Marie var straks bag ved ham og støttede ham. "Jeg er lidt svimmel," sagde Felix.

"Det er jo ganske naturligt," mente Alfred; "når man efter så og så mange ugers forløb er første gang oven senge." Han tog den syge ved den ene arm, Marie tog ham ved den anden; således førte de ham ned. Kusken på vognen tog hatten af, da han fik øje på den syge.

I genbohusets vinduer kom nogle medlidende kvindeansigter til syne. Og da Alfred og Marie løftede den dødblege mand op i vognen, skyndte portneren sig også at komme hen og tilbyde sin hjælp. Ved vognens bortkørsel

tilkastede portneren og de medlidende kvinder hinanden forstående, rørte blikke.

Alfred passiarede, stående på waggonens trinbræt, med Marie, lige til det havde ringet sidste gang. Felix havde sat sig i et hjørne og lod ikke til at have interesse for noget. Først da lokomotivets fløjten lød, syntes han at vågne igen og gav sin ven et nik til afsked. Toget satte sig i bevægelse. Alfred blev endnu et øjeblik stående på perronen og så efter det. Så vendte han sig langsomt for at gå.

Næppe var toget ude af hallen, før Marie satte sig helt hen til Felix og spurgte ham, hvad han nu kunne ønske. Om hun skulle trække cognacflasken op, om hun skulle række ham en bog, om hun måske skulle læse noget af avisen for ham. Han syntes at føle sig taknemmelig for så megen venlighed og trykkede hendes hånd. Så spurgte han: "Hvornår er vi i Meran?" og lod hende, da hun ikke vidste ankomsttiden nøjagtigt, til sidst oplæse alle de vigtigere angivelser af rejsehåndbogen. Han ville vide, hvor middagsstationen var, hvor det blev mørkt, og interesserede sig for en mængde udvortes ting, der før havde været ham ganske ligegyldige. Han forsøgte at regne ud, hvor mange mennesker der vel kunne være i hele toget, og bemærkede, om der mon også var unge ægtepar med? Efter nogen tids forløb forlangte han cognac; men den fik ham til at hoste så meget, at han ganske ærgerlig bad Marie ikke på nogen betingelse at give ham mere af den, selv om han skulle ytre ønske om det. Senere lod han hende læse den meteorologiske beretning i avisen for sig og nikkede tilfreds, da den endte med en gunstig "udsigt". – De kørte over Semmering. Med

opmærksomhed betragtede han de skiftende billeder, som frembød sig; men hvad han ytrede om dem, indskrænkede sig til et sagte "Kønt – meget smukt," der ganske savnede den betoning, glæden giver. – Til middag nød han en smule af den kolde mad, de havde forsynet sig med hjemmefra, og blev meget vred, da Marie nægtede ham cognacen. Hun måtte til sidst bekvemme sig til at give ham noget af den. Han tålte den ganske godt, blev livligere og begyndte at vise interesse for alle mulige ting. Og snart kom han under omtalen af det, der fløj forbi kupévinduerne, det, han så på stationerne, atter tilbage til sig selv. Han sagde: "Jeg har læst om sonnambuler, der i drømme så et eller andet lægemiddel, som ingen doktor var faldet på, og som de kom sig ved, da de anvendte det. Patienten skal følge sin længsel, siger jeg."

"Ja vist," svarede Marie.

"Syden! Sydens luft! De mener, hele forskellen er, at der er varmt dernede, og at man dér har blomster hele året rundt og måske mere ozon og ingen storme og ingen sne. Hvem ved så, om det også er alt! Hvem ved, hvad der svæver i denne Sydens luft! Hemmelighedsfulde elementer, som vi slet ikke kender endnu."

"Sikkert bliver du rask dernede," sagde Marie, idet hun tog den syges ene hånd mellem begge sine og førte den til sine læber.

Han blev ved at tale, om de mange malere, man traf i Italien, om den længsel, der havde drevet så mange kunstnere og konger til Rom, og om Venedig, hvor han engang havde været, længe før han lærte Marie at kende. Endelig blev han træt og

ytrede lyst til at strække sig på kupeens sæder. Og der blev han så liggende, for det meste i en let slummer, til aftenen faldt på.

Hun sad overfor ham og betragtede ham. Hun følte sig rolig. Hendes sjæl var kun fyldt af en mild beklagelse. Han var så bleg. Og så gammel var han blevet. Hvor havde dette smukke ansigt ikke forandret sig siden i foråret! *Det* var dog en anden bleghed end den, der nu lå over hendes egne kinder. Hendes gjorde hende yngre, jomfruelig næsten. Hvor meget bedre faren var hun dog ikke end han! Aldrig før havde denne tanke meldt sig hos hende med en sådan tydelighed … Hvorfor er denne smerte ikke mere pinefuld? Ak, det er sikkert ikke mangel på deltagelse, det er ganske simpelt en grænseløs træthed, som nu allerede i dage ikke er veget fra hende, selv ikke når hun undertiden tilsyneladende føler sig friskere. Hun glæder sig ved sin træthed, for hun er angst for de smerter, der vil komme, når trætheden ophører …

Marie fo'r pludselig op af søvnen, hun var sunket hen i. Hun så sig om; der var næsten helt mørkt. Hætten var trukket over lampen, der brændte svagt deroppe, og der udgød sig derfor kun et matgrønligt skær over kupeen. Og udenfor vinduerne nat, nat! Det var, som kørte de gennem en lang tunnel. Hvorfor var hun dog faret sådan op? Der var jo næsten helt stille; kun hjulenes ensformige knirken varede endnu stadig ved. Efterhånden vænnede hun sig til det matte lys, og nu kunne hun igen skelne den syges ansigtstræk. Han syntes at sove ganske roligt, lå der uden at røre sig. Pludselig sukkede han dybt, uhyggeligt, klagende. Hendes hjerte bankede. Han havde sikkert stønnet således en gang før, det var nok det, der havde vækket hende … Men hvad var *det*? Hun så nærmere til – han sov

jo ikke! Med vidt opspilede øjne lå han der, ganske tydeligt kunne hun nu se det. Hun var bange for disse øjne, der stirrede ud i det tomme, det fjerne, det mørke. Og atter en stønnen, endnu mere klagende end før. Han rørte sig, og nu udstødte han igen et dybt suk, men ikke smerteligt, snarere vildt. Og før hun vidste af det, havde han sat sig over ende, støttende sig på hynderne med begge hænder; så slyngede han med fødderne den grå kappe, han havde over sig, ned på gulvet og prøvede på at stå op. Men vognens bevægelse tillod det ikke, og han sank tilbage i hjørnet. Marie var sprunget op og ville trække den grønne hætte fra lampen. Men hun følte sig på én gang omslynget af hans arme, og nu trak han den skælvende kvinde ned på sit skød. "Marie, Marie!" sagde han med hæs røst.

Hun ville gøre sig fri; det lykkedes hende ikke. Alle hans kræfter syntes at være vendt tilbage; han pressede hende voldsomt ind til sig. "Er du parat, Marie?" hviskede han, med sine læber ganske nær ved hendes hals. Hun forstod ham ikke, hun følte kun en grænseløs angst. Værgeløs var hun; hun ville skrige. "Er du parat?" spurgte han endnu en gang, mens han holdt hende mindre krampagtigt fast, så at hans læber, hans ånde, hans stemme igen var hende fjernere, og hun kunne trække vejret mere frit.

"Hvad vil du?" spurgte hun angst.

"Forstår du mig ikke?" svarede han.

"Slip mig, slip mig!" skreg hun; men hendes skrig slugtes af det evigt rullende togs buldren.

Han ænsede det slet ikke. Han lod hænderne synke, hun rejste sig fra hans knæ og satte sig i hjørnet overfor.

"Forstår du mig ikke?" spurgte han igen.

"Hvad vil du?" hviskede hun fra sit hjørne.

"Et svar vil jeg have," svarede han.

Hun tav, hun rystede, hun længtes efter dagslyset.

"Timen rykker nærmere," sagde han sagtere, idet han bøjede sig frem, så at hun tydeligere kunne høre hans ord. "Jeg spørger dig, om du er parat?"

"Hvilken time?"

"Vor! Vor!"

Hun forstod ham. Hendes strube var som snøret sammen.

"Husker du, Marie?" vedblev han, og hans røst fik noget mildt, næsten noget bedende i klangen. Han tog begge hendes hænder i sine. "Du har givet mig ret til at spørge således," hviskede han videre. "Husker du?"

Hun havde nu nogenlunde genvundet fatningen; for var det end forfærdelige ord, han talte, hans blik havde dog mistet det stirrende, hans røst det truende. Det var, som han bad. Og atter spurgte han, næsten grædende: "Husker du?" Da havde hun allerede fået kraft til at svare, om end med skælvende ord: "Du er jo et barn, Felix!"

Han lod slet ikke til at høre det. I en ganske jævn og rolig tone, som var det noget halvforglemt, der meldte sig hos ham igen med fornyet tydelighed, lød det nu: "Det lakker nu mod enden, og vi må herfra, Marie; vor tid er omme." Der lå noget tvingende, noget afgjort og uundgåeligt i disse ord, så sagte de end hviskedes. Han måtte hellere have truet, så kunne hun bedre have værget sig. Et øjeblik, da han rykkede hende endnu nærmere, påkom hende den uhyre frygt: Nu styrter han sig over dig og kvæler dig! Hun tænkte allerede på at flygte hen i den anden ende af kupeen, at slå vinduet itu, at råbe om hjælp. Men

i det samme slap han hendes hænder og lænede sig tilbage, som om han ikke havde mere at sige. Da sagde hun:

"Hvordan snakker du dog, Felix! Nu, da vi kører til Syden, hvor du skal komme dig fuldstændigt." Han sad der stille og syntes hensunket i tanker. Hun stod op og trak rask den grønne hætte fra lampen. Oh, hvor det gjorde hende godt! Lyst var der nu på én gang, hendes hjerte begyndte at slå langsommere, og hendes frygt forsvandt. Hun satte sig igen i sit hjørne; han havde set mod gulvet, løftede nu atter sine øjne på hende og sagde langsomt:

"Marie, mig skal den dag i morgen ikke narre mere, og Syden ej heller. Nu har jeg vished."

Hvorfor taler han så roligt nu? tænkte Marie. Vil han vugge mig i trygheds søvn? Er han bange for, jeg skal forsøge at redde mig? ... Og hun besluttede at være på sin post. Hun iagttog ham uafbrudt, hørte knap efter, hvad han sagde, fulgte hver af hans bevægelser, hvert af hans blikke. Han vedblev:

"Du er jo fri, ikke engang din ed binder dig. Kan jeg tvinge dig? – Vil du ikke række mig din hånd?"

Hun gav ham hånden, men således, at hendes lå oven på hans.

"Når det blot ville blive dag!" hviskede han.

"Jeg vil sige dig noget, Felix," tog hun nu ordet. "Du skulle prøve på at sove lidt igen. Morgenen kommer snart; om et par timer er vi i Meran."

"Jeg kan ikke sove mere!" svarede han og så op. I dette øjeblik mødtes deres øjne. Han bemærkede det mistroiske, lurende i hendes, og i samme nu stod alt ham klart. Hun ville have ham

til at sove, for på næste station at kunne stige ud og flygte bort, uden at han mærkede det. "Hvad er det, du har for?" skreg han.

Hun fo'r sammen. "Intet!"

Han prøvede på at rejse sig. Så snart hun så det, flygtede hun fra sit hjørne hen i det andet, langt fra ham.

"Luft!" skreg han, "luft!" Han åbnede vinduet og stak hovedet ud i natteluften. Marie beroligedes; det var kun åndenød, der så pludselig havde tvunget ham til at rejse sig. Hun kom atter hen til ham og trak ham lempeligt bort fra vinduet. "Det kan du jo ikke have godt af," sagde hun. Han sank gispende tilbage i sit hjørne. Hun blev stående lidt foran ham, støttende sin ene hånd på kanten af vinduesåbningen; så indtog hun igen sin tidligere plads lige overfor ham. Efter en stunds forløb blev hans åndedræt roligere; der kom et svagt smil om hans læber. Hun så forlegent, ængsteligt på ham. "Jeg vil lukke vinduet," sagde hun. Han nikkede. "Morgenen! Morgenen!" brød hun ud. I horisonten viste sig gråliggrøde striber. –

Nu sad de længe tavse overfor hinanden. Så sagde han endelig, mens dette smil atter spillede om hans mund: "Du er ikke parat!" Hun ville svare et eller andet på sin sædvanlige måde, – at han var et barn, eller sådan noget. Men hun kunne ikke. Dette smil afviste ethvert svar.

Farten sagtnedes. Et par minutter efter var toget løbet ind på frokoststationen. På perronen løb kelnere om med kaffe og brød. Mange rejsende steg ud af vognene; der blev en støjen og råben. Marie var det, som vågnede hun op af en tung drøm. Denne banegårdshurlumhej gjorde hende i al sin trivialitet såre godt. Med en følelse af fuldkommen tryghed rejste hun sig og så ud på perronen. Endelig vinkede hun ad en kelner og lod

ham række sig en kop kaffe. Felix så til, mens hun drak, men rystede på hovedet, da hun ville byde ham noget med.

Snart efter satte toget sig igen i bevægelse; og da de kørte ud af hallen, var det blevet ganske lyst. Og så smukt! Og dér knejsede bjergene, overgydte af morgenrøden! ... Marie foresatte sig, aldrig mere at være bange for natten. Felix havde travlt med at kigge ud ad vinduet; han syntes at ville undgå hendes blikke. Han skammede sig vel lidt over den forløbne nat, tænkte hun.

Toget holdt nu flere gange med korte mellemrum, og det var en dejlig, sommervarm morgen, da det kørte ind i hallen i Meran. "Nu er vi der," udbrød Marie; "endelig, endelig!"

De havde lejet en vogn og kørte omkring for at finde en passende bolig. "Spare behøver vi ikke," sagde Felix; "så længe strækker min formue altid til." Ved enkelte villaer lod de kusken holde, og mens Felix blev siddende i vognen, så Marie på værelserne og haverne. Snart havde de fundet et passende hus. Det var ganske lille og lavt, med en lille have bag ved. Marie bad konen, der lejede det ud, at gå udenfor med hende for at forklare den unge herre, der sad i vognen, villaens forskellige fortrin. Felix erklærede sig tilfreds med alt, og et par minutter efter var parret flyttet ind i villaen.

Felix havde, uden at dele Maries geskæftige interesse for huset og dets indretning, hurtigt trukket sig tilbage til soveværelset. Han så sig flygtigt om derinde. Det var rummeligt og venligt, med meget lyst, grønligt tapet og et stort fag vinduer, der nu stod åbne, så at hele stuen var fyldt med duft fra haven. Lige overfor vinduet stod sengene; Felix var så

udmattet, at han kastede sig, så lang han var, på den ene af dem.

Imidlertid lod Marie sig vise om af konen og var især glad for haven, der var omgivet af et højt gitter, og som der også var adgang til fra en låge på bagsiden, uden at man behøvede at gå igennem huset. Der bagved gik en bred vej, som førte direkte og på kortere tid til banegården end kørevejen, huset lå ved.

Da Marie kom ind i lejligheden igen, fandt hun Felix liggende på sofaen. Hun kaldte på ham, han svarede ikke. Hun gik nærmere hen, – han var endnu blegere end ellers. Hun kaldte igen; – intet svar; han rørte sig ikke. En dødelig skræk greb hende, hun kaldte konen ind og sendte hende efter en læge. Næppe var konen gået, før Felix slog øjnene op. Men i det øjeblik, han ville sige noget, rejste han sig over ende med angstfortrukket ansigt, faldt straks tilbage igen og rallede. Fra hans læber flød noget blod ned. Marie bøjede sig over ham, rådvild, fortvivlet. Så løb hun hen til døren for at se, om lægen kom, så styrtede hun atter tilbage til ham og råbte hans navn. Gid Alfred blot var her! tænkte hun.

Endelig kom doktoren, en ældre herre med gråt kindskæg. "Hjælp ham! Hjælp ham dog!" råbte Marie ham i møde. Så gav hun ham forklaring, så godt hun i sin forskrækkelse kunne. Lægen betragtede patienten, følte hans puls, sagde, at han ikke kunne undersøge nu, lige efter blodstyrtningen, og forordnede det fornødne. Marie fulgte ham ud og spurgte ham, hvad hun havde at vente. "Kan jeg ikke sige endnu," svarede doktoren. "Blot en smule tålmodighed! Vi vil håbe ..." Han lovede at komme igen endnu samme aften og sendte fra vognen af Marie,

der var blevet stående i døren, en så venlig og frejdig hilsen, som om det var et konventionelt besøg, han havde aflagt.

Marie stod blot et sekund rådvild; allerede i det næste fik hun en idé, som syntes at spå hende redning; og hun skyndte sig hen på posthuset for at telegrafere til Alfred. Da hun havde fået afsendt telegrammet, følte hun sig lettet. Hun takkede konen, som havde taget sig af patienten under hendes fraværelse, undskyldte sig hos hende for den ulejlighed, de voldte hende allerede den første dag, og lovede, at de nok skulle vise sig meget erkendtlige.

Felix lå stadig uden bevidsthed, fuldt påklædt, udstrakt på sengen; men åndedrættet var blevet roligt. Mens Marie satte sig ved hovedgærdet, talte konen trøstens ord til hende, fortalte om de mange hårdt angrebne mennesker, der var blevet raske igen i Meran, betroede hende, at hun selv som ung havde været lidende og – som man jo kunne se – var kommet sig storartet. Og så endda al den ulykke, der havde ramt hende. Hendes mand, der var død efter kun to års ægteskab, sønnerne, som var ude i verden, – ja det kunne have været anderledes alt sammen. Men hun var nu ganske glad ved at have fået den plads i huset her. Og ejeren kunne man såmænd ikke beklage sig over, så meget mindre, som han kun, højest to gange om måneden, kom herover fra Bozen af for at se, om alt var i orden. Således snakkede hun løst og fast og var af en overstrømmende venlighed. Hun tilbød sig at pakke kufferterne ud, hvad Marie med tak tog imod, og kom senere selv ind med middagsmaden. Mælk til den syge stod allerede parat, og svage bevægelser, som var at mærke hos ham, syntes at bebude hans snarlige opvågnen. –

Endelig kom Felix til bevidsthed igen og drejede hovedet nogle gange frem og tilbage, indtil hans blik fangedes af Marie, der havde bøjet sig ned over ham. Da smilede han og trykkede svagt hendes hånd. "Hvad var der dog i vejen med mig?" spurgte han. – Lægen, som kom om eftermiddagen, fandt ham allerede meget bedre og tillod, at man klædte ham af og lagde ham i sengen. Felix fandt sig med sindsro i alt.

Marie veg ikke fra den syges seng. Hvad var det ikke for en uendelig lang eftermiddag! Ad vinduet, som efter lægens udtrykkelige forskrift var blevet stående åbent, strømmede havens milde dufte ind; – og så stille det var! Marie fulgte mekanisk solstrålernes flimren på gulvet. Felix holdt næsten uafbrudt hendes hånd omsluttet. Hans var så klam, hvad der voldte Marie en ubehagelig fornemmelse. Af og til brød hun tavsheden med et par ord, som hun i grunden måtte tvinge sig til. "Det går allerede bedre, ikke sandt? – Nå, kan du se! – Ikke tale! – Nej, du må ikke! – I overmorgen kan du nok gå ud i haven." Og han nikkede og smilede. Dernæst beregnede Marie, hvornår Alfred kunne komme. I morgen aften kunne han være her. Altså endnu en nat og en dag. Gid han dog allerede var her!

Uendelig, uendelig længe trak den eftermiddag ud. Solen forsvandt; værelset selv begyndte at ligge i skumring; men når Marie så ud i haven, gled de gullige stråler endnu hen ad de hvide grusgange og over gitterstængerne derovre. Pludselig, da hun just atter havde vendt øjnene den vej, hørte hun den syges stemme: "Marie!" Hun drejede rask hovedet om til ham. "Nu har jeg det meget bedre," sagde han ganske højt.

"Du må ikke tale højt," svarede hun kærligt tyssende.

"Meget bedre," hviskede han. "Denne gang gik det godt. Måske var det krisen."

"Det var det sikkert!"

"Jeg håber på den gode luft. Men det må ikke komme en gang til; for så er jeg fortabt!"

"Oh! Du ser jo, at du allerede føler dig rask igen."

"Du er god og tapper, Marie; jeg takker dig. Men plej mig bare godt! Pas på, pas på!"

"Behøver du at sige mig det?" svarede hun med mild bebrejdelse.

Men han vedblev hviskende: "For når jeg skal herfra, tager jeg dig med."

Hun fo'r sammen. Uvilkårligt greb hun efter begge hans hænder. Han gentog sagte: "Så tager jeg dig med."

En dødelig angst gennembævede hende, idet han udtalte disse ord. Hvorfor egentlig? Der kunne jo ikke true nogen fare fra ham. Til en voldsdåd var han alt for svag. Hun var nu ti gange så stærk som han ... Hvad kunne han dog tænke på? Hvad var det, han søgte med sine øjne, i luften, på væggen, i det tomme rum? Han kunne heller ikke rejse sig og havde jo ingen våben med ... Men gift måske! Han kunne have skaffet sig gift; måske bar han den på sig og ville dryppe den i glasset, hun drak af ... Men hvor kunne han da gemme den? Hun havde selv hjulpet til med at klæde ham af ... Måske havde han et pulver i sin tegnebog? Men den var i hans frakke ... Nej, nej, nej! Det var ord, som feberen og lysten til at pine indgav ham, – intet andet ... Men når feberen kan indgive slige *ord* og slige *tanker*, hvorfor ikke også *handlinger*? Måske venter han virkelig kun på et øjeblik, hvor hun sover, for at kvæle hende. Dertil behøver

han jo så få kræfter. Hun kan straks besvime, og da er hun værgeløs. Oh! Hun skal nok lade være at sove i nat, – og i morgen er Alfred her! –

Aftenen skred frem, natten kom. Felix havde ikke sagt et ord mere; men også smilet om hans læber var fuldstændig forsvundet; med uforanderlig mørkt alvor så han hen for sig. Konen kom ind med to tændte lys og ville til at tage af den anden seng ved siden af den syges. Marie gav hende med hånden tegn til, at det ikke behøvedes. Felix havde bemærket dette. "Hvorfor ikke?" spurgte han. Og han føjede straks til: "Du er alt for god, Marie. Du skal lægge dig til at sove; jeg føler mig jo bedre." Hun syntes, der klang en hån gennem disse ord. Hun lagde sig ikke til at sove. Den lange, tavse nat tilbragte hun ved hans seng uden at lukke et øje. Felix lå næsten hele tiden ganske rolig. Undertiden fik hun den idé: Måske lader han kun, som han sover, for at gøre dig tryg. Hun så da nærmere til; men lysets usikre skær tegnede dirrende trækninger om den syges læber og øjne, som forvirrede hende. Engang gik hun også hen til vinduet og så ud i haven. Den lå badet i et mat blågråt; og når hun bøjede sig en smule frem og kiggede i vejret, kunne hun se månen, der syntes at svæve lige over træerne. Ikke en luftning rørte sig, og i den uendelige stilhed og ubevægelighed, der omgav hende, forekom det hende, som om gitterstængerne, som hun ganske tydeligt kunne iagttage, flyttede sig langsomt fremad og så igen stod stille. – Noget over midnat vågnede Felix. Marie rettede på hans puder, og, idet hun fulgte en pludselig indskydelse, følte hun ved samme lejlighed efter, om han ikke skulle have skjult et eller andet mellem puderne. Det klang endnu for hendes øre: "Jeg ta'r dig med! Jeg ta'r dig

med!" … Men ville han også have sagt det, hvis det var hans alvor? Hvis han overhovedet havde evne til at beskæftige sig med en plan? Allerførst måtte det jo så være faldet ham ind, at han ikke turde røbe sig. Det var sandelig rigtig barnagtigt af hende at lade sig sætte i frygt af en sygs forvirrede fantasier … Hun blev søvnig og flyttede sin stol langt bort fra sengen – for en sikkerheds skyld. Men hun *ville* ikke falde i søvn! Kun begyndte hendes tanker at miste klart indhold, og fra bevidsthedens dagslys flagrede de over i tågede drømmes skumring. Minder steg op minder om dage og nætter, hvor lykken blomstrede, minder om timer, hvor han holdt hende i sine arme, mens den unge vårs pust gik gennem stuen ind over dem … Hun havde den uklare fornemmelse, at havens duft ikke turde trænge ind her. Atter og atter måtte hun til vinduet for at drikke af den; fra den syges hår syntes at udstrømme en sødlig vammel dunst, som værelsets luft blev modbydeligt gennemtrængt af … Hvad nu? Hvad nu? Når det blot var forbi! Ja, forbi! – Hun gøs ikke mere tilbage for den tanke; det faldt hende ind, det falske ord, som gør det frygteligste af ønsker til en hyklersk medlidenhed: "Gid der var løst op for ham!" … Og hvad så, når det var sket? Hun så sig selv sidde på en bænk under et højt træ derude i haven, bleg og forgrædt. Men disse sorgens tegn var kun i hendes åsyn. Over hendes sjæl var der kommet en så frydefuld ro, som ikke længe, længe. Og dernæst så hun skikkelsen, der jo var hende selv, rejse sig, træde ud på gaden og gå langsomt bort. For nu kunne hun jo gå, hvorhen hun ville …

Men midt under disse drømmerier var hun dog stadig vågen nok til at lytte efter den syges åndedræt, der undertiden blev til

stønnen. – Endelig nærmede morgenen sig tøvende. Straks i dens første gry mødte viceværtinden ved døren og tilbød venligt at afløse Marie for de næste timer. Denne modtog tilbuddet med oprigtig glæde. Efter et flygtigt sidste blik på Felix forlod hun stuen og gik ind i sideværelset, hvor der på en sofa var redet et bekvemt leje. Ah! hvor det gjorde hende godt at komme der ind! Fuldt påklædt kastede hun sig hen og lukkede øjnene.

Først efter mange timers forløb vågnede hun op. Et behageligt halvmørke omgav hende. Gennem de lukkede vinduesskodders sprækker faldt kun smalle striber af sollyset ind. Hurtigt rejste hun sig og havde straks en klar opfattelse af tidspunktet. I dag måtte Alfred komme! Dette lod hende imødese de næste timers knugende dumpe stemning med større mod. Uden tøven gik hun ind i sideværelset. Idet hun lukkede døren op, blændedes hun et sekund af det hvide tæppe, der var bredt over patientens leje. Men så opdagede hun viceværtinden, der lagde fingeren på munden, rejste sig fra sin stol og på tåspidserne gik den indtrædende i møde. "Han sover fast," hviskede hun og fortalte så videre, at han indtil for en time siden havde ligget vågen med stærk feber og et par gange havde spurgt efter fruen. Allerede tidligt om morgenen havde doktoren været der og fundet patientens tilstand uforandret. Hun havde villet vække fruen, men doktoren havde selv sagt, hun ikke skulle; for resten kom han igen i løbet af eftermiddagen.

Marie hørte opmærksomt til, takkede den skikkelige gamle for hendes omsorg og indtog så hendes plads.

Det var en varm, næsten lummer dag. Middagsstunden var nær. Over haven lå stille og tung solglans. Da Marie så hen til sengen, så hun først den syges to smalle hænder, der hvilede på tæppet, af og til med små, krampagtige bevægelser. Hagen var sunket ned, ansigtet dødblegt, med svagt åbnede læber. Åndedrættet standsede nu og da nogle sekunder. Så kom der igen overfladiske, hivende drag. "Han dør vel endog, inden Alfred kommer," fo'r det Marie gennem hovedet. Som Felix lå der, havde hans ansigt atter fået dette på én gang ungdommelige og lidende udtryk; og en slaphed som efter navnløse smerter og en resignation som efter håbløse kampe læste man i det. Det gik pludselig op for Marie, hvad der i den sidste tid havde forandret disse træk så frygteligt men nu manglede i dem. Det var den bitterhed, som prægede dem, når han betragtede hende. Nu var der sikkert intet had i hans drømme, og han var atter smuk. Hun ønskede, han ville vågne. Sådan som hun nu så ham, følte hun sig betaget af en usigelig sorg, af en fortærende angst for at miste ham. Det var jo atter sin elskede, hun her så dø. På én gang fattede hun igen, hvad dette egentlig ville sige; den hele jammer, der rummedes i dette uafvendelige og frygtelige, kom over hende, og hun forstod igen alt, alt. At han havde været hendes lykke, hendes liv, og at hun havde villet gå i døden med ham, og at det øjeblik nu var uhyggelig nær, da alt måtte være uigenkaldeligt forbi. Den stivnende kulde, som havde lagt sig over hendes hjerte, hele dages og nætters ligegyldighed, – alt det svandt nu ind til noget underlig ufatteligt for hende ... Og endnu, endnu er det jo egentlig endda godt. Han lever jo endnu, han ånder, han drømmer måske. Men snart vil han ligge der stiv og død, man

vil begrave ham, og han vil hvile dybt underjorden på en stille kirkegård, som dagene glider ensformigt hen over, mens han smuldrer dernede. Og hun skal leve, hun skal være blandt mennesker, mens hun dog derude kender en stum grav, hvori han hviler – han! han, som hun har elsket! Hendes tårer flød ustandseligt; til sidst måtte hun hulke højt. Da begyndte han at røre sig, og just som hun hurtigt strøg sig med lommetørklædet over kinderne, slog han øjnene op og så længe på hende med et spørgende blik; men han sagde intet. Så efter nogle minutters forløb hviskede han: "Kom!" Da rejste hun sig fra sin stol og bøjede sig over ham, og han løftede armene, ligesom han ville lægge dem om hendes hals. Men han lod dem falde ned igen og spurgte: "Har du grædt?"

"Nej," svarede hun hastigt, idet hun strøg håret tilbage fra panden.

Han betragtede hende atter længe og alvorligt; så vendte han hovedet bort. Det lod til, han grublede på noget.

Marie overvejede, om hun skulle sige den syge noget om sit telegram til Alfred. Skulle hun forberede ham? ... Nej – til hvad nytte? ... Det bliver nok bedst, at hun selv lader overrasket ved Alfreds komme.

Hele resten af dagen hengik for hende i forventningens bedøvende spænding. De udvortes begivenheder drog hende forbi som i en tåge. Lægens besøg varede ikke længe; patienten lå jo hen fuldkommen apatisk, kun sjældent vågnende af en stønnende halvslummer til ligegyldige spørgsmål og ønsker. Han spurgte om, hvad klokken var, bad om vand; konen gik ud og ind, Marie tilbragte hele tiden i stuen, mest i stolen ved siden af den syge. Undertiden stod hun ved fodenden,

støttende begge arme på sengen; af og til gik hun også til det åbne vindue og så ud i haven, hvor træernes skygger blev længere og længere, indtil endelig skumringen bredte sig tyst over plæner og gange. Det var blevet en lummer aften, og flammen af lyset, der stod på natbordet ved patientens hovedgærde, rørte sig næppe. Først da det var blevet helt nat og månen kom frem ude over de gråblå bjerge, der øjnedes langt borte, rejste sig en svag luftning. Marie følte sig meget forfrisket, da den viftede hende om panden, og den syge lod den også til at gøre godt. Han drejede hovedet og vendte de vidtåbnede øjne mod vinduet. Så trak han vejret dybt, så dybt. "Ah!"

Marie greb hans hånd, som han lod hænge ned ved siden. "Er der noget, du ønsker?" spurgte hun.

Han trak langsomt hånden til sig og sagde: "Kom, Marie!"

Hun flyttede nærmere og bøjede sit hoved helt ned til hans pude. Da lagde han hånden ligesom velsignende over hendes hår og lod den hvile på det. Så sagde han med sagte røst: "Jeg takker dig for al din kærlighed." Hun havde nu sit hoved hvilende på puden ved siden af hans og følte atter gråden komme. Der blev helt stille i værelset. Langt borte fra lød et jernbanetogs svindende fløjten. Så igen den hede sommeraftens tunge, søde, ufattelige stilhed ... Da pludselig satte Felix sig over ende i sengen, så rask, så heftigt, at Marie blev forskrækket. Hun rejste sig fra puden og stirrede ham ind i ansigtet. Men han tog hende om hovedet med begge hænder, som han så tit havde gjort i stormende ømhed. "Marie," udbrød han, "nu vil jeg minde dig –"

"Om hvad?" spurgte hun og ville vriste sit hoved ud af hans hænder. Men han syntes at have fået al sin kraft tilbage og holdt hende fast.

"Jeg vil minde dig om dit løfte om at dø med mig!" Han var, idet han hastigt sagde disse ord, kommet hende ganske nær. Hun følte hans ånde stryge hen over sin mund og kunne ikke komme tilbage. Han talte hende så nær, som skulle hun tvinges til at drikke hans ord med sine læber. "Jeg tager dig med, jeg vil ikke alene herfra. Jeg elsker dig og lader dig ikke blive her tilbage."

Hun var som lammet af angst. Et hæst skrig, så kvalt, at hun næppe hørte det selv, kom fra hendes strube. Hendes hoved sad ubevægeligt mellem hans hænder, der pressede det krampagtigt sammen i tindingerne og kinderne. Han blev ved at tale, og hans hede, fugtige ånde brændte på hende.

"Sammen! Sammen! Det var jo din vilje! Jeg er også bange for at dø alene. Vil du? Vil du?"

Hun havde med benene skubbet stolen bort under sig, og endelig, som om det var en jernring, hun måtte frigøre sig for, fik hun sit hoved revet ud af hans omklamrende hænder. Han holdt stadig hænderne i luften, som var hendes hoved endnu imellem dem, og stirrede på hende, som om han ikke kunne begribe, hvad der var sket.

"Nej, nej," skreg hun, "jeg vil ikke!" og løb til døren. Han rejste sig, som ville han springe ud af sengen. Men nu svigtede kræfterne ham, og som en livløs masse faldt han med et dumpt smæld tilbage på lejet.

Hun fik ikke set det. Hun havde revet døren op og løb gennem sideværelset ud i gangen. Hun vidste næppe af sig selv

at sige. Han havde villet kvæle hende! Endnu følte hun hans nedadglidende fingre i sine tindinger, på sine kinder, på sin hals. Hun styrtede ud på vejen – ingen var at se. Hun huskede, at konen var gået ud for at sørge for aftensmad. Hvad skulle hun gøre? ... Hun styrtede tilbage igen, gennem gangen, ind i haven. Som om nogen var efter hende, således løb hun tværs over gange og plæner, indtil hun nåede den modsatte ende. Nu vendte hun sig om og kunne se det åbne vindue i stuen, hvorfra hun kom. Hun så det dirrende skær af lyset derinde, andet kunne hun ikke opdage ... "Hvad var dog det? Hvad var dog det?" sagde hun hen for sig. Hun vidste ikke, hvad hun skulle gøre. Planløst vandrede hun frem og tilbage i gangen langs gitteret. Nu fløj det hende gennem hovedet: Alfred! Han kommer nu! Nu må han komme! Hun kiggede mellem gitterstængerne ud på den månebeskinnede vej, der førte til banegården. Så ilede hun til lågen og åbnede den. Dér lå vejen for hende, hvid, mennesketom. Men måske kommer han ad den anden vej ... Nej, nej – dér, dér nærmer sig jo en skygge – stadig nærmere – hurtigere og hurtigere – skikkelsen af en mand. Er det ham? Er det ham? ... Hun ilede ham et par skridt i møde. "Alfred!" – "Er det Dem, Marie?" – Det var ham. Hun kunne have grædt af glæde. Da han stod for hende, ville hun kysse hans hånd. "Hvad er der på færde?" spurgte han. Men hun trak ham blot med sig uden at svare. –

Felix blev kun et øjeblik liggende ubevægelig, så rejste han sig og så sig om. Hun var borte, – han var alene! En kvælende angst greb ham.

Kun ét stod ham klart: han måtte have hende her, her hos sig. Med et spring var han ude på gulvet. Men han kunne ikke holde

sig oprejst, han faldt baglæns om på sengen igen. Han følte en susen og buldren i sit hoved. Så støttede han sig på stolen, og ved at skyde den foran sig vandt han frem. "Marie, Marie!" mumlede han. "Jeg vil ikke dø alene, jeg kan ikke!" Hvor var hun? Hvor kunne hun være? ... Han var, stadig skydende stolen frem foran sig, nået hen til vinduet. Der lå haven, og over den den hede nats blålige glans. Hvor det dirrede og flimrede derude! Som dog græs og træer dansede! Oh, *det* var foråret, der skulle gøre ham rask! Denne luft, denne luft! Når han altid havde sådan en luft om sig, måtte der vel gives en helbredelse for ham ... Ah, hvad var *det* derhenne? Fra gitteret, som syntes at ligge dybt nede i en afgrund, så han en kvindeskikkelse komme ad den hvide, skinnende grusgang, badet i månens blålige glans. Hvor den svævede, hvor den fløj! – og kom dog ikke nærmere! ... Marie, Marie! Og lige bag hende en mand. En mand med Marie! ... Uhyre stor var han ... Nu begyndte gitteret at danse ... og det dansede efter dem ... og den sorte himmel bagved det også ... og alt, alt sammen dansede efter dem ... Og en sang og en klang fra det fjerne, toner, så skønne, så skønne ... Og det blev mørkt. –

Marie og Alfred kom, begge i løb. Da Marie nåede vinduet, standsede hun og kiggede ængsteligt ind i stuen. "Han er her ikke!" skreg hun. "Sengen er tom!" Pludselig gav hun et hvin og faldt tilbage i armene på Alfred. Han skød hende lempeligt til side og bøjede sig ind over karmen, og da så han lige indenfor vinduet vennen ligge på gulvet, i den hvide skjorte, udstrakt så lang han var, med vidt skrævende ben, og ved hans side en væltet lænestol, i hvis ryg han holdt fast med sin ene hånd. Fra munden fløde en stribe blod ned over hagen. Læberne syntes at

dirre, øjenlågene også. Men da Alfred så nøjere til, var det kun det gøglende måneskær, der spillede over det blege ansigt.

Den vises hustru

Her bliver jeg længe. Der hviler en tungsindig ro over dette sted mellem hav og skov, som er velgørende for mig. Alt er stille og ubevægeligt. Vinden suser så højt over havet og trætoppene, at den ikke bevæger dem. Her er dyb ensomhed, man føler den bestandig, selv om man er mellem mange mennesker enten i hotellet eller på promenaden. Kurkapellet spiller for det meste melankolske svenske og danske sange, men også de muntre stykker lyder her trist og dæmpet. Når musikerne har afsluttet, går de tavse ned ad musiktribunens trin og forsvinder stilfærdigt med deres instrumenter.

Jeg nedskriver dette, mens jeg sidder i en båd og lader mig ro ned langs strandbredden.

Bredden ser grøn og venlig ud. Beskedne landsteder med haver, i haverne er der bænke tæt ud til vandet; bagved husene er den smalle hvide vej, og på den anden side vejen ligger skoven. Den strækker sig langt ind i landet, højner sig lidt, og dér, hvor den ophører, står solen. Dens aftenglans falder på den smalle, langstrakte ø derovre. Roeren siger, at man kan på to timer komme derover. Det kunne jeg nok tænke mig at komme engang. Men hertil er man forunderligt fængslet, altid er jeg i den nærmeste omegn af dette sted; helst på strandbredden eller på min terrasse.

Jeg ligger under bøgetræerne. Den tunge eftermiddagsluft trykker grenene ned; af og til hører jeg i min nærhed skridt af

mennesker, der spadserer på skovvejen; men jeg kan ikke se dem, for jeg bevæger mig ikke, jeg ser kun op i trætoppene. Jeg hører også lys latter fra børn, men den store stilhed om mig opsuger hurtigt enhver støj, og næppe er et sekund forløbet, så er enhver lyd for længst hendøet. Når jeg lukker øjnene og straks igen åbner dem, så er det, som vågnede jeg efter en lang nat. Jeg glider bort, ud i den store ro omkring mig.

Det er forbi med den vidunderlige ro. Den er ikke kommet tilbage hverken i båden eller under bøgetræerne. Alt er med et forandret. Kapellets melodier lyder lystige og lidenskabelige; de mennesker, som man møder, taler meget; børnene ler og skriger. Selv det elskede hav, som lå så blankt og stille, slår om natten larmende mod bredden. Livet er atter vågnet omkring mig. Aldrig var jeg forhen med så let et hjerte rejst fra hjemmet, jeg havde intet efterladt ufuldendt. Jeg havde taget min doktorgrad, jeg havde for bestandig begravet en kunstnerisk illusion, som havde fulgt mig hele min ungdom, og frøken Jenny var blevet gift med en urmager. Jeg havde således haft den sjældne lykke at kunne tiltræde en rejse uden at efterlade en elskerinde og medbringe en illusion. Jeg havde befundet mig vel ved følelsen af at have afsluttet et afsnit af mit liv. Og nu er al ro forbi; – for fru Friederike er her.

Det er sent om aftenen, jeg sidder på min terrasse og skriver ved et lys, som jeg har stillet på mit bord. Det er på tide at komme til klarhed over alt. Jeg afskriver min samtale med

hende, den første efter syv års forløb, den første efter hin stund ...

Det var ved stranden, ved middagstid. Jeg sad på en bænk. Undertiden passerede der mennesker forbi mig. Der stod en dame med en lille dreng på landgangsbroen, for langt borte til at jeg kunne skelne ansigtstrækkene. Der var for øvrigt intet påfaldende ved hende, jeg vidste kun, at hun havde stået der længe, da hun endelig forlod broen og bestandig kom mig nærmere. Hun holdt den lille dreng ved hånden. Nu så jeg, at hun var ung og slank. Ansigtet forekom mig bekendt. Hun var endnu ti skridt fra mig, da rejste jeg mig hurtigt og gik hende i møde. Hun havde smilet, og jeg vidste, hvem hun var.

"Ja, det er mig," sagde hun og rakte mig hånden.

"Jeg kendte Dem straks," sagde jeg.

"Jeg håber, at det ikke var så vanskeligt," svarede hun. "Og De har egentlig heller slet ikke forandret Dem."

"Syv år ..." sagde jeg.

Hun nikkede: "Syv år ..."

Vi tav begge. Hun var meget smuk. Nu gled der et smil over hendes ansigt, hun vendte sig til drengen, som hun stadig holdt ved hånden, og sagde: "Giv herren hånden." Den lille rakte mig den, men så ikke på mig.

"Det er min søn," sagde hun.

Det var en køn, solbrændt fyr med klare øjne.

"Det er dog morsomt at mødes igen i livet," begyndte hun, "det havde jeg ikke tænkt mig ..."

"Det er også underligt," sagde jeg.

"Hvorfor?" spurgte hun, idet hun smilede og for første gang så mig i øjnene. "Det er sommer ... alle mennesker rejser, ikke

sandt?"

Det lå mig på læberne at spørge om hendes mand, men jeg formåede ikke at udtale det.

"Hvor længe bliver De her?" spurgte jeg.

"I fjorten dage. Så skal jeg mødes med min mand i København."

Jeg så på hende med et hurtigt blik, hendes svarede frejdigt: "Forbavser det dig måske?"

Jeg følte mig usikker, næsten urolig. Det forekom mig ubegribeligt, at man så fuldstændig kunne glemme. For nu mærkede jeg først, at jeg havde tænkt så lidt på den stund for syv år siden, som havde jeg aldrig oplevet den.

"Men De må have meget at fortælle mig," begyndte hun på ny, "meget, uendelig meget. De har sikkert længe været doktor?"

"Ikke så længe – i en måned."

"Men De har endnu Deres glade barneansigt," sagde hun. "Deres overskæg ser ud, som var det påklæbet."

Fra hotellet skingrede klokken, som kaldte til spisning.

"Farvel," sagde hun nu, som havde hun kun ventet på den.

"Kan vi ikke følges ad?" spurgte jeg.

"Jeg spiser med barnet på mit værelse, jeg holder ikke af at være mellem så mange mennesker."

"Hvornår ses vi igen?"

Hun pegede smilende med øjnene på den lille strandpromenade. "Her kan man altid mødes," sagde hun – og da hun bemærkede, at jeg blev ubehagelig berørt ved hendes svar, tilføjede hun: "Hvis man har lyst til det. – På gensyn."

Hun rakte mig hånden, og uden at vende sig om, fjernede hun sig. Den lille dreng så endnu en gang tilbage efter mig.

Jeg har hele eftermiddagen spadseret frem og tilbage på promenaden, men hun er ikke kommet. Er hun måske allerede taget afsted igen? Det skulle ikke forbavse mig.

Der er hengået en dag, uden at jeg har set hende. Det har regnet hele formiddagen, og foruden mig var der næsten ingen på promenaden. Et par gange er jeg spadseret forbi det hus, hvor hun bor, men jeg ved ikke, hvilke vinduer, der er hendes. Regnen hørte op om eftermiddagen, og jeg spadserede en lang tur langs med havet hen til den næste lille by. Vejret var gråt og lummert.

Jeg har på min tur ikke kunnet tænke på andet end hin tid. Alt har jeg set tydeligt for mig. Det venlige hus, hvor jeg boede, og den lille have med de grønlakerede stole og borde. Og den lille by med dens stille, hvide gader. Og de fjerne bakker, indhyllede i tåge. Og over det hele var der en himmel så lyseblå, som stod så godt dertil, som var den intet andet sted i verden så bleg og så blå. Jeg så også alle menneskene fra dengang for mig igen; mine medelever, mine lærere, også Friederikes mand. Han så anderledes ud, end da han viste sig for mig i hint sidste øjeblik – jeg så ham med det milde, noget trætte udtryk i sit ansigt, hvorledes han efter skoletid gik venligt hilsende forbi os drenge på gaden, og hvorledes han for det meste sad tavs ved bordet mellem Friederike og mig, jeg så ham, således som jeg ofte har set ham fra mit vindue: siddende i haven ved det grønlakerede bord, mens han rettede stile for os elever. Og jeg mindedes, hvorledes Friederike kom ned i haven med hans eftermiddagskaffe og samtidig så smilende op til mit vindue med et blik, som jeg den gang ikke forstod … indtil hin sidste

stund. Nu ved jeg også, at jeg ofte har tænkt på alt det. Men ikke som på noget virkeligt, men som på et billede, der hænger stille og fredeligt på en væg derhjemme.

Vi har i dag siddet ved siden af hinanden og talt sammen som to mennesker, der er fremmede for hinanden. Barnet legede ved vore fødder med sand og sten. Det var ikke, som om noget tyngede os: Vi har talt som mennesker, der ikke betyder noget for hinanden, og som badelivet tilfældigvis har ført sammen for en kort tid; om vejret, om omegnen, om menneskene her, om musik og om et par ny bøger. Mens jeg sad ved siden af hende, følte jeg mig glad; da hun rejste sig og gik bort, var det mig pludselig uudholdeligt. Jeg ville gerne have kaldt hende tilbage; men jeg undlod det, hun havde sikker heller slet ikke kunnet forstå det. Og når jeg tænker over det, hvad kunne jeg vel forvente andet? Det var sikkert begrundet på overraskelsen ved at træffe mig, måske også en følelse af glæde ved at genfinde en gammel bekendt på et fremmed sted, som havde bevirket hendes venlighed mod mig, da vi første gang traf hinanden. Men nu havde hun haft tid til ligesom jeg at mindes alt, og hvad hun havde håbet for bestandig at have glemt, var igen dukket frem. Jeg aner jo ikke, hvor meget hun for min skyld har måttet tåle, og hvad hun måske endnu i dag må lide. At hun er blevet sammen med ham, ser jeg nok, og at de igen er blevet forsonet, derfor er jo den lille fireårs dreng et levende vidnesbyrd, – men man kan forsones uden at tilgive, og man kan tilgive uden at glemme. – – Jeg burde rejse, det ville være det bedste for os begge.

Hint hele år stiger frem for mig i en forunderlig, vemodig skønhed, og jeg gennemlever på ny alt. Jeg mindes igen enkeltheder. Jeg husker den efterårsmorgen, da jeg, ledsaget af min fader, ankom til den lille by, hvor jeg skulle tilbringe mit sidste gymnasieår. Jeg ser igen tydeligt for mig skolebygningen midt i parken med de store træer. Jeg mindes mig selv siddende ved mit rolige arbejde i det smukke rummelige værelse, de venlige samtaler, som jeg ved bordet havde med professoren om min fremtid, og som Friederike smilende lyttede til; spadsereturene med kammeraterne på vejen til den nærmeste landsby; og alle ubetydeligheder greb mig så dybt, som om de havde overvældende betydning for hele min ungdom. Sandsynligvis ville alle disse dage hvile i forglemmelsens skygge, hvis ikke hin sidste stund havde kastet en hemmelighedsfuld glans over den. Og det mærkværdigste er: Efter at Friederike er i min nærhed, synes hin tid mig nærmere end den nylig svundne maj, da jeg elskede en ung pige, som i juni giftede sig med en urmager.

Da jeg i morges tidlig fra mit vindue så ned på den store terrasse, så jeg Friederike med sit barn sidde ved et af bordene; de var de første gæster ved morgenbordet. Hendes bord var lige under mit vindue. Jeg råbte "god morgen" til hende. Hun så op. "Er De allerede så tidligt vågen?" sagde hun. "Vil De ikke komme ned til os?"

Jeg sad i næste øjeblik ved hende bord. Det var en vidunderlig morgen, køligt, men strålende solskin. Vi passiarede ligesom sidste gang om ligegyldige ting, og dog var alt anderledes. Erindringen glødede bag vore ord. Vi gik ind i skoven. Da begyndte hun at tale om sig og sit hjem.

"Hos os er alt endnu som den gang," sagde hun, "kun er vor have blevet meget smukkere; min mand anvender nu megen omhu på den, efter at vi har fået drengen. Til næste år får vi endog et drivhus."

Hun vedblev at fortælle. "Vi har i to år haft et teater i byen, hvor der bliver spillet hele vinteren, indtil palmesøndag. Jeg går der to à tre gange om ugen, for det meste med min moder, som har megen fornøjelse af det."

"Jeg også teater," råbte den lille, som Friederike holdt i hånden.

"Ja, du også. – Søndag eftermiddag," vendte hun sig forklarende til mig, "spilles der ofte børnestykker, så går jeg derhen med drengen. Det morer også mig."

Jeg måtte fortælle hende meget forskelligt om mig. Men om min virksomhed og andre alvorlige ting spurgte hun kun lidt; det interesserede hende meget mere at høre om, hvordan jeg tilbragte min fritid og om storbyens fornøjelser.

Vi talte livligt sammen; men ikke med et ord hentydede vi til vor fælles erindring – og dog tænkte hun dog vist ligesom jeg uafbrudt på den. Vi spadserede i timevis omkring, og jeg følte mig næsten lykkelig. Flere gange gik den lille mellem os, og da mødtes vore hænder på hans hoved. Men vi lod begge, som vi ikke bemærkede det og talte frejdigt videre.

Da jeg igen blev ene, forlod den lyse stemning mig snart. For pludselig gik det op for mig, at jeg intet havde erfaret om Friederike. Uvisheden pinte mig ikke, mens vi talte sammen, nu fandt jeg det mærkeligt, at Friederike ikke havde følt trang til at tale om det forbigangne. Om jeg end ville antage, at er mellem hende og hendes mand for længst ikke mere blev tænkt

over den stund, – hun selv kunne dog ikke glemme den. Der måtte den gang – efter min tavse afsked – være påfulgt noget alvorligt – hvorledes kunne hun være i stand til at undlade at tale om det? Havde hun måske ventet, at jeg selv skulle begynde? Hvad har afholdt mig herfra? Måske den samme skyhed, som har forbudt hende at spørge? Frygter vi begge for at røre ved det? – Det er vel muligt. Og dog må det ske; indtil da er der noget mellem os, som skiller os. Og at der er noget, som skiller os, piner mig mere end alt andet.

Om eftermiddagen spadserede jeg rundt i skoven ad den samme vej, hvor jeg i morges gik med hende. Jeg længtes som efter en uendelig højt elsket. Om aftenen gik jeg forbi, hvor hun boede, efter at jeg forgæves havde søgt hende overalt. Hun stod ved vinduet, jeg råbte til hende, som hun i morges til mig: "Kommer De ikke herned?"

Hun svarede mig, noget køligt, forekom det mig: "Jeg er træt. God nat," – og lukkede vinduet.

Friederike står for min erindring som to forskellige skikkelser. Jeg ser hende tydeligst for mig som en bleg, blid dame, siddende i haven iført en hvid morgenkjole. Og jeg mindes, hvor moderlig hun den gang var mod mig, når hun klappede mig på kinden. Havde jeg genfundet hende på denne måde, så ville min sindsro ikke være blevet forstyrret, og jeg kunne have ligget under de skyggefulde bøge om eftermiddagen som i de første dage, jeg var her.

Men jeg mindes hende også som en ganske anden, sådan som jeg så hende én eneste gang, og det var i de sidste timer, jeg tilbragte i den lille by.

Det var den dag, da jeg havde fået mit eksamensbevis. Jeg havde som sædvanlig spist middag sammen med professoren og hans kone, og da jeg ikke skulle følges til toget, havde vi, da vi rejste os fra bordet, sagt hinanden farvel. Det berørte ikke mine følelser. Det var først, da jeg sad på sengen med den pakkede kuffert ved mine fødder, i det nu tomme, rømmede værelse, og så ud over den lille haves spæde løv, på de hvide skyer, som hang over højene, at en let afskedsvemod, nærmest som et kærtegn, greb mig. Pludselig gik døren op, og Friederike trådte ind. Jeg rejste mig hurtigt. Hun trådte nærmere, lænede sig til bordet, støttede begge hænder bag sig mod kanten af det, og så alvorligt på mig. Hun sagde ganske sagte: "De rejser altså i dag?" Jeg nikkede kun og følte for første gang, hvor inderlig trist det var, at jeg måtte herfra. Hun så nu en stund ned mod gulvet og tav. Så hævede hun hovedet og nærmede sig mig. Hun lagde begge sine hænder ganske let på mit hår, sådan som hun så ofte før havde gjort, men jeg vidste i samme nu, at det betød noget andet end tidligere. Hun lod sine hænder glide langsomt ned ad mine kinder og så med stor inderlighed på mig. Hun rystede på hovedet, og hendes ansigt fik et bedrøvet udtryk, som var der noget, hun ikke kunne fatte. "Må du da allerede rejse i dag?" spurgte hun sagte. – "Ja," sagde jeg. – "For bestandig?" udbrød hun. "Nej," svarede jeg. – "Å, jo," sagde hun, og der kom et smerteligt træk om hendes mund, "det er for bestandig! Om du endnu en gang ville besøge os ... om to eller tre år – i dag forlader du os dog for stedse." – Hun sagde det med en ømhed, som intet moderligt mere havde ved sig. Jeg rystede fra over hele kroppen. Og pludselig kyssede hun mig. Jeg tænkte straks kun: "Det har hun da aldrig før gjort." Men da hendes læber ikke

ville løsrive sig fra mine, forstod jeg, hvad dette kys betød. Jeg var forvirret og så lykkelig, at jeg kunne græde. Hun havde slynget armene om min hals, og jeg sank, som trængt af hende, ned i et hjørne af divanen. Friederike lå på knæ foran mig og trak min mund ned til sin. Så tog hun begge mine hænder og begravede sit ansigt i dem. Jeg hviskede hendes navn og forbavsedes over, hvor vidunderligt det var. Jeg mærkede duften af hendes hår; og indåndede den med henrykkelse ... I dette øjeblik – jeg troede at stivne af skræk – åbnede døren, som kun havde været halvt tillukket, sig sagte, og Friederikes mand viste sig i den. Jeg vil skrige, men kan ikke frembringe nogen lyd. Jeg stirrer i hans ansigt – jeg kan ikke se, om noget i hans udtryk forandres, – for i samme øjeblik er han igen forsvundet og døren lukket. Jeg vil rejse mig, befri mine hænder, som Friederikes ansigt endnu hviler på, vil tale, fremstammer møjsommeligt hendes navn – da springer hun pludselig op – dødbleg – og hvisker næsten bydende: "Ti!" og står ubevægelig med ansigtet vendt mod døren, som om hun lytter. Så åbner hun den sagte og ser ud gennem sprækken. Jeg står åndeløs. Nu åbner hun døren helt, tager mig ved hånden og hvisker: "Gå, gå, hurtigt". Hun skubber mig ud – jeg lister hen ad den lille gang til trappen, så vender jeg mig endnu en gang om – og ser hende stå i døren med en ubeskrivelig angst præget i sit ansigt; hun gør en heftig håndbevægelse, som antyder for mig: Hurtigt, hurtigt! Og jeg styrter bort.

Jeg tænker på det, som derefter skete, som på en vanvittig drøm. Pint af en dødelig angst ilede jeg til banegården. Jeg kørte hele natten, hvileløs og søvnløs. Jeg kom hjem og ventede, at mine forældre allerede var underrettet om alt, og blev næsten

forbavset, da de modtog mig med venlighed og glæde. Jeg tilbragte flere dage i det heftigste sindsoprør, forberedt på et eller andet skrækkeligt; enhver ringen på døren, ethvert brev fik mig til at skælve. Endelig kom en eftermiddag et brev, som beroligede mig: det var et brev fra en skolekammerat, som boede i den lille by, og han fortalte kun harmløse nyheder og sendte mig en lystig hilsen. Der var altså ikke sket noget forfærdeligt; i det mindste var det ikke blevet til en offentlig skandale. Jeg havde grund til at tro, at det var ordnet i stilhed mellem mand og kone, at han havde tilgivet, og at hun angrede.

Desuagtet bevarede jeg dette første eventyr i min erindring som noget sørgeligt, næsten dyster, og jeg forekom mig selv som én, der uden skyld havde tilintetgjort freden i et hjem. Lidt efter lidt forsvandt denne følelse, men først senere, da jeg gennem ny oplevelser bedre og dybere lærte at forstå dette korte øjeblik, greb der mig en forunderlig længsel efter Friederike – det var som en smerte over, at et forunderligt løfte ikke var blevet opfyldt. Men også denne længsel forsvandt, og således var det gået til, af jeg næsten fuldstændig havde glemt den unge frue. – Men nu er det der pludselig igen alt sammen, alt, hvad der gjorde denne tildragelse til en oplevelse; og alt er heftigere end dengang, for jeg elsker Friederike.

Nu synes alt mig så klart, hvad der de sidste dage har forekommet mig gådefuldt. Vi har siddet ved stranden sent i aften, vi to alene; efter at drengen var bragt i seng. Jeg bad hende i formiddag om at komme; jeg talte ganske uskyldigt til hende om, hvor skønt der var ved havet om aftenen, og hvor vidunderligt det var at sidde ved strandbredden og skue i

tusmørket, når alt var stille. Hun svarede ikke, men jeg vidste, at hun ville komme. Og nu har vi siddet ved stranden, næsten tavse og med vore hænder tæt sammenslyngede, og jeg følte, at Friederike måtte høre mig til, hvis jeg ville. Hvorfor tale om det forbigangne, tænkte jeg, og jeg vidste, at *hun*, da vi først fik øje på hinanden, havde tænkt som jeg. Er vi da endnu de samme, som vi den gang var? Vi er så glade, så fri, erindringerne flagrer om os som fjerne sommerfugle. Måske har hun ligesom jeg oplevet meget i de syv år, – hvad angår det mig? Nutiden er vor, og vi drages mod hinanden. Måske var hun i går en ulykkelig, måske en letsindig; i dag sidder hun tavs ved siden af mig ved havet og holder min hånd i sin og længes efter at hvile i mine arme.

Jeg fulgte hende langsomt de få skridt til hendes bolig. Træerne kastede lange mørke skygger over vejen.

"I morgen tidlig sejler vi en tur," sagde jeg.

"Ja," svarede hun.

"Jeg venter på broen klokken syv ..."

"Hvor sejler vi hen?" spurgte hun.

"Til øen derovre ... dér hvor fyrtårnet står, kan De se det?"

"Å ja, det røde lys. Er der langt derover?"

"En times tid – vi kan snart være tilbage."

"God nat," sagde hun, og gik ind i huset.

Jeg gik. – – Om et par dage vil du måske igen have glemt mig, tænkte jeg, men i morgen vil det blive en dejlig dag.

Jeg var på broen før hun. Den lille båd ventede, den gamle Jansen havde hejst sejlene og sad ved roret og røg sin pibe. Jeg sprang i båden og lod bølger gynge mig i den. Jeg nød forventningens minutter som en morgendrik. Jeg havde mit

blik rettet mod vejen, som endnu var ganske mennesketom. Friederike viste sig efter et kvarters forløb. Jeg så hende allerede langt borte, jeg syntes, at hun gik hurtigere, end hun plejede. Jeg rejste mig, da hun betrådte broen; nu først så hun mig og hilste mig med et smil. Endelig var hun ved enden af broen, jeg rakte hende hånden og hjalp hende i båden. Jansen løsnede tovet, og vor båd gled ud. Vi sad tæt op ad hinanden; hun klyngede sig til min arm. Hun var ganske klædt i hvidt og så ud som en attenårig pige.

"Hvad er der at se på øen?" spurgte hun.

Jeg måtte smile.

Hun rødmede og sagde: "I hvert fald fyrtårnet?"

"Måske også kirken," tilføjede jeg.

"Spørg dog manden ..." Hun pegede på Jansen.

Jeg spurgte ham. "Hvor gammel er kirken på øen?"

Men han forstod ikke et ord tysk; og således kunne vi efter dette forsøg føle os endnu mere ene med hinanden end før.

"Det derovre," sagde hun og pegede med øjnene derhen – "er det også en ø?"

"Nej," svarede jeg, "det er Sverige, fastlandet."

"Det ville være endnu mere vidunderligt at komme derhen," sagde hun.

"Ja," svarede jeg – "dér kunne man blive ... længe ... bestandig –"

Hvis hun havde sagt til mig: "Kom, lad os rejse til et andet land og aldrig mere komme tilbage" – så var jeg gået ind på det. Det forekom mig som en festtur, og vi selv som et kongeligt par, da vi gled over den blanke, glitrende sø med den lyse himmel over os og den rene luft i ansigtet.

Vi kunne snart skelne de små huse på øen og den hvide kirke på højen, som langsomt stigende strakte sig over hele øen. Vor båd fløj lige mod bredden. Der viste sig nogle små fiskerbåde i vor nærhed, nogle af dem havde trukket årerne ind og drev dovent på vandet. Friederike havde sit blik rettet mod øen, men hun *så* intet. På mindre end en time sejlede vi ind i havnen, som var omgivet af en træbro, så man fik følelsen af at befinde sig i en lille dam.

Der stod et par børn på broen. Vi steg ud og gik langsomt langs bredden – børnene fulgte efter os, men forsvandt snart. Hele byen, der højst bestod af tyve spredte huse, lå for os. Vi sank dybt i det løse brune sand, som vandet her havde skyllet op. Der hang net til tørre på en åben solbeskinnet plads, og i husenes døre sad et par koner og bødede net. Da vi havde gået hundrede skridt, var vi ganske alene. Vi var kommet ind på en smal sti, som hurtigt førte os bort fra husene til spidsen af øen, hvor fyrtårnet stod. Til venstre for os lå havet, skilt fra os ved et magert agerland, som stadigt blev smallere, til højre for os lå højen med kirken på bakkekammen. Over det hele hvilede solvarme og stilhed. – Friederike og jeg havde hele tiden gået uden at tale. Jeg følte ikke heller trang til det, jeg var uendelig lykkelig ved at gå med hende i den store stilhed.

Men hun begyndte at tale.

"I dag for otte dage siden," sagde hun ...

"Nå –?"

"Da vidste jeg intet ... ikke engang hvorhen jeg ville rejse."

Jeg svarede ikke.

"Åh, hvor er her smukt," udbrød hun og greb min hånd.

Jeg følte mig draget til hende, jeg ville helst have taget hende i mine arme og kysset hendes øjenlåg.

"Ja?" spurgte jeg sagte.

Hun tav og blev alvorlig.

Vi var nået til de små huse, som var bygget ved fyrtårnets fod, her endte stien, og vi måtte vende om. En smal markvej førte temmelig stejlt op ad højen.

Jeg standsede.

"Kom," sagde hun.

I den retning, vi nu gik, havde vi kirken for os. Det var meget varmt. Jeg lagde min arm om Friederikes hals; hun måtte gå ganske nær ved mig, hvis hun ikke skulle glide ud. Jeg berørte hendes hede kinder med min hånd.

"Hvorfor har vi egentlig slet ikke hørt fra Dem i den lange tid?" spurgte hun pludselig – "i det mindste jeg," tilføjede hun og så op på mig.

"Hvorfor?" gentog jeg forundret.

"Nå ja!"

"Hvorledes kunne jeg dog?"

"Åh, *derfor*," sagde hun. "Var De da fornærmet?"

Jeg var alt for forbavset til at kunne svare.

"Nå, hvad har De i grunden tænkt?"

"Hvad jeg har –"

"Ja – – eller husker De slet ikke mere?"

"Selvfølgelig husker jeg. Hvorfor taler De nu om det?"

"Jeg har længe villet spørge Dem," sagde hun.

"Så tal!" svarede jeg bevæget.

"De har taget det for et lune, – åh, det har De sikkert!" fortsatte hun livligt, da hun mærkede, at jeg ville modsige

hende, – "men jeg siger Dem, det var det ikke. Jeg har lidt mere i det år, end noget menneske aner."

"I hvilket?"

"Jo ... da De var hos os ... hvorfor spørger De? I begyndelsen har jeg selv ... Men hvorfor fortælle Dem om det?"

Jeg greb hende heftigt ved armen. "Fortæl ... jeg beder Dem ... jeg elsker Dem jo."

"Og jeg dig," jublede hun, idet hun tog begge mine hænder og kyssede dem – "altid – altid."

"Jeg beder dig, fortæl mig mere," sagde jeg; "alt, alt."

Hun fortalte, mens vi langsomt gik videre i solskinnet ad markvejen.

"I begyndelsen sagde jeg til mig selv: han er et barn ... jeg holder af ham som en moder. Men jo nærmere timen kom, da De skulle rejse ..."

Hun afbrød sig et øjeblik; så fortsatte hun:

"Og endelig var øjeblikket der. – Jeg ville ikke gå op til dig – jeg ved ikke, hvad der drev mig til det. Og da jeg endelig var hos dig, var det ikke min hensigt at ville kysse dig – men ..."

"Videre, videre," sagde jeg.

"Og så sagde jeg pludselig til dig, at du skulle gå. – Du troede vel, det hele var en komedie, ikke sandt?"

"Jeg forstår dig ikke."

"Det har jeg har tænkt mig hele tiden. Jeg har endog villet skrive til dig ... Men hvad skulle det nytte? ... Og grunden til, at jeg sendte dig bort, var ... Jeg blev pludselig så angst."

"Det ved jeg."

"Når du ved det – hvorfor har jeg så aldrig hørt fra dig?" udbrød hun ivrigt.

"Hvorfor blev du bange?" spurgte jeg og forstod lidt efter lidt.

"Fordi jeg troede, der var nogen i nærheden."

"Du troede? Hvordan det?"

"Jeg syntes at jeg hørte skridt på gangen. Der *var* skridt! Jeg tænkte, det var *ham* ... Så greb frygten mig – for det havde været forfærdeligt, hvis han – å, jeg tør slet ikke tænke på det. – Men der var ingen – ingen. Han kom først hjem sent om aftenen, og da var du for længst borte."

Mens hun fortalte mig dette, følte jeg, hvorledes noget i mit indre stivnede, og da hun sluttede, så jeg på hende, som måtte jeg spørge: Hvem er du? – Jeg vendte mig uvilkårligt mod havnen, hvor jeg så sejlene glinse på vor båd, og jeg tænkte: Hvor er længe, uendelig længe er det ikke siden, at vi er kommet til denne ø? For jeg kom hertil med en kvinde, som jeg elskede, og nu er det en fremmed, som går ved min side. Det var mig umuligt at tale. Hun mærkede det næppe, hun holdt mig under armen og antog vel min tavshed for finfølelse. Jeg tænkte på *ham*. – Han har altså aldrig sagt noget? Hun ved ikke, har aldrig vidst, at han så hende ligge for mine fødder. Han har den gang listet sig bort fra døren og er først senere ... mange timer senere kommet tilbage og har intet sagt til hende! Og han har alle disse år fortsat livet med hende uden at forråde sig med ét ord! Han har tilgivet hende – og hun har ikke vidst det!

Vi var nu nået hen i nærheden af kirken; den lå næppe ti skridt fra os. Her bøjede en vej stejlt nedefter, som i løbet af få minutter ville føre os til landsbyen. Jeg slog ind på den. Hun fulgte mig.

"Giv mig din hånd," sagde hun, "ellers glider jeg ned." Jeg rakte hende den uden at vende mig om. "Hvad er der i vejen?"

spurgte hun. Jeg kunne ikke svare, og trykkede blot heftigt hendes hånd; det syntes at berolige hende. Kun for at sige noget, bemærkede jeg: "Det er skade, vi kunne have beset kirken." – Hun lo: "Vi er jo kommet forbi den, uden at vi bemærkede den!"

"Skal vi gå tilbage?" spurgte jeg.

"Åh, nej, jeg glæder mig til at sidde i båden igen. Jeg vil gerne sejle her over engang alene med dig, uden manden."

"Jeg forstår mig ikke på at sejle."

"Åh," sagde hun og tav, som var pludselig noget faldet hende ind, som hun dog ikke ville sige. – Jeg spurgte ikke. Vi var snart på broen. Båden lå parat. Børnene, som vi havde set, da vi kom, var der igen. De så på os med store blå øjne. Vi lagde ud. Havet var blevet roligere; når man lukkede øjnene, mærkede man næppe, at båden bevægede sig.

"De skal ligge ved mine fødder," sagde Friederike, og jeg strakte mig i bunden af båden og lagde hovedet i Friederikes skød. Det var godt, at jeg ikke behøvede at se hende i ansigtet. Hun talte, og det lød for mig, som kom det langt borte fra. Jeg forstod alt, og kunne dog samtidig tænke mine egne tanker.

Jeg var bange for hende.

"I aften sejler vi igen sammen ud på havet," sagde hun.

Det forekom mig, at hun pludselig indhylledes i et spøgelsesagtigt skær.

"I aften på havet," gentog hun langsomt, "i en robåd. Ro kan du dog?"

"Ja," sagde jeg. Jeg skælvede ved tanken om den dybe tilgivelse, der tavs omgav hende, og som hun ikke kendte til.

Hun vedblev at tale. "Vi vil drive på havet – og være ene. Hvorfor taler du ikke?" spurgte hun.

"Jeg er lykkelig," sagde jeg.

Jeg gøs ved tanken om den tavse skæbne, som hun havde levet under i så mange år uden at ane det.

Vi gled imod bredden.

Den tanke greb mig et øjeblik: Fortæl hende det! Befri hende for den uhyggelige hemmelighed, som hviler på hende; så vil hun igen blive en kvinde for dig som alle andre, og du vil kunne begære hende. Men jeg turde ikke. – Vi lagde til broen.

Jeg sprang ud af båden og hjalp hende i land.

"Drengen længes nok efter mig. Jeg må skynde mig. Jeg vil helst nu gå alene."

Der var livligt på stranden; jeg lagde mærke til, at nogle folk iagttog os.

"I aften," sagde hun. "Klokken ni er jeg ... men hvad er der dog?"

"Jeg er meget lykkelig," sagde jeg.

"I aften," sagde hun, "klokken ni er jeg her ved stranden, er jeg hos dig. – På gensyn!"

Og hun skyndte sig bort.

"På gensyn!" sagde jeg også og blev stående. Men jeg vil aldrig gense hende.

Mens jeg skriver disse linjer, er jeg allerede langt borte – længere og længere for hvert sekund, som går; jeg skriver dem i en kupé i toget, som for en time siden afgik til København. Nu er klokken ni. Nu står hun på stranden og venter på mig. Når jeg lukker øjnene, ser jeg skikkelsen for mig. Men det er ikke en

kvinde, som dér på strande vandrer frem og tilbage i skumring – kun en skygge glider frem og forsvinder.

Den blinde Geronimo og hans broder

Den blinde Geronimo rejste sig fra bænken og greb guitaren, som lå parat på bordet ved siden af vinglasset. Han havde hørt den fjerne rumlen af de første vogne og famlede sig nu frem ad den velkendte vej hen mod den åbne dør, og gik ned ad de smalle trappetrin, der førte ud til den overdækkede gårdsplads.

Hans broder fulgte ham, og begge brødrene stillede sig op ved siden af trappen med ryggen til muren for at være beskyttet mod den kolde, klamme vind, der strøg ind gennem de åbne porte og hen over den fugtige snavsede jord.

Alle vogne, der lagde vejen over Stilfzer-bjergkammen, måtte passere gennem den skumle hvælving, ved det gamle værtshus. Rejsende, der skulle fra Italien til Tyrol, holdt her deres sidste rast inden opstigningen. Til længere ophold indbød stedet ikke, da vejen netop her løb jævnt ind imellem nøgne klipper uden udsigt.

I sommermånederne var den blinde Geronimo og hans broder som hjemme her.

Postvognen kørte nu ind, og snart fulgte andre vogne efter. De fleste rejsende blev siddende i vognene, tæt indhyllede i kapper og plaider; andre steg ud og spadserede utålmodige frem og tilbage mellem portene. Vejret blev værre og værre; en kold regn plaskede ned. Efter en række skønne dage syntes efteråret pludseligt og alt for tidligt at sætte ind.

Den blinde sang og akkompagnerede sig på guitaren; han sang med en uskolet stemme, som til tider slog over, noget der ofte hændte, når han havde drukket. En gang imellem vendte han hovedet opad og havde et udtryk som af forgæves tryglen, men ansigtet med de sorte skægstubbe og de blålige læber forblev i uforstyrret ro. Den ældre broder stod ved siden af ham næsten ubevægelig. Når en eller anden rejsende lod en mønt falde ned i hans hat, nikkede han til tak og så med et flygtigt ligesom usikkert blik giveren ind i ansigtet; men straks derpå vendte han atter blikket næsten ængsteligt bort og stirrede ligesom broderen med et tomt blik ud i rummet. Det var som skammede hans øjne sig over det lys, der var dem forundt, og som de dog ikke formåede at skænke den blinde broder så meget som en eneste stråle af.

"Bring mig noget vin," sagde Geronimo, og Carlo adlød som sædvanlig. Idet han gik op ad trappen, begyndte Geronimo igen at synge. Han hørte nu ikke mere sin egen stemme, havde ikke gjort det i lange tider, og kunne derfor uforstyrret give agt på, hvad der gik for sig i hans nærhed. I dette øjeblik hørte han ganske nær ved sig to hviskende stemmer, en mands og en kvindes. Hvor ofte mon de to har gået den samme vej frem og tilbage, tænkte Geronimo; i sin blindhed og i sin rus kom det ham mangen gang for, som om det var de selvsamme mennesker, der dag efter dag vandrede ned over bjergkammen, snart fra nord til syd, snart fra syd til nord. Således også nu; det unge par her i hans nærhed syntes ham at være gode gamle bekendte.

Carlo kom ned og rakte Geronimo et glas vin. Den blinde svang det hen imod det unge par og sagde: "Velgående, mine

herskaber."

"Tak," sagde den unge mand, men den unge kvinde trak ham bort derfra, den blinde forekom hende så uhyggelig.

Nu kom en vogn kørende ind med et temmelig støjende selskab: far, mor, tre børn og en bonne.

"Tysk familie," sagde Geronimo sagte til Carlo.

Faderen gav hvert af børnene et pengestykke, og hver især fik lov til at kaste det ned i tiggerens hat. Geronimo bøjede hver gang hovedet til tak. Den ældste dreng så med ængstelig nysgerrighed lige ind i ansigtet på den blinde. Carlo betragtede drengen. Han måtte som altid ved synet af børn tænke på, at Geronimo netop havde været i den alder, da ulykken hændte, hvorved han mistede sit syn. Hvor huskede han den dag i de mindste enkeltheder, selv nu efter tyve års forløb. Endnu den dag i dag genlød i hans øren det skarpe barneskrig, hvormed den lille Geronimo var sunket sammen i græsset; endnu så han for sig solen spille på den hvide mur og hørte klangen af søndagsklokkerne, der netop havde lydt i samme øjeblik. Han havde, som han så ofte gjorde, skudt med pil efter asketræet ved muren, og så snart han hørte skriget, straks tænkt eller frygtet, at han måtte have såret den lille broder, der lige var løbet forbi. Han smed pusterøret fra sig og styrtede hen til den lille, der jamrende lå i græsset med hænderne for ansigtet. Blodet flød ned over halsen og den højre kind. I det samme kom faderen gående hjem fra marken ind gennem den lille havelåge, og begge knælede nu rådvilde ned ved siden af det klynkende barn. Smeden, hos hvem Carlo den gang stod i lære og som fuskede lidt i lægekunsten, kom også til og så straks, at det ene øje var gået tabt. Senere på aftenen kom lægen fra Poschiavo, men

heller ikke han kunne hjælpe her. Ja, han hentydede allerede nu til den fare, hvori det andet øje svævede. Og han fik ret. Et år efter havde nattens mørke sænket sig over den stakkels Geronimos verden.

I begyndelsen forsøgte man at indbilde ham, at han med tiden ville komme til at se, og han syntes at tro på det.

Carlo, som kendte sandheden, havde strejfet dage og nætter forvildet omkring i skove, mellem vinbjerge, på landeveje, og havde været nær ved at berøve sig livet. Men den gejstlige herre, som han betroede sig til, havde forklaret ham, at det var hans pligt at leve og vie sit liv til broderen. Carlo indså dette. En uhyre medlidenhed greb ham. Kun når han kunne være hos den blinde dreng, kunne stryge ham over håret, kysse hans pande, fortælle ham historier eller lede ham på spadsereture over markerne bag ved huset og mellem vinstokkene, kun da mildnedes hans smerte. Han var straks blevet hjemme fra smedjen, fordi han ikke kunne udholde at være borte fra broderen, og senere hen kunne han ikke beslutte sig til at genoptage sit håndværk, skønt faderen bebrejdede ham det og nærede stor bekymring for hans fremtid.

En dag gik det op for Carlo, at Geronimo helt var hørt op med at tale om sin ulykke. Snart vidste han hvorfor: Den blinde var kommet til klarhed over, at han aldrig mere skulle se himlen, højene, vejene, menneskene – lyset. Nu led Carlo mere end nogensinde, hvor meget han end prøvede at slå sig til ro med, at det jo ikke var med vilje, han havde forvoldt ulykken. Og mange gange tidligt om morgenen, når han betragtede broderen, der lå ved siden af ham, blev han grebet af en sådan angst for at se ham vågne, at han løb ud i haven, blot for ikke at være til stede,

når de døde øjne hver dag på ny syntes at søge det lys, som for stedse var slukt for dem. Det var på dette tidspunkt, at Carlo kom på den tanke, at Geronimo, der havde en køn stemme, burde lade sig uddanne videre i musik. Skolelæreren fra Tola, der ofte kom om søndagen, lærte ham at spille på guitar, uden at den blinde dog den gang havde anelse om, at den kunst, han netop nu lærte, en gang skulle tjene ham til livets ophold.

Fra hin sørgelige sommerdag syntes det, som om ulykken for bestandig var draget ind i den gamle Lagardis hus. Høsten slog fejl det ene år efter det andet, en slægtning bedrog den gamle for en lille sum, han havde sparet sammen, og da han en hed augustdag segnede om ude på marken ramt af et hjerteslag, efterlod han ikke andet end gæld. Den lille ejendom blev solgt, de to brødre var husvilde og fattige og forlod landsbyen.

Carlo var da tyve år, Geronimo femten år gammel, og fra nu af begyndte det tigger- og vandreliv, som de havde fortsat indtil nu. I begyndelsen tænkte Carlo på at finde et eller andet, hvorved han kunne tjene både til sit eget og broderens ophold, men det ville ikke lykkes for ham. Hertil kom, at Geronimo aldrig havde ro på sig noget sted, altid ville være på farten.

Tyve år var nu gået på denne måde med at drage omkring fra sted til sted; hen ad landeveje, gennem bjergpas, i det nordlige Italien, i det sydlige Tyrol, altid der, hvor strømmen af rejsende netop i øjeblikket var tættest. Og selv om Carlo nu, så mange år efter, ikke mere følte den svidende smerte, som tidligere havde gennemboret ham hver gang solen skinnede, eller når han betragtede et smilende landskab, så bar han dog på en stadig nagende medfølelse, som han lige så lidt skænkede en tanke,

som han tænkte over at han trak vejret eller at hans hjerte slog. Og han var glad, når Geronimo drak sig fuld.

Vognen med den tyske familie var kørt bort. Carlo satte sig, som han gerne havde for skik, på det nederste trappetrin, men Geronimo blev stående med slapt hængende arme, ansigtet vendt opad.

Maria, tjenestepigen, kom ud fra krostuen.

"Har I tjent godt i dag?" råbte hun ned til dem.

Carlo ikke så meget som vendte sig. Den blinde bukkede sig ned efter sit glas, tog det op fra jorden og drak Maria til; hun sad ofte om aftenen ved siden af ham inde i krostuen, og tilmed vidste han, at hun var en køn pige.

Carlo bøjede sig frem og kiggede ud mod vejen. Vinden blæste og regnen plaskede, så at den raslende lyd af en vogn, der nærmede sig, døde bort i larmen. Carlo rejste sig og indtog atter sin plads ved broderens side.

Geronimo begyndte at synge, allerede inden vognen, hvori der sad en enlig passager, var kommet igennem porten. Kusken spændte i hast hestene fra og skyndte sig op i krostuen. Den rejsende blev siddende en stund i sit hjørne, helt indsvøbt i en grå kappe. Han hørte tilsyneladende slet ikke sangen. Lidt efter sprang han ud af vognen og løb ilsomt frem og tilbage uden at fjerne sig ret langt, mens han ustandseligt gned sig i hænderne for at holde varmen. Først nu syntes han at lægge mærke til tiggerne. Han stillede sig op lige foran dem og betragtede dem længe med et prøvende blik. Carlo bøjede hovedet let som til hilsen. Den rejsende var et ganske ungt menneske med et smukt skægløst ansigt og urolige øjne. Efter at han i nogen tid havde stået foran tiggerne, ilede han igen hen til porten, han

skulle køre videre igennem, og ved det trøstesløse syn ud i regn og tåge rystede han fortrædeligt på hovedet.

"Nå, hvor meget blev det?" spurgte Geronimo.

"Ikke noget endnu," svarede Carlo, "han giver vel noget, når han kører herfra."

Den rejsende kom atter tilbage og stod og lænede sig op mod vognstangen. Den blinde begyndte at synge, og nu syntes den unge mand pludselig at høre efter med stor interesse. Staldkarlen kom frem og spændte hestene for, og først nu, som ved en pludselig indskydelse, greb han i sin lomme og gav Carlo en franc.

"Mange, mange tak," sagde denne.

Den rejsende satte sig ind i vognen og svøbte sig atter i sin kappe; Carlo tog glasset op fra jorden og gik op ad trappen. Geronimo sang videre. Den rejsende lænede sig ud af vognen og rystede på hovedet med et udtryk både af overlegenhed og sørgmodighed. Pludselig var det, som om en tanke slog ned i ham, og han smilede. I det samme sagde han til Geronimo, som kun stod et par skridt derfra:

"Hvad hedder du?"

"Geronimo."

"Nå, Geronimo, du passer vel på at ingen snyder dig?"

I samme øjeblik viste kusken sig på det øverste trappetrin.

"Hvordan, nådige herre, snyde?"

"Ja, jeg har givet din kammerat et tyve francs stykke."

"Tusind tak, herre!"

"Ja, pas nu bare på!"

"Han er min broder, han snyder mig ikke."

Den unge mand studsede et øjeblik, men før han havde besindet sig, var kusken steget op på bukken og begyndte at piske på hestene. Den unge mand lænede sig tilbage med en hovedbevægelse, som om han ville sige: "Lad det nu gå som det kan," og vognen kørte bort.

Den blinde vinkede efter ham med begge hænder og udtrykte sin tak ved livlige fagter. Nu hørte han Carlo, der netop kom ud fra krostuen og råbte ned til ham: "Kom Geronimo, Maria har tændt ild, der er varmt heroppe."

Geronimo nikkede, tog guitaren under armen og følte sig frem langs gelænderet op ad trinnene. Allerede ude på trappen råbte han: "Lad mig føle på det, det er så længe siden jeg har følt på et guldstykke."

"Hvad mener du?" spurgte Carlo. "Hvad er det du fabler om?"

Geronimo var nu kommet helt op og greb med begge hænder efter broderens hoved, en bevægelse, han altid plejede at udtrykke glæde eller kærlighed med.

"Carlo, kære broder, der er alligevel gode mennesker til i verden."

"Ja, selvfølgelig," sagde Carlo. "Til nu har vi fået to lire og tredive centimer, og her er endnu en mønt, en østrigsk, måske en halv lire værd."

"Og tyve francs ... og tyve francs," råbte Geronimo, "jeg ved det allerede."

Han tumlede ind i stuen og satte sig tungt på bænken.

"Hvad er det, du ved?" spurgte Carlo.

"Hold nu op! Giv mig den nu i hånden! Åh, hvor er det længe siden, jeg har haft et guldstykke i hånden!"

"Hvad er det du vil? Hvorfra skal jeg tage et guldstykke? To-tre lire har jeg, det er det hele."

Den blinde slog i bordet. "Nu kan det være nok! Vil du måske skjule det for mig?"

Carlo så bekymret og forundret på broderen. Han satte sig ved siden af ham, rykkede helt hen til ham og lagde hånden på hans arm ligesom for at berolige ham.

"Jeg skjuler ikke noget for dig. Hvor kan du dog tro sådan noget? Det er såmænd ikke faldet nogen ind at give mig et guldstykke."

"Ja men han sagde det jo til mig!"

"Hvem?"

"Den unge herre, der løb frem og tilbage."

"Hvordan, jeg begriber ikke et muk."

"Jo, han sagde til mig: 'Hvad hedder du?' og så sagde han: 'Pas nu på, du ikke bliver snydt!'"

"Det må du have drømt, Geronimo, det er noget rent vrøvl."

"'Vrøvl!' ... Jeg har jo selv hørt det, og jeg hører godt. Lad ingen snyde dig; jeg har givet et guldstykke ... Nej, han sagde for resten: 'Jeg har givet ham et tyve francs stykke'."

Værten kom ind: "Nå, hvad går der af jer? Der er lige kommet et firspand kørende. Har I opgivet forretningen?"

"Kom," råbte Carlo, "kom nu!"

Geronimo blev siddende. "Hvorfor det? Hvorfor skal jeg komme? Hvad kan det hjælpe mig? Du står jo der og ..."

Carlo rørte ved hans arm: "Ti nu stille og kom med ud!"

Geronimo tav og adlød. Men da de var ude på trappen udbrød han: "Vi tales ved. Vi skal tales ved en gang igen!"

Carlo begreb ikke, hvad der var sket. Var Geronimo blevet gal? Ja, for selv om han let kunne fare op i vrede, så havde han dog aldrig talt til ham på den måde.

I den sidst ankomne vogn sad to englændere. Carlo løftede på hatten, og den blinde sang. Den ene englænder var stået ud og kastede nogle skillinger i Carlos hat. Carlo sagde "Tak", og derpå ligesom hen for sig selv: "Tyve centimer".

Geronimos ansigt var ubevægeligt; han begyndte en ny sang. Vognen med de to englændere kørte bort.

Brødrene gik tavse op ad trappen, Geronimo satte sig på bænken. Carlo blev stående ved ovnen.

"Hvorfor siger du ikke noget?" spurgte Geronimo.

"Nå...å," svarede Carlo, "det kan ikke blive til andet end hvad jeg allerede har sagt." Han rystede lidt på stemmen.

"Hvad har du da sagt?" spurgte Geronimo.

"Det kunne jo være, det var én, der ikke er rigtig klog."

"'Ikke rigtig klog!' Den er god! ... Når én siger: Jeg har givet din broder tyve francs, så er han ikke rigtig klog ... Nå, og hvorfor skulle han så sige: Pas på du ikke bliver snydt. Nå?"

"Ja, det kan jo også være, han ikke fejlede noget ... Men ... der gives også mennesker, som holder af at holde fattigfolk for nar."

"Næ, ved du nu hvad! Holde for nar! Ja, tænkte jeg ikke nok, du ville komme med noget af den slags!"

Han drak vinen ud, der stod foran ham.

"Men Geronimo dog!" råbte Carlo, og han følte, at han af lutter bestyrtelse knap kunne få et ord frem. "Hvorfor skulle jeg – – Hvor kan du dog tro?"

"Hvorfor ryster du på stemmen? – – Hvorfor?"

"Geronimo, jeg forsikrer dig – – jeg –"

"Jamen, jeg tror dig nu ikke! Du ler jo, tror du ikke, jeg ved du står og ler."

Nedefra råbte karlen: "Hej, blinde mand, der er folk hernede."

Ganske mekanisk rejste de to brødre sig og gik ned ad trappen.

To vogne var samtidig kommet ind i gården. I den ene sad to herrer, i den anden et gammelt ægtepar. Geronimo sang. Carlo stod ved siden af. Han var helt ude af sig selv – hvad skulle han dog gøre? Hvordan var det muligt? Og angstfuldt så han fra siden hen på Geronimo, der sang sine sange med hæs stemme. Han syntes han så tanker drage hen over denne pande, som han aldrig tidligere havde lagt mærke til.

Vognene var allerede borte, men Geronimo sang videre. Carlo turde ikke afbryde ham. Han vidste ikke, hvad han skulle sige. Han frygtede, at han igen skulle ryste på stemmen. Da hørtes der latter oppe fra, og Maria råbte: "Hvorfor i al verden bliver du ved med at synge? Af mig får du alligevel ikke noget."

Geronimo holdt inde midt i en melodi; det lød som om strengene og hans stemme brast på samme tid.

Atter gik Geronimo op ad trappen, Carlo fulgte ham. Inde i krostuen satte Carlo sig ved siden af broderen. Hvad skulle han gøre? Der var ikke andet for, han måtte endnu en gang prøve på at forklare ham det hele.

"Geronimo," sagde han, "jeg sværger dig til ... husk dog på, Geronimo ... hvor kan du tro, at jeg ..."

Geronimo tav; det var som om hans døde øjne skuede gennem vinduet ud i den grå tåge. Carlo talte videre: "Ja, ja da, lad så være, at han ikke var gal; han kan jo have taget fejl ... Ja,

han *har* taget fejl!" Men han følte godt, at han ikke troede på, hvad han selv sagde.

Geronimo flyttede sig utålmodigt bort fra ham. Men Carlo blev ved at tale, og pludselig sagde han med stor livlighed: "Hvad skulle jeg egentlig ...? Du ved jo godt, at jeg hverken spiser eller drikker mere end du, og køber jeg mig en ny frakke, så får du det jo at vide. Hvad skulle jeg bruge så mange penge til? Hvad skal jeg i det hele taget stille op med dem?"

"Lyv ikke," hvæsede Geronimo frem gennem tænderne, "jeg hører jo tydeligt, hvordan du lyver."

"Jeg lyver ikke, Geronimo, jeg lyver ikke," sagde Carlo skrækslagen.

"Så du har allerede givet hende det, ser man det! ... Eller får hun det måske først bagefter?" skreg Geronimo.

"Maria?"

"Ja, hvem andre end Maria? Din løgnhals, din tyveknægt!" Og som om han ikke længere ville sidde ved siden af broderen, gav han ham et stød i siden med sin albue.

Carlo rejste sig. Først stirrede han på sin broder og forsvandt derpå ud af stuen, gik ned ad trappen ud i gården. Med vidt opspilede øjne stirrede han frem over vejen, der fortonede sig i brunlig tåge. Regnen var stilnet af. Carlo stak hænderne i bukselommerne og gik udenfor. Han følte det, som var han jaget bort af sin egen broder.

Hvad var der egentlig sket? Han kunne stadig ikke fatte det. Hvad kunne det dog have været for et menneske? Give en franc og sige det er tyve! ... Han må da have haft en eller anden grund til det? Og Carlo søgte i sin hukommelse, om han ikke et eller andet sted havde skaffet sig en fjende på halsen, som nu havde

sendt en anden herhen for at hævne sig. Men så langt han kunne tænke tilbage havde han aldrig fornærmet nogen eller været i alvorligt klammeri med nogen. Han havde jo i tyve år ikke gjort andet end at stå med hatten i hånden i gårde eller på vejkanter ... Kunne der være en, som var vred på ham for et fruentimmers skyld? ... Men hvor længe var det ikke siden at han i det hele taget havde haft med kvinder at gøre ... Opvartningspigen i *La Rosa* havde været den sidste, det var i fjor forår ... men hende var der sikkert ingen, der misundte ham ... Det var virkelig ikke til at begribe ... Hvad for mennesker måtte der ikke findes derude i verden – den verden, som han ikke kendte noget til? ... Allevegne fra kom de hertil ... Hvad vidste han om dem? ... Denne her fremmede må vel have haft en mening med, hvad han har sagt til Geronimo? ... 'Jeg har givet din broder tyve francs' ... Nå ja vel! ... Men hvad var der nu at gøre? ... Lige på én gang stod det ham klart, at Geronimo havde fået mistillid til ham ... Dette kunne han ikke udholde ... Noget måtte han foretage sig overfor denne mistro! ... Og han skyndte sig tilbage.

Da han atter trådte ind i krostuen, lå Geronimo udstrakt på bænken og syntes ikke at lægge mærke til, at Carlo kom ind. Maria bragte dem begge mad og drikke. Under måltidet blev der ikke sagt et ord.

Mens Maria tog tallerknerne bort, slog Geronimo pludselig en latter op og sagde til hende: "Nå, hvad vil du så købe dig for dem?"

"For hvad?"

"Skal det være en ny kjole eller ørenringe?"

"Hvad er det, han vil have at vide af mig?" vendte hun sig til Carlo.

Imidlertid drønede tungt belæssede køretøjer hen over gårdspladsen, højrøstet tale lød op til dem og Maria skyndte sig nedenunder. Et par minutter efter kom tre fragtmænd ind og tog plads ved et bord. Værten trådte hen og hilste på dem. De gav ondt af sig over det slette vejr.

"I aften får I sne," sagde den ene.

Den anden fortalte om, hvordan han for ti år siden var blevet indesneet og næsten var frosset ihjel oppe på bjergkammen. Maria satte sig hen til dem. Også karlen kom til og forhørte sig om sine forældre, der boede nede i Bormio.

Nu kom der igen en vogn med rejsende. Geronimo og Carlo gik ned. Geronimo sang og Carlo rakte hatten frem; de rejsende gav dem almisser. Geronimo lod nu ganske rolig. Han spurgte en gang imellem: "Hvor meget?" og på Carlos svar nikkede han let med hovedet. Under alt dette prøvede Carlo på at klare tankerne. Men han kunne ikke komme ud over en uklar følelse af, at noget forfærdeligt var hændet ham og at han var ganske værgeløs.

Da brødrene atter gik op, hørte de fragtmændene deroppe le og tale i munden på hinanden. Den yngste råbte til Geronimo: "Syng også noget for os, vi skal nok betale! Ikke sandt?" vendte han sig til de andre.

Maria, som i det samme kom ind med en flaske rødvin, udbrød: "Giv jer bare ikke i kast med ham, han er i dårligt humør."

I stedet for at svare, stillede Geronimo sig op midt i stuen og begyndte at synge. Da han var færdig, klappede fragtmændene i

hænderne.

"Kom herhen, Carlo!" råbte en af dem, "vi vil kaste pengene i din hat ligesom de andre!" Og han holdt et lille pengestykke i vejret, som om han ville lade det falde ned i hatten, som Carlo rakte frem. Da greb den blinde efter fragtmandens arm og sagde: "Hellere til mig, til mig! Det kunne let falde ved siden af."

"Hvordan, ved siden af?"

"Ja, imellem Marias ben!"

Alle lo; også værten og Maria; kun Carlo stod ubevægelig. Aldrig nogensinde før havde Geronimo drevet den slags spas.

"Sæt dig herhen til os!" råbte folkene. "Du er en lystig karl!" Mere og mere højrøstet snakkede de i munden på hinanden. Geronimo gav også sit besyv med, mere larmende og lystig end ellers, og blev ved med at drikke. Da Maria i det samme kom ind igen og Geronimo ville trække hende hen til sig, sagde en af mændene: "Tror du måske, hun er køn? Hun er jo et hæsligt gammelt fruentimmer."

Men den blinde tog Maria på skødet. "I er nogle fæhoveder," sagde han, "tror I, jeg behøver mine øjne for at se? Jeg ved meget godt, hvor Carlo er nu ... hæ! ... han står derhenne ved ovnen med hænderne i bukselommerne og ler."

Alle så på Carlo, som stod og lænede sig op mod ovnen og virkelig nu fortrak ansigtet til et grin, som om han ikke ville gøre broderens ord til skamme.

Karlen kom ind; hvis fragtfolkene skulle være i Bormio før mørket faldt på, måtte de skynde sig afsted. De rejste sig og tog støjende afsked. De to brødre var atter alene i krostuen. Det var på denne tid af dagen, at de som regel tog sig en lur. I disse første eftermiddagstimer faldt der altid ro over hele værtshuset.

Geronimo havde lagt hovedet på bordet og syntes at sove. Carlo gik først frem og tilbage, så satte han sig på bænken. Han var meget træt. Han syntes, han gik omkring som i en ond drøm. Han kom til at tænke på så meget … på dagen i går, den foregående dag, på alle de dage, der en gang havde været, og især på varme sommerdage og på hvide landeveje, hvor han plejede at vandre med sin broder – og alt var så fjernt og ufatteligt, som om det aldrig nogensinde mere kunne blive sådan igen.

Sent ud på eftermiddagen kom posten fra Tyrol, og lidt efter, med korte mellemrum, andre vogne, der skulle sydpå ad samme vej. Endnu fire gange måtte brødrene neden under og stille sig op i gården. Da de endelig for sidste gang kom op derfra, var tusmørket faldet på og den lille olielampe, som hængte under træloftet, sydede. Arbejdere, som var beskæftiget i et nærliggende stenbrud og som havde opslået deres træhytter et par hundrede skridt nedenfor værtshuset, kom nu ind. Geronimo satte sig hen til dem, Carlo blev siddende alene ved sit bord. Hans ensomhedsfølelse forekom ham at have varet uendeligt. Han hørte, hvordan Geronimo ovre på den anden side fortalte, ja, næsten råbte op om sin barndom, om hvordan han endnu huskede så godt som alt, hvad han havde set med sine øjne, både personer og ting: Faderen, der arbejdede i marken, den lille have med asketræet foran muren, det lille lave hus, som de ejede; skomagerens to små døtre, vinbjerget bagved kirken, ja sit eget ansigt huskede han tydeligt, sådan som det havde set ham i møde fra spejlet … Hvor ofte havde Carlo ikke hørt det alt sammen! … I dag kunne han ikke holde det ud. Det lød anderledes end ellers: hvert ord, Geronimo

udtalte, fik en ny mening og syntes at være rettet imod ham. Han sneg sig bort derfra, og gik ud på landevejen, som nu lå helt i mørke. Regnen var hørt op, luften var meget kold, og en tanke slog ned i Carlo, en ligefrem tillokkende tanke: Gå bort, stadig længere bort, dybt ind i det sorte mørke, til sidst lægge sig et eller andet sted i vejgrøften, sove ind ... aldrig mere vågne.

– – Pludselig hørte han en vogns rumlen og så lysskæret fra to lygter, der stadig kom nærmere. I vognen, der kørte forbi, sad to herrer. Den ene af dem, med et smalt, skægløst ansigt, fo'r forskrækket sammen, idet Carlos skikkelse dukkede frem af mørket. Carlo, der var blevet stående, løftede på hatten, vognen og lysene forsvandt. Carlo stod atter i tæt mørke. Med ét fo'r han sammen. Det var første gang i hans liv, at mørke indgød ham angst. Det stod for ham som ganske umuligt at holde det ud et minut længere. I den tunge sindstilstand, han befandt sig i, blandedes på en besynderlig måde hans egen angst med en nagende medlidenhed med den blinde broder. Disse følelser jog ham hjem.

Da han trådte ind i krostuen, så han de to rejsende, som for lidt siden var kørt forbi, sidde ved et bord med en flaske rødvin foran sig og i livlig samtale med hinanden. De så knapt op, da han trådte ind.

Ved det andet bord sad Geronimo som før imellem arbejderne.

"Hvor bliver du dog af, Carlo?" sagde værten til ham, mens han endnu stod i døren. "Hvorfor lader du din broder være alene?"

"Hvad er der i vejen?" spurgte Carlo forskrækket.

"Geronimo trakterer folkene; ja, mig kan det jo være det samme, men I skulle dog tænke på, at der snart igen kommer dårligere tider."

Carlo trådte rask hen til broderen og greb ham i armen: "Kom!" sagde han.

"Hvad vil du?" råbte Geronimo.

"Kom med i seng!" sagde Carlo.

"Lad mig være! Slip mig! *Jeg* tjener pengene, jeg kan gøre med mine penge hvad jeg vil, alt kan du nu ikke stikke til dig. I tror vel, han giver mig det hele? Ork nej, jeg er jo en blind mand ... Men der gives ... der gives gode folk, som siger til mig: Jeg har givet din broder tyve francs."

Arbejderne slog en latter op.

"Nu kan det være nok!" sagde Carlo. "Kom!" Og han trak broderen med sig, næsten slæbte ham op af trappen til det kolde loftsrum, hvor deres leje var. På hele vejen op råbte Geronimo: "Ja, nu er det altså kommet for en dag, nu ved jeg det; vent bare! Hvor er hun? Hvor er Maria? Eller sætter du det i sparekassen for hende? ... Ha-ha! Jeg synger for dig, jeg spiller guitar, du lever af mig – du er en tyv." Han faldt om på halmsækken.

Et svagt lys skimtedes ude fra gangen; ovre på den anden side stod døren åben ind til værtshusets eneste gæsteværelse, og Maria gjorde senge i stand til natten. Carlo stod foran sin broder og betragtede ham, som han lå der med oppustet ansigt, blålige læber og det fugtige hår klæbende til panden; han så meget ældre ud end han var ... Og lidt efter lidt begyndte Carlo at forstå. – – Ikke fra i dag stammede denne mistro hos den blinde, længe måtte den have slumret i ham, og det havde kun

skortet på en lejlighed, måske på mod, for at han skulle udtale den. Og alt hvad Carlo havde gjort for ham, havde været forgæves; forgæves hans anger, forgæves det offer, som han havde sat hele sit liv ind på. Hvad skulle han nu gøre? – – Skulle han fremdeles, hvem ved hvor længe, dag efter dag, lede ham gennem den evige nat, tage sig af ham, tigge for ham, og ikke have anden løn for det end mistro og skænd? Når broderen anså ham for en tyv, så kunne en hvilken som helst fremmed jo gøre det samme for ham, ja, gøre det meget bedre end han selv. I virkeligheden ville det klogeste jo være at de skiltes, at Geronimo blev ladt alene tilbage; da måtte han vel indse sin uret, for først da ville han for alvor erfare, hvad det vil sige at blive bedraget, bestjålet, være ensom og elendig. Og han selv, hvad skulle han tage fat på? – – Nå, gammel var han jo ikke endnu, og når han kun havde sig selv, var der såmænd nok noget at gå i gang med. Som karl kunne han i det mindste altid tjene til livets ophold. – – Men alt imens disse tanker drog gennem hans hjerne havde han hele tiden haft sit blik fæstet på broderen; og han så ham pludselig for sig, siddende alene på en solbeskinnet vejkant, med de vidt åbne øjne stirrende mod solen, der ikke kunne blænde ham, og gribende med hænderne ud i mørket, der altid var omkring ham. Og han følte, at ligesom den blinde ikke havde andre i hele verden end ham, sådan havde han selv ikke en eneste uden denne broder. Han forstod, at kærligheden til denne broder var hele hans livs indhold, og han vidste for første gang med fuld klarhed, at kun hans tro på at den blinde gengældte ham denne kærlighed og havde tilgivet ham – at kun dette havde hjulpet ham til at bære al nød og elendighed med tålmodighed. Han kunne ikke lige på

en gang opgive håbet. Han følte, at han trængte lige så meget til broderen som broderen til ham. Han kunne ikke, ville ikke forlade ham. Han måtte enten finde sig i hans mistro, eller finde et middel, hvorved han kunne overbevise den blinde om, at hans mistænksomhed var fuldkommen grundløs.

Å, kunne han dog blot på en eller anden måde skaffe det guldstykke! Om han dog blot i morgen kunne sige til broderen: "Jeg har kun gemt det, for at du ikke skulle drikke det op sammen med arbejderne, for at folkene ikke skulle stjæle det fra dig" ... Eller sådan noget lignende ...

Skridt nærmede sig ude på trappen; de rejsende gik til ro. Pludselig fik han det indfald, at han ville banke på derovre, og give de fremmede en sandfærdig fremstilling af, hvad der var forefaldet i dag, og bede dem om de tyve francs. Men han var i samme nu ganske klar over, at det ville være fuldstændig håbløst. De ville såmænd ikke tro et ord af den historie, og han kom nu i tanker om, hvordan den ene, han, der var så bleg, var faret forskrækket sammen, da Carlo pludselig i mørket var dukket op foran vognen.

Han lagde sig ned på halmsækken. Der var helt mørkt i værelset. Nu hørte han arbejderne, højrøstede og med tunge skridt gå ned ad trappen. Kort efter hørte han portene blive lukkede; karlen gik endnu en gang op og ned ad trappen, så blev alt stille.

Carlo hørte nu kun Geronimos snorken, og snart efter forvirredes hans tanker, inden de forsvandt i drømmenes verden. Da han vågnede, lå alt endnu i mørke omkring ham. Han så hen mod det sted, hvor vinduet var, og når han rigtigt anstrengte sine øjne, skimtede han gennem det

uigennemtrængelige sorte en mørkegrå firkant. Geronimo sov stadig den berustes tunge søvn. Og Carlo tænkte på dagen i morgen, og han gyste. Han tænkte på natten, der fulgte på dagen, og på den dag der så kom, på fremtiden, der lå foran ham, og han fyldtes med gru for ensomheden, der ventede ham. Hvorfor havde han ikke været modigere i aftes? Hvorfor var han ikke gået til de fremmede og havde bedt dem om de tyve francs? Måske de alligevel havde fået medlidenhed med ham. Og dog – – Det var måske godt, at han ikke havde bedt dem om det! Ja, hvorfor var det godt? … Han satte sig brat over ende og følte, hvor hans hjerte bankede. Han vidste, hvorfor det var godt: Hvis de havde afvist ham, ville de under alle omstændigheder have fattet mistanke til ham – nu derimod – – Han stirrede på den grå plet, der begyndte at blive mat lysende … Hvad der mod hans egen vilje var faret ham gennem hjernen var jo umuligt, fuldkommen umuligt! … Døren derovre var lukket – og desuden: de kunne vågne … Ja, der borte midt i mørket var den grå, lysende plet – var den nye dag – –

Carlo stod op; det var som noget trak ham derhen; han berørte den kolde rude med sin pande. Hvorfor var han egentlig stået op? For at tænke over sagen? For at forsøge det? Hvad for noget? … Det var jo umuligt – og tilmed en forbrydelse. En forbrydelse? Hvad betød tyve francs for den slags folk, som rejser tusinder af mile kun for deres fornøjelse? De ville jo slet ikke mærke at de manglede … Han gik hen til døren og åbnede den sagte. Det var to skridt for at komme over til den anden dør, den var lukket. På et søm i dørstolpen hang klædningsstykker. Carlo fo'r med hånden hen over dem … Ja, om folk lod deres penge ligge i lommerne, da var livet let nok –

da behøvede ingen mere at gå omkring og tigge. Men lommerne var tomme. Nå, hvad var der så at gøre? Igen tilbage til halmsækken, i det lille kammer. Måske var det dog muligt at finde en bedre måde at skaffe sig tyve francs på – en, der var lidt mindre farlig og lidt mere hæderlig. Hvis han nu f.eks. hver gang han fik en almisse holdt et par centimer tilbage, indtil han havde sammensparet de tyve francs og så købte guldstykket? … Men hvor længe mon det kunne vare – måneder, måske et år? – Å, bare han havde mod! – Endnu stod han derude på gangen. Han så over til døren … Hvad var det for en stribe, der faldt fra oven skråt ned over gulvet? Var det muligt? Døren stod kun på klem, var ikke låset? … Hvorfor blev han dog så forbavset over det? I måneder havde den dør ikke kunnet lukkes. Hvorfor skulle den også det? Han kom i tanker om, at der i sommerens løb kun tre gange havde været liggende gæster her, to gange var det håndværkssvende og én gang en turist, der var kommet til skade med sin fod. Døren var ikke lukket – Ja, så er det jo kun modet der mangler – jo, og held! Mod? Det værste der kan ske, er at de begge to vågner, og så kan han jo altid finde på en eller anden udflugt. Han kigger gennem sprækken ind i værelset. Der er endnu så mørkt derinde, at han kun lige akkurat kan skimte omridset af de to skikkelser, der ligger i sengene. Han lytter: de trækker vejret roligt og regelmæssigt. Carlo åbner døren og træder på sine bare fødder ganske lydløst ind i værelset. Begge sengene står langs væggen lige overfor vinduet. Midt i stuen står et bord. Han lader hånden glide hen over det og mærker et nøgleknippe, en pennekniv, en lille bog – ellers intet – – Nej, selvfølgelig. Hvor kunne han dog tro, at de ville lægge deres penge på bordet! Å, så kan han komme bort med

det samme! … Og dog, måske gælder det kun det rette greb, og han har nået, hvad han ville. Han nærmer sig sengen ved siden af døren; her på stolen ligger der noget – Han føler på det – det er en revolver … Carlo farer sammen … Mon han ikke hellere skulle beholde den med det samme? Hvorfor har dog dette menneske en revolver liggende parat? Vågner han og opdager ham … Nej, alligevel. Så vil han blot sige: Klokken er tre, tid at stå op, nådige herre! … Og han lader revolveren ligge.

Han lister sig længere ind i værelset. På den anden stol under noget manchettøj – Du gode Gud! – Der er den … det er en pung, han holder den i sin hånd! … I samme nu hører han en let knagen. Med en hurtig bevægelse strækker han sig så lang han er hen mod fodenden af sengen … Atter knager det, nogen trækker vejret dybt – rømmer sig – og igen stilhed! Dødstille! – Carlo bliver liggende på gulvet med pungen i hånden og venter. Nu er der ikke mere noget som helst, der rører sig. Et svagt dæmringsskær falder allerede ind i værelset. Carlo tør ikke rejse sig, men kryber på gulvet hen til døren, der står så meget åben, at han kan slippe igennem, kryber videre helt ud på gangen, og først her rejser han sig langsomt op med et dybt suk.

Han åbner pungen; den er delt i tre rum, i det højre og venstre kun små sølvpenge. Nu åbner Carlo det midterste, der er lukket med en ekstra lås, og han mærker tre tyve-francs-stykker. Et øjeblik tænker han på om han ikke skal tage to af dem, men straks skubber han denne fristelse fra sig, tager kun ét guldstykke og lukker pungen i. Derpå knæler han ned, kigger gennem sprækken ind i kammeret, hvor der nu er ganske stille, og giver pungen et skub, så den glider hen under den anden seng. Når den fremmede vågner, vil han kunne tro, at den er

faldet ned fra stolen. Carlo rejser sig langsomt op. Da knirker gulvet svagt, og i samme øjeblik hører han en stemme derindefra: "Hvad er der på færde?" Carlo træder hurtigt et par skridt tilbage, han holder vejret, – og glider ind i sit eget kammer. Han er i sikkerhed og lytter. Endnu en gang knager sengen derovre – så er alt stille.

Imellem sine fingre holder han guldstykket. Det lykkedes – det lykkedes virkeligt. Han har de tyve francs, og han kan sige til sin broder: "Kan du så se, jeg ikke er en tyv!" Og endnu i dag vil de begive sig på vandringen mod syd – til Bormio, – videre gennem Veltlin ... derpå til Tirano ... til Edolo ... til Breno ved Iseosøen, ligesom i fjor. Der vil slet ikke være noget mistænkeligt i det, for allerede i forgårs havde han selv sagt til værten: "Om et par dage går vi ned herfra." Lysere og lysere bliver det, hele værelset ligger i gråligt dæmringslys. Å, når blot Geronimo snart ville vågne! Man går så let i den tidlige morgen! Allerede før solopgang vil de drage bort. – Et "Godmorgen" til værten, til karlen, til Maria naturligvis også, og så bort, bort! – og først når de er to timers gang derfra, lige i nærheden af dalen, vil han sige det til Geronimo.

Geronimo rækker og strækker sig. Carlo kalder:

"Geronimo!"

"Ja, hvad er der?" Og han støtter sig på begge hænder og sætter sig op.

"Geronimo, lad os stå op!"

"Hvorfor?" Og han retter sine døde øjne på broderen. Carlo ved, at nu tænker Geronimo på tilfældet fra i går, men han ved også, at broderen ikke vil lade en stavelse falde om det, før han igen er beruset.

"Det er koldt, Geronimo, vi vil bort herfra. Det bliver ikke anderledes i år, jeg synes, vi skal gå. Ved middagstid kan vi være i Boladore."

Geronimo rejste sig. Forskellige lyde i det vågnende hus begyndte at nå op til dem. Nede i gården talte værten med karlen. Carlo stod op og gik derned. Han var altid tidligt vågen og gik tit ved morgengry ud på vejen. Han trådte hen til værten og sagde: "Nu forlader vi jer."

"Nå, går I allerede i dag?" spurgte værten.

"Ja, det er for galt som man allerede fryser, når man står hernede i gården og vinden jager lige igennem."

"Nå, ja, ja, men så hils Baldetti fra mig, når du kommer ned til Bormio og sig til ham, han må ikke glemme at sende olien."

"Ja, jeg skal nok hilse ham. Det er sandt, vores logi for i nat." Han greb ned i sin lomme.

"Lad bare være med det, Carlo," sagde værten, "de tyve centimer forærer jeg din broder, jeg var jo også med til at høre på ham i går. – – Farvel!"

"Tak," sagde Carlo. "Nå, for øvrigt har vi da heller ikke et så forfærdeligt jag. Vi ser dig nok igen når du kommer tilbage fra hytterne. Bormio bliver jo nok hvor den er, ikke?" Han lo og gik op ad trapperne.

Geronimo stod midt i stuen. "Ja, så er jeg parat til at gå," sagde han.

"Lige straks," sagde Carlo.

Op af en gammel kommode, der stod i en krog af værelset, tog han nu deres få ejendele og pakkede dem sammen til en bylt. "En smuk dag!" sagde han, "men det er meget koldt."

"Ja, det ved jeg," sagde Geronimo.

Begge forlod kammeret.

"Gå stille!" sagde Carlo, "her sover de fremmede, som kom i aftes."

Forsigtigt gik de nedenunder.

"Jeg skal hilse dig fra værten," sagde Carlo, "han har foræret os de tyve centimer for i nat. Han er nu nede ved hytterne og kommer først tilbage om et par timer. Vi ser ham jo nok igen til næste år."

Geronimo svarede ikke. De kom nu ud på landevejen, der lå foran dem i morgenskær. Carlo tog fat i sin broders venstre arm, og tavse gik de sammen ad dalen til.

De havde ikke gået ret længe, før de havde nået det sted, hvor landevejen begynder at løbe videre i store svingninger. Tågen steg op imod dem, og højderne oven over dem så ud som om de var helt slugt af skyerne. Og Carlo tænkte: "Nu siger jeg det til ham." Men Carlo kunne ikke få et ord frem; han tog guldstykket op af lommen og rakte broderen det. Geronimo tog det mellem fingrene på højre hånd, førte det op til sin kind, derpå til panden, og til sidst nikkede han:

"Det vidste jeg nok," sagde han.

"Nå," sagde Carlo og så forundret på Geronimo.

"Selv om den fremmede ikke havde sagt mig det, havde jeg dog vidst det."

"Nå," sagde Carlo rådvild. "Men du forstår da nok, hvorfor jeg overfor de andre der oppe ... jeg var bange for, at det hele på én gang ... Og hør, Geronimo, så tænkte jeg også, at det sandelig er på tide, du køber dig en ny frakke og en skjorte ... ja, og sko tror jeg også du må have; derfor har jeg ..."

Den blinde rystede heftigt på hovedet: "Hvad skulle det gøre godt for?" Og han klappede med den ene hånd hen over sin frakke. "God nok, varm nok, nu kommer vi jo mod syd."

Carlo fattede ikke, at Geronimo slet ikke lod til at være blevet glad, at han ikke gjorde nogen undskyldning; og han snakkede videre: "Geronimo, var det da ikke rigtigt af mig? Hvorfor er du ikke glad? Nu har vi det jo? ... Vi har det helt og holdent. Hvis jeg nu havde fortalt det til dig deroppe, hvem ved ... Å, hvor er det godt, jeg ingen ting sagde – ja, min sandten er det så!"

Da råbte Geronimo: "Hold op med at lyve, Carlo, jeg har fået nok af det!"

Carlo blev stående og slap broderens arm. "Jeg lyver ikke!"

"Jamen, jeg ved, du lyver! ... Du lyver altid! ... Du har løjet mindst hundrede gange før. Det her har du også villet beholde, men du er blevet bange, det er hvad du er!"

Carlo sænkede hovedet og svarede ikke. Han tog atter fat i den blindes arm og gik videre med ham. Det gjorde ham ondt, at Geronimo kunne tale sådan, men han var forbavset over, at han egentlig ikke følte sig mere fortvivlet.

Tågen spredte sig. Efter lang tavshed sagde Geronimo: "Det bliver varmt!" Han sagde det i en ligegyldig, selvfølgelig tone, som han havde sagt det hundrede gange før, og i dette øjeblik følte Carlo: For Geronimo kommer det ud på et. For Geronimo havde han altid været en tyv.

"Er du ved at blive sulten?" spurgte han.

Geronimo nikkede og tog samtidig et stykke ost og brød ud af rygsækken og begyndte at spise. Og de gik videre.

Postvognen fra Bormio kom dem i møde. Kusken råbte dem an: "Nå, allerede på vejen ned?"

Der kom mange andre vogne, som alle var på vej opad.
"Dal-luft!" sagde Geronimo, og i samme øjeblik, efter en brat svingning, lå Veltlin for deres fødder.
"Nej, der er sandelig ingen forandring," tænkte Carlo ... "Nu har jeg oven i købet stjålet for ham, og selv det har været forgæves."
Tågen under dem blev stadig tyndere, solens glans rev store huller i den. Og Carlo tænkte: "Det var dog måske alligevel ikke klogt at forlade værtshuset så pludseligt. Pungen ligger under sengen, det er jo i hvert tilfælde mistænkeligt ..." Men ak, hvor var det alt sammen ligegyldigt! Kunne der hænde ham noget værre end hvad der var sket? Hans egen broder, hvis syn han havde ødelagt, troede sig bestjålet af ham, ... havde troet det i årevis, og ville altid tro det. – – Kunne der hænde ham noget forfærdeligere?
Der lige neden under dem lå det store, hvide hotel som badet i morgenglans, og endnu længere nede, hvor dalen begynder at udvide sig, landsbyen i hele sin udstrækning. Tavse gik de begge videre, og stadig lå Carlos arm på den blindes. De gik forbi hotellets park, og Carlo så gæsterne i lyse sommerdragter sidde på terrassen og spise til morgen.
"Hvor vil du holde hvil?" spurgte Carlo.
"Åh, i *Adler*, som vi plejer."
Da de havde nået det lille værtshus for enden af landsbyen, tog de derind. De satte sig i skænkestuen og lod sig bringe vin.
"Hvad skal I så tidligt hos os her?" spurgte værten.
Carlo gøs lidt ved dette spørgsmål. "Er det så tidligt? Tiende eller ellevte september, – ikke?"
"I fjor var det bestemt meget senere, at I kom herned."

"Der er så koldt deroppe!" sagde Carlo. "Vi frøs ordentligt i nat. Men, det er sandt. Jeg har besked til dig, at du ikke må glemme olien, som skal sendes derop."

Luften i skænkestuen var tæt og lummer. En besynderlig uro faldt over Carlo; han ville helst ud igen, ud på den brede vej, der fører til Tirano, til Edolo, til Iseosøen, til alverdens steder, – langt, langt bort! Pludselig rejste han sig.

"Skal vi allerede gå?" spurgte Geronimo.

"Ja, skal vi ikke være i Boladore ved middagstid? I *Hjorten* holder vognene middagshvil, det er et godt sted."

Og de gik. Frisøren Benozzi stod og røg foran sin butik. "God morgen," råbte han. "Nå, hvordan ser det ud deroppe? Det har vel sneet i nat?"

"Ja, ja," sagde Carlo og gik hurtigere til.

Landsbyen lå nu bagved dem; den hvide landevej strakte sig mellem enge og vinbjerge langs den brusende flod. Himlen var blå og rolig. "Hvorfor har jeg egentlig gjort det?" tænkte Carlo. Han betragtede den blinde fra siden. "Ser hans ansigt en smule anderledes ud end ellers? ... Altid har han troet det ... altid har jeg været ene ... og altid har han hadet mig!" Og han følte det, som om han slæbte sig afsted med en tung byrde, som han aldrig mere kunne kaste af sine skuldre, og han syntes han så ind i den nat, Geronimo vandrede igennem ved hans side, mens solen lyste over alle veje.

Og de gik videre; gik og gik i timevis. Fra tid til anden satte Geronimo sig på en milesten, eller de lænede sig begge mod rækværket på en bro for at hvile ud.

Atter kom de igennem en landsby. Foran værtshuset holdt vogne; rejsende var steget ud og gik frem og tilbage; men de to

tiggere blev der ikke. Ud igen på den åbne landevej, ... solen stod stadig højere på himlen; det måtte næsten være middagstid; det var en dag som tusind andre.

"Boladoretårnet," sagde Geronimo. Carlo så op. Han undrede sig over, hvor nøjagtigt Geronimo kunne beregne afstanden, for virkelig viste Boladoretårnet sig i horisonten. Temmelig langt borte kom nogen dem i møde. Det slog Carlo, at han måtte have siddet ved vejen og pludselig rejst sig op. Skikkelsen kom nærmere. Nu så Carlo, at det var en af gendarmerne, som de så ofte mødte på landevejene. Ikke desmindre fo'r der en let gysen gennem Carlo. Men da manden kom nærmere, genkendte han ham og var beroliget. Det var Pietro Tenelli. Først i maj havde brødrene siddet sammen med ham i værtshuset *Ragazzi* i Morignone, og han havde fortalt dem en frygtelig historie om, hvordan han en gang nær var blevet stukket ihjel af en landstryger.

"Der er én, der bliver stående," sagde Geronimo.

"Tenelli, gendarmen," sagde Carlo.

De var nu kommet helt hen til ham.

"God morgen, hr. Tenelli!" sagde Carlo og blev stående foran ham.

"Ja, sådan går det nu en gang i denne verden, – foreløbig skal jeg altså tage jer begge til stationen i Boladore."

"Hva' for no'et?" råbte den blinde.

Carlo blev bleg. Hvordan kan det gå til, tænkte han ... Nå, det kan da ikke have noget med den historie at gøre. De kan da ikke vide det hernede endnu.

"I skal jo alligevel den vej," sagde gendarmen leende, "så det kan vel ikke gøre jer noget at komme med."

"Hvorfor siger du ikke noget, Carlo?" spurgte Geronimo.

"Jamen, jeg siger jo også noget ... Med forlov, hr. Tenelli, hvordan kan det hænge sammen? Hvad skal vi ... eller snarere ... hvad skal jeg ... min sandten ... jeg forstår ikke et ord ..."

"Ja-a, sådan går det nu en gang i denne verden ... Det kan godt være, at du er uskyldig. Hvad ved jeg? Men vi har i al fald fået telefonisk anmeldelse til kommandoen om at standse jer, fordi I er mistænkte ... stærkt mistænkte for at have stjålet penge hos folkene deroppe. Nå, det kan som sagt godt være, at I er uskyldige. Lad os så komme afsted!"

"Hvorfor siger du ikke noget, Carlo?" spurgte Geronimo.

"Jeg siger også noget ... ja, det gør jeg da ..."

"Nå, kan I så gå! Er der nogen mening i at blive stående her på vejen? Solen brænder. En time ... Så er vi der, hvor vi skal hen. Af sted med jer!"

Carlo berørte som altid Geronimos arm, og således gik de langsomt videre med gendarmen bagefter.

"Carlo, hvorfor siger du ikke noget?" spurgte Geronimo igen.

"Jamen, hvad er det, du vil ha', jeg skal sige? Det skal nok alt sammen komme for en dag ... jeg ved ikke selv."

Og det fo'r ham gennem hovedet: "Skal jeg forklare ham det nu, inden vi kommer for retten? ... Nej, det går vist ikke, gendarmen kan høre det ... Åh, hvad gør det? For retten må jeg jo alligevel komme frem med sandheden ... 'Hr. Dommer,' vil jeg sige, 'det er da ikke noget tyveri som ethvert andet. Det var nemlig sådan ...' Og nu gjorde han sig umage for at finde ord, der klart og forståeligt kunne fremstille sagen for retten. 'Det var i går, da kørte en herre over passet ... det var vistnok én, der ikke var rigtig klog, eller måske har han til syvende og sidst

taget fejl ... og denne mand ...' Men, hvad er det for noget vrøvl? Hvem vil tro på det? ... Man vil såmænd aldeles ikke lade mig tale så længe. Ikke en eneste vil tro på den dumme historie. Ikke en gang Geronimo tror på den." Og han så fra siden hen på ham. Den blinde bevægede af gammel vane hovedet op og ned i takt, mens han gik, men hans ansigt var ubevægeligt og de tomme øjne stirrede ud i luften. Og lige på én gang vidste Carlo, hvad der rørte sig bag denne pande ... "Nå, sådan står sagerne altså," tænker nok Geronimo, "Carlo stjæler ikke alene fra mig – også andre folk stjæler han fra. Jo, han har det godt, han har øjne som ser, og dem forstår han at bruge ..." Sådan tænker Geronimo bestemt – og selv om man ingen penge finder hos mig, hjælper det mig ikke. De vil spærre mig inde, og ham også ... ja, ham lige så godt som mig. Desuden har han jo pengene. Og han kunne ikke tænke videre, han følte sig ganske fortumlet. Han forstod nu mindre end nogensinde; han vidste kun det ene; at han gerne lod sig sætte ét ... ja ... ti år i arrest, når blot Geronimo vidste, at det ene og alene var for hans skyld, at han var blevet tyv.

Pludselig blev Geronimo stående, så at Carlo også måtte standse.

"Nå, hvad er der løs?" sagde gendarmen ærgerlig. "Videre! Afsted med jer!"

Men til sin store forbavselse så han nu den blinde lade guitaren falde ned på jorden, løfte armene i vejret og med begge hænder famle efter broderens kinder. Nu rakte han sine læber frem mod Carlos mund ... Carlo forstod ikke straks, hvad der gik af ham, og kyssede ham.

"Er I gale?" spurgte gendarmen. "Afsted, afsted! ... Jeg har ikke spor af lyst til at blive stegt."

Geronimo tog guitaren op fra jorden; uden at sige et ord. Carlo drog et dybt suk, og lagde igen hånden på den blindes arm.

– Var det virkelig muligt? Broderen var ikke mere vred på ham? Havde han til sidst forstået? ... Og tvivlende så han hen på ham fra siden.

"Fremad!" råbte gendarmen. "Nå, kan det blive til noget ...!" Og han gav Carlo et puf i siden.

Og Carlo lagde sin hånd med et fast tryk på den blindes arm og gik videre. Han slog over i en meget raskere gang end før; for han så Geronimo smile ... et smil så mildt og lyksaligt, som han ikke havde set det siden barneårene.

Og Carlo smilede også. Han syntes at nu kunne der aldrig mere hænde ham noget ondt, hverken for retten eller noget andet sted i verden ... Han havde fået sin broder igen ... Nej, han havde ham nu for første gang ...

Den fremmede

Da Albert vågnede klokken seks om morgenen, var sengen ved siden af ham tom og hans kone borte. På hendes natbord lå der et beskrevet stykke papir. Albert rakte hånden ud efter det og læste: "Min kære ven! Jeg vågnede tidligere end du. Farvel. Jeg går nu min vej. Om jeg kommer tilbage igen, ved jeg ikke. Lev vel. Katharina."

Albert lod den lille seddel falde ned på det hvide tæppe og rystede på hovedet. Om hun nu kom igen i dag eller ej – det var jo dog temmelig ligegyldigt. Han undrede sig hverken over indholdet af brevet eller over tonen deri. Det var kun kommet lidt tidligere, end han havde ventet det. Fjorten dage havde hele den lykke kun varet. Hvad betød det for ham? Han var rede.

Han stod langsomt op af sengen, kastede en slåbrok om sig, gik hen til vinduet og åbnede det. Byen Innsbruck lå der for hans fødder i den stille, fredelige morgenbelysning, og i det fjerne hævede de takkede klipper sig mod den blå luft. Han følte sig meget ulykkelig. Han tænkte, at selv om man havde forudset det og forud besluttet at bære sin skæbne, så gjorde det den ikke lettere, kun at man bar den mere behersket. Han tøvede lidt. Hvad ventede han egentlig på? Var det ikke bedst straks at gøre en ende på det hele? Var den nysgerrighed, som han følte, ikke allerede et forræderi mod hans beslutning? Hans skæbne måtte gå sin gang. Den var allerede afgjort, da han for to år siden på et bal for første gang følte de hemmelighedsfulde læbers kølige ånde strejfe sin kind.

Han huskede, hvordan han den nat var gået hjem med sin ven Vincenz. Han måtte tænke på alt, hvad Vincenz da havde fortalt ham; og vennens blide, advarende stemme lød atter i hans øre. Vincenz vidste en hel del om Katharina og hendes familie. Faderen var som oberst under det bosniske felttog blevet gjort til baron og faldt senere for en af insurgenternes kugler. Hendes broder havde været kavaleri-løjtnant og havde hurtigt sat sin arv overstyr; senere ofrede moderen hele sin formue for at frelse sønnen for det værste; dog hjalp det ikke ret længe, og snart efter skød den unge officer sig. Efter dette indstillede baron Maaszburg, der blev regnet for Katharinas forlovede, sine besøg der i huset. Man mente, at dette ikke alene stod i forbindelse med familiens nu meget fattige forhold, men også med en meget mærkværdig scene, som havde fundet sted ved begravelsen. Katharina havde hulkende kastet sig i armene på en hende hidtil ganske ubekendt kammerat af hendes broder, som om han havde været hendes ven eller forlovede. Et år senere blev hun grebet af et heftigt sværmeri for den berømte orgelspiller Banetti. Han forlod Wien, uden at hun nogensinde havde talt med ham. En morgen fortalte hun sin moder en drøm. Banetti var kommet ind i hendes værelse og havde spillet en fuga af Bach og var så styrtet baglæns om på gulvet og blevet liggende dér som død, mens loftet pludselig åbnede sig, og klaveret svævede op mod himlen. Samme dag indløb den efterretning, at Banetti i en lille lombardisk landsby var styrtet fra kirketårnet ned på kirkegården og var fundet død ved foden af et kors. Kort efter begyndte Katharina at vise symptomer på en sindslidelse, som efterhånden gik over til den dybeste melankoli. Kun moderens urokkelige tro på, at hun

igen ville komme sig, og afsky for at sende hende til en sindssygeanstalt, afholdt lægen fra at gøre dette. – Et helt år tilbragte Katharina indesluttet og tavs, i stilhed og ensomhed; om natten stod hun undertiden ud af sengen og sang små, enkle sange ligesom i tidligere tid. Derefter vågnede hun så til lægernes forbavselse op af sit tungsind. Hun syntes atter at kunne glæde sig og tage del i livet omkring sig. Snart begyndte hun at tage imod indbydelser, først kun i en snævrere kreds, men snart udvidede hendes bekendtskabskreds sig, og da hun på det omtalte bal i *Weißen Kreuz* lærte Albert at kende, fandt han hende i besiddelse af en sådan sindsligevægt, at han kun tvivlende lyttede til vennens historier, da de gik hjem.

Albert von Webeling, som tidligere ikke havde bevæget sig ret meget om i verden, havde, grundet på sit gode familienavn og sin stilling som vice-sekretær i et ministerium, let fået adgang til Katharinas kreds. Hvert møde gjorde hans tilbøjelighed for hende dybere. Katharina klædte sig altid meget enkelt, men hendes høje skikkelse og særligt den hende egne, ligefrem kongelige måde, hvorpå hun bøjede hovedet, når hun lyttede til, hvad nogen sagde, gav hende en séregen fornemhed. Hun talte ikke meget, og hendes øjne plejede ofte, når hun var i selskab, ligesom at skue ud i vidder, som ikke var tilgængelige for andre. De yngre herrer behandlede hun med en vis overlegenhed, hun underholdt sig hellere med modne, begavede mænd. Atter et år efter, at Albert havde lært hende at kende, forlovede rygtet hende med en grev Rummingshaus, der lige var kommet hjem fra en opdagelsesrejse i Tibet og Turkestan. Da vidste Albert, at den dag, Katharina giftede sig med en anden, for ham ville blive den sidste i hans liv. Han, hvis tilværelse var gledet roligt af sted

til hans tredivte år, forstod pludselig alle de farer og alt det vanvid, som en heftig lidenskab formår at styrte den mest besindige mand ind i. Han var aldeles gennemtrængt af sin uværdighed overfor Katharina. Han havde et anstændigt udkomme og kunne som ungkarl føre et ganske behageligt liv, men rigdom havde han aldeles ingen udsigt til. En sikker, men visselig ikke betydelig karriere lå foran ham. Han klædte sig altid meget omhyggeligt uden nogensinde at være virkelig elegant, han talte ret godt uden at være særlig begavet, og var velset alle vegne. Derfor følte han, at et så hemmelighedsfuldt væsen som Katharina, der næsten tilhørte en anden verden, måtte nedlade sig dybt, hvis han skulle kunne vinde hende, og at hun i hvert tilfælde kunne forlange af ham, at han skulle betale en så ufortjent lykke dyrt. Da han vidste, at han var beredt til et hvilket som helst offer, syntes han efterhånden, at han dog måske var hende værdig. En dag hørte han, at greven var rejst til Galizien uden at erklære sig; med en beslutsomhed, som ellers var ham fremmed, syntes han, at det rette øjeblik var kommet og begav sig til Katharina.

Hvor fjern forekom den time ham ikke nu!

Han så værelset i Schottenhof for sig, stort og hvælvet, men lavt, med gamle, velvedligeholdte møbler. Han så den store, mørkerøde lænestol, der stod så ensomt ved vinduet, det åbne klaver med den opslåede node, det runde mahognibord med albummet, indbundet i perlemor, og den lille visitkortskål af gammelt meissnerporcelæn. Han huskede også, at han havde set ned i den rummelige gård, hvor der strømmede så mange mennesker ud fra palmesøndagsmessen i Schottenkirken, der lå lige over for. Mens klokkerne ringede, var Katharina og

hendes moder kommet ind i værelset, De var ikke så forbavsede over hans forsøg, som han havde ventet. Hun hørte venligt på ham og tog imod hans frieri med samme sindsro, som hun ville tage imod en indbydelse til et bal. Moderen sad hele tiden med det for døve ejendommelige, forbindtlige smil stille i sofahjørnet og holdt engang imellem sin lille, sorte silkevifte op til øret. Under hele samtalen, i det kølige, søndagsstille værelse, havde Albert den følelse, at han var kommet til en egn, hvor der i lang tid havde blæst heftige storme, og som nu længtes inderligt efter fred. Og da han senere var gået ned ad den grå trappe, havde han ikke den salige fornemmelse af, at hans ønske var blevet opfyldt, men kun en slags bevidsthed om, at han var trådt ind i et, måske vidunderligt, men mørkt og usikkert afsnit af sit liv. Og da han den søndag eftermiddag spadserede fra gade til gade, gennem haver og alléer, med forårshimlen over sig og omgivet af mange glade, ubekymrede mennesker, da følte han, at han ikke mere hørte til mellem dem, men at en skæbne af en anden og besynderlig art var begyndt at herske over ham.

Hver aften sad han nu i det hvælvede værelse. Undertiden sang Katharina med en ganske køn, men næsten fuldstændig udtryksløs stemme, jævne, for det meste italienske folkeviser, hvortil han akkompagnerede hende på klaveret. Bagefter stod han ofte ved vinduet med hende til sent om aftenen og så ned i den lille gård, hvor træerne satte knopper og grønnedes. På eftermiddage med smukt vejr mødtes de tit og ofte i Belvederehaven; der havde hun som regel allerede længe siddet og set på børnene, som legede. Når hun så ham komme, rejste hun sig, og de spadserede sammen på de solbeskinnede

grusgange. I begyndelsen fortalte han hende flere gange om sit tidligere liv, om barneårene hos hans forældre i Graz, om studenterårene i Wien, om sine sommerrejser, men han undrede sig hele tiden over den tåge, der lå over de skikkelser, han gerne ville huske. Måske lå det i, at Katharina ikke udviste den mindste interesse for hans fortællinger. Der hændte sælsomme ting, som i og for sig kunne være uden betydning, men som man i hvert tilfælde ikke kunne forklare sig. Således mødte Albert en dag sin forlovede på Stefanspladsen i selskab med en elegant, sørgeklædt herre, som han aldrig før havde set. Albert blev stående, men Katharina hilste ham køligt og gik videre med den fremmede herre uden at bryde sig videre om ham. Albert fulgte efter dem i nogen tid. Herren steg op i en vogn, som ventede ham på et gadehjørne og kørte bort. Katharina gik hjem. Da Albert om aftenen spurgte hende, hvem den fremmede herre var, så hun forbavset på ham, nævnede et ham ganske ubekendt polsk navn og trak sig derpå for den øvrige del af aftenen tilbage til sit værelse. En anden aften lod hun ham længe vente forgæves på sig. Endelig viste hun sig, da klokken slog ti, med en buket markblomster i hånden og fortalte, at hun havde været på landet og var faldet i søvn på en eng. Blomsterne kastede hun ud af vinduet. Engang var hun med Albert på en maleriudstilling og stod længe med ham foran et billede, som forestillede et ensomt, grønt bjerglandskab med store, hvide skyer over. Et par dage efter talte hun om denne egn, som om hun selv havde været der og besteget disse højder, allerede dengang hun var barn sammen med sin afdøde broder. Først troede Albert, at hun spøgte, men efterhånden opdagede han, at billedet ligesom var blevet levende for hendes erindring.

Dengang følte han, hvorledes hans forundring efterhånden forvandlede sig til en smertelig gru. Men jo mere ufatteligt hendes væsen forekom ham, desto mere fortærende længtes han efter hende. Undertiden lykkedes det ham at få hende til at tale om sin ungdom. Men alt hvad hun berettede, fortællinger af virkelige oplevelser, tilståelser om fantastiske drømmerier, svævede forbi indhyllet i samme matte skær, så at Albert ikke vidste, hvad der mest levende havde indpræget sig i hendes hukommelse: hin orgelspiller, der havde styrtet sig ned fra kirketårnet, den unge hertug af Modena, der en gang var redet forbi hende ved Prateren, eller en Van Dycksk yngling, hvis billede hun som ganske ung pige havde set i Lichtensteiner-galleriet. Og således gled hendes væsen også nu hen imod ukendte eller uvisse mål, og Albert anede, at han ikke betød andet for hende end en eller anden, som hun i et selskab havde rakt armen for at gå en gang rundt i salen. – Og da han aldeles manglede kraft til at drage hende op af denne drømmeagtige søvngængertilværelse, følte han til sidst, hvorledes hendes forvirrende væsen begyndte at bedøve ham, og hvorledes efterhånden hans måde at tænke på, ja, selv at handle på, begyndte at frigøre sig for de nødvendighedslove, som det daglige liv giver. Det begyndte med, at han til deres fremtidige hjem gjorde indkøb, som langt oversteg hans økonomiske formåen. Så forærede han sin forlovede kostbare smykker. Og dagen før brylluppet købte han et lille hus i forstaden, fordi hun på en spadseretur havde ytret, at hun syntes godt om det. Han overrakte hende endnu samme aften et gavebrev, hvorved det blev hendes ejendom alene. Hun modtog det med samme venlighed og ro, som dengang han bad om hendes hånd. Hun

holdt ham åbenbart for at være rigere end han i virkeligheden var. I begyndelsen havde han naturligvis tænkt på at tale med hende om sine økonomiske forhold. Han udsatte det fra dag til dag, da han ikke kunne finde de rette ord; til sidst kom han så vidt, at han syntes, at enhver hentydning til den slags ting var overflødig. For når hun talte om fremtiden, så var det ikke som en, der ser sin vej ligge afstukken foran hende; det så langt mere ud, som om alle muligheder endnu stod hende åbne, og intet i hendes optræden tydede på, at hun følte sig bundet, hverken af indre eller ydre forhold. Så gik det endelig en dag op for Albert, at der ventede ham en usikker og kortvarig lykke, men også, at alt hvad der kunne følge efter, når Katharina en gang forlod ham, ikke ville have mindste betydning for ham. Han kunne ikke mere forestille sig tilværelsen uden hende, og det var hans faste beslutning, ganske enkelt at forlade dette liv, så snart han havde mistet Katharina. I denne faste beslutning fandt han det eneste sikre hold i denne sindsforvirrende længselstid. –

Den morgen, da Albert mødtes med Katharina for alteret, var hun ham lige så fremmed som den aften, da han havde lært hende at kende. Hun blev hans uden lidenskab og uden modstand. De rejste sammen op i bjergene. De kom gennem sommerlige dale, de spadserede ved bredden af smilende søer og gik på hemmelige stier i de susende skove. De stod ved mange vinduer, skuede ned i fortryllede byers stille gader, sendte blikket ud langs brusende, hemmelighedsfulde floder, mod tavse bjerge, over hvilke blege skymasser flød ud i tåge. Og de talte, som andre unge par, om tilværelsens daglige ting, stod foran de store udstillingsvinduer, rådførte sig med hinanden,

smilede, klinkede, idet de tømte glasset med den funklende vin og sank hen i de lykkeliges slummer, kind mod kind. Mangen en gang lod hun ham ene i et halvmørkt hotelværelse, hvor ensomheden sniger sig over den fremmede, eller på en havebænk mellem mennesker, der glædede sig over den duftende sommerdag, eller i en høj sal foran det formørkede billede af en landsknægt eller en Madonna, og aldrig vidste han i en sådan stund, om Katharina ville komme tilbage eller ikke. For uafladeligt og ubedrageligt som hjertets slag stod det for ham, at intet havde forandret sig hos hende siden den første dag, at hun følte sig fri som før, og at han var fuldstændig i hendes magt.

Derfor var det, at hendes forsvinden tidligt denne morgen efter deres fjorten dages bryllupsrejse, og hendes forunderlige brev, kun havde rystet ham uden egentlig at overraske ham. Han syntes, at han ville nedværdige både sig selv og hende, hvis han anstillede efterforskninger. Hvem der havde taget hende fra ham, om det var et lune, en drøm, eller et levende menneske, var ham fuldstændig ligegyldigt. Han vidste intet om det og behøvede ikke at vide andet, end at hun ikke mere tilhørte ham. Måske var det endda godt, at det uundgåelige var kommet så snart. Hans formue var ved købet af huset svundet ind til et minimum, og hans lille gage kunne de ikke leve af. At tale med hende om at indskrænke sig og om dagligdags sorger, ville ikke have været ham muligt. Et øjeblik fo'r den tanke igennem ham at sige hende farvel. Hans blik faldt på sengetæppet, hvor den lille beskrevne seddel lå. Han fik det flygtige indfald at skrive en kort forklaring på den anden side. Men med en tydelig følelse af, at det ikke ville have mindste

interesse for Katharina, lod han være. Han åbnede håndtasken, stak sin lille revolver til sig og tænkte, at han ville gå et sted hen uden for byen for dér med anstand og uden at forstyrre nogen at udføre sit forsæt.

En sommermorgen med en klar, mørkblå himmel og en tynd varmedis lå over staden. Albert gik hastigt afsted. Han var ikke kommet mere end hundrede skridt fra hotellet, da han så Katharinas skikkelse foran sig. Hun holdt sin grå silkeparasol i hånden og gik langsomt ud ad vejen. Alberts første indskydelse var at bøje ind ad en anden gade; men en magt, som var stærkere end alle hans forsætter og beslutninger, tvang ham til at følge hende, for nu dog at skaffe sig vished om det, som han for et minut siden havde troet at være ligegyldig overfor. Han blev endog bange for, at hun skulle vende sig om og opdage ham. Hun tog vejen hen imod slotshaven; han fulgte hende i nogen afstand. Nu havde hun nået slotskirken, hvis port stod åben. Hun trådte ind. Albert fulgte hende efter et nogle øjeblikkes forløb. Han blev stående tæt ved indgangen i dyb skygge; han så, hvorledes Katharina langsomt gik gennem midterskibet mellem heltes og dronningers mørke billedstøtter. Pludselig stod hun stille. Albert gik fra den plads, hvor han havde stået, og listede sig i en stor bue hen bagved kejser Maximilians gravmæle, som rager højt op midt i kirken. Katharina stod ubevægelig foran Theodorichs statue. Med venstre hånd støttet på sit sværd så malmhelten ligesom med evige øjne frem for sig. Hans holdning var præget af træthed, som om han på en gang følte sine gerningers storhed og formålsløshed, og som om hele hans stolthed gik til grunde i tungsind. Katharina stod foran billedstøtten og stirrede

gotherkongen ind i ansigtet. Albert blev stående skjult i nogen tid, så vovede han sig frem. Hun måtte have hørt hans skridt, men hun vendte sig ikke; som fortryllet blev hun stående på samme sted. Der kom folk ind i kirken, fremmede med røde rejsebøger, man talte ved siden af hende, bagved hende, hun hørte intet. Så blev der atter stille, Katharina stod som før, i sin ubevægelighed så hun selv ud som en billedstøtte. Et kvarter gik hen, og endnu et. Katharina rørte sig ikke.

Så gik Albert. Ved udgangen vendte han sig endnu en gang; da så han, at Katharina var trådt helt hen til statuen og berørte malmfoden med sine læber. Albert fjernede sig hastigt. Han smilede. Han havde fået en idé, som på en måde rørte ham, og som han glædede sig ved. Han gik hen til en kunsthandel i Jernbanegaden; dér spurgte han, om man kunne få en bronzeafstøbning af Theodorich i naturlig størrelse. Et tilfælde ville, at en sådan netop var blevet færdig for en måned siden. En lord, som havde bestilt den, var død, og arvingerne vægrede sig ved at overtage den. Albert spurgte om prisen. Den beløb sig omtrent til resten af hans formue. Albert opgav sin adresse i Wien og gav nøje anvisning om, på hvilken måde en af firmaets folk skulle opstille statuen i haven ved det lille hus. Så sagde han farvel, ilede gennem byen, tog vejen gennem forstaden Wilten hen imod Igls, og i den lille skov skød han sig, netop i samme øjeblik, som solen viste middag.

Katharina vendte først nogle uger efter, at denne begivenhed havde fundet sted, tilbage til Wien. Imidlertid var Albert blevet bisat i familiebegravelsen i Graz. Om aftenen efter at hun var kommet hjem, stod Katharina en rum tid foran billedstøtten i haven, hvor den havde fået en smuk plads under de høje træer.

Derpå gik hun ind på sit værelse og skrev et længere brev til en Andrea Geraldini, poste restante Verona. Således havde nemlig en herre hedder, som havde fulgt hende fra kirken, da hun havde forladt Theodorich den Store, og hvis barn hun bar under sit hjerte. Om det var denne herres virkelige navn, erfarede hun aldrig, for hun modtog intet svar.

Excentrisk

I går nat sad jeg på min stamcafé, da der pludselig lød en stemme bag mig: "*Ah non – ça* – aldrig mere!"

Jeg behøvede ikke at vende mig om; det var August. Han var smuk og elegant som altid. Med den vidunderlige lethed, som jeg altid i mit stille sind havde beundret, tog han plads overfor mig ved det lille bord, uden at tage den gule overfrakke af, han havde hængende om skuldrene, trak den lille, stive, runde, sorte hat, som der senere vil være mere at sige om, ned i panden, og kaldte en tjener til, som havde ligget ind over billardet og læst i en avis. Klokken var nemlig halv tre om morgenen, det var i maj, og vi var de sidste gæster.

Tjeneren kom hurtigt til. "God aften, hr. von Witte."

"Hvad, god aften – *nom d'un nom* – gør De nar ad mig? Bring mig hellere noget at spise eller drikke."

"Hvad skal det være, hr. von Witte – en lille sort – eller en cognac ...?"

August så på tjeneren med et dystert blik. "Nej, der tager De fejl," sagde han, "bring mig to sardiner, to blødkogte æg, en skinkesandwich og en flaske øl."

Tjeneren forsvandt. August tog avisen ud af hånden på mig og slængte den hen på et andet bord. "Nu er jeg nemlig kommet, kan du nok se?"

"Det har jeg bemærket," svarede jeg muntert. "Hvorfor kommer du så sent?"

"Hvorfor ...?" sagde August og så på mig med et dæmonisk-vemodigt blik. "Jeg ville aldrig stille noget menneske sådan et

spørgsmål klokken tre om morgenen, medmindre han tilfældigvis var iført kjole. Men du er og bliver en værre bølle – ja!" vedblev han, idet han, ikke uden et vist held, forsøgte at adlyde den stakkels Mitterwurzer Note 1), "en bølle, en bølle!"

Jeg svarede ikke, men tog en avis og læste i nogen tid. Pludselig strømmede en mærkelig varme mig i møde fra bladet, og straks efter begyndte en notits om den nye operette af Charles Weinberger at gløde og forkulle. Gløden af en nytændt cigaret viste sig i midten af det sorte. Men jeg smilede kun en smule; sådan havde August ved årelang fortrolig omgang stadig overrasket mig med lignende og langt bedre morsomheder.

"Skal jeg give dig et godt råd?" spurgte han pludselig.

"Ja, meget gerne," svarede jeg høfligt.

August så på mig og sagde så skarpt og bestemt: "Alle, min kære, forstår du, *alle*, kun ikke excentriske sangerinder!"

"Bestemt ikke, bestemt ikke," sagde jeg.

"Alle," gentog August. "Blomsterpiger, enlige rejsende damer fra Rumænien, fløjtespillersker, skorstensfejerhustruer, tragedienner. *Les dernières des dernières* ... Alle, min kære, blot ikke noget excentrisk!"

Jeg nikkede ihærdigt. Tjeneren kom med det, August havde bestilt, og min ven begyndte at spise og drikke. Men allerede efter den første slurk øl talte han videre. "Overfor den slags væsner er man nemlig forsvarsløs, og det er just det skrækkelige. Jeg skal forklare dig det. Overrasker man en god ven hos sin kæreste, kan man duellere med ham; en mere overfladisk bekendt kan man skyde ned på stedet, og en fremmed, hvis han da ikke er alt for *chic*, gennemprygler man ganske enkelt. Det er alt sammen tilfælde, hvor man ved,

hvordan man skal gebærde sig, for man har med normale mennesker at gøre. Men hvad har jeg ikke måttet gennemgå lige fra første øjeblik, jeg forelskede mig i mademoiselle Kitty de la Rosière, indtil ..." Han tog sit ur frem af vestelommen og lagde det på bordet foran sig – "indtil for en time siden."

"God nat!" sagde jeg og rejste mig.

"O!" råbte August, "tjener, vil De straks låse døren!"

"Et øjeblik!" svarede tjeneren, som var næsten lige så vittig som August, ilede hen til døren og låsede den.

"Sæt dig ned, min kære," sagde August, "så skal jeg fortælle dig en historie, som du ..." (her påtog han sig for morskab Lewinskys Note 2) tonefald og vendte øjne), "som vil ryste dig helt ind i marv og ben. *Les amours de monsieur August Witte et de la très-jolie Kitty de la Rosière.* – Heinrich, en Virginia!" Han lænede sig tilbage og støttede albuerne mod vindueskarmen bag sig. Den lille, stive, sorte, runde hat, som der senere vil blive mere at sige om, havde han stadig på hovedet, overfrakken hang stadig slængt over skuldrene. Han så mere interessant ud end nogensinde. Jeg selv var meget søvnig, og kun det håb, at min ven ville fortælle mig en rigtig slem historie, holdt mig endnu oprejst.

"Hun har bedraget mig," begyndte han.

"Aha!" sagde jeg, behageligt berørt.

"Du holder mig vel ikke for at være så smagløs, at jeg fortæller dig dét som noget særdeles interessant. Du kan jo nok tænke dig, at det var noget, jeg var forberedt på; men jeg havde i begyndelsen håbet på, at det ikke skulle komme dertil. Jeg er nemlig efterhånden blevet helt virtuos i at undgå det. Jeg besøger aldrig mine smukke veninder" (August bruger ofte den

slags gammeldags udtryk) "på usædvanlige tidspunkter, jeg læser aldrig de breve, jeg tilfældigt finder på deres borde, jeg bortfjerner mig straks fra ethvert lokale, hvis jeg hører en fremmed ved nabobordet nævne deres navne, og hvis jeg trods alle disse forsigtighedsregler alligevel erfarer et eller andet, så tror jeg helt enkelt ikke på det. Men med Kitty mislykkedes alle disse foranstaltninger helt. Kan du huske Little Pluck?"

"Ja, naturligvis husker jeg det lille uhyre."

"Kitty synes ikke at være af den samme mening. Lad mig lige forudskikke, at jeg i fjorten dage havde været usigeligt lykkelig med hende. Hver aften efter forestillingen plejede jeg at aflægge min visit; klokken elleve skulle hun optræde, klokken et var hun min. Hun modtog mig altid meget hjerteligt. Og heller ikke den aften havde vi aftalt det anderledes."

"Hvilken aften?"

"Den aften, hvor Little Pluck, det lille uhyre, to og en kvart fod høj og atten eller nioghalvtreds år gammel – hvad han nu er – debuterede. Jeg træder altså ind til Kitty, som altid på slaget et, og hvem finder jeg ...? Little Pluck – hvordan skal jeg sige? – jo, liggende for hendes fødder. Jeg var målløs. Skønt enhver misforståelse var udelukket, ventede jeg dog en eller anden slags forløsende ord af hende – som for eksempel: 'Du tager fejl ...' Men det var ikke, hvad hun sagde. Hun så på mig med store øjne og udtalte så de uforglemmelige ord: '*N'est-il pas drôle* – er det ikke morsomt?' I første øjeblik, for så dybt er vore instinkter forankrede, trak det noget i mine hænder; men da jeg så på Little Pluck, så på dette latterlige subjekt – langt mere latterlig i dette øjeblik, end ord kan udtrykke – forsvandt min vrede, og jeg sagde til mig selv: 'Du kan ikke slå en dværg i

gulvet, og du kan heller ikke duellere med ham.' Jeg greb derfor Kittys ord i luften og gentog: '*Bien drôle! Bien drôle!*, nikkede, smilede og gik."

"Og det var nu i dag, det passerede?"

"I dag? – Nej, det er to måneder siden. Jeg tilgav hende. Og i et par uger var vi meget lykkelige."

"Fortsatte Little Pluck sit engagement?" spurgte jeg med et ondskabsfuldt smil.

"Jeg forstår nok din uforskammede hentydning," svarede August. "Men jeg kan forsikre dig, at Little Pluck, skønt han optrådte hos Ronacher en hel måned, ikke atter blev modtaget af Kitty, uden at jeg var til stede. Og på aftenen for hans sidste optræden gav jeg endog et lille afskedsgilde for ham hos Kitty; og skønt han var fuld som et svin, opførte han sig højst anstændigt, og jeg tillod Kitty at kysse ham farvel. Næste morgen rejste han til Trieste; vi ledsagede ham til banegården, og Kitty tudede. Selv var jeg alt i alt ganske fornøjet med, at han rejste bort. – Men programmet hos Ronacher skifter jo, som du nok ved."

"Aha!" sagde jeg.

Udtrykket i mit ansigt i dette øjeblik kan ikke have forekommet August særligt smigrende, for han kastede, naturligvis kun for spøg, men dog med en vis ærgrelse, et rundstykke i hovedet på mig. Idet jeg lagde det tilbage i brødkurven, fortalte August videre:

"I stedet for Little Pluck kom der nu et andet nummer på plakaten, som vakte berettiget opsigt. Den flittige direktion – gid Fanden havde dem – engagerede 'The two Darling', de to

kæmper fra Tibet, det største par brødre, jeg nogen sinde har set."

"To!" udbrød jeg, uden at mene noget særligt med det. Men August må have misforstået mig, for han skældte mig ud for en slyngel. "Men forresten," tilføjede han, "så er du på rette spor. Samme aften, som 'The two Darling' havde optrådt første gang, gik jeg som sædvanlig til Kitty. Behøver jeg at udpensle det nærmere? ... Ganske vist var det kun den ene af de to kæmper, der var hos hende, men det var også nok for mig."

"Dig!" sagde jeg i et så kynisk tonefald, at jeg ligefrem blev forskrækket over mig selv. August stirrede på mig, så rejste han sig pludselig og jeg kunne se hans læber forme en meget anskuelig ed. Men da han, som man sikkert allerede har bemærket, hørte til det bedste selskab, beherskede han sig og fortsatte i en betydeligt resigneret tone sin fortælling. "Kitty var rolig og fattet som sædvanlig. Kæmpen grinede mig i møde, men lod dog i begyndelsen til at være en smule forlegen. Men da han så, hvor rolig Kitty var, indså han så at sige den lystigere side af situationen, lo hjerteligt – en latter, der lød som en fjern torden – og sagde derpå til mig: *'Good evening, sir. I am very glad to see you. What can I do for you?'* – Jeg skal ikke lyve for dig, jeg var i første øjeblik tæt på at bruse op, men lige i rette tid fo'r det mig gennem hovedet, hvilke bedrifter jeg for under to timer havde overværet: hver Darling havde løftet syv mænd højt i vejret, bøjet jernstænger og spillet bold med en 150-punds jernkugle. Jeg undertrykte derfor min uvilje og så på Kitty med et blik, som hun vistnok ikke opfattede helt rigtigt; for i stedet for at undskylde, sagde hun med sin ubeskrivelige ro: *'Tu sais, mon chéri, je ne comprends pas un mot de ce, ce qu'il dit!'* – Du må nok

medgive, at selv et mere tålmodigt menneske end jeg ville have haft svært ved at indse morskaben. Mit blod kogte, jeg følte, at denne scene kunne komme til at tage en afskyelig ende, og jeg gik, uden at sige farvel til nogen af dem."

"Hvor ubehøvlet!" sagde jeg.

"Da jeg den næste dag besøgte Kitty," vedblev August, uden at lægge mærke til, hvad jeg sagde, "modtog hun mig i sit sædvanlige strålende humør. Jeg var så hensynsfuld ikke at berøre den pinlige scene fra aftenen før, og Kitty lod til at have glemt den. Måske bildte hun sig endog ind, at det havde været en drøm – hvad ved jeg! Sikkert er det imidlertid – kvinden er jo et gådefuldt væsen – at hun elskede mig mere end sædvanligt denne dag. Samme aften sad jeg atter i en loge i Ronacher. 'The two Darling' optrådte, og da de lignede hinanden så meget, at det var umuligt at skille dem ad, så havde jeg ingen som helst anelse om, hvem af de to, jeg havde antruffet hos Kitty. Jeg tror i grunden heller ikke, at Kitty vidste det helt bestemt. Men det er nu lige meget. Sikkert er kun, at hendes møder med de to kæmper fra nu af udelukkende holdt sig til det helt harmløse og kammeratlige."

"Hvad!" råbte jeg så heftigt, at vinduesruderne klirrede.

August vedblev uforstyrret: "Jeg traf aldrig mere én af kæmperne alene hos Kitty. De plejede før forestillingen at indtage deres te hos hende, og jeg blev selv ofte inviteret med. Da de to kæmper ikke forstod et ord fransk og Kitty ikke en stavelse engelsk, var jeg så at sige mellemled mellem dem – en slags tolk."

"Men når du ikke var deroppe, hvordan gjorde de sig så forståelige for hinanden?"

August så indgående på mig. "Selv om du anlægger dig dit mest barnligt uskyldige ansigt," svarede han mig i en værdig tone, "så mærker jeg godt, hvordan du prøver at mistænkeliggøre Kitty med sådan et spørgsmål. Men jeg siger dig, der var ikke efter det optrin, jeg nævnte før, nogen som helst grund til at tvivle på Kitty. Jeg mener, i det mindste ikke hvad angår de to kæmper. Det var kun en kaprice – herregud, jeg har jo også mine kapricer. Og hvem ved, hvordan jeg ville stille mig an overfor en kæmpe-dame. Jeg forsikrer dig, 'The two Darling' var som børn; engang så jeg dem spille bold med Kitty ... den ene kæmpe stod i det ene hjørne af stuen, den anden i det andet ... eller omvendt, jeg kunne aldrig se forskel på dem – og Kitty fløj frem og tilbage over tebordet." August smilede idiotisk ved erindringen om den muntre scene. Pludselig formørkedes hans ansigt, og han fortsatte: "I går var det deres sidste optræden. I morges klokken seks fulgte vi kæmperne til banegården, Kitty og jeg. Vi vakte ualmindelig opsigt på perronen, især da 'The two Darling' viftede med to lommetørklæder fra kupévinduet, da de kørte. Jeg kørte Kitty hjem i en droske. Jeg måtte blive hos hende og trøste hende, og hun viste sig så taknemmelig, at jeg først kom på kontoret henad middagstid. Når jeg tænker på, at det var i morges ... og hvor meget der i mellemtiden er blevet forandret!"

"Blandt andet," bemærkede jeg, allerede anende hvad det var, "programmet hos Ronacher."

August så på mig med et blik som et døende rådyr. "Ja, hvad vil du have?" sagde han, "publikum skal jo have afveksling."

"Hvem var det?" spurgte jeg uden omsvøb.

"The Osmond Troup," svarede August rødmende.

"Hvor mange?" spurgte jeg anspændt.

"Syv!" svarede August.

"Syv," gentog jeg med et lille smil.

"Lad være," svarede han stille. "Jeg skal ikke benægte, at jeg allerede var foruroliget af ubehagelige anelser under forestillingen. Disse Osmonds er folk, som er i besiddelse af en utrolig smidighed, men også er både morsomme og vældigt musikalske. Meget nyt havde de ikke at vise frem, men det var alt sammen langt mere virtuost fremstillet, end noget jeg før har set. I alt væsentlig er det jo kendte sager: de optræder med en helvedes larm, slår saltomortaler, banker hinanden i skallen med basfioler, flår benene af stole og blæser Brudemarchen af Tannhäuser på dem, sætter sig allesammen i en plyslænestol og synger operettesange, og så fremdeles. Da jeg så de karle springe rundt mellem hinanden og drive deres tåbeligheder, udviklede der sig hos mig, så at sige aconto, en jalousi ..." (jeg har holdt mig slavisk til min vens udtryksmåde, som af og til henter sine gloser i hans erhverv) "... for efter mine tidligere erfaringer med Kitty kunne jeg ikke tvivle om, at natten ville bringe mig et eller andet pinligt. Men pludselig faldt mig noget ind, som bragte mig trøst, fred, ja ligefrem en art tilfredshed. Denne trup var jo udelukkende velskabte, almindeligt udseende folk, ingen dværge, ingen kæmper – kun, om jeg så må sige, mænd som du og jeg."

Jeg bukkede let.

"I dette tilfælde ville jeg ikke behøve at tage noget hensyn. Jeg kunne slå enhver af de syv fyre i gulvet, uden at gøre mig til latter. – Ved midnatstid var forestillingen forbi. Mellem tolv og et spadserede jeg mig en tur; i denne time vågnede et nyt håb

hos mig, at Kitty denne gang havde holdt sin dør lukket. Det var imidlertid kun et bedragerisk håb; den stod på klem, og derindefra hørte jeg stemmer og latter; jeg trådte ind, og som du rigtigt formoder: det var en af de syv."

"Sikkert kapelmesteren," sagde jeg, uden at tænke nærmere over det.

"Hvor skulle jeg vide det fra!" svarede August. "Hos Ronacher var de alle sminkede og i kostumer, hvad jeg ikke kan påstå om det menneske, jeg traf hos den elendige. Han var, som jeg ventede, en køn ung mand, ligesom jeg."

Han talte ikke mere om mig.

"Kitty, dette gådefulde væsen, så på mig og sagde med et elskværdigt smil: '*Si je ne compte pas mal, c'est la troisième fois.*' – '*Et la dernière, je t'assure* Note 3),' sagde jeg i et tonefald, som hun vist aldrig havde hørt fra noget andet menneske. Derpå vendte jeg mig mod Osmond'en, der gemytligt sad og røg på en cigaret og – nå, lad os bare sige: var blevet siddende, greb ham i armen og sagde: 'De er en lumpen karl, min herre, og jeg agter at tugte Dem. Ikke fordi jeg er jaloux på et fruentimmer af den slags dér, men fordi det ærgrer mig grusomt' – synes du ikke, det udtryk passede godt til anledningen, hvad? – 'at finde Dem her.' Så hævede jeg hånden for at give ham en syngende lussing. Og i det øjeblik mistede jeg synet; det sortnede i ordets bogstaveligste forstand for mine øjne, for denne Osmond-syvendedel havde med et kraftigt næveslag slået mit skorstensrør ned over øjnene på mig. Jeg anede akkurat kun de samme gebrokne ord, som jeg en times tid forud havde hørt fra scenen, da han havde slået en af de seks andre en skramme i ansigtet: 'Oho, min gu'e ven, du e' mig sgu for mårsåm!' Da det

endelig lykkedes mig at få hatten bragt til vejrs igen, væltede Kitty, den søde tøs, sig omkring på gulvet og vred sig af latter, og klovnen sad, som om intet var hændt, med benene over kors oppe på divanens armlæn og røg på sin cigaret. Men nu mærkede jeg, at det var slut! Jeg var helt tom: ingen kærlighed, ingen skinsyge, ingen vrede, ingen stolthed, intet had var der tilbage – og jeg sagde: 'God nat, Kitty', ænsede ikke den anden, forlod værelset, hang mit ødelagte skorstensrør fra mig på en knage og satte denne smukke, nye, sorte, stive, runde hat, som tilhørte klovnen, på hovedet, og er nu kun ilet herhen for at give dig det gode råd, aldrig at indlade dig med en excentrisk sangerinde."

"Min kære August," sagde jeg, "du tager fejl. Efter min mening har du fået en hel del ud af hele denne affære. Jeg vil slet ikke nævne din nye hat, som klæder dig glimrende, men tænk på alle de erfaringer, du har høstet. Hvordan ellers komme på så fortrolig fod med dværge og kæmper?" (August rystede afværgende på hovedet.) Jeg vedblev: "Og i dit sted ville jeg ikke undlade i morgen igen at drikke te hos Kitty, hvor du ganske sikkert vil lære hele truppen at kende."

August så mistroisk på mig.

"Nå ja," fortsatte jeg, "jeg kan allerede forestille mig noget meget morsomt: Ligesom de to kæmper spillede bold med hende, så vil Osmonds sikkert spille fløjte på hende."

"Du er en idiot," svarede August. Han kunne ikke tåle, når andre lavede en god vittighed.

Tjeneren kom. Vi betalte og gik ud i den herlige forårsmorgen.

"Det eneste, der glæder mig," sagde August, "er, at den fyr ikke har moret sig ret længe. Når han er kommet ud i entreen og i stedet for sin nye hat ..."

August tav pludselig. Jeg bemærkede, at hans træk stivnede og hans øjne voksede sig kæmpestore. Jeg fulgte hans blik og så en ung mand komme imod os. Han var klædt med fuldendt elegance, blot var det skorstensrør, han havde på hovedet, fuldstændig ødelagt. August stod stille og lod den unge mand nærme sig. Denne løftede på hatten og sagde: "*Good morning, sir!*"

"*Good morning,*" svarede vi begge og løftede på vore hatte, for så naturligvis at ville sætte dem tilbage på hovedet igen. Det lykkedes for mig, men ikke for min ven August. Den fremmede herre tog uden videre hatten ud af hånden på ham, satte den på sit eget hoved, og overleverede så August det ødelagte skorstensrør med et forbindtligt smil. Og idet han vendte sig til mig, som om han skyldte mig en forklaring, bemærkede han: "Jeg har nemlig fået denne lille hat forbyttet for en lille time siden hos en lille veninde. *Good morning, sir.*"

Og dermed gik han.

Jeg ville lyve, hvis jeg påstod, at jeg nogensinde havde set et dummere udtryk hos nogen, end det der var se på min ven August. Han var dødbleg og åbnede og lukkede munden, som om han snappede efter ord, eller i hvert fald efter vejret. Han ventede til den anden var kommet på anstændig afstand, så sagde han med en slags mørk beslutsomhed: "Hvad skal man gøre? Dolke ham eller slå en gjaldende latter op?"

"Dolke ham," sagde jeg rask. Jeg rådede ham ikke til det af brutalitet, men snarere af nysgerrighed, da jeg endnu aldrig

havde set nogen blive dolket. Om det nu skyldtes, at August var for godhjertet af sig, eller han ikke havde en dolk på sig – sikkert er det, at han ikke fulgte mit råd, men kun slog en latter op, ganske kort og ikke særligt gjaldende, som han havde stillet i udsigt. Jeg så på ham med en vis bekymring, for jeg kender folk, der i lignende tilfælde pludselig er blevet splitterravende gale. Det blev August imidlertid ikke. Der fo'r en trækning over hans ansigt, som om han pludselig afkastede sig en voldsom ophidselse, og han mumlede frem for sig i en drømmende tone noget med "… en ordentlig omgang."

Jeg er næsten sikker på, at han mente hatten.

Spådommen

1

Ikke langt fra Bozen på en bjergskråning, skjult i skoven, og næppe synlig fra landevejen, ligger baron Schotteneggs lille ejendom. En ven, der i ti år har opholdt sig i Meran som læge, og som jeg atter traf der i efteråret, havde gjort mig bekendt med baronen. Denne var dengang halvtreds år gammel og forsøgte sig som dilettant i mange forskellige kunster. Han komponerede lidt, spillede godt violin og klaver og tegnede heller ikke dårligt. Men mest af alt havde skuespillet interesseret ham i tidligere tid. Det hed sig, at han, som ganske ungt menneske, under et antaget navn, i et par år havde rejst omkring og spillet på forskellige af landets små scener. Om det nu var faderens vedvarende modstand, utilstrækkelig begavelse, eller manglende held, der var anledning, i hvert tilfælde havde baronen opgivet denne løbebane tidligt nok til, uden særlig forsinkelse, at kunne træde i statens tjeneste og dermed følge sine forfædres kald, som han nogle årtier trofast røgtede, selv om det var uden begejstring. Men da han, næppe fyrre år gammel, straks efter sin faders død opgav sit embede, skulle det først vise sig, med hvilken kærlighed han endnu hang ved genstanden for sine ungdommelige drømme. Han lod villaen på skrænten af Guntschnabjerget sætte i stand og samlede der, særligt i sommer- og efterårstiden, en stadigt voksende kreds af herrer og damer, der spillede allehånde let

fremstillelige skuespil og levende billeder. Hans hustru, som stammede fra en gammel tyrolsk borgerfamilie, havde ingen særlig interesse for kunstpræstationerne. Hun var klog og sin mand som god kammerat hjertelig hengiven; hun betragtede hans liebhaverier lidt spottende, men dog med en vis godmodighed, da hans interesser kom hendes selskabelige tilbøjeligheder til gode. Det selskab, som man traf på slottet, syntes måske strenge dommere ikke udvalgt nok, men gæster, der ellers ifølge fødsel og opdragelse var tilbøjelige til standsfordomme, tog ingen anstød af den tvangsløse sammensætning af en kreds, der syntes retfærdiggjort ved den kunst, som de udøvede, og fra hvem baronen og baronessens navne fjernede enhver mistanke om lettere sæder. Blandt mange andre, som jeg ikke mere husker, traf jeg på slottet en ung greve fra garnisonen i Innsbruck, en jægerofficer fra Riva, en generalmajor med frue og datter, en operettesangerinde fra Berlin, en likørfabrikant fra Bonn med to sønner, en baron Mendolt, som lige var kommet tilbage fra en rejse omkring jorden, en pensioneret hofskuespiller fra Bückeburg, en enkegrevinde Saima, der som ung pige havde været skuespillerinde, med sin datter, og den danske maler Petersen.

Kun de færreste af gæsterne boede på selve slottet. Nogle tog ophold i Bozen, andre i en beskeden gæstgivergård, der lå nede ved vejskellet, hvor en smallere vej bøjede af til godset. Men for det meste var selskabet samlet tidligt på eftermiddagen, og så blev der afholdt prøver, undertiden under hofskuespillerens ledelse, undertiden under baronens, der aldrig selv spillede med, og disse varede ofte til den sene aften; i begyndelsen spillede man under latter og spøg, men efterhånden med stedse

større alvor, til dagen for forestillingen oprandt. Alt efter vejret, stemningen og forberedelserne, og med størst mulig hensyn til handlingen foregik opførelsen enten på en eng, som grænsede op til skoven bagved slotshaven, eller i den nærliggende havesal med de tre store buevinduer.

Da jeg første gang besøgte baronen, var det kun med den hensigt at tilbringe en fornøjelig dag på et nyt sted blandt nye mennesker. Men som det undertiden hænder, når man fuldstændig frit strejfer om uden mål, og man desforuden i sin noget fremrykkede alder ingen forpligtelser har, som kalder én tilbage til hjemmet, lod jeg mig af baronen overtale til at forlænge mit ophold. En dag blev til to, til tre, og således fandt jeg mig til min egen forundring til langt ud på efteråret boende på slottet, hvor man havde indrettet mig et meget hyggeligt værelse i et lille tårn, hvor der var udsigt til dalen. Dette første ophold på Guntschnabjerg vil altid for mig stå som behageligt, trods al den støj og munterhed, der var omkring mig, som en meget stille erindring, fordi jeg kun omgikkes meget flygtigt med gæsterne og, oplagt til arbejde og tænkning, ofte tilbragte min tid med lange spadsereture i skoven. Heller ikke den omstændighed, at baronen af høflighed engang lod opføre et af mine små skuespil forstyrrede ikke min ro, da ingen tog notits af min egenskab som forfatter til stykket. Langt snarere stod den aften for mig som en lykkelig begivenhed, da der ved denne forestilling på den grønne plæne opfyldtes en beskeden drøm fra mine ungdomsår, lige så sent som uventet.

Efterhånden blev der mere ro på slottet. Ferien var udløbet for de fleste herrers vedkommende, og kun engang imellem indfandt de venner, som boede i nærheden, sig på besøg. Først

nu trådte jeg i nærmere venskabsforhold til baronen og fandt til min overraskelse mere selvkritik hos ham, end dilettanter plejer at være i besiddelse af. Han var på det rene med, at det, som blev drevet på slottet, ikke var mere end en slags højere selskabsleg, men da det nu i hans liv var blevet ham nægtet at træde i nærmere og fastere forbindelse med sin elskede kunst, så lod han sig nøje med den glans, der ligesom fra det fjerne belyste det naive teatervæsen på slottet, og glædede sig over, at man her ikke sporede det mindste af noget af den slags elendighed, som det kald ellers overalt fører med sig.

På en af vore spadsereture udtalte han ganske uden at være påtrængende ønsket om engang på sin scene i det frie at se et stykke fremstillet, som var skrevet med henblik på det ubegrænsede rum og de naturlige omgivelser. Denne idé var så overensstemmende med én, som jeg i længere tid havde arbejdet på, at jeg straks lovede baronen at imødekomme hans ønske.

Snart efter forlod jeg slottet.

Allerede i de første dage af foråret sendte jeg baronen et stykke, som svarede til fordringer og lejlighed, og takkede ham med venlige ord for det behagelige ophold i efteråret. Snart efter modtog jeg baronens svar, som indeholdt en tak og en elskværdig indbydelse til det kommende efterår. Jeg tilbragte sommeren i bjergene, og, da vejret blev køligere i september, rejste jeg til Gardasøen uden at tænke på, at jeg nu var temmelig nær ved baron Schotteneggs slot. Ja, når jeg nu tænker derpå, står det for mig, som om jeg på den tid fuldstændig havde glemt det lille slot, og alt hvad dér foregik. Så modtog jeg den ottende september i Wien en skrivelse fra

baronen, der var sendt efter mig. Denne udtalte en mild forbavselse over, at jeg ikke havde ladet høre fra mig, og indeholdt den meddelelse, at det lille stykke, som jeg havde sendt ham, ville blive opført den niende september, og at jeg på ingen måde måtte udeblive. Særlig fornøjelse lovede baronen mig af børnene, som spillede i stykket, og som nu allerede var så opfyldte deraf, at de også udenfor prøverne løb om på plænerne i deres nydelige kostumer. Hovedrollen – skrev han videre – var efter en række tilfældigheder gået over til hans nevø, hr. Franz von Umprecht, der, som jeg måske erindrede, forrige år havde medvirket i to levende billeder, men som nu viste et overraskende talent som skuespiller.

Jeg rejste straks, var om aftenen i Bozen og ankom på forestillingsdagen til slottet, hvor baronen og baronessen modtog mig med stor venlighed. Også andre bekendte traf jeg igen: den pensionerede hofskuespiller, grevinde Saima med datter, hr. von Umprecht med sin smukke hustru, så vel som skovriderens fjortenårige datter, der skulle fremsige prologen til mit stykke. Om eftermiddagen ventede man stort selskab, og om aftenen skulle der være over hundrede tilskuere, ikke alene baronens gæster, men også folk fra egnen, der i dag som også oftere havde adgang til tilskuerpladsen. Desforuden var der engageret et lille orkester af musikere fra Boznerkapellet samt nogle dilettanter, som skulle udføre en ouverture af Weber og mellemaktsmusikken, hvilken sidste baronen selv havde komponeret.

Man var meget muntre ved bordet, kun syntes hr. v. Umprecht mig noget tavsere end de andre. I begyndelsen kunne jeg næppe huske ham, så det var mig påfaldende, at han

meget ofte så hen på mig, undertiden venligt og til andre tider noget sky uden dog nogensinde at henvende et ord til mig. Efterhånden forekom hans ansigtsudtryk mig mere bekendt, og pludselig huskede jeg, at han forrige år i et af de levende billeder havde siddet grundende foran et skakbræt. Jeg spurgte ham, om jeg vel tog fejl. Han blev næsten forlegen, da jeg tiltalte ham, baronen svarede for ham og gjorde en spøgende bemærkning om sin nevøs nyopdagede skuespillertalent. Da lo hr. v. Umprecht hen for sig på en ret mærkelig måde og tilkastede mig hurtigt et blik, der syntes at udtrykke en slags forståelse imellem os, og som jeg slet ikke kunne forklare mig. Men fra det øjeblik af undgik han igen at se på mig.

2

Straks efter bordet havde jeg trukket mig tilbage til mit værelse. Der stod jeg nu igen ved det åbne vindue, som jeg så ofte havde gjort det forrige år, glædede mig over den dejlige udsigt til den solbelyste dal, som lige foran mig var ganske smal, men efterhånden udvidede sig og til sidst langt ude helt åbnede sig for at indeslutte byen og engene.

Efter et øjebliks forløb bankede det på, hr. v. Umprecht trådte ind, blev stående ved døren og sagde med en vis beklemthed: "Undskyld, dersom jeg forstyrrer Dem." Så trådte han nærmere og vedblev: "Så snart De imidlertid har hørt, hvad jeg har at sige, føler jeg mig overbevist om, at det vil være en tilstrækkelig undskyldning for mit besøg."

Jeg bad hr. v. Umprecht sætte sig ned, men han hørte det slet ikke og vedblev meget livligt: "Jeg er nemlig på den sælsomste

måde blevet Deres skyldner og føler mig forpligtet til at takke Dem."

Da det jo ikke kunne falde mig ind, at hr. v. Umprechts ord hentydede til andet end til hans rolle, fandt jeg, at han var alt for høflig og forsøgte at afværge mere. Men Umprecht afbrød mig straks: "De kan ikke vide, hvorledes mine ord er ment. Må jeg bede Dem høre videre?" Han satte sig i vindueskarmen, lagde benene over kors, og idet han gjorde sig umage for at synes så rolig som muligt, begyndte han: "Jeg er nu godsejer; som De måske ved, har jeg tidligere været officer. Og dengang for ti år siden – *i dag* for ti år siden – mødte der mig det ufattelige eventyr, i hvis skygge jeg på en vis måde har levet til i dag, og som i dag ved Deres hjælp, uden Deres vidende og vilje, finder sin afslutning. Mellem os to består der nemlig en dæmonisk forbindelse, som De sandsynligvis lige så lidt som jeg kan forklare; men De skal dog i det mindste erfare dens tilværelse. – Mit regiment lå dengang i en øde lille polsk by. Af adspredelser fandtes der udenfor tjenesten, som ikke altid var anstrengende nok, ikke andre end drik og spil. Desuden havde man den mulighed for øje årevis at måtte sidde her, og ikke alle iblandt os forstod med fatning at udholde et liv med så triste udsigter. En af mine bedste venner havde efter et tre måneders ophold der skudt sig. En anden kammerat, tidligere den elskværdigste officer, begyndte pludselig at blive en frygtelig drukkenbolt, blev efterhånden aldeles umulig, opbrusende, næsten utilregnelig og havde til sidst en eller anden historie med en sagfører, der kostede ham hans stilling. Majoren ved mit kompagni var gift, og, jeg ved ikke om med eller uden grund, så skinsyg, at han en dag kastede sin kone ud af vinduet.

Hun kom mærkeligt nok fra det uden at komme til skade; manden døde på en sindssygeanstalt. En af vore aspiranter, tidligere en umådelig rar, men utilladeligt dum fyr, bildte sig pludselig ind, at han forstod filosofi, studerede Kant og Hegel og lærte hele store partier af deres værker udenad, som børn deres A-B-C. Hvad mig angår, så gjorde jeg ikke andet end kede mig, og det så frygteligt, at jeg ofte, når jeg om eftermiddagen lå på min seng, var bange for at blive gal. Vor kaserne lå udenfor landsbyen, der højst bestod af tredive spredte huse; den nærmeste by lå en times ridt borte, den var snavset, modbydelig, lugtende og fuld af jøder. Nødtvungent måtte vi undertiden have noget at gøre med disse – hotelværten var en jøde, indehaveren af cafeen og skomageren ligeledes. – At vi optrådte så fornærmeligt som muligt overfor dem, kan De nok tænke. Vi var særligt irriterede på disse folk, fordi en prins, der var ansat som major ved vort regiment, altid besvarede jødernes hilsen – det være spøg eller forkærlighed – med den mest udsøgte høflighed og desuden med påfaldende hensigt protegerede vor regimentslæge, der åbenbart var af jødisk herkomst. Dette ville jeg naturligvis ikke have fortalt Dem, hvis ikke netop dette lune af prinsen havde ført mig sammen med de mennesker, som var bestemt til at befordre denne mærkelige forbindelse mellem Dem og mig. Det var en taskenspiller, en søn af en fordrukken jøde fra den nærliggende lille polske by. Han var som ganske ung fyr kommet i en forretning i Lemberg, derfra til Wien og havde af en eller anden dér lært nogle kortkunster. Han uddannede sig videre på egen hånd, tilegnede sig forskellige andre taskenspillerkunster og bragte det efterhånden så vidt, at han kunne drage omkring i verden og

med held producere sig på varietéscener og i foreninger. Om sommeren kom han altid til sin fødeby for at besøge forældrene. Der optrådte han aldrig offentligt, og således så jeg ham først igen på gaden, hvor jeg straks lagde mærke til hans udseende. Han var et lille magert, skægløst menneske, som dengang kunne være omkring tredive år gammel, klædt med en fuldstændig latterlig elegance, der slet ikke passede til årstiden; han spadserede rundt i diplomatfrakke og nystrøget høj hat, bar en vest af det smukkeste brokade og i stærkt solskin havde han en mørk pincenez.

Engang sad vi som sædvanligt en femten-seksten stykker efter aftensmaden ved det lange bord i kasinoet. Det var en lummer aften, og vinduerne stod åbne. Nogle af kammeraterne havde begyndt at spille, andre stod ved vinduerne og passiarede, nogle røg og drak i stilhed. Da trådte den vagthavende korporal ind og meldte taskenspillerens ankomst. Vi var først meget forbavsede. Men uden at vente trådte den anmeldte ind med god holdning og sagde med let jargon nogle indledende ord, hvori han takkede for indbydelsen. Han henvendte sig til prinsen, der gik hen til ham og – naturligvis kun for at ærgre os – gav ham hånden. Taskenspilleren tog dette som noget ganske naturligt og sagde, at nu ville han først vise os nogle kortkunster og derefter producere sig i magnetisme og kiromanti. Han havde knap talt ud, førend nogle af herrerne, som sad i hjørnet og spillede kort, mærkede, at nogle af disse manglede; på et vink af tryllekunstneren kom de flyvende ind gennem det åbne vindue. Også de kunststykker, som fulgte efter, morede os meget og overtraf så temmelig alt, hvad vi hidtil havde set på dette område. Endnu mærkeligere

forekom de magnetiske eksperimenter mig, som han udførte. Ikke uden gysen så vi alle til, hvorledes den filosofiske aspirant, efter at være bragt til at sove, lystrede tryllekunstnerens befalinger, først sprang ud af det åbne vindue, klatrede op ad den glatte mur lige til taget, deroppe løb omkring hele firkanten lige ved randen, og til sidst lod sig glide ned i gården. Da han atter stod dernede, stadig i sovende tilstand, sagde obersten til tryllekunstneren: "De der, hvis han havde knækket halsen, så forsikrer jeg Dem, var De ikke kommet levende ud af kasernen." Aldrig glemmer jeg det foragtelige blik, hvormed denne jøde uden et ord besvarede bemærkningen. Så sagde han langsomt: "Skal jeg læse i Deres hånd, hr. oberst, hvornår *De*, død eller levende, vil forlade denne kaserne?" Jeg ved ikke, hvad obersten eller vi andre ellers havde svaret ham på denne dristige bemærkning – men den almindelige stemning var så forstyrret og ophidset, at ingen undrede sig, da obersten rakte taskenspilleren sin hånd, og, idet han efterabede hans dialekt, sagde: "Nå, værs'go', læs De bare." Dette foregik alt sammen i gården, og aspiranten stod endnu stadig sovende med udstrakte arme, som om han var naglet til muren. Tryllekunstneren havde grebet oberstens hånd og studerede linjerne opmærksomt. "Ser du noget, jøde?" spurgte en premierløjtnant, som var temmelig beruset. Den adspurgte så sig flygtigt omkring og sagde alvorligt: "Mit kunstnernavn er Marco Polo". Obersten lo. Prinsen lagde sin hånd på Marco Polos skulder og sagde: "Min ven Marco Polo har skarpe øjne." – "Nå, hvad ser De så," spurgte obersten høfligere. "Skal jeg tale?" spurgte Marco Polo. "Vi kan ikke tvinge Dem dertil," sagde prinsen. "Tal De blot!" råbte obersten. "Jeg vil hellere lade være,"

svarede Marco Polo. Obersten lo højt. "Nå, ud med det, det er vel ikke så slemt. Og hvis det er slemt, så er det måske ikke givet, at det er sandt." "Det er meget slemt," sagde tryllekunstneren, "og sandt er det også." Alle tav. "Nå?" spurgte obersten. "De vil ikke komme til at lide mere af kulde," svarede Marco Polo. "Hvad for noget?" råbte obersten, "kommer vort regiment altså endelig til Riva?" – "Om regimentet læser jeg ikke noget, hr. oberst. Jeg ser kun, at inden høsten vil De være en død mand." Obersten lo, men alle vi andre tav, jeg forsikrer Dem, det var for os alle, som om obersten var blevet mærket i det øjeblik. Pludselig lo én forsætligt meget højt, andre gjorde det samme, og støjende og lystigt gik det tilbage til kasinoet. "Så," råbte obersten, "mine sager er altså i orden. Er der ingen af de herrer, som er nysgerrige?" Én råbte som i spøg: "Nej, vi ønsker ikke at vide noget." En anden fandt pludseligt, at man af religiøse grunde absolut måtte være imod at lade sig sin skæbne forudsige, og en ung løjtnant erklærede ivrigt, at sådanne folk som Marco Polo burde indespærres på livstid. Jeg så prinsen stå og ryge i et hjørne sammen med en ældre herre og hørte ham sige: "Ja, hvor begynder det overnaturlige?" Imidlertid trådte jeg hen til Marco Polo, der lavede sig til at gå, og sagde til ham, uden at nogen hørte det: "Vil De spå mig?" Han greb mekanisk efter min hånd. Så sagde han. "Her ser man dårligt." Jeg mærkede, at lamperne var begyndt at flakke, og at linjerne i min hånd sitrede. "Kom med ud i gården, hr. løjtnant. Jeg holder mere af måneskin." Han holdt min hånd, og jeg fulgte ham gennem den åbne dør ud i det frie.

Jeg fik pludselig en underlig idé. "Hør, Marco Polo," sagde jeg, "hvis De kun kan det, som De lige har vist vor oberst så lad

hellere være." Tryllekunstneren slap uden videre min hånd og smilede. "Løjtnanten er nok bange." Jeg vendte mig hurtigt for at se, om nogen skulle have hørt os; men vi var allerede kommet gennem kaserneporten og befandt os på landevejen, som førte til byen. "Jeg ønsker nemlig at vide noget mere bestemt," sagde jeg, "det er sagen. Ord kan udlægges på forskellig måde." Marco Polo så på mig. "Hvad ønsker løjtnanten? ... Måske den tilkommende gemalindes billede?" – "Kunne De vise det?" Marco Polo trak på skuldrene. "Det kan være ... det var måske muligt ..." – "Men det vil jeg ikke have," afbrød jeg ham. "Jeg havde lyst til at vide, hvorledes det senere engang, f.eks. om ti år vil gå mig." Marco Polo rystede på hovedet. "Det kan jeg ikke sige ... men noget andet kan jeg måske." – "Hvad da?" – "Et eller andet øjeblik af Deres fremtidige liv, hr. løjtnant, kunne jeg måske vise Dem som et billede." Jeg forstod ham ikke straks. "Hvorledes mener De det?" – "Jeg mener det således, at jeg kan fremtrylle et øjeblik af Deres fremtidige liv, midt i denne verden, i den egn, hvor vi netop nu står." – "Hvorledes det?" – "Løjtnanten skal kun sige mig hvilket." Jeg forstod ham endnu ikke ganske, men var yderst spændt. "Godt," sagde jeg, "når De kan det, så vil jeg se, hvad der vil hænde mig i dag om ti år i dette samme sekund ... Forstår De, hvad jeg mener, Marco Polo?" – "Ja vel, hr. løjtnant," sagde Marco Polo og så stift på mig. Og straks var han borte ... men også kasernen, som jeg lige havde set skinne i månebelysningen, var borte – borte var de fattige hytter, som havde ligget spredt og månebelyst på sletten – og jeg så mig selv, som man mangen engang ser sig selv i drømme ... så mig ti år ældre, med brunt fuldskæg, et ar i panden, henstrakt på en båre midt på en eng – ved min side

knæler en smuk kvinde med rødt hår, hun holder hænderne for ansigtet, en dreng og en pige står ved siden af mig, mørk skov i baggrunden, og to forstmænd med fakler i nærheden. De bliver forbavset – ikke sandt – De bliver forbavset?"

Jeg blev virkelig forbavset, for det, som han her skildrede for mig, var nøjagtigt det billede, med hvilket mit stykke i aften klokken ti skulle ende, og hvori han skulle spille den døende helt. "De tvivler," vedblev hr. v. Umprecht, "og det falder mig ikke ind at tage Dem dette ilde op. Men jeg skal snart gøre ende på Deres tvivl."

Hr. v. Umprecht greb ned i sin lomme og tog en lukket konvolut op. "Må jeg bede Dem læse, hvad her står på bagsiden." Jeg læste højt: "Retsligt lukket den fjerde januar 1859 – skal åbnes den niende september 1868." Det var underskrevet af den mig personlig velbekendte sagfører dr. Artiner i Wien.

"Det er i dag," sagde hr. v. Umprecht, "og i dag er det netop ti år siden dette gådefulde eventyr med Marco Polo hændte mig, som nu løses på denne måde, uden at man kan forklare det. Thi fra år til år, som om en lunefuld skæbne drev sit spil med mig, vaklede opfyldelsesmulighederne for hin spådom på den sælsomste måde, syntes mange gange at blive en truende sandsynlighed, snart at opløses i intet, snart at blive til ubønhørlig vished ... flagrede bort, kom igen ... Men lad mig komme tilbage til min beretning. Synet selv havde sikkert ikke varet mere end nogle sekunder; for endnu klang ovre fra kasernen oberstløjtnantens høje latter i mit øre, som jeg havde hørt, inden synet viste sig. Og nu stod Marco Polo igen for mig med et smil på læberne, om hvilket jeg ikke kunne sige, om det skulle være smerteligt eller spottende, tog den høje hat af og

sagde: "God nat, hr. løjtnant, jeg håber, De er tilfreds," vendte sig om og gik langsomt hen ad landevejen i retning af byen. Han rejste i øvrigt bort den næste dag.

Min første tanke, da jeg gik tilbage til kasernen, var, at det her måtte have drejet sig om et åndesyn, som Marco Polo, måske understøttet af hemmelige hjælpere, havde været i stand til at frembringe ved et eller andet spejlbillede. Da jeg kom igennem gården, så jeg til min forfærdelse, at aspiranten endnu stod i en korsfæstets stilling op ad muren. Man havde rimeligvis fuldstændig glemt ham. Jeg hørte de andre indenfor tale og skændes i den højeste ophidselse. Jeg greb aspiranten i armen, han vågnede øjeblikkeligt, var slet ikke forundret og kunne ikke forklare sig den ophidselse, som alle regimentets herrer befandt sig i. Jeg blandede mig straks med en slags forbitrelse i den bevægede men overfladiske underholdning, som havde udviklet sig angående de mærkelige ting, vi havde været vidne til, og talte formodentlig ikke klogere end de andre. Pludselig råbte obersten: "Nu vel, mine herrer, jeg vædder, at jeg endnu oplever det næste forår. Femogfyrre mod én!" Her vendte han sig til en premierløjtnant, der besad et vist ry som spiller og som gerne indgik væddemål. "Er der ingen, der vil?" Skønt det var klart, at den tiltalte havde ondt ved at modstå fristelsen, så syntes det ham dog upassende at afslutte et væddemål angående oberstens død med ham selv, og han tav smilende. Sandsynligvis har han fortrudt det. For allerede efter fjorten dages forløb, det var morgenen efter den store kejsermanøvre, styrtede vor oberst med hesten og var død på stedet. Og ved den lejlighed mærkede vi alle, at vi slet ikke havde ventet andet. Men jeg begyndte først fra nu af med en vis uro at tænke på den

natlige spådom, som jeg af en vis skyhed ikke havde fortalt til nogen. Først ved juletid, da jeg i anledning af en ferierejse var i Wien, åbenbarede jeg det til en af mine kammerater, en Friedrich v. Gulant – De har måske hørt om ham, han skrev kønne vers og døde meget ung … Nå, og ham var det så, der sammen med mig udkastede det skema, som De vil finde i denne konvolut. Han var nemlig af den mening, at sådanne hændelser ikke måtte gå tabt for videnskaben, hvad enten deres forudsætninger nu viste sig fejlagtige eller ikke. Med ham var jeg hos dr. Artiner, i hvis nærværelse skemaet blev lagt i konvolutten og lukket. Det har hidtil været opbevaret i sagførerens arkiv, og i går er det ifølge mit ønske sendt til mig. Jeg vil tilstå, at den alvor, hvormed Gulant behandlede sagen, først forstemte mig lidt; men da jeg så ikke så ham mere, og han kort efter døde, begyndte hele sagen at blive mig komisk. Frem for alt stod det mig klart, at jeg selv fuldkommen havde min skæbne i min hånd. Intet i verden kunne dog tvinge mig til på den niende september 1868 klokken 10 om aftenen at ligge på en båre og have brunt fuldskæg; jeg kunne undgå skov- og englandskaber og behøvede ikke at gifte mig med en kvinde med rødt hår og få børn med hende. Det eneste, som jeg muligvis ikke kunne undgå, var et ulykkestilfælde, muligvis en duel, som kunne efterlade mig et år i panden. Jeg var altså foreløbig beroliget. – Et år senere ægtede jeg frøken v. Heimsat, min nuværende hustru; snart efter opgav jeg tjenesten og kastede mig over landvæsnet. Jeg så på flere små godser – og så latterligt det lyder – passede jeg altid på, at der helst ikke på disse ejendomme viste sig et eller andet parti, som lignede plænen i hin drøm (som en sådan stod efterhånden hint syn for

mig). Jeg var lige ved at afslutte et køb, da der tilfaldt min hustru en arv, hvorved vi kom i besiddelse af et gods i Kärnten. Til dette hørte et stort jagtdistrikt. Da jeg første gang vandrede igennem min nye ejendom, kom jeg til et engparti, som lavt liggende og omkranset af skov på en ejendommelig måde syntes at ligne det sted, som jeg måske havde al mulig anledning til at vogte mig for. Jeg følte en vis angst. Jeg havde aldrig fortalt min hustru noget om spådommen, hun er så overtroisk, at jeg sikkert med denne tilståelse ville have forgiftet hele hendes tilværelse til den dag i dag" – han smilede ligesom befriet. "Således kunne jeg heller ikke sige noget til hende om mine betænkeligheder. Mig selv beroligede jeg med den bestemmelse, at jeg jo aldeles ikke var nødt til at tilbringe september 1868 på mit gods. – I 1860 blev der født mig en søn. Allerede som lille, syntes jeg i hans træk at kunne opdage lighed med drengen fra drømmen; snart synes den mig udvisket, snart var den tydeligere, og i dette øjeblik, må jeg tilstå, at drengen, der i aften skal stå ved min båre, på et hår ligner drengen fra hint syn. – En datter har jeg ikke. Da hændte det for tre år siden, at en søster til min hustru døde. Denne søster var enke, havde hidtil levet i Amerika, og efterlod sig en lille datter. På min kones anmodning rejste jeg over vandet og hentede barnet for at optage det i vort hjem. Da jeg første gang så det, forekom det mig, at det fuldstændigt lignede den lille pige fra drømmen. Den tanke fløj gennem mit hoved, om jeg hellere skulle lade barnet blive i det fremmede land og anbringe det hos fremmede mennesker. Naturligvis viste jeg straks den stygge tanke bort, og vi tog barnet til os. Atter beroligede jeg mig med hensyn til børnenes tiltagende lighed med de to i

drømmebilledet, for jeg bildte mig ind, at erindringen om barneansigterne fra drømmen måske bedrog mig. Mit liv forløb en tidlang fuldstændig roligt. Ja, jeg havde næsten ophørt at tænke på hin aften i den lille polske by, da jeg for to år siden blev meget ophidset ved at modtage en advarsel af skæbnen. Jeg havde måttet rejse nogle måneder bort; da jeg vendte tilbage, kom min hustru mig i møde med rødt hår, og hendes lighed med kvinden i drømmen, hvis ansigt jeg jo ikke havde set, syntes mig fuldstændig. – Jeg skjulte min angst under en påtagen vrede; ja jeg blev med vilje stadig mere heftig, for pludselig faldt den vanvittige tanke mig ind: dersom jeg nu skilte mig ved kone og børn, så *måtte* al fare jo være forbi, og jeg havde holdt skæbnen for nar. Min hustru græd og sank tilintetgjort om, bad mig om forladelse og forklarede mig grunden til, at hun så således ud. For et år siden havde jeg på en rejse til München været så umådelig begejstret for et billede på kunstudstillingen af en dame med rødt hår, og min hustru havde allerede dengang fattet den plan engang ved lejlighed at komme til at ligne maleriet fuldstændigt ved at farve sit hår rødt. Jeg bad hende naturligvis om hurtigst muligt atter at lade sit hår få den naturlige mørke farve, og da det var sket, syntes alt igen at være godt. Så jeg ikke ganske tydeligt, at jeg endnu som før, havde min skæbne i min hånd? ... Kunne man ikke forklare alt, hvad der var sket hidindtil, på den naturligste måde? ... Havde ikke tusinde andre mennesker godser med enge og skove, og hustruer og børn? ... Og det eneste, der endnu kunne skræmme, hvis man var overtroisk, var os endnu forbeholdt – til denne vinter, arret, som De ser på min pande. Jeg er ikke fej – tillad mig at forsikre Dem det; jeg har som

officer duelleret to gange under ret farlige betingelser – også engang for otte år siden, kort efter mit giftermål, da jeg allerede havde forladt tjenesten. Men da jeg forrige år af en ganske latterlig grund, jeg tror, fordi jeg ikke havde hilst høfligt nok, fik en udfordring – da foretrak jeg" – hr. v. Umprecht rødmede let – "at gøre en undskyldning. Sagen blev naturligvis fuldstændig korrekt bragt ud af verden, men jeg ved aldeles bestemt, at jeg også dengang havde duelleret, hvis ikke en pludselig angst havde grebet mig, for at min modstander skulle bibringe mig et ar i panden og skæbnen derved atter få en trumf på hånden ... Men De ser, det hjalp ikke det mindste: arret er der. Og det øjeblik, da jeg blev såret, var måske det, som stærkest bragte mig til bevidsthed om min værgeløshed. Det var engang i vinter henimod aften; jeg kørte med to eller tre personer, der var mig fuldstændigt ubekendte, på jernbanen mellem Klagenfurt og Villach. Pludselig klirrer ruderne, og jeg føler en smerte i panden; på samme tid hører jeg noget tungt falde til jorden; jeg griber mig først til det smertende sted – det bløder; så bøjer jeg mig hurtigt ned og tager en spids sten op fra gulvet. De andre i kupeen er faret op. "Er der sket noget?" råber én. Man mærker, at jeg bløder, og tager sig af mig. En herre, jeg ser det ganske tydeligt for mig, er sunket tilbage i hjørnet. Ved næste station bringer man vand til mig. Banelægen anlægger den første forbinding, men jeg frygter naturligvis ikke, at jeg skal dø af såret: jeg ved jo, at der skal komme et ar. Nu begyndte en samtale i kupeen, man diskuterer, om attentatet var planlagt, eller om det drejer sig om en drengestreg; herren i hjørnet tier stille og stirrer hen for sig. I Villach stiger jeg ud. Pludselig er manden ved siden af mig og siger: "Det gjaldt mig." Førend jeg

kan svare, eller blot tænke mig om, er han forsvundet, jeg har aldrig kunnet få at vide, hvem det var. Måske én, der lider af forfølgelsesvanvid … måske én, der med rette tror sig forfulgt, en fornærmet ægtemand eller broder, og som jeg muligvis har reddet, da det netop var bestemt, at jeg skulle have et ar … hvem kan vide det? … Efter et par ugers forløb lyste det på min pande på samme sted, som jeg havde set det i drømme. Og det stod stadigt mere klart for mig, at jeg kæmpede en ulige kamp med en eller anden ukendt hånende magt, og jeg imødeså med voksende uro dagen, da det sidste skulle gå i opfyldelse.

Ved forårstid modtog jeg min onkels indbydelse. Jeg var fast bestemt på ikke at følge den, for uden at jeg havde et bestemt billede for mig, forekom det mig dog, at man netop på hans gods kunne finde det forbandede sted. Dog havde min kone ikke kunnet forstå, hvis jeg havde sagt nej, og så besluttede jeg mig alligevel til at rejse hertil med hende og børnene i begyndelsen af juli, i den faste hensigt så snart som muligt at tage længere syd på til Venedig eller Lida. I en af de første dage kom talen på Deres stykke, min onkel talte om de små børneroller, som fandtes deri, og bad mig, om mine to små måtte spille med. Jeg havde intet derimod. Det var dengang bestemt, at heltens rolle skulle spilles af en virkelig skuespiller. Efter nogle dages forløb blev jeg grebet af angst for, at jeg kunne blive syg og ikke komme til at rejse. Så erklærede jeg da en aften, at jeg næste dag ville forlade slottet for nogen tid og rejse til et søbad. Jeg måtte love at være tilbage i begyndelsen af september. Samme aften kom der brev fra skuespilleren, hvori han af en eller anden her ligegyldig grund sendte baronen sin rolle tilbage. Onkel var meget ked af det. Han bad mig læse

stykket – måske kunne jeg nævne ham en af vore bekendte, som passede til rollen. Jeg tog stykket med op på mit værelse og læste det. Prøv nu at forestille Dem, hvad der foregik i mig, da jeg kom til slutningen og her ord for ord finder situationen optegnet, som var spået mig til den niende september i dette år. Jeg kunne næppe afvente morgenen for sige onkel, at jeg ville spille rollen. Jeg frygtede, at han skulle komme med indvendinger, for siden jeg havde læst stykket, syntes jeg, at jeg var under sikker bevogtning, og når den mulighed nu skulle undslippe mig, at jeg kom til at spille i Deres stykke, så var jeg atter prisgivet hin ukendte magt. Min onkel gik villigt ind derpå, og fra nu af gik alt sin jævne, naturlige gang. Vi har prøvet dag efter dag i flere uger, og jeg har gennemgået situationen, som forestår mig i dag, mindst femten eller tyve gange: Jeg ligger på båren, den unge komtesse Saima med sit smukke, røde hår og med hænderne for ansigtet knæler ved båren, og børnene står ved siden af mig."

Mens hr. v. Umprecht sagde disse ord, faldt mine øjne igen på konvolutten, der endnu stadig lå forseglet på bordet. Hr. v. Umprecht smilede. "Ja, rigtigt, beviset er jeg Dem endnu skyldig," og brækkede seglet. Et sammenfoldet papir kom til syne. Umprecht udfoldede det og bredte det ud på bordet. Foran mig lå en fuldstændig situationsplan, som kunne jeg selv have udkastet den, til stykkets slutningsscene. Baggrund og sider var skematisk optegnede og forsynet med påskrifter: "Skov" osv. På plænen var tegnet en mandsfigur i liggende stilling, derover stod: "Båre" ... Ved de andre skematiske figurer stod med små bogstaver med rødt blæk tilføjet: "Kvinde med rødt hår", "Dreng", "Pige", "Fakkelbærer", "Mand med opløftede

arme". Jeg vendte mig til hr. v. Umprecht. "Hvad betyder det: 'Mand med opløftede arme'?"

"Nå det," sagde hr. v. Umprecht tøvende, "havde jeg næsten glemt. Med den figur forholder det sig på følgende måde: I hint syn fandtes der nemlig også en gammel, fuldstændig skaldet mand, glat barberet, med briller og med et stort, mørkegrønt sjal om halsen, opløftede arme og højt opspilede øjne."

Nu var det min tur til at studse.

Vi tav en stund, så spurgte jeg helt nervøs: "Hvad har De egentlig tænkt Dem med dette? Hvem kunne det være?"

"Jeg antager," sagde Umprecht roligt, "at en eller anden af tilskuerne, måske en af onkels tjenerskab ... eller en af bønderne kunne være kommet i særlig ophidselse ved stykkets slutning og kunne styrte op på scenen, men måske vil skæbnen, at én, som er sluppet bort fra et galehus ved en af disse tilfældigheder, som virkelig ikke mere vil overraske mig, netop kunne komme styrtende over scenen i det øjeblik, hvor jeg ligger på båren."

Jeg rystede på hovedet.

"Hvorledes var det, at De beskrev ham? ... skaldet – briller – et grønt sjal ...? Nu forekommer sagen mig endnu besynderligere end før. Denne skikkelse, som De dengang så, havde jeg virkelig til hensigt at benytte i mit stykke, men opgav det senere. Det var konens vanvittige fader, som der er tale om i første akt, og som til slutning skulle storme ind på scenen."

"Men sjalet og brillerne?"

"Det kunne skuespilleren jo selv have taget på – mener De ikke?"

"Det er jo muligt."

Her blev vi afbrudt. Fru v. Umprecht bad sin mand komme ned, da hun gerne ville tale med ham før forestillingen, og han gik. – Jeg blev siddende en stund og betragtede situationsplanen, som hr. v. Umprecht havde ladet ligge på bordet.

3

Snart efter fik jeg lyst til nærmere at betragte stedet, hvor forestillingen skulle finde sted. Den lå bagved slottet, adskilt derfra ved et nydeligt haveanlæg. Hvor dette var afgrænset ved lave hække, var omtrent en halv snes rækker tarvelige træbænke opstillede; de forreste var dækkede med rødt klæde. Foran den første stod nogle nodepulte og stole, et tæppe gaves der ikke. Adskillelsen af scenen fra tilskuerpladsen var antydet af to høje grantræer, som strakte sig ud til siden; til højre afsluttedes den af vildtvoksende buske og bagved disse stod en magelig lænestol, usynlig for tilskuerne og bestemt for suffløren. Til venstre lå der en fri plads, hvorfra man kunne se ned i dalen. Scenens baggrund var dannet af høje træer; de stod tæt op ad hinanden, i midten og til venstre sneg der sig nogle smalle stier frem af dunkelheden. Længere inde i skoven, indenfor en lille kunstig lysning var der opstillet borde og stole, hvor skuespillerne skulle vente på stikordet. For belysning var der også sørget, idet der på siderne af scenen og tilskuerpladsen ligesom i kulisser var anbragt høje, gamle kirkelysestager med mægtige lys. Bagved nogle buske til højre var der et slags rekvisitrum i det frie; her så jeg blandt mange andre mindre ting, som skulle bruges, også den båre, på hvilken hr. v. Umprecht skulle dø i slutningen af stykket. Mens jeg nu gik hen

over engen, var den belyst af aftensolens blide stråler ... Jeg havde naturligvis tænkt en del over hr. v. Umprechts fortælling. Jeg begyndte med ikke at holde det for umuligt, at hr. v. Umprecht hørte til den slags fantastiske løgnere, der længe i forvejen og med besvær kunne forberede en mystifikation, for at gøre sig interessant. Jeg holdt det endog for tænkeligt, at sagførerens underskrift var forfalsket, og at hr. v. Umprecht havde indviet andre mennesker i sagen for at gennemføre denne konsekvent. Særlige betænkeligheder havde jeg overfor manden med de opløftede arme, med hvem Umprecht jo nok kunne have sat sig i forbindelse. Men al min tvivl blev modsagt først og fremmest af den rolle, som denne mand havde i min første plan til stykket, og som jo ikke var kendt af nogen – men endnu mere af det udmærkede indtryk, som hr. v. Umprechts person havde gjort på mig. Og så usandsynlig, ja, så umulig, som hans hele beretning end syntes mig – så var der dog noget i mig, som ønskede at tro ham; det var måske den tåbelige forfængelighed at kunne føle mig som fuldbyrder af en vilje, der hersker over os. – Imidlertid begyndte der at herske travlhed omkring mig. Tjenerne fra slottet løb omkring, lysene blev tændte, folk fra omegnen, hvoraf mange bondeklædte, gik langsomt op ad højen og stillede sig beskedent ved siden af bænkene. Snart kom husets frue med en del herrer og damer, der utvungne tog plads. Jeg satte mig hos dem og passiarede med bekendte fra forrige år. – Orkestermedlemmerne kom og begav sig til deres pladser. Sammensætningen var noget mærkelig: der var to violiner, en cello, en violoncel, en kontrabas, en fløjte og en obo. De begyndte straks, vistnok lidt vel tidligt, at spille en ouverture af Weber. Helt foran i

nærheden af orkesteret stod en gammel bonde, der var skaldet og havde slynget et mørkt tørklæde om halsen. Måske, tænkte jeg, er han af skæbnen bestemt til siden at tage briller på, blive vanvittig og løbe op på scenen. Dagslyset var nu helt borte, de høje lys flakkede let, da det var begyndt at blæse en lille smule. Bagved buskene blev det levende, ad skjulte veje var de medvirkende kommet hen i nærheden af scenen. Nu tænkte jeg først igen på de andre, der skulle spille med, og det faldt mig ind, at jeg kun havde set hr. v. Umprecht, hans kone og skovriderens datter. Nu hørte jeg regissørens høje stemme og den unge grevinde Saimas latter. Bænkene var nu atter besat, baronen sad på en af de forreste rækker og talte med grevinde Saima. Orkesteret begyndte at spille, og derefter kom skovriderdatteren og fremsagde den prolog, som indledede stykket. Indholdet af det hele var en mands skæbne, der grebet af en pludselig længsel efter eventyr i det fjerne, forlader sine kære uden at tage afsked, og som så i løbet af en dag oplever så meget smerteligt og modbydeligt, at han igen bestemmer at ville rejse hjem, inden kone og børn endnu har opdaget hans flugt; men det sidste eventyr på tilbagevejen tæt ved døren til hans hus har hans død til følge, han bliver myrdet og kommer døende tilbage til dem, han har forladt, og for dem står hans flugt og hans død som den uløseligste gåde.

Stykket var begyndt. Herrerne og damerne kunne deres roller godt; jeg glædede mig over deres naturlige fremstilling af det hele stykke, og tænkte i begyndelsen ikke mere på hr. v. Umprechts fortælling. Efter første akt spillede orkesteret, men ingen hørte på det, så livligt gik passiaren. Jeg sad ikke, men stod, uset af de andre, temmelig nær ved scenen på den venstre

side, hvor vejen skråner ned mod dalen. Anden akt begyndte; vinden var blevet stærkere, og den flakkende belysning bidrog ikke lidt til virkningen af stykket. Igen forsvandt skuespillerne i skoven, og orkesteret faldt ind. Da faldt mit øje pludselig på fløjtenisten, som havde briller og var glat barberet; men han havde langt, hvidt hår, og af et sjal var der ikke noget at se. Orkesterspillet var til ende, og skuespillerne betrådte igen scenen. Da ser jeg fløjtespilleren, som har lagt sit instrument på nodepulten, griber ned i lommen og trækker et stort grønt sjal op og vikler det om halsen. Jeg blev i højeste grad forbavset. Straks efter optrådte hr. v. Umprecht; jeg så, at også hans blik pludselig faldt på fløjtespilleren, og at han bemærkede sjalet og ligesom standsede et øjeblik; men han fattede sig hurtigt og gik videre i sin rolle. – Jeg spurgte en ung, tarvelig klædt fyr, der stod ved siden af mig, om han kendte fløjtespilleren, og hørte af ham, at det var skolelæreren fra Kaltern. – Man spillede videre, og slutningen nærmede sig. De to børn gik vildsomt, som det var foreskrevet, omkring på scenen, en larm fra skoven trængte sig nærmere; man hørte skrig og råb; det tog sig udmærket ud; blæsten blev stadig stærkere og grenene bevægede sig; endelig bar man den døende eventyrer, hr. v. Umprecht, ind på båren. De to børn styrtede frem. Fakkelbærerne stod ubevægelige ved siden. Den døendes hustru kommer lidt efter ind; med smerteligt fortrukket ansigt synker hun ned ved den myrdedes side, denne prøver endnu engang på at åbne læberne, forsøger at rejse sig, men – som det står i rollen – det lykkes ham ikke mere. Da kommer pludselig et voldsomt vindstød, der truer med at slukke faklerne; jeg ser, at en i orkesteret springer op – det er fløjtespilleren – til min forbavselse er han nu skaldet.

Hans paryk er blæst ham af hovedet, med højt løftede arme og det grønne flagrende sjal om halsen styrter han ind på scenen. Uvilkårligt retter jeg mit blik mod Umprecht, hans øjne er som fortryllede stift hæftet på manden, han vil sige noget, men kan åbenbart ikke – han synker tilbage. Endnu tror mange, at dette hører med til stykket; jeg selv er ikke sikker på, hvorledes jeg skal forstå det, at han igen falder om; imens er manden faret forbi scenen, styrter videre efter sin paryk og forsvinder i skoven. Umprecht rejser sig ikke mere; et nyt vindstød slukker begge faklerne; nogle af de forreste bliver urolige – jeg hører baronens stemme: "Rolig! Rolig!" – det bliver atter stille – heller ikke vinden rører sig mere … men Umprecht bliver liggende udstrakt, rører sig ikke og bevæger ikke mere læberne. Komtesse Saima skriger op – naturligvis tror folk, at også dette hører med til stykket. Men jeg trænger mig frem og styrter op på scenen, hører, at det bliver uroligt bag ved mig – folk rejser sig, andre følger mig, båren er allerede omringet … "Hvad er der, hvad er der sket?" Jeg river en fakkel fra den mand, der bærer den, og belyser hr. v. Umprechts ansigt … Jeg ryster ham, river hans frakke op, imidlertid er lægen kommet hen ved siden af mig, han undersøger hr. v. Umprechts hjerte, føler hans puls, ønsker, at alle skal gå til side, og hvisker nogle ord til baronen … Fru v. Umprecht er kommet til, hun skriger og kaster sig over manden, børnene står som tilintetgjorte og kan ikke fatte, hvad der er sket … Ingen vil tro det, som er hændet, og dog fortæller den ene det til den anden; – og et minut senere ved alle, at hr. v. Umprecht pludselig er død, liggende på den båre, hvorpå han var bragt ind …

Jeg var selv grebet af rædsel og skyndte mig endnu samme aften ned i dalen. Opfyldt af gru kunne jeg ikke beslutte mig til igen at betræde slottet. Med baronen talte jeg næste dag i Bozen; dér fortalte jeg ham Umprechts historie, således som han selv havde meddelt mig den. Baronen ville ikke tro den, jeg greb efter min brevtaske og viste ham det hemmelighedsfulde dokument; han så forundret, ja næsten angst på mig og gav mig papiret tilbage – det var hvidt, ubeskrevet, uden tegning …

Jeg har gjort forsøg på at finde Marco Polo; men det eneste, jeg har kunnet erfare om ham, var, at han for tre år siden sidste gang var optrådt i Hamborg på et forlystelsessted af lav rang. Dog det ufatteligste af alt ufatteligt, er dog den omstændighed, at skolelæreren, som dengang med højt løftede arme løb efter sin paryk og forsvandt i skoven, aldrig mere er blevet set, ja hans lig er ikke engang nogensinde fundet.

Udgiverens efterskrift

Forfatteren til ovenstående beretning har jeg ikke selv kendt personlig. Han havde i sin tid været en ret kendt forfatter, men var praktisk talt glemt, da han døde for omkring ti år siden, knap tres år gammel. Alle hans efterladenskaber gik – uden nogen særlige bestemmelser – i art til den barndomsven fra Merano, der er nævnt på disse sider. Fra denne ven, en læge, som jeg lejlighedsvis havde diskuteret alle mulige obskure spørgsmål med under et ophold i Merano sidste vinter, herunder især åndesyn, fjernpåvirkning og spådomskunst, fik jeg det her aftrykte manuskript til udgivelse. Jeg ville helst

betragte dets indhold som en frit opfunden historie, hvis det ikke var for den læges medvirken, som det også fremgår tydeligt af historien, ved den teaterforestilling, der skildres til sidst med dens sælsomme afslutning, og den på så gådefuld vis forsvundne skolelærer. Hvad imidlertid angår tryllekunstneren Marco Polo, så husker jeg endnu tydeligt, at jeg på en sommerferie ved Wörthersee i min tidlige ungdom så hans navn trykt på en plakat; det fæstnede sig i min erindring, fordi jeg netop på det tidspunkt var i færd med at læse den berømte opdagelsesrejsendes rejsebeskrivelse.

Dommerens hustru

1

Efter toogtredive års regering og i sit syvoghalvtredsindstyvende år blev Karl Eberhard XVI, hertug af Sigmaringen, overrasket af en pludselig død i havepigernes hus og endda efter rygtet at dømme i en af de yngste pigers arme. Havepigernes hus var nemlig det folkelige navn for jagtslottet Karolslyst, der – tre mil fra residensen og knap en halv fra landsbyen Karolsmarkt – lå midt i mægtige skovstrækninger. Her førte de unge piger eller fruer, der glædede sig ved den hertugelige gunst – der var altid ti-femten – et sorgfrit, men højst indgetogent liv.

Hertugen havde allerede for længere tid siden bestemt, at pigerne i tilfælde af hans pludselige død skulle forsynes rigeligt med penge og straks fjernes fra slottet og føres over den nære grænse. Befalingen blev trofast udført af forvalteren og hoffets tjenerstab, alle vante til at lyde, og ikke blot residensslottet Sigmaringen, også Karolslyst, stod allerede nogle dage efter hertugens død rede til at modtage den ny herre, der, som alle vidste, altid havde misbilliget sin faders handel og vandel. Siden han var blevet myndig, var han stadig på rejser og havde ikke i tre år sat sine ben i det hertugdømme, han nu skulle regere. Sørgebudskabet kom da også pludseligt over ham i Paris, hvor han ikke blot var en velset gæst ved hoffet og hos adelen, men tillige – mere til faderens foragt end ærgrelse –

kom sammen med forfattere og lærde, deriblandt de berømte encyclopædister Diderot og baron von Grimm.

Den afdøde hertug, der i sin ungdom var temmelig forhadt af sit folk, havde i længere tid ikke givet sine undersåtter anledning til alvorlig klage. Med den store arv efter sin tidligt afdøde ægtefælle, der var af den umådelig rige, polske fyrstefamilie Poniatowski, havde han ikke nødig at bebyrde folket med alt for tyngende skatter og afgifter og havde navnlig i de sidste år hengivet sig så helt til jagtens glæder og sine havepigers selskab, at han ikke havde fået tid til overs for politiske og militære småtterier. Skønt man derfor kunne leve behageligere og tryggere i dette lille land, som en rask fodgænger kunne vandre rundt om på en uge, undgik man heller ikke her kværulanter og utilfredse, af hvilke mange ofte ytrede sig dristigere end deres ligesindede i andre lande, hvor en alt for fri, måske oprørsk tale kunne komme ikke blot dens ophavsmand, men endog tilhørerne dyrt at stå.

Som den forvovneste og mest åbenmundede i fyrstendømmet og en i det hele ikke ufarlig person regnedes en vis Tobias Klenk, der, selv når man troede ham vel forvaret for lang tid, stadig på ny dukkede op i sin fødeby Karolsmarkt, hvor hans moder, en smedeenke, levede under kummerlige forhold. Begge hendes tvillinger, Brigitte og Marie, havde allerede som sekstenårige, ingenlunde mod moderens vilje, fundet optagelse i havepigernes hus, hvor det ikke gik dem så ilde endda, så meget mere som de på grund af det nære naboskab ofte havde lejlighed til at slippe væk halve eller hele dage og forsyne den fattige moder med bagværk og vin. Broder Tobias forsmåede ingenlunde at gøre sig til gode og tage en slurk med dem, om

end under alskens hånlig tale. Dog allerede ti år før hertugens pludselige bortgang var de flygtet både fra lystslottet og landet uden at tage afsked med moderen eller andre.

En rum tid efter deres forsvinden overbragte en ukendt rejsende den aldrende kone hilsner fra hendes døtre i Rom, hvor de syntes at leve under fordægtige, men sikre forhold. Og hun fik en anselig pengegave. Dette gentog sig nogle gange i løbet af året, blot blev hilsenerne og gaverne stadig overbragt af en ny rejsende – indtil også dette tog en ende, og tvillingsøstrene var fra nu af sporløst forsvundne.

Men deres broder Tobias kom fra tid til anden igen til sin fædreneby, uden at man nogensinde vidste hvorfra og hvorfor. Han foretrak også kun i forbigående og meget overlegent at tale om sin omstrejfen og færden. I alle fald var han kommet vidt omkring, havde trods manglende forkundskaber studeret og lavet ståhej ved forskellige tyske universiteter, senere – ingen vidste under hvilken feltherre eller på hvilke krigsskuepladser – været soldat, var strejfet omkring i Spanien, Portugal og England som rejseledsager eller hovmester for en ung baron og havde været indviklet i allehånde mere eller mindre ærefulde sager, hvorved han oftere skulle have stiftet nærmere bekendtskab med politiet og domstolene og vel også med fængslerne. Allerede en del år før den gamle hertugs død var han dukket op i Karolsmarkt, meget fornemt klædt, næsten som en kavaler, havde bragt sin moder hollandsk lærredstøj og klæde og et halvt dusin sølvtallerkener, havde en hel uge trakteret alle sine bekendte ved bordet i *Den gyldne Okse* og var en aften blevet afhentet i værtshuset i en gammel karet, i hvilken der sad en ikke længere helt ung, rigt klædt dame.

Siden hen var han dukket op i Karolsmarkt den ene gang efter den anden i stadig mere slidte klæder, i stadig mere nedtrykt lune og alligevel bestandig mere løsmundet – men altid kun på korte besøg. Og så var det da sket, at han netop den dag, da man bisatte den gamle hertug i hans fædres gravkammer, var kommet anstigende til Karolsmarkt i en værre forfatning end nogensinde før, næsten i pjalter. Og sin gamle moder, der for længst havde måttet skille sig af med den sidste sølvtallerken og tjente sit underhold ved møjsommelig syning og lapning rundt omkring, undså han, der nu var tre og tredive, sig ikke for at ligge til byrde.

Men skønt han så forfærdelig ud og var ilde anset, indtog han dog hver aften sin plads ved værtshusbordet, og skønt mangen fredelig borger blev ubehagelig til mode ved hans frække og bespottelige tale, hørte de ikke blot på ham med velvillig tålmodighed; der var endog hver aften en ny, der, som om det var en aftale mellem dem, betalte, hvad han drak. Man nærede en dulgt angst for denne eventyrer, som de, uden at tilstå det for hinanden, efter hans brutale tale at dømme anså i stand til alt muligt ondt, ja endog til at falde dem lumskt i ryggen.

Det kunne vel ske, at den ene eller anden af bordfællerne søgte at få ham til ro med frygtsomme, tilsyneladende spøgende ord; men der var en, der aldrig nærede betænkelighed ved at tage hans parti, ja endog havde for skik at støtte hans oprørske ord med argumenter, der syntes af filosofisk og historisk art, og som i disse tilfælde lejlighedsvis kunne komme med endnu værre og farligere bemærkninger, ja gå så vidt som til truende forudsigelser, man ikke en gang var vant til at høre fra Tobias Klenk. Og mærkværdigvis var denne ingen anden

end dommeren i Karolsmarkt, Adalbert Wogelein, Tobias' jævnaldrende og skolekammerat.

Begges forældre havde levet i samme beskedne, men tålelige kår; ved smedemesterens tidlige død, hvorved hans familie blev ganske fattig, havde der imidlertid mellem de to familier dannet sig en kløft, der for hvert år blev dybere. Men dette svækkede ikke venskabet mellem de to drenge, syntes langt snarere at gøre det fastere. Adalbert, der var en mønsterværdigt blid og flittig skoledreng, kom nemlig i et mærkværdigt afhængighedsforhold til den ubændige og letfærdige Tobias, så at han fandt sig ikke blot i al mulig barnlig og harmløs spøg fra hans side, men endog mødte hans ondskab og tyranni med langmodighed, ja næsten med behag.

Hændte det engang, at Adalbert søgte at sætte sig op imod ham, idet han vægrede sig ved at hjælpe den anden med at løse en regneopgave eller at deltage i en eller anden drengestreg, så forstod Tobias at straffe ham, ved at han undlod at tale til ham, endog at høre på ham, indtil Adalbert var nødt til at give efter og ydmygt bede om tilgivelse.

Kort efter smedemesterens død faldt Adalbert i frikvarteret på at tilbyde sin ven, der jo fra den ene dag til den anden var blevet ludfattig, et par sølvskillinger til at købe brød og pølse for, hvorpå han som svar fik en kraftig ørefigen. Men et kvarter efter forlangte Tobias alt, hvad Adalbert havde hos sig af spiseligt, som om det drejede sig om en retmæssig afgift, og mens han gjorde sig rigtigt til gode, hånede han den anden, der måtte stå og se til med sulten mave. En anden gang havde Adalbert tilfældigt truffet Tobias' søstre i nærheden af byen, da Tobias – om dette var ligeså tilfældigt, var det svært at afgøre –

tog fat i ham og uden nogen grund påstod, at Adalbert havde opført sig utilbørligt mod de to pigebørn, der den gang var femten år, opfordrede ham truende til snarest at tage fingrene til sig og forbød ham nogensinde igen at henvende et ord til pigerne. Få dage efter løb Adalbert tilfældigt på søstrene og beredte sig straks til at vige uden om dem i en stor bue, da Tobias bydende vinkede ham hen til sig, forlangte af ham, at han skulle kysse Brigitte og Maria på munden og langede så længe ud efter den ubeslutsomme, til denne ikke kunne andet end føje den ubegribeligt lunefulde ven. Endnu følte han pigernes brændende læber på sine, da Tobias overfusede ham med hårde ord og truede ham med prygl, hvis han de følgende dage kom ham eller søstrene for øje – hvorefter Adalbert sneg sig om hjørnet, følende i dobbelt forstand eftersmagen af en bittersød oplevelse.

Da de to pigebørn nogle dage efter – som folk i nabolaget i øvrigt i lang tid havde spået – var flyttet fra fædrenehjemmet til havepigernes hus, udtalte Tobias sig i begyndelsen til Adalbert – som ven til ven – rasende om den krænkelse, der var vederfaret hans dydige søstre, men syntes snart meget villigere at føje sig i sin og deres skæbne, da tilstandene i hjemmet øjensynligt fra dette tidspunkt formede sig behageligere. I skolen var Tobias ganske vist stadig værre, hvis han da overhovedet behagede at komme der; og for den brave Adalbert blev det noget betænkeligt at opretholde et venskab, som i lærernes og kammeraternes, ja i hele byens øjne blev opfattet som en ufattelig, i hvert fald højst beklagelig forvildelse. Og selv om han tog sin skæbne, som han selv havde været ude om, med ro, ja med et lille smil, så åndede han dog til sin egen

forbavselse op, da kort tid efter søstrenes flugt fra Karolslyst også Tobias var forsvundet, efter at han forinden, som hans moder fortalte, var taget til slægtninge på fædrene side. Disse ville vel godmodigt tage sig af den uvorne dreng.

Mens om hans videre livsvandel kun det lidet og lidet tilforladelige kom frem, som rygterne gengav, og han selv på sine flygtige besøg i hjemmet lejlighedsvis fandt for godt at fortælle, lå Adalbert Wogeleins liv og virke alle klart for dagen. Efter sin juridiske studietid i Göttingen, under hvilken hans forældre døde kort efter hinanden, nedsatte han sig som dommerfuldmægtig i residensstaden, tiltrådte i en alder af syvogtyve år embedet som dommer i sin fødeby og forvaltede sit embede med tilbørlig værdighed, nøje følgende lovens ord.

I en alder af tredive år giftede han sig med en datter af apotekeren, der tillige var byens borgmester. Hun var et stille og muntert, velskabt lille væsen, der i troskab og agtelse for sin lærde ægtefælle holdt det lille hus, han havde arvet fra sine forældre i udkanten af byen, og husførelsen i god orden uden vaklen i sjæl og tanke som tusinde andre borgerdøtre, der siden hendes tid er vokset op i småstadsforhold uden anelse om en større verden og uden længsel efter den. Endnu var ægteskabet ikke blevet velsignet med børn; foruden faderen, nogle slægtninge og nogle gifte og ugifte kammerater fra ungdommen kom ingen derhjemme. Og fra mændene, særligt de ugifte, holdt hun sig så fjernt som muligt, da Adalbert ikke gerne så, at nogen kastede alt for venlige øjne eller sagde alt for behagelige ting – som unge mænd ofte gør uden nogen slet hensigt – til det fine og yndige væsen, der nu en gang tilhørte ham.

To-tre gange om ugen begav hr. dommeren sig efter aftensmåltidet til værtshuset *Den gyldne Okse*, hvilket Agnes så meget mindre kunne tage ham ilde op, som også hendes fader borgmesteren og andre agtede borgere regelmæssigt plejede at være gæster der, og Adalbert, der af medfødt sparsommelighed beflittede sig på den største mådeholdenhed, hvad drikke angik, aldrig kom hjem efter midnat.

Heri var der nu i de sidste dage – siden Tobias Klenks tilbagekomst på hertugens begravelsesdag – indtrådt en forandring, der fyldte Agnes med nogen bekymring. Ikke blot at der ikke mere forløb nogen aften, hvor Adalbert holdt sig hjemme; men han vendte stadig senere hjem og endda i en mærkelig, ophidset sindstilstand, som Agnes i begyndelsen kun var tilbøjelig til at tilskrive det større kvantum vin, indtil hun kom i tanker om, at også for to år siden, da Tobias Klenk sidste gang havde været dér, havde hendes ægtefælle, hvis ungdomsvenskab med Tobias levede videre i den lille by som en halvglemt legende, forandret sig på lige så ubehagelig vis. Den gang havde Agnes af og til mødt Tobias på gaden i den lille by; men i en naturlig skyhed, der var blottet for utilbørlig nysgerrighed, havde hun næppe ænset ham og end mindre fundet lejlighed til en samtale eller søgt en sådan.

Men denne gang havde hun, da han næsten aldrig sås på gaden, først fået oplysning om hans nærværelse gennem faderen, der en morgen, efter at svigersønnen allerede havde forladt huset, fandt det belejligt at underrette datteren om visse betænkelige ytringer, som hendes ægtefælle den foregående aften var kommet frem med i værtshuset, åbenbart under farlig indflydelse af sin hjemkomne ven og endda overbydende denne

– udtalelser, der havde lydt næsten ubegribelige i en retsembedsmands mund og kunne føre allehånde ubehageligheder med sig om ikke værre følger. Havde end hertugen været en ynder af det timelige – det hertugelige råd fungerede atter i al sin værdighed, holdt som før sine møder, udstedte forordninger, idømte straffe. Overjægermesteren fra Karolslyst ledede en vagt, velkendt for sin strenghed, og navnlig krybskytter og brændetyve fik det ofte nok at føle; desuden ventedes den unge hertugs ankomst hver dag. Og da man jo hidtil intet slet havde hørt om ham, så kunne jo ingen forudsige, hvorledes han ville optræde som regent.

Da nu Adalbert om aftenen vendte hjem og, som han den sidste tid havde for skik, allerede mens han klædte sig af, begyndte at ivre imod den uret, som både borger og bonde i tyske lande måtte lide, og skældte ud på de tiender og skatter, som fyrsterne pressede ud af deres egne undersåtters arbejde og sved til tilfredsstillelse af deres lyster, talte om deres jagter, hvorved ager og eng søndertrampedes, om den sjakren, de drev med deres eget lands børn, idet de solgte dem som soldater til Amerika, og om den skændige maitresseinstitution, der betød en stadig fare og skam for landets fruer og jomfruer, – da nikkede Agnes rigtignok som tegn på tilslutning, således som hun plejede, rystede dog også beklagende sit blonde hoved; men netop da Adalbert tog støvlerne af, siddende på sengekanten, og et øjeblik holdt inde med at tale, vovede hun en sagte indvending.

Hun selv, bemærkede hun genert, – altså ægteparret Wogelein – og hendes nære eller fjernere slægtninge samt hele den lille by Karolsmarkt, ja, når man betænkte ret, hele

hertugdømmet, havde egentlig – så vidt hun kunne huske tilbage – aldrig sporet noget til alle de slemme ting, Adalbert omtalte. Derfor kunne hun ikke ret forstå, hvorfor han på én gang var så forbitret over ting, der i grunden ikke angik ham.

Adalbert, der blev overrasket ved hendes uvante imødegåelse, svarede skarpt, at han – som det turde være hende vel bekendt – besad den evne at kunne se langt udover egne, slægtninges, venners og landsmænds skæbne, men at det, hvis man endelig ville tale om det, ingenlunde heller gik så fortræffeligt i hendes nærmeste omgivelser, som Agnes bildte sig ind. Og han fandt det sandelig besynderligt, at Agnes lod, som om hun intet vidste om den skændsel, der i år og årtier havde bredt sig på fræk og hånlig vis i hendes nærmeste naboskab, – og med en brat overgang erklærede han den dag som ikke længere fjern, hvor Karolslyst, der som et helvedesgab havde slugt så mange unge jomfruer og ærbare fruer, for eksempel hans gamle ven, Tobias Klenks søstre, – at Karolslyst og mangt et andet slot af lignende art skulle forsvinde sporløst fra jordens overflade – og ikke disse slotte alene.

Forskrækket satte Agnes sig op i sengen; det frodige, blonde hår faldt løst ned over hendes skuldre, og i voksende frygt lyttede hun til sin ægtefælles ord. Han sad i løs slåbrok, med skæv paryk og støvlerne svingende i hånden og lod sin første spådom følges af flere og vildere, så at det fredelige soveværelse næsten syntes fyldt af blod- og brandlugt. Endelig kastede han støvlerne fra sig, tog slåbrokken og parykken af, og mens han smøgede en hvid nathue over sin mørkerøde pande og de korte, stride hår, fandt Agnes lejlighed til ængsteligt at spørge, om han, forledt af sin medfølelse med den forpinte menneskehed,

ville fremkomme med så frygtelige profetier også overfor folk, der måske ikke var kloge nok til ret at forstå ham eller kunne udlægge dem på en ham ubehagelig måde og ved lejlighed udnytte dem mod ham af ondskab eller misundelse.

Adalbert rullede med øjnene, drejede uden grund puden to gange omkring i luften, førend han hvilede sit hoved derpå og vendte sig imod Agnes med den hånske ripost, om hun holdt ham for en mand eller kujon, hvorpå han, idet han strakte den ene arm ud foran sig som for at afværge ethvert svar og uden at værdige Agnes et øjekast mere, trak tæppet helt op over hagen og med bortvendt ansigt sov hurtigere ind, end Agnes havde ventet eller troet muligt efter et så vældigt udbrud af lidenskab.

2

Næste morgen mærkede han ikke det ringeste til den foregående dags ophidselse; og da han – efter en hastig frokost – med et flygtigt kys på panden sagde farvel til sin ægtefælle, der endnu lå i sin seng, og han i sin værdige embedsuniform med knejsende hoved og hat og stok i hånden forlod huset, syntes han en helt anden end den grumme oprører, hvis ord og gebærder om natten havde forskrækket og ophidset hende.

I løbet af dagen følte hun sig mere og mere beroliget, og da Adalbert – efter at være kommet hjem fra kontoret – på sin sædvanlige vigtige måde fortalte om alskens ligegyldige begivenheder i by og land og om sine i løbet af dagen afsagte, yderst skarpsindige domfældelser, og da han efter bordet lagde sig behageligt tilbage i lænestolen, med hænderne på maven, og ikke helt fremmed for ægteskabelige kærtegn tog Agnes ind til

sig, fattede hun tillidsfuldt håb om den dag uden større vanskelighed at kunne holde sin mand hjemme.

Dog, pludselig, da hun allermindst ventede det, rejste han sig med en forslagen latter, som om han med vilje havde lullet den intetanende ægtefælle i en tryg ro. Uden yderligere forklaring og frydende sig ved hendes skuffelse greb han hat og stok, hilste knapt nok og var hastigt ude af døren.

Men Agnes fandt ingen ro, før Adalbert vendte hjem – igen længe efter midnat –, og det var let at se, at han var i en endnu værre tilstand end de foregående dage. Mens hans ord i går trods al deres dristighed dog havde beholdt en vis ydre ro, så udtalte han i dag kun løsrevne og forvirrede sætninger, af og til med alt for skurrende ord; og da han pludselig udstødte en næsten gudsbespottelig ed så slem, som Agnes aldrig før havde hørt af ham, rejste hun sig brat op af sine puder og udbrød, som gik et lys op for hende: "Nu står alt mig klart, Adalbert, de vil ødelægge dig!"

Med åben mund stod han nu og stammede; idet hun udnyttede hans forskrækkelse, udbrød hun hurtigt og bønfaldende, som om alt det, der til hendes egen overraskelse nu uden vanskelighed så at sige strømmede hende fra læberne, at han ganske afgjort var blevet indviklet i en hemmelig sammensværgelse, og at oprørerne, hvis frygtelige udsending Tobias Klenk igen var kommet til landet, sikkert ikke havde andet i sinde end til opfyldelse af deres dunkle forehavender at udnytte hans mod, hans snuhed og navnlig hans stilling som embedsmand. Men hun ville ikke længere bære det over sit hjerte at se roligt på denne adfærd; for det var ingen opgave for ham, dommer, ægtemand og måske senere familiefader, at

udrydde de dårlige tilstande, Tyskland måske led af, og som netop i deres hertugdømme var mindre følelige end anden steds. Til det havde man ungkarle og landstrygere, i det hele folk, der ikke havde noget at risikere og ikke havde medansvaret for kvinder og børn.

"Har du mistet din forstand?" skreg Adalbert.

"Jeg ville ønske, jeg havde lige så lidt grund til at tvivle om din forstand som du om min. Sandelig, om jeg ved, hvad for en ond ånd, der de sidste dage er faret i dig. Så længe hertugen levede – og ham kunne man ganske vist sige meget slemt om, selv om vi for vor del aldrig led ondt ved ham – er det aldrig faldet dig ind at føre så gyselig en tale, at blodet kan stivne i én. Og nu, da vel en bedre tid må bryde frem, og vi har en ung fyrste over os, som man aldrig har hørt noget ondt om, og som måske vil gøre vort land til det lykkeligste i riget, nu prædiker du oprør, brand og mord."

Adalbert stod foran hende med vidt opspilede øjne, endnu mere forbavset over den uhæmmede strøm af ord end over dristigheden i hendes tale.

"Hvorfra ved du, at fyrsten allerede er i landet?" spurgte han truende.

Hendes øjne tindrede, og hun udbrød: "Er han her?"

"Hvad rager det dig, om han er her eller ej!" skreg han.

"Han er her?" gentog hun, og det klang ikke som et spørgsmål, snarere som et glædesudbrud.

"Hvem har forrådt dig, at han er i landet?"

Hun lo. "Ingen anden end du selv. Skulle det da være en hemmelighed – eller blot for mig?"

"Ved middagstid tog han ind på slottet!" udbrød Adalbert. "Just nu bragte man os meddelelsen i værtshuset – og du ved det allerede?" Han havde sat sig hos hende på sengen, greb begge hendes hænder og så bistert på hende.

"Hvorfor er du så vred, Adalbert?" spurgte hun og undrede sig over at føle stadig mindre frygt for ham. "Skal jeg ikke være glad? Skal vi ikke alle glæde os ved, at vor unge hersker endelig er her?"

"Hvad angår det dig, om han er ung eller gammel?"

"Seksogtyve," sagde hun ugenert. "Da han sidste gang opholdt sig i landet, var han enogtyve, og det er netop fem år siden."

Han stirrede på hende. "Du kender ham, Agnes?"

Hun slog en lystig latter op. "Aldeles lige så godt som du og som vi alle. Skulle jeg ikke kende arveprinsen?"

"Du har set ham?"

"Hvad går der dog af dig, Adalbert? Skulle jeg tage bind for øjnene, når han drog gennem byen til jagt? Det skete desværre temmelig sjældent. Hvilken ædel holdning havde han ikke, hvor mildt et blik, hvilken højhed lå der dog over hans pande. Fra en, der ser sådan ud, Adalbert, kan der intet ondt vederfares os."

Igen overfusede han hende og spurgte, om hun var blevet helt gal. Hvordan hun kunne bilde sig ind, at den unge fyrste var af andet tømmer end de andre høje herrer? Selv om mangen en i sine unge dage tegnede bedre – kom han først til magten, hundrede gange havde man erfaret det – så teede han sig nøjagtigt som sine fædre og bedstefædre. Og hvad den ny hertug angik, så havde han ganske vist i Paris været sammen med forfattere og lærde, tillige var han fartet omkring med

fruentimmer af den værste art, og man skulle vel ikke antage, at han med denne livsførelse var blevet skånet for den afskyelige sygdom, der med grund kaldtes *den franske*. Og hans første bedrift her til lands ville i hvert fald igen være at sætte havepigernes hus i gang – hvilket jo allerede, efter hvad man hørte, blev holdt rede til at tage imod den ny herre, hvoraf man atter kunne slutte, at hele hoffet, fra ministeren til livjægeren, meget vel vidste, hvad det havde at vente sig af den unge fyrste.

"Og har du ikke hørt, at det igen er strengt forbudt at nærme sig slottet på mindre end hundrede skridts afstand, og at ingen må vise sig med våben i nærheden af jagtdistriktet? Man samler vel allerede vildtet sammen til ham og hans nydelige jagtselskab. Gud nåde vore stakkels bønder under jagttiden."

Og da han nu så Agnes ligge og se på ham med sit åbne, barnlige blik, næsten som en videbegærlig elev overfor læreren, uden at vise tegn på tvivl eller modsigelse, så måtte Adalbert lidt efter lidt tro, det var lykkedes ham at overtyde hende om den egentlige sandhed i alle disse ting og om hans meningers ufejlbarlighed. I denne tro fandt han selv ro; hans hænder tog mildere om hende, og hvad der glødede i ham, var ikke mere vrede, men en blid ild, der blussede op heftigere og heftigere. Aldrig havde han set hendes blik tindre som nu.

Dog, da han endelig lagde sig ved hendes side, syntes Agnes allerede til hans store skuffelse at være faldet i dyb søvn. Og da han søgte at vække hende med et blidt kys på panden, strøg hun rask hånden over den og rullede sig sammen under tæppet som et lille barn, der under søvnen er blevet forstyrret af en flue. Og på den måde lå hun stadig og sov, da Adalbert vågnede næste morgen; han rejste sig, rømmede sig stærkt, vandrede frem og

tilbage, spiste frokost, tog sin embedsuniform på – og hun sov endnu, da han endelig forlod huset, og døren, ikke helt lydløst, lukkede sig efter ham.

Snart efter forlod også Agnes huset og gik til torvet. Gaderne var som sædvanlig stille. Den unge kones samtaler med bekendte, hun tilfældigt mødte og den købmand, hun gjorde sine indkøb hos, var som sædvanlig uden interesse, og selv om talen igen faldt på den unge fyrstes tilbagekomst, så syntes dog ingen særligt optaget af en begivenhed, der jo før eller senere måtte finde sted.

Også i faderens apotek opholdt Agnes sig en lille stund og meddelte ham, at hun havde taget det løfte af sin mand fra nu af at afholde sig fra farlige udtalelser i værtshuset, hvorpå hun til sin forbavselse hørte, at han allerede om aftenen, skønt han slet ikke havde drukket så lidt, dog ikke som ellers havde stemt i med Tobias Klenks snak, som man nu begyndte at le af og regne for ganske sindssvag.

Agnes gik også på besøg hos en af sine veninder, der som ganske ung pige for adskillige år siden havde betroet hende, at hun ikke kunne tænke sig en skønnere lod end en havepiges, men kort efter havde giftet sig omtrent samtidig med Agnes, siden født to børn og nu var helt sine hustru- og moderpligter i vold. Agnes følte sig i dag – uden rigtigt at vide hvorfor – fristet til at genkalde disse harmløst lystne ungpigedrømme i sin venindes erindring, og Adalberts formodning den foregående aften om, at den unge fyrste ufortøvet ville anvende slottet Karolslyst til dets tidligere brug, meddelte hun da også som en kendsgerning. Veninden syntes imidlertid næppe at forstå, hvad Agnes egentlig mente; denne blev da forlegen, følte, at hun

blev blodrød på kinder, hals og nakke og begyndte først nu selv at forstå, hvad hun havde sagt og hvorfor. "Havepige" – det var pludselig ikke mere det samme ord som før. Det var et billede, der, når det dukkede op, fyldte hende med en sødmefuld gysen. Indtil dette øjeblik havde hun endnu ikke beklaget, at hun ingen børn havde. Pludselig følte hun det som en smerte, og i næste øjeblik blev det til en bebrejdelse mod Adalbert. Da hun efter et hastigt farvel til veninden igen stod på gaden, var der en underlig forventningsfuld uro i luften – og det var dog blot en forårsdag, som hun havde oplevet mange af uden særlig sindsbevægelse. Hvad kommer det dog mig ved, at den unge fyrste igen er i landet, tænkte hun. Havde Adalbert ikke sagt så tåbelig snak om ham, ville jeg slet ikke tænke på ham. Også her blev det til en bebrejdelse mod Adalbert.

Men denne syntes ganske klar over, hvor langt han de sidste dage var sunket i sin ægtefælles øjne. Under middagen så det ud til, at han ville bringe sin opførsel fra de sidste dage i forglemmelse. Og da han mellem suppen og fisken ret umotiveret gengav et rygte om, at den unge hertug med det første ville forlove sig med en prinsesse af Mecklenburg, forrådte intet i hans stemme, at han talte om den samme mand, som han og Agnes så sent som i går talte helt anderledes om. Og Agnes gav kun fra sig et ligegyldigt: "Nå, virkelig!" og uden at fortrække en mine.

Efter middagen gik han i lag med akter, han havde hjembragt fra kontoret, og Agnes tænkte, at hvis Adalbert i dag måske ville give afkald på det sædvanlige besøg i værtshuset, skulle der ikke blive nogen adspredelse for hende. Ja, hun åndede næsten op, da Adalbert ved mørkets frembrud dog forlod huset, og hun var

fast besluttet på, at hvornår han end kom hjem, og hvor støjende det end skete, skulle hun nok lade, som hun sov fast.

Hun havde imidlertid virkelig sovet, og hun vågnede, da Adalbert ved midnatstid stod ved hendes seng; han bemærkede, at hun plirrede med øjenlågene. Han syntes kun at have ventet dette øjeblik. Og straks berettede han i rolig, men vigtig tone, om den begivenhed, der i dag havde været det eneste samtaleemne ved stambordet i *Den gyldne Okse*.

Tobias Klenk var blevet truffet med en bøsse i skoven i nærheden af slottet Karolslyst og på befaling af overjægermesteren pågrebet, mistænkt for tyveri af vildt og voldelig adfærd mod jagtsvendene. I lænker var han bragt til fængslet i Karolsmarkt, hvor han i morgen skulle føres for dommeren, altså ham, Adalbert Wogelein.

"Og hvad vil du gøre?" spurgte Agnes ængsteligt.

"Det kan jeg ikke sige, før jeg har haft den anklagede i forhør."

"Du fortalte dog netop selv, at Tobias Klenk havde drevet krybskytteri og øvet vold. Ellers havde man vel heller ikke bragt ham i lænker til fængslet. Du må altså i hvert fald idømme ham en streng straf."

"Krybskytteriet er ikke bevist," svarede Adalbert og rynkede panden. "Og om ikke den voldelige adfærd mod en tredobbelt overmagt langt snarere drejede sig om nødværge, også dette skal bringes for en dag. Jeg vil fælde min dom, uden nogen som helst hensyntagen til overjægermesteren eller fyrsten, ej heller til ordene i en forældet lov, men til den sande ret. Og selv om Tobias Klenk havde villet skyde en råbuk til sin gamle moder, ja om en af fyrstens knægte, der havde forgrebet sig på ham var blevet slået ned – jeg vil i alle fald undersøge spørgsmålet, om

ikke også de personer burde drages til ansvar, der har konfiskeret hans ejendom, bøssen, øvet vold mod ham og lagt ham i hånd- og fodjern."

"Adalbert," udbrød hun og så på ham med et blik fuldt af angst.

Dog troede han i hendes blik at læse noget i retning af beundring, og han fortsatte uforstyrret: "Jeg overvejede netop, om jeg ikke uden videre skulle tage lænkerne af Tobias Klenk eller endda lade ham sætte i frihed. Men efter nøjere overvejelse synes det mig rigtigt, at sagen forhandles i fuld offentlighed."

"Hvad tænker du dog på, Adalbert?"

"Hvis du er bange, Agnes, så står det dig frit endnu i dag at begive dig til din fader borgmesterens hus for ikke at behøve at bære de mulige følger af min handlemåde." Han følte sig større og større.

"Aldrig i livet ville jeg forlade dig, Adalbert, men" – hun hævede bønfaldende sine hænder – "jeg beder dig endnu en gang betænke – –"

"Det er nøje overlagt, Agnes. Og skulle jeg beklage noget, så er det kun, at processen bliver behandlet i denne lille by her og ikke i residensen eller snarere for rigsretten i Wetzlar. Men det kunne jo være, at mit ord også herfra trængte vidt omkring, og at min dom ville tænde en fakkel, der lyste over hele Tyskland."

"Adalbert," udbrød Agnes, "du ofrer dig selv for dit venskab med Tobias Klenk."

Adalbert rejste sig. "Om for Tobias eller en anden, ven eller fjende, det er ikke afgørende for mig."

"Du styrter dig i fordærvelse, Adalbert, og – mig også."

Dog mens hun talte således, var det ham igen, som så han på bunden af hendes blik en stråle af sky beundring lyse op. Og den tanke slog ned i ham, at han nu af hendes læber skulle hente lønnen for sin kækhed. Han lænede sig henimod hende; men en vindunst næsten blæste hende i møde, så hun fo'r sammen. Og da han rykkede hende nærmere, brast hun i gråd. Adalbert var ude af stand til at berolige hende, og så bittert det var ham – han måtte lade hende være.

3

Da Adalbert Wogelein næste morgen trådte ind i retssalen, som var anbragt i stueetagen i en rummelig gammel bygning på torvet, forelagde skriveren ham som sædvanlig en liste over de til forhandling foreliggende tilfælde. Først blev to borgere kaldt frem, der var uenige om en gældsfordring, som Adalbert efter bedste skøn og med god samvittighed efter parternes og tre vidners afhøring afgjorde til ugunst for klageren, hvis fordring afvistes som forældet. Derpå fremførtes to unge mennesker, der ved et slagsmål havde givet hinanden det glatte lag, derefter imidlertid var blevet gode venner igen i arresten og nu ikke kunne begribe, hvorfor de begge efter dommerens afgørelse skulle et par uger i brummen på vand og brød.

Mens de blev ført ud, hørtes i retssalen den nyhed, at den unge hertug i dette øjeblik netop var indtruffet i Karolsmarkt ganske alene og var steget af foran skolen, hvor han nu overværede en time. Skriveren, en midaldrende mand, ikke rig på kundskaber, men dreven nok – Adalbert Wogelein yndede ofte i egen person at indlade sig i diskussioner med ham om indviklede retstilfælde – lod nu dommeren vide, at hertugen

allerede i går, altså kort efter sin ankomst, havde overrasket med at visitere visse statslige embeder og offentlige foretagender, hvilket ikke havde været helt behageligt for nogle rådsherrer og embedsmænd.

Adalbert Wogelein følte en let rislen ned ad ryggen; men han gik over til forhandling om den næste sag uden på nogen måde at ytre sig i anledning af skriverens meddelelse. En landstryger stod nu for retten, en ældre mand af et jammerligt, magert udseende. Han var mistænkt for at have tilvendt sig allehånde værktøj fra en enke, han havde overnattet hos, og som havde arvet det fra sin mand. Mens han fortvivlet og grædende svor på, at han i hele sit liv ikke havde stjålet så meget, der kunne ligge på en negl, sprang dørene op, og en ung mand stod frem og udbrød åndeløs: "Hans nåde hertugen!"

Adalbert vidste at bevare sin ro fuldtud, betydede skriveren, der var sprunget op, at tage plads igen og var netop i begreb med at stille et nyt spørgsmål til landstrygeren, da hertugen trådte ind, fornemt, men prunkløst klædt, slank og statelig, ungdommelig, men dog ældre af udseende, end man efter hans alder skulle tro.

Adalbert Wogelein rejste sig og ville gå hertugen et par skridt i møde for at hilse ham med skyldig ærefrygt; men denne sagde med temmelig sagte, men velklingende stemme: "Jeg pålægger eder, hr. dommer, at fortsætte udøvelsen af eders embede og at føre forhandlingen videre, ganske som om jeg ikke var til stede." Ligeledes betydede han retstjeneren, der ville holde den fremtrængende mængde tilbage, at han kunne lade så mange komme ind, der var plads til, og han fandt sig lige akkurat i, at skriveren skød en stol hen til ham, og rykkede den selv hen

således, at han kom til at sidde ved siden af dommeren, dog lidt bag ham.

Uden nogen skælven i stemmen gik Adalbert Wogelein videre med sine spørgsmål, og da landstrygeren stadig nægtede, mens enken svor på, at ingen anden end han kunne have været gerningsmanden, fældede Adalbert den dom, at den anklagede, hos hvem ingen af de stjålne ting havde været at finde, skulle løslades af arresten, men at han ufortøvet havde at forlade byen og inden fireogtyve timer landet. Så sagde han blot "Videre", således som han havde for skik, når en ny sag kom til forhandling. Og således beviste han sin uafhængighed af hertugens tilstedeværelse, men følte samtidig med tilfredshed, at han dermed handlede efter hertugens udtrykkelig kundgjorte vilje.

Uden at afvente ordren fra retstjeneren, der endnu ikke var færdig med landstrygeren, trådte Tobias Klenk ind, iført en dragt af kavalermæssigt snit, ikke ganske ny, og de høje, gule støvler passede ikke rigtigt til den. Det mørke hår hang vildt ned over den blege, rynkede pande, hans blik var hovmodigt og ikke frit for at være ondskabsfuldt; han så eventyrlig ud, og der var noget truende over ham. Han trådte lige hen foran dommeren, som om han intet kendte til hertugens tilstedeværelse, og sagde i skarp, men egentlig ikke grov tone: "Fremfor alt, ven Adalbert, ønsker jeg at blive af med håndjernene."

En hvisken og mumlen gik gennem den smalle, menneskefyldte sal, folk så hen til hertugen, der sad ubevægelig med korslagte arme – og da først gled blikkene mod dommeren.

Men denne sagde: "Håndjernene ville allerede være blevet taget af jer, før I kom ind, hvis I havde haft tålmodighed til at vente, til man kaldte jer frem. Men jeres ven, Tobias Klenk, – hvor jeg end måtte være det –, her i retssalen er jeg det ikke."

På hans vink blev lænkerne taget af Tobias, og samtidig påbød dommeren skriveren at forelæse anklagen mod Tobias Klenk. Dog knap havde skriveren rejst sig, før Tobias greb efter papiret, som denne holdt i sine hænder, krøllede det sammen og kastede det hen på bordet. Han skal blot ikke gøre mig det alt for svært, tænkte Adalbert.

"Hvad kommer papiret mig ved!" udbrød tobis. "Hvor er de knægte, der har taget min bøsse fra mig, har pryglet mig og lagt mig i hånd- og fodjern? Hvor er jagtsvendene? Hvor er hr. overjægermesteren? Med dem har jeg at skaffe, ikke med papiret."

"Tobias Klenk," sagde Adalbert Wogelein, og han håbede, at ingen skulle bemærke den svage skælven i hans stemme, "jeg formaner jer at erindre dette steds værdighed. Og at dette sted endda i dag er beæret ved hans nåde, vor høje hertugs nærværelse."

Det skulle jeg ikke have sagt, tænkte han straks og hørte da også hertugens milde, men faste stemme i sit øre: "Min nærværelse gør intet til sagen, hr. dommer." Og med en let håndbevægelse afviste han den alt for dybe, næsten hånske bøjning, som Tobias Klenk bekvemmede sig til, som om han først nu lagde mærke til hertugen.

Men skriveren, som Adalbert Wogelein ved et blik betydede at læse, foldede det sammenkrøllede papir, han allerede tidligere havde taget, helt ud og begyndte:

"I eftermiddag traf undertegnede overjægermester Franz Sever von Wolfenstein under en rundgang gennem det hertugelige jagtdistrikt knap hundrede skridt fra den indhegnede park den her fødte, men mest fra egnen fraværende, ilde ansete indbygger af Karolsmarkt Tobias Klenk –" (her lo Tobias, og Adalbert rystede misfornøjet sit hoved, man vidste ikke, om det var på grund af Tobias' leen eller overjægermesterens nedsættende ord om Tobias) – "med en jagtbøsse i hånden. Skønt jeg efter bestående lov ville have været berettiget, ja måske endda forpligtet til uden videre at tage våbnet fra bemeldte Tobias Klenk og føre ham i arrest, advarede jeg ham først og opfordrede ham til ufortøvet at bortfjerne sig fra jagtdistriktet, som han åbenbart kun havde betrådt for at drive krybskytteri. Først da han besvarede min opfordring med uforskammede, ja truende ord, fløjtede jeg om hjælp, hvorefter de i nærheden sig befindende jægere Kuno Waldhaber og Franz Rebler ilede til, tog bøssen fra bemeldte Tobias Klenk, og da han slog om sig med hænder og fødder, overhovedet teede sig som en rasende, lagde de ham i lænker, hvorpå jeg lod ham føre til arresten i Karolsmarkt, for at han kunne blive afhørt og dømt ved den ordentlige ret og i rettens vante former på grund af følgende tre forseelser: For det første: bæren våben på det hertugelige jagtdistrikt, for det andet: planlagt krybskytteri og endelig: voldelig adfærd overfor hertugelige embedsmænd i funktion."

Straks da skriveren havde sluttet, vendte Adalbert Wogelein sig til den anklagede. "Jeres navn er Tobias Klenk?"

"Så sandt som jeres er Adalbert Wogelein."

"Alder – treogtredive år, ugift."

"Og håber at vedblive dermed."

"Jeres stilling?"

"Er du ikke snart træt af disse overflødige spørgsmål, Adalbert?"

"Det er min pligt at spørge som jeres at svare."

"Så sæt i rubrikken: hvad han var, kommer ingen ved; hvad han engang vil blive, kan han selv i dag ikke forudsige; hvad han er, ser enhver ved første øjekast – og hvem der ikke ser det, kan man ikke belære med ord."

"Jeres vittigheder er noget tidsspildende," bemærkede Adalbert Wogelein. Og da han skelende hen til hertugen troede at bemærke, at denne smilede, føjede han i en skødesløs tone til: "Jeg skal da på eget ansvar skrive: for øjeblikket uden beskæftigelse."

"Hvorledes, ven Wogelein? Det tilkommer dig at spørge, mig at svare. Jeg er her stillet som du; vi står begge under samme lov, dog tror jeg næsten, at jeg befinder mig bedre end du."

En sagte mumlen gik gennem rummet. Adalbert Wogelein sad ubevægelig. Og alligevel vil jeg frikende ham, tænkte han, ske, hvad der vil. "Bekender I jer skyldig, Tobias Klenk?" spurgte han.

"Nej," svarede Tobias.

"I benægter altså rigtigheden af den protokol, som hr. overjægermesteren har forelagt, og som nu blev forelæst jer?"

"Aldeles ikke dens kendsgerninger, men jeg lader stå hen, om disse kendsgerninger er det samme som en brøde."

"I er for det første anklaget for i det hertugelige jagtdistrikt at have båret våben, endda et jagtvåben, hvorved I bevidst har overtrådt et strengt forbud."

"Jeg ved, at det er et forbud, men jeg bestrider, at man betingelsesløst skal underkaste sig ethvert forbud, også et tåbeligt. I så fald kunne det en gang falde en eller anden fyrste ind at udstede forbud mod, at man betrådte hans revier med gule støvler – eller at ingen undersåtter måtte have mere end tre knapper i vesten. Hvorledes tror du, Adalbert Wogelein, ville jeg – eller du – være i stand til at opfylde et sådant påbud, fordi en fyrste eller en overjægermester udsteder det?"

"Sådanne påbud ville rigtignok være meningsløse," svarede Adalbert, "og allerede den antagelse, at en fyrste kunne udstede sådanne påbud, er til en vis grad en fornærmelse imod den fyrstelige autoritet ... Men her drejer det sig om forbud mod at bære våben, hvilket ingenlunde er uforstandigt, men som alle ved, har det formål at forhindre vildttyveri."

"Jeg erklærer ethvert forbud for tåbeligt, ved hvilket friheden for tusinde undertrykte vilkårligt begrænses til gunst for en hersker. Og jeg anerkender ikke et samfund, i hvilket den ene har fået uindskrænket magt til at befale og hundredtusind andre er dømt til at adlyde ham; et samfund, hvor den ene, der spiser dyresteg, når han ønsker det og uden at betale for det, endda tør lade indespærre den anden, der blot er mistænkt for at have følt lyst til dyrestegen."

Tilhørernes hvisken og mumlen rundt omkring tog fat igen. Adalbert Wogelein følte varmen stige sig til hovedet, for de ord, Tobias Klenk just havde fremført, lignede i ubehagelig grad en bemærkning, Adalbert for nogle dage siden havde udtalt ved værtshusbordet i *Den gyldne Okse*. Men han tabte ikke hovedet og bemærkede med en overlegen smilen: "Dette er en filosofi, om hvilken I kan underholde jer med lærde og statsmænd eller

med hvem som helst ved værtshusbordet. For os her ved retten drejer det sig kun om tilfældet som sådant. Og hvad dette angår, da kan jeg kun sidestille jeres tidligere svar med en tilståelse – at I er gået med bøsse i hånd ind i det hertugelige revier for på velbehagelig vis at få jer en dyresteg."

"Læg mig intet i munden, jeg ikke har sagt, Adalbert. Man bærer våben til mangt et brug, mangen gang sågar til egen beskyttelse. At jeg har båret våbnet for det såkaldte vildttyveris skyld, er ikke bevist."

"Dette vil retten afgøre," bemærkede Adalbert hurtigt og føjede til: "Vi kommer nu til anklagens tredje punkt: at I har sat jer imod at blive afvæbnet og øvet vold imod hertugens jægere."

"Også dette indrømmer jeg – dog ingenlunde som brøde. Bøssen er min ejendom og visselig erhvervet af mig så redeligt, som mangt et jagtrevier og større jordområde er erhvervet af mangen tysk fyrste. Intet menneske havde ret til at kræve min ejendom eller endog rive den fra mig. Men jeg var vel berettiget til at værge mit skind, når to bevæbnede knægte faldt over mig; de kunne ikke have ventet nogen som helst straf, selv om jeg ved denne lejlighed var blevet dræbt."

"Det kan med sikkerhed antages," sagde Adalbert mildt, "at der intet slemt var sket jer, hvis I godvilligt havde føjet jer, Tobias Klenk."

"Jeg er ikke den mand, der føjer mig, ej heller hvor min ret ikke er udenfor al tvivl. Og så skulle jeg gøre det, hvor der øves uret og vold imod mig?"

"Dermed tilstår I altså," sagde Adalbert Wogelein, og han blev hed om ørene, for han følte, at forhandlingen gik mod sin afslutning og afgørelse og ikke blot med hensyn til Tobias

Klenks skæbne, der var lagt i hans hånd – "dermed tilstår I også, at I med vold har modsat jer arrestationen. Har I på dette punkt noget at forebringe til jeres retfærdiggørelse?"

"Jeg har intet at retfærdiggøre, da jeg ikke er mig nogen skyld bevidst, men jeg rejser anklage, først imod –"

Hastigt afbrød Adalbert ham. "Har I en anklage at forebringe, så kan I gøre det til passende tid og på forskriftsmæssig måde. Endnu fire tilfælde venter i dag på min dom. Vi må slutte."

"Jeg anklager," råbte Tobias Klenk, "for det første de to jagtsvende Kuno Waldhaber og Franz Reber, dernæst overjægermester Franz Sever von Wolfenstein og for det tredje –"

Gå kun videre, tænkte Adalbert Wogelein, han graver sig sin egen grav ... og det kunne redde mig ...

"Og for det tredje," skreg Tobias, "retter jeg anklagen imod dette lands fyrste, hertugen –"

"Det er nok!" udbrød Adalbert Wogelein med hævet stemme, mens alles øjne nysgerrigt rettedes mod hertugen, hvis mine ikke forrådte den ringeste bevægelse. "Anklage imod landsherren er ikke tilladt ved dette lands retter. Dog står det enhver undersåt frit, der føler sig krænket på ære og velfærd, af hvem det end er, også hans lands fyrste, at indbringe klage ved Rigsretten i Wetzlar." Han åndede dybt ud, for nu var han kommet det frække og uforskammede menneske så vidt i møde, som det overhovedet var muligt. "Hvad nu det i dag foreliggende tilfælde angår –" han rejste sig – "så kender jeg, Adalbert Wogelein, dommer i Karolsmarkt, jer, Tobias Klenk, i hans nåde, vor høje hertugs navn, skyldig i tre punkter – efter jeres egen tilståelse. For det første i at have båret et forbudt

våben, for det andet i forsøg på vildttyveri og for det tredje i voldelig modstand mod embedsmænd i hans nåde hertugens tjeneste. At I er fundet med jagtbøsse i det hertugelige revier, vil I ikke kunne nægte. At I har båret den til andet formål end vildttyveri, er aldeles utroværdigt. At I med ulovlige midler har sat jer til værge imod jeres pågribelse, hvorved fulgte fare for sundhed og liv for de i udøvelsen af deres pligt handlende personer, er ligeledes påvist. Som følge heraf dømmer jeg jer ..." han tøvede, for nu følte han, at han var i begreb med at fælde den skæbnesvangre dom over sig selv ... "til fængsel i et år og landsforvisning derefter."

I dette øjeblik var Adalbert indstillet på meget. Han holdt det for lige så tænkeligt, at Tobias Klenk straks ville anklage ham som sammensvoren og medskyldig, som at han ville styrte løs på ham og angribe ham voldeligt. Skarpt så han ham ind i øjnene, som om han ved sit blik ville holde ham i skak; dog formåede han i Tobias' blik ikke at læse andet end udtrykket for grænseløs foragt. Endnu æklere var det ham, at hertugen nu som før var blevet siddende tavs og ubevægelig på sin plads med korslagte arme.

Adalbert gav retstjeneren et vink om at føre den dømte ud. Denne vendte sig imod døren og gik uden at værdige dommeren, fyrsten eller andre et blik. De øvrige blev tilbage i retten, og som fortryllet af fyrstens tavshed og ubevægelighed så de usikkert på hinanden, men forholdt sig fuldkommen ubevægelige.

Adalbert – ensom som i et luftløst rum – udtalte næsten uden selv at vide det sit "Videre!" Han tog et aktstykke, der lå foran ham, vendte sig til skriveren, som om han havde noget at

sige ham desangående og fandt lejlighed til at hviske til ham: "Sørg for, at Tobias bliver indelukket i et af de nederste, helt sikre kælderrum." Skriveren nikkede og rejste sig, og straks trådte en bonde ind med sin kone, der anklagede manden for at have mishandlet hende.

Endnu da Adalbert Wogelein stillede de første spørgsmål til de to, rejste hertugen sig; da Adalbert gjorde det samme, gjorde hertugen en afværgende bevægelse og sagde mildt: "I må ikke lade jer forstyrre, hr. dommer," hilste til alle sider og gik, som han var kommet, uden at give udtryk hverken for tilfredshed eller misbilligelse. Fra døren gjorde han uden smil en nådig bevægelse hen imod dommeren, der dog ikke var i stand til at føle sig begunstiget.

Folk, der nu strømmede efter hertugen, formanede han gnavent til ro og fortsatte med afhøringen af ægteparret. Skriveren kom tilbage og betydede dommeren med et blik, at hans ordre var udført. Adalbert Wogelein afsluttede sagen med det uenige ægtepar noget gnavent og endnu hurtigere de næste sager, endte domsforhandlingen før tiden, forvissede sig hos fængselsopsynet om, at Tobias var under lås og slå og indskærpede endnu en gang, at man ikke måtte glemme nogen forsigtighedsregel overfor Tobias Klenk, men at man ikke måtte forholde ham rigelig mad og drikke.

På gaden erfarede han, at hertugen imidlertid havde opsøgt nogle håndværkere; af en guldsmed havde han købt et par smykker; af en drejer havde han erhvervet et skakspil – og at han netop nu opholdt sig i kirken, ikke just for at forrette sin andagt, men for at høre orgelspil af en skolelærer, der var kendt som en dygtig organist. De mægtige toner nåede Adalberts øre,

da han gik forbi kirken, foran hvilken hertugens vogn ventede. I øvrigt var gaden næsten tom, idet mængden havde fulgt hertugen ind i gudshuset.

4

Dagen var varmere end sædvanligt på denne tidlige årstid. Ikke en vind rørte sig, og Adalbert befandt sig hverken sjæleligt eller legemligt vel. Skønt han måtte give sig selv det vidnesbyrd, at han i sin usigeligt vanskelige stilling havde båret sig så klogt og værdigt ad som overhovedet muligt, følte han sig ikke blot besynderligt usikker, men også utilfreds med sig selv som aldrig før. Han spurgte sig indtrængende, om hans dom var faldet anderledes ud, hvis fyrsten ikke havde overværet forhandlingen. Men her rejste straks det andet spørgsmål sig: om ikke navnlig Tobias Klenk i dette fald ville have opført sig anderledes – om hensynsfuldere eller frækkere var rigtignok svært at sige. Nå, hvorledes dette end forholdt sig, efter alt hvad der lå klart for dagen, havde det ikke været muligt at fritage Tobias Klenk for enhver straf. Og om man da ville spærre ham inde under lås og slå et halvt eller et helt år, det gjorde ingen stor forskel.

Hvad der mest pinte dommer Wogelein, det var, at han for sin kone havde rost sig af, at han i hvert fald ville lade Tobias løbe fri. Men var hun ikke selv på det heftigste blevet forskrækket ved denne hans hensigt, og måtte hun ikke ånde lettet op ved at høre, at Tobias Klenk slet ikke havde nægtet sin brøde og havde opført sig overmåde frækt og udfordrende, som om han ligefrem lagde an på at fremkalde den strengeste dom over sig? Hvilken hemmelig hensigt kunne nu have stukket

under denne optræden? Havde det kun været styg pralelyst? Eller ærligt følt forargelse? Eller måske endda blot at bringe den gamle ven og skolekammerat, dommer Adalbert Wogelein, i fedtefadet?

Ved denne tanke løb det ham koldt ned ad ryggen. Hvad vidste han i grunden om hertugens sande sind og egentlige væsen? Havde skriveren ikke i morges antydet allehånde om ubehagelige ting, der var tilstødt visse rådsherrer i residensen? Om man havde at gøre med en mild eller måske endda ædel fyrste eller med en forslagen og grusom hersker, det skulle først vise sig. Og det var ingenlunde aldeles udelukket, at politiet allerede ventede foran dommer Wogeleins hus for at sætte ham fast på grund af hemmelig indforståen med en fræk og statsfarlig knægt og slæbe ham i fængsel. Lullet i bedragerisk sikkerhed ved hertugens uigennemtrængelige, nedladende facon, havde Adalbert hidtil næppe overvejet den frygtelige fare, han svævede i. Var det ikke klogt at forebygge den, så vidt det endnu var muligt? Skulle han ikke ufortøvet søge audiens hos hertugen og oplyse ham om, at det ingenlunde forholdt sig således med ham, dommer Wogelein, som man kunne have formodet efter Tobias Klenks vrøvl? At han var en redelig og tro, om end selvstændig og modigt tænkende embedsmand i hertugdømmet, en mand, der i hele sit liv intet ondt havde bedrevet?

Og nu først kom den rette harme over ham. Hvilken ulykkelig nar var i hvert fald denne Tobias! Hvor kunne han dog få i sit hoved således at gebærde sig som oprører i hertugens nærværelse, ja bekende sig som sådan, før tiden for slig dristig handling var kommet? Havde han ikke vakt mistanke netop der,

hvor midler var til rådighed til at efterspore sammensværgelser, udrydde dem i spiren og straffe deres anstiftere på det grusomste? Og hvorledes forholdt det sig overhovedet med den sammensværgelse, som Tobias stadig talte om i dunkle ord? Og hvor var de kammerater, der kun ventede på tegnet? Og hvad var det for tegn, der skulle komme? Ha, mon Tobias Klenk ikke til sidst var blevet bange for visse forpligtelser, som han havde aflagt ed på at udføre – og mon han ikke simpelt hen havde ladet sig sætte i fængsel for at være i sikkerhed for sine medhjælperes tilskyndelser og befalinger? – Og nu stod han, Adalbert Wogelein, som den eneste ansvarlige, som til en vis grad indviet, stod selv som en sammensvoren, han, der så godt som intet vidste og ikke forstod det ringeste af hele sagen?

Og hvis nu de sammensvorne, der, om man turde tro Tobias, ventede i skjul i forskellige byer i det tyske rige, kom her til Karolsmarkt og krævede ham til regnskab for, at han havde indespærret Tobias Klenk?

Sveddråber perlede frem på hans pande. Farer overalt – man kunne blive gal. Han var gået så rask, at han allerede kunne se sit hus, der var det sidste i byen og fredeligt og muntert lå der i eftermiddagsstilheden med de blomstrende pile i forhaven, mens samtidig små, grå skyer var trukket op på himlen. Nå, her så det slet ikke ud til, at politiet lå på lur.

Dog nu var det en anden tanke, der ganske pludselig foruroligede ham og næsten værre, end de forrige havde gjort det: han måtte tilstå for sig selv, at han næsten med angst imødeså gensynet med Agnes. Om morgenen, da han forlod huset, var hun endnu i seng, og en ubegribelig forlegenhed havde fyldt ham, da hun bød ham panden til morgenkys med et

fremmed blik, i hvilket der ikke syntes at glimte nogen erindring om den foregående aften, og straks efter vendte sig bort og lukkede øjnene, som om hun overhovedet ikke ville vide af en ny dag. Hvorledes ville hun nu modtage ham? Hvordan ville hun opfatte, hvad han havde at fortælle hende?

Han fandt Agnes siddende i karnappen med blikket vendt imod den lille skov, som begyndte et par skridt derfra og strakte sig til slottet Karolslyst og videre endnu. Hun havde et hæklearbejde i skødet. Ellers plejede hun, så snart hun hørte Adalberts skridt, at afbryde sit arbejde og gå ham i møde. Men i dag syntes hun lige straks ikke at bemærke hans indtræden; så rejste hun sig ganske pludselig, løb ham i møde og omfavnede ham så stormende, som hun ellers ikke plejede. Først studsede han, så tænkte han, idet han åndede lettet op: Hun ved allerede! Man har berettet hende, hvor værdigt jeg har handlet, og hun er stolt på sin ægtefælles vegne. – Han overlod pigen kappe og hat, og muntert bemærkede han: "Maden er forhåbentlig færdig. Jeg tør sige, at jeg har ret god appetit i dag."

Da pigen havde forladt værelset, ville Agnes selv tage parykken af sin mands hoved, som hun en gang imellem halvt spøgende plejede at gøre. Men det fandt han i dag ikke behag i og beholdt den på, som om det gjaldt at holde på værdigheden.

"Nå, hvorledes har man befundet sig hele den lange dag?" spurgte han fornøjet. "Meget at tage vare i hus og have? Modtaget besøg?"

Det havde hun ikke, og det undrede ham. Hvis ingen havde været her, hvorfra vidste hun da? Og hvis hun intet vidste, hvad gjorde hende da så glad? Forsigtigt spurgte han: "Hvorledes er

det med dig, min kære hustru? I så godt humør og dertil så tavs kender jeg dig slet ikke."

"Tænk en gang, Adalbert," sagde hun, og hendes øjne lyste. "Lige efter, at du var gået herfra i morges – jeg var lige stået op – kørte hertugen forbi og hilste vinkende til mig."

Det var, som Adalbert Wogeleins hjerte snørede sig sammen af raseri. Men han lod sig ikke mærke med noget og sagde med bortvendt ansigt: "Det var der intet forbavsende i. Han må vel komme forbi vort hus, når han fra residensen tager over Karolslyst til byen."

"Og jeg, tænk dig, Adalbert, kendte ham ikke straks. Jeg tænkte, det var en hofkavaler eller lignende. Først da han smilede og hilste, vidste jeg, det var ham og ingen anden. Og så nejede jeg dybt." Og hun nejede uvilkårligt igen og blev stående i denne stilling.

"Det har du gjort ret i," sagde Adalbert, idet han holdt sit raseri tilbage, "at du har nejet så høfligt. Det må ganske vist have set lidt komisk ud, hvis du samtidig blev lige så rød som nu, da du fortæller mig om det."

Idet han havde svært ved at bekæmpe sin uro, tog han hende om lænden – hun så forundret på ham fra siden, og han førte hende hen til bordet, hvor suppen lige var sat hen.

Agnes øste op og sagde: "Det kan godt være, at jeg har forekommet ham komisk, for han vendte sig smilende om og hilste igen vinkende til mig." Hun løftede hånden og vinkede på samme måde, som hertugen skulle have gjort det.

"Er det muligt?" udbrød Adalbert og rørte heftigt om i sin tallerken. "Han vinkede til dig? Hvilken nedladende, nådig herre. Nå, hvis tante Katharina havde stået ved vinduet, så

havde hertugen vel ikke vendt sig om, måske næppe hilst – og rimeligvis slet ikke bemærket den værdige dame." Og han lo overstadigt.

"Hvad er det, du siger, Adalbert! Mener du virkelig hans hilsen gjaldt min ungdom, mit blonde hår og min velbevarede teint? Han hilser sikkert alle mennesker, kvinder og mænd, unge og gamle, på samme måde. Blot du havde set ham! Hvilken godhed, hvilken adel, hvilken munterhed var der ikke i hans blik! Det har gjort mig glad for hele dagen. Ikke blot for min skyld, Adalbert, for os alle."

"I sandhed, Agnes, hvad du alt formåede at læse ud af hans ansigt. Det må vel være min fejl, at jeg desværre ikke så ham smile, men kun så ham skære en fordømt grimasse, en tyran værdig."

Hendes ske gjorde et ophold mellem mund og tallerken. "Hvad er det, du siger? Du har set hertugen, Adalbert?"

"Nå, hvad mærkeligt er der nu i dette? Tænkte du, han gjorde sig usynlig i byen? Eller at han kun havde besøgt skole, rådstue og kirke, købt skakspil, kæder og ringe og ladet sig forespille på orgel? Også i retten var han – og var endda så nådig en hel time eller mere at bivåne min embedsvirksomhed."

Hun blegnede. "Og det siger du mig ikke straks, Adalbert! Hvad er sket? Hvad var det, du før sagde om tyranniske grimasser? Tal, Adalbert, tal! Det er mig næsten, som jeg ikke mere har grund til at være munter. Han var til stede, da du sad til doms over Tobias Klenk? Tal, Adalbert! – Du har måske endog frikendt Tobias?"

Adalbert rynkede panden. "Når jeg ikke gjorde det, var det blot for at skåne ham for det, der var værre." Han skubbede

tallerkenen bort og tilføjede: "For at du straks kan vide det, Agnes, for Tobias Klenks skyld var hertugen taget til Karolsmarkt."

"Hvad?"

"Alt andet var kun former. Det var nemlig straks meddelt ham, at overjægermesteren var blevet behandlet så slet af Tobias Klenk, og man lod mig vide – for himlens skyld ikke et ord derom! – at det ønskedes, Tobias fik den strengeste straf – kort og godt, at han blev hængt. For der er ingen tvivl om, at rygtet om sammensværgelsen allerede er nået til hertugen."

"For Himlens skyld!" udbrød Agnes og rørte ikke en bid af stegen, der lige var sat frem.

Adalbert skyllede et glas vin ned. "Om mig er der ikke tale – indtil videre – men at du kan vide det: således forholder det sig i sandhed, Agnes, således ser din ædle, gode hertug ud på nært hold. Lade en stakkels djævel hænge, der vil bringe sin fattige moder lidt mad! Og hvis du havde set den knægt, Agnes, der tidligt i morges, før jeg gik i retten, sneg sig ind til mig og lod mig forstå, man ville vide at lønne mine tjenester! Af hvilket stof, spørger jeg dig, skaber Vorherre sådanne fyre? Og at sådanne kreaturer straks er til hånde for en fyrste – for at forsvinde som dug for solen, når de har fremsat deres remse."

"Fortæl dog! Fortæl dog!" sagde Agnes med halvkvalt stemme.

"Som om du ikke allerede vidste nok," indvendte Adalbert. "Pludselig sad hertugen der, ingen vidste, hvorledes han var kommet ind. At han selv ville komme i højstegen person, det havde den knægt fortiet. Men nu, da jeg så hertugen sidde der, vidste jeg, at han kun var kommet hertil fra residensen på grund af Tobias Klenk, som man havde angivet ham som

anfører for banden. Men jeg lod mig ikke i nogen måde anfægte, gik videre i mine embedsforretninger som ellers og gav ikke ordre til at føre Tobias ind, før det var hans tur. Men han syntes netop at være indstillet på at tale fra leveren. Ikke blot at han uden videre tilstod det, han var beskyldt for, til overflod holdt han endda en tale imod fyrstedømme og tyranni, behandlede mig dertil som sin duskammerat, som om han havde væddet på, at jeg skulle hænge i galgen ved siden af ham – sandelig, han har ikke fortjent, at jeg behandlede ham så mildt, som jeg gjorde, og kun dømte ham til et par måneder, men endnu mindre fortjener han, at jeg – det er min faste hensigt – så snart som det er muligt, måske endnu i nat, befrier ham fra fængslet og skaffer ham i sikker beskyttelse over grænsen for at redde ham fra hertugens hævn."

"Er det dit alvor?" udbrød Agnes.

"Så sandt jeg sidder ved dette bord!"

"Nu vel," udbrød Agnes, "da Gud har givet mig en så uforbederlig nar til mand, så vil jeg selv søge audiens hos hertugen og anråbe ham, at han ikke skal lade dig undgælde for din opførsel, da Tobias Klenk jo er skyld i alt det, der har gjort dig forrykt."

"Hvad går der af dig, ulyksalige!" skreg Adalbert. "Vil du give mig i hænderne på hertugen, som dog i dette øjeblik ingen vægtige beviser har imod mig?" Han greb hende i skuldrene og holdt hende fast, som om han var bange for, at hun straks skulle gøre sine ord til virkelighed. "Eller ønsker du måske, at jeg skal hensmægte afmægtigt bag fængselsmure, mens den elendige svirebroder uhindret ..."

I dette øjeblik hørtes et dumpt brag fra vejen. Da himlen netop var blevet helt skyet, tænkte Adalbert først, at det kunne være et tordenslag, men det havde dog lydt anderledes; omtrent som om en tung genstand var styrtet ned. Agnes løb til vinduet, stak hovedet ud, vendte sig om imod Adalbert, der skrækslagen og med bange anelser stod som naglet til gulvet.

"En vogn er væltet," sagde Agnes tonløst. – Adalbert gik hen til hende. Forbi vinduet løb pigen just hen til ulykkesstedet.

Omtrent halvtreds skridt fra huset på åben vej lå hofkarossen. Kusken, der ved faldet var slynget hen på marken, rejste sig op; en lakaj rakte, lidt sammenbøjet, sin hånd hen imod en mandlig skikkelse, der dukkede frem fra vognen under alskens vridninger, indtil den pludselig stod oprejst og rakte armene i vejret. Det var hertugen. Han syntes at henvende beroligende ord til nogle folk, der var ilet til, og at give lakajen en befaling. Kusken var allerede beskæftiget med hestene. Hertugen lod blikket glide omkring sig, og det faldt straks på dommerens ensomt beliggende hus, uden at han fra det sted, han stod, havde kunnet bemærke de to hoveder ved vinduet.

Efter et øjebliks overvejelse gik han henimod huset, pigen løb foran ham, havelåge og husdør var blevet stående åbne. Pigen styrtede ind i værelset, men formåede ikke at få et ord frem; hun rakte sine hænder hjælpeløst bagud og forsvandt igen. Adalbert og Agnes så på hinanden med stive øjne. De hørte skridt derude. Adalbert, der var den første, som kom til sig selv, gik hertugen i møde i forværelset og modtog den indtrædende med et dybt buk.

Hertugen genkendte ham straks. "Jaså – er det Deres hus, min ærede hr. dommer? Det træffer sig heldigt. Vil De give mig

husly, til den lille beskadigelse af min vogn er repareret?"

De første, tunge regndråber faldt nu på dørtrinnet.

"Allernådigste hertug!" begyndte Adalbert uden at kunne få et ord mere frem, og med en ydmyg bevægelse pegede han mod dagligstuen. Hertugen trådte ind, Adalbert fulgte.

Agnes stod endnu ved vinduet og havde nu vendt hovedet mod den indtrædende.

Hun bøjede sig knap; hendes ansigts bleghed, blikkets lysen, armenes slappe nedhængen var hilsen nok.

Hertugen vendte sig flygtigt til Adalbert, der stod bag ham i bukkende stilling. "Eders hustru, hr. dommer?" Og uden at vente svar trådte han hen til Agnes og sagde: "I morges, da jeg kørte forbi, holdt jeg eder for en ung pige. En velkommen tilskikkelse, at mit hjul løb ud af akslen netop foran dette hus. Større ulykke er ikke hændt. Jeg skal ikke ligge eder længe til byrde. Men jeg har afbrudt eders måltid, det var ikke min hensigt; med eders tilladelse vil jeg tage plads ved bordet."

"Allernådigste hertug," sagde Adalbert og rykkede en stol hen, "den ære, der vederfares vort ringe hus, er så stor, at selv den underdanigste tak langtfra ville svare til vor følelse af lykke." Han sendte et hastigt øjekast til Agnes, med hvilket han ville få hende til at tro, at kun skjult hån kunne give hans tale et så ydmygt præg.

Agnes, der helt var faldet hen i beskuelse af hertugen, havde knap hørt, hvad Adalbert sagde. Hertugen opfordrede hende med en håndbevægelse til at tage plads. Hun stod ubevægelig. Adalbert betydede hende med et vink at følge hertugens opfordring. Men hun lagde ikke mærke til noget. Nu trådte hertugen selv hen til hende, tog hendes hånd og førte hende på

beleven vis hen til bordet. Og først, da hun havde sat sig, satte han sig selv lige overfor hende, mens Adalbert blev stående ubeslutsom.

"Nå, hr. dommer," – hertugen smilede – "vil I ikke gøre os selskab?"

"Allernådigste hertug," svarede Adalbert, "vort måltid var allerede til ende. Men jeg beder nådigst om tilladelse til at byde eders højærværdighed en bagatel og et lille glas vin."

Hertugen svarede, at han gerne ville fortære en smule af de kandiserede frugter og bagværket og drikke en slurk vin dertil. Adalbert bragte tallerken og glas, bød og skænkede. Nu fastholdt hertugen imidlertid, at Adalbert skulle sætte sig ned, drak sine gæstgivere til og opfordrede dem til at drikke med ham.

Adalbert gjorde det, men Agnes holdt sit glas krampagtigt fast, og først et nyt opmuntrende blik fra hertugen formåede hende til at føre sit glas til læberne og nippe til det. Adalbert skænkede på ny i for hertugen; denne drak, spiste en kandiseret abrikos, så sig flygtigt om i værelset, roste det velholdte og nypudsede værelse, husets kønne beliggenhed og den yndige have; hans ord faldt venligt og harmløst, han lagde tydeligt an på at fjerne al generthed fra den smukke værtinde. Adalbert følte sig – hvor meget han end beklagede, at hertugen ikke ved vognens fald havde brækket halsen – modstandsløst blændet af glansen, som fyrstens tilstedeværelse udbredte i hans hus.

Hertugen udtalte sig anerkendende om organistens fortræffelige spil, som han lige havde glædet sig ved i kirken, og roste de dygtige håndværkere, han havde købt varer hos; besøget i skolen var ligeledes faldet ud til hans tilfredshed. For

den lille bys renlige udseende og driftighed fandt han de venligste ord og var ikke karrig med at rose borgmesteren, som han tidligt om morgenen, da han aldeles uventet indtraf på rådhuset, havde truffet flittigt optaget af byens sager.

"Borgmesteren, hertugelige nåde," tillod dommeren sig at indskyde, "er min hustrus fader."

Hertugen nikkede og smilede til Agnes, der endnu ikke havde sagt en stavelse, og som stirrede på hertugen med store øjne. "I har altså, skønne frue," sagde hertugen, "ikke blot en god ægtemand, men også en udmærket fader; og jeg glæder mig over at vide så fortræffelige mænd i min tjeneste." Og idet han vendte sig mod Adalbert, hvis hjerte nu igen begyndte at banke heftigt, tilføjede han: "Den time, jeg tilbragte ved retten – hvorfor skal jeg fortie det – var mig den allermærkeligste. Og særligt denne eventyrlige knægts tilsynekomst i gule støvler; hvad var det, han hed?"

"Tobias Klenk, hertugelige nåde!"

"... var mig tillige underholdende og lærerig. Jeg havde knap tænkt, at der gives så originale hoveder i mit lille land."

Adalbert Wogelein holdt i angst og spænding åndedrættet tilbage, og hertugen fortsatte: "Jeg finder det meget rosværdigt af eder, hr. Dommer, at I ikke forsmår, når lejlighed gives, at sidde til bords med sådanne subjekter. Kun på sådan vis vinder mennesker, hvis stilling kræver indblik i andres sjæleliv, kundskaber og erfaringer, der ellers udebliver."

"Dette har jeg tidligt indset, hertugelige nåde," bemærkede dommeren med et usikkert blik mod Agnes, der i sin tavshed stadig syntes at fjerne sig mere fra ham, og han tilføjede: "Der

gives alskens farlige knægte i vort land." Dette havde han egentlig ikke villet sige, men nu var det sket.

"Heri har I vist ret, hr. dommer," sagde hertugen. "Men til disse farlige mennesker synes Tobias Klenk mig ikke at høre. Sådanne subjekter skal ikke tages alvorligt. I det mindste betyder de intet, så længe de er alene. Forenet med mange ligesindede og i en ophidset masse kan de gøre megen ulykke, men her til lands er der ingen fare for, at de meninger, denne naragtige vigtigprås gav til bedste for retten, finder nogen som helst genlyd blandt mine velsindede undersåtter. Hvad mener I om dette, hr. dommer Adalbert Wogelein?"

"For dette, hertugelige nåde, tror jeg ligeledes at kunne indestå. Ganske vist, hvis en bemærkning er mig tilladt?"

"Tal kun frit ud, Adalbert Wogelein," sagde hertugen.

"Også som enkeltstående personage må netop Tobias Klenk ikke anses for ufarlig, således som eders nåde med fyrstelig mildhed behager at antage. Noget sådant har han ikke blot på højst beklagelig måde givet til kende ved sin opførsel overfor hr. overjægermesteren og hans medhjælpere, ved sin utilbørlige optræden for retten, endda i nærværelse af hans højhed fyrsten – også hans fortid, hans bagvaskelser, rygterne –"

"Nå," afbrød hertugen ham let utålmodig, "det vil aldrig lykkes sådanne knægte at anrette ulykker af den ene eller anden art i mit land, så længe jeg har så dygtige folk i min tjeneste – hvad enten det er jæger eller dommer – som det ved Guds førelse er beskikket mig."

Mens han talte således, så han med voksende ubehag forbi dommeren. Men sin hustrus blik følte Adalbert for hvert sekund rettet skarpere mod sig, og han begyndte at ønske, at

alle de venligt nedladende ord fra hertugen og hans godlidende og milde adfærd ikke betød andet end forstillelse og ondskabsfuldhed – han ønskede næsten, at politiet virkelig allerede stod parat udenfor hans hus og kun ventede på et vink fra hertugen for at slæbe ham, Adalbert, i fængsel, så at alt, hvad han løgnagtigt og fejt havde fortalt sin hustru om fyrsten, dog til slut skulle vise sig som sørgelig sandhed. Dog, mens sådanne tanker fo'r igennem ham, følte han igen sit hoved mod sin vilje bøje sig ned imod tallerkenen som tak for hertugens ros; og til sin forbavselse hørte han de ydmyge ord næsten som fra en anden end ham selv: "At opnå min allernådigste herres tilfredshed vil til hver en tid være mig den højeste lykke."

Lakajen trådte ind og meldte, at vognen var sat i stand. Hertugen rejste sig, drak en gang til med Agnes og sagde: "Modtag min tak for venligt traktement. Jeg ville gerne vise min erkendtlighed og beder eder derfor udtale et ønske, hvis opfyldelse ligger eder på hjerte – endnu førend jeg tager afsked med dette gæstfri hus."

Men Adalbert svarede i hendes sted – som om han ville forhindre, at Agnes lod sin stemme høre i hertugens nærværelse –: "At eders hertugelige nåde behagede at træde ind i vor fattige bolig, at sidde ved vort beskedne bord og drikke af vor tarvelige vin er os til overmål tak nok."

"Eder måske, hr. Dommer," svarede hertugen køligt. "Og da jeg næsten kunne vente et sådant svar fra eder, foretrak jeg at rette mit spørgsmål til eders indtagende hustru; – også for, at jeg endelig kunne have den lykke at høre eders stemme, hvilket jeg hidtil ikke har opnået. Altså endnu en gang, skønne frue:

udtal et ønske; hvis det på nogen måde står i min magt, skal jeg opfylde det."

"Eders højhed," begyndte Agnes med sagte, men klar stemme – og der gik en sitren gennem Adalbert fra isse til fod, "allernådigste hertug, jeg har kun denne ene bøn, at I måtte behage at vise den mildhed at eftergive Tobias Klenk hans straf og give ham fri."

Hertugens træk blev på en gang alvorlige. I Adalbert spirede et håb, et uklart, tåbeligt håb, nemlig at hertugen ville afslå Agnes' bøn med de hårde ord: "Hvad? Dette ene år, der endda er for lidt, skal jeg lade ham slippe for? Hvilken dristighed! Nu ser jeg, at I alle er i forbund med ham. I fængsel med jer begge, og Tobias skal hænges!"

Men hertugen talte anderledes: "Hvor jeg dog beklager, bedste frue, at I af hundred eller tusind ønsker, som I vel turde have ytret, netop udtaler det ene, som jeg er aldeles ude af stand til at opfylde." Og efter en lille tøven: "Jeg kan ikke skænke Tobias Klenk friheden – fordi han allerede for en time siden turde glæde sig ved den." Og vendt imod Adalbert, der var som ramt i hovedet: "med eders tilladelse, hr. dommer, har jeg befriet den latterlige fyr fra fængslet og vil betro eder, at jeg tænker på at ansætte ham som jagtsvend i slottet Karolslyst, hvor han da kan tilfredsstille sin attrå på bekvemmere måde end hidtil og uden fare for sig selv og mine jægere."

Adalbert var dødbleg, og et flovt og tomt smil fortrak hans mund. På Agnes vovede han ikke engang at se. At forsøge en imødegåelse ville være uden mening, og derfor gjorde han ikke andet, end at han som så ofte i den sidste time bøjede sig dybt,

som var det ham pinligt i Tobias Klenks navn at takke hertugen for hans nåde.

Men denne opmuntrede Agnes til at udtale et nyt og lettere opfyldeligt ønske, for at han ikke skulle blive nødt til, som han sagde, at forlade dette gæstfri hus som skyldner.

Og med en stemme, der klang så fjern og fremmed for Adalbert, at det løb ham koldt ned over ryggen, svarede Agnes: "Så vil jeg da ønske at blive udvalgt til havepige af min allernådigste herre og hertug – og hvis det ikke behager min herre straks at føre mig med til Karolslyst, så anmoder jeg om ufortøvet og under hans beskyttelse at blive bragt til et andet sikkert sted for end ikke at måtte leve en time længere i dette hus sammen med den mand, der var min ægtefælle."

Adalbert troede, han skulle synke i jorden af skam, raseri og fortvivlelse; han blev imidlertid blot endnu blegere, hans træk endnu mere fortrukne, og hans læber bævede.

Hertugen kastede et medlidende, knap nok forbavset blik på ham, så straks bort, som for at skåne ham, derpå vendte han sig mod Agnes, der stod ubevægelig foran ham, ingenlunde mindende om en kvinde, der var villig til at kaste sig om halsen på en elsker i pludselig vågnende lidenskab, men som en, der var fast besluttet på en eller anden uigenkaldelig, dyster gerning – og idet hertugen langsomt rystede på hovedet, som om han ville udtrykke høflig beklagelse, svarede han: "Sælsomt, også dette eders andet ønske er et, jeg er ude af stand til at opfylde, for havepigeinstitutionen, skønne frue, har jeg i sinde at afskaffe, hvilket også vil ske med mangen anden institution i dette land – og slottet Karolslyst skal tjene mig og min

fremtidige hustru, prinsessen af Württemberg, som opholdssted i sommermånederne."

Agnes stod ubevægelig med helt blodløse kinder.

Hertugen betragtede hende længe, og med blid, næsten venlig stemme fortsatte han: "Men måske, skønne frue, går eders ønske slet ikke så vidt, som I forestiller jer i dette øjeblik; og det lokker eder blot en gang at se det slot i nærheden, om hvilket der går så mange frasagn her i landet. Derfor indbyder jeg eder til en lille tur til Karolslyst; vi vil der, hvis det passer eder, en stund vandre lidt rundt i parken; I betror mig eders betænkeligheder, som vel ikke er så vanskelige at fjerne, som det kan synes eder i dette øjeblik; – og I afgør selv, om I vil tage ophold på Karolslyst under fru overjægermesterindens beskyttelse, eller om I ikke foretrækker endnu før aften at vende tilbage til dette hus – for ikke at gøre noget, I dog en gang senere kunne angre."

"Fra i dag," svarede Agnes, og Adalbert syntes aldrig før at have hørt denne stemme, "vil jeg intet angre af, hvad jeg i fremtiden måtte gøre, det være en spadseretur i skoven eller en rejse ud i den vide verden." Hun rakte hånden ud imod en lille kappe, der hang over en stoleryg. "Her er jeg, allernådigste fyrste" – og som om hun altid havde været vant dertil, lagde hun sin hånd i hertugens fremstrakte arm. Han greb den og førte Agnes til døren, som om hun var en dame af adeligt blod. – hendes blik gled forbi Adalbert – ja, hun syntes slet ikke at se ham. Han var helt slettet ud for hende.

Som grebet af pludselig medlidenhed vendte hertugen sig om imod ham, da han var kommet til døren. "Hr. dommer Wogelein," sagde han, "vi vil trods alt håbe, at sagen vil klares på

tilfredsstillende måde og ikke helt til fortræd for eder. Indtil videre må I være forvisset om min gunst."

Så forlod han huset sammen med Agnes. – Adalbert – naglet fast til stedet, hvor han stod – hørte deres skridt over havens grus; straks derpå lød en mumlen derudefra, og han vidste uden at se det, at folk stod omkring vognen og så hertugen tage af sted med hans hustru.

Han hørte denne mumlen blive stærkere; han troede at forstå det ene løsrevne ord efter det andet; så fjernede stemmerne sig lidt efter lidt. I hans øre blev kun en dump susen tilbage. Værelset drejede sig omkring ham, hans ben var tunge som bly, hans tanker hvirvlede rundt. Han luskede ud i køkkenet. Der var ganske stille, pigen var borte. Sikkert havde hun skyndt sig til byen, til hans svigerfader, for hurtigst at bringe ham den værdifulde nyhed. Han sneg sig til døren, der endnu stod åben, og lukkede den af uden helt at vide hvorfor, så lod han sig synke ned i den stol, hertugen havde siddet på, krammede dugen mellem hænderne, så at tallerkenerne og glassene klirrede, og sad og stønnede. Hans øjne var glasagtige. Han greb efter en af bordknivene, lod den glide frem og tilbage mellem fingrene, tænkte, at han gjorde klogest i at skære halsen over på sig, og vidste samtidig, at han aldrig nogensinde ville have mod dertil. Han stillede sig det spørgsmål, hvad han nu egentlig skulle gøre. Sidde her og vente, til svigerfaderen kom – og andre folk fra byen bevidnede ham deres hånlige deltagelse? Eller måske, til Agnes vendte hjem igen fra sin spadseretur? – ha, ha, vendte hjem! Aldrig kom hun igen, det var sikkert. Sådan en nar var hertugen ikke, at han ikke skulle tage, hvad man så beredvilligt bød ham. Endnu i nat ville Agnes blive det, hun ville være –

havepige, den ny hertugs første havepige i slottet Karolslyst. Allerede i det øjeblik, da hertugen kom ind ad denne dør, ja allerede i morges, da han var kørt forbi, havde hun i sjæl og sind givet sig hen til ham. Adalbert havde jo anet det, og kun derfor, i raseri og væmmelse, havde han bagtalt hertugen og sagt alt dette vås, der dog var fuldt af dybsind, alle disse løgne, der var sandere end al sandhed. Hvad var det, hans hertugelige nåde havde sagt, førend han var spadseret ud gennem døren med dette infame kvindemenneske? "Vi vil alligevel håbe, at sagen ikke løses helt til fortræd for eder." Han var snu og forudseende. For at Agnes ikke ville tale særlig gunstigt om ham, det kunne hertugen vel forudse.

Den elendige! Skam og skændsel havde hun bragt over ham, over dommeren Adalbert Wogelein, der for få timer siden endnu havde tronet værdigt på sin embedsstol, retfærdig og klog, højtæret i land og by, og som nu aldrig mere kunne vove sig ud på gaden, til spot for hver dreng og pige, til spot for hele folket i Karolsmarkt. Og heller ikke i retssalen turde han vove sig ind, aldrig mere til værtshuset, hvor folk kendte ham. Forbi med embede og værdighed, forbi med opholdet på dette sted; ikke en nat turde han endnu blive her; – hvorledes han end tog skæbnen, dette ene stod ham aldeles klart, han måtte bort, bort, bort, før der kom folk. Han styrtede ind i værelset ved siden af, hvor han i et hemmeligt rum i klædeskabet havde opbevaret en lille sum, som vel måtte kunne række et par måneder. Bort – bort – men hvorhen? Måtte han ikke fremfor alt væk for at undfly hævnen fra Tobias Klenk, der måske nu, efter at være sat i frihed af denne ulyksalige hertug, var på vej til ham og spandt slemme rænker imod ham – Vorherre måtte

vide hvilke. De havde jo alle sammensvoret sig imod ham: Agnes, hertugen og Tobias Klenk; og han syntes, de alle på en eller anden djævelsk måde stod i forbund – dem alle måtte han undfly.

Og hvad skulle der blive af dette hus, der var hans ejendom? Hvem efterlod han det til? Det skamløse kvindemenneske, der havde snydt ham med hertugen! Han så hende for sig køre til slottet i den stolte hofkarosse ved hertugens side. Han så hende stige ud, hertugen rakte hende sin hånd, parkens port åbnede sig for hende, lakajerne bukkede dybt, hertugen spadserede rundt i alléen med hende, og de steg op ad den brede slotstrappe. Han så værelset, der var sat i stand til hende, den svulmende seng med baldakinen over, han så hende synke i hertugens arme og hørte hende skrige i fryd over endelig udløste lyster.

Han knyttede hænderne, han slog sin pande mod kanterne på den åbne skabsdør. Det var ham nu, som måtte han ufortøvet tage til slottet Karolslyst, forlange den kvinde tilbage, der tilhørte ham, og som han havde ladet tage af sted med hertugen uden at røre en hånd, uden at åbne munden, ydmygt stående ved døren, ad hvilken hun fornemt var spadseret ud som en hofdame – ja, som en prinsesse – ved fyrstens hånd.

Rummet, han var i, var næsten mørkt, og i dæmringen derude bag huset lå markerne. I dette øjeblik bankede det på ruden. Han fo'r sammen af skræk; derude stod en kæmpemæssig skikkelse. Som en uhyre skygge stod han der, Tobias Klenk. Lige nu løftede han næven, som om han ville knuse vinduet, men der blev kun en banken ud af det, og ikke en gang en særlig heftig.

Adalbert gik de få skridt hen til vinduet, han hørte Tobias tale sagte, næsten blidt: "Luk op, Adalbert! Der er hverken nogen i køkkenet eller haven, hverken din kone eller pigen. Luk op!"

Adalbert tøvede. Han kiggede efter et våben eller en ting, der kunne gælde for at være det. Han greb et strygejern, der lå i nærheden, men lod det igen falde, uden at Tobias kunne have lagt mærke til noget.

"Luk op, Adalbert!" råbte Tobias endnu en gang, og igen løftede han næven, denne gang så truende, som om han virkelig ville slå vinduet ud.

Og Adalbert åbnede. Der stod Tobias Klenk, som i morges for retten: i den slidte rytterklædning med høje, gule støvler, og han havde kastet en brun kørekappe over skuldrene. Bag ham lå markerne i dæmringen, kirketårnet i Karolsmarkt ragede slankt og spidst frem i mørket.

"Hvad vil du mig?" spurgte Adalbert og kom til at gyse for sin egen stemme.

"Hvorfor spørger du," svarede Tobias. "Når du har haft nok courage til at lade mig slippe ud af hullet, så vil du vel også have courage nok til at give mig husly et lille kvarters tid; jeg kommer dog snarere for din end for min skyld."

Adalbert spilede øjnene op, men Tobias skubbede ham til side, svang sig uden videre over karmen ind i værelset og lukkede vinduet bag sig. Hvad var det, Tobias sagde? Courage nok til at befri ham fra hullet? Havde han forstået ham ret? Adalbert veg tilbage og stirrede stift på ham.

"Ha, jeg ser, du er dog ikke rigtig vel til mode ved det," lo Tobias. "Du pakker jo allerede dine sager sammen!" Og han pegede på linnedet, der lå rundtomkring.

"Hvad pakker jeg sammen," stammede Adalbert. Ville Tobias håne ham, lege med ham som katten med musen? Nok courage til at lade ham slippe ud af hullet? Hvad skulle dette betyde? Her var sket noget, der ikke var til at forstå, og som han først kunne få helt klarhed over ved at høre mere af Tobias; han havde derfor foreløbig kun at tie.

"Og du har allerede sendt din kone af sted? Meget rigtigt, Adalbert, meget rigtigt. Forsigtighed skader aldrig!"

"Kom," sagde Adalbert ude af sig selv og gik foran ham ind i dagligstuen. Tallerkenerne og glassene, endnu halvfyldte, blinkede i det halvmørke rum. "Her er endnu noget bagværk og vin," sagde Adalbert, "du har i dag ikke fået meget til middag." Han fyldte det glas til ham, som hertugen for mindre end en time siden havde drukket af, og han følte sig mere vel derved, som om han derved gav sig i lag med en eller anden hævn.

Tobias drak; så greb han selv vindunken, skænkede sig endnu et glas fuldt og skyllede det ned. "Jeg takker dig, Adalbert," sagde Tobias. "Og lad os nu være hurtige i vendingen. Jeg må straks over grænsen. Endnu i nat. Derovre har jeg venner. Slet ikke langt. Men hvad bliver der af dig? Det bliver ikke længe skjult for hertugen, at du har sluppet mig fri. Tro hverken på fængselsbetjenten, siger jeg dig, eller på nogen anden."

Nu var det for Adalbert uden for al tvivl, at hertugen selv havde givet befaling til at slippe Tobias ud af fængslet, og at han havde gjort det i Adalberts navn. Men hvorfor? Af ædelmodighed eller ondskab? Hvem kunne blive klog på denne mand? Hvad kunne man ikke alt tiltro ham? – både godt og ondt! Var det ikke den samme, der lige var taget af sted med Agnes? Blodet steg ham på ny til hovedet. Og hvis hertugen nu

dog bragte hende tilbage, og hun så ham sidde og drikke med Tobias, mens hun fra hertugen sikkert vidste, hvorledes sagen i virkeligheden var gået for sig? Tobias måtte væk herfra, dette fremfor alt. For når han erfarede sandheden, så var det rent galt. Over grænsen måtte han og aldrig mere vende tilbage.

"Du må bort," sagde han til Tobias. "Du må bort! Hvorfor stirrer du på mig? Et glas til, for min skyld gerne, men så afsted med dig – eller frister det dig så meget en gang til at spadsere i hullet, i et dybere og mørkere, end det jeg lod dig spærre inde i for et par timer siden – for din midlertidige sikkerheds skyld?"

"Min sikkerhed? –"

"Ja, sikkerhed, til din redning. For hvis du anede, hvad der i virkeligheden truede dig, så ville du vide, hvorledes én er til mode, der er tiltænkt ravnene som føde."

"Er du fra forstanden?" udbrød Tobias, og glasset i hans hånd klirrede.

"Fra forstanden er du, Tobias, og du var det fra det øjeblik af, da du blev ført ind i retssalen og så hertugen sidde der og trods al min blinken og vinken ikke ville begribe, at hvert ord, jeg sagde, var lagt an på at redde dit hoved, ja du gjorde dit til at miste det, som om det alligevel ikke var en sur sild værd. Hvert sekund ventede jeg, at hertugen skulle rejse sig for selv at fælde den dom over dig, som han ventede af mig – døden."

Tobias slog en latter op. "Vil du drive gæk med mig? Eller har én gjort det med dig, forsåvidt det endnu var nødvendigt?"

Adalbert bøjede sig så langt over bordet, at deres pander næsten mødtes og sagde: "Tror du virkelig, at hertugen var kommet til Karolsmarkt for at betragte en vildttyv på nært hold? Han ville stå ansigt til ansigt med den oprørske og

sammensvorne, om hvem der allerede var afgivet ham beretning."

"Beretning om mig?"

"Og en lille spinkel fyr i mørk hofdragt med gylden kæde om halsen – der sporløst forsvandt, som havde jorden slugt ham, han havde allerede i dag passet mig op og ladet mig vide, at hvis jeg ville ryste en slem mistanke af mig, så gaves der i dag den eneste og sidste lejlighed dertil: jeg skulle nemlig afsløre Tobias Klenk i al hans farlighed og dømme ham til den straf, der tilkommer højforræderne."

"Hvilket vanvittigt tøjeri du dog snakker," skreg Tobias. "Hvem i al verden kan med sikkerhed sige mig noget på. Kan jeg have gjort noget slet, så ligger det langt tilbage og er ikke sket her i landet."

"Jeg ved intet om de slemme gerninger, som du har forøvet i fremmede lande. Du har indtil i dag klogeligt fortiet dem for mig, selv om der er blevet snakket allehånde om dem. Andre ved imidlertid mere om dette end jeg, derom bør du ikke tvivle, og i særdeleshed spindes der tråde fra hof til hof, fra fyrste til fyrste, fra domstol til domstol, hemmelighedsfulde tråde af enhver art, og hans nåde hertugen, ja, ven Tobias, den samme, der for knap en time siden sad her på dette sted, på den samme stol som du nu i dette øjeblik og drak af det samme glas, du nu drikker af, ham er det vel bekendt, hvad man har at vente af dig og dine lige. Og derfor –"

Nu rejste Tobias sig og lagde hånden på stoleryggen. "Hertugen ved bordet her og drukket af glasset? Nu må jeg virkelig tro, du er blevet gal. Med hvilken hensigt skulle hertugen have været her? Var der tale om mig?"

"Ha, om dig!" råbte Adalbert og så stift ud for sig.

"Hvornår var han her, hvorfor var han her? Vil du tale eller ikke?"

"For to timer siden, just da regnen faldt, kørte han til mit hus, og et kvarter efter tog han væk herfra med Agnes – til Karolslyst."

"Herfra med Agnes – hertugen?"

"Tog væk med min kone til Karolslyst, og hvis der ikke i mellemtiden er sket et vidunder, så hænder der vel hende i denne stund det samme, som i sin tid hændte dine to søstre med den gamle hertug."

Tobias Klenk sad med opspilede øjne, og hans stemme klang mere af glæde end af spot og vrede, da han udbrød: "Din kone – løbet væk med hertugen? Taler du i vildelse? Holder du mig for nar, så skal det gå dig ilde, Adalbert."

"Du truer mig endda, du som jeg kan takke for al ulykke, der er kommet over os! Ad helvede til er min kone, mit embede, min ære gået – og alt sammen fordi jeg har reddet dig fra galgen – og så truer du mig?"

"Hvis du taler sandhed, Adalbert, så var det ingen trussel. Men jeg kan ikke rime alt dette sammen. Hvis det stod så farligt til med dig, og du vidste det, hvorfor gav du mig da fri den samme dag? Er du mand for at gøre det? Og dernæst, hvorledes lykkedes det hertugen så hurtigt at betvinge din kone og føre hende til Karolslyst, hvis hun ikke allerede forinden følte sig draget til ham? Og når du lod hende tage bort med ham, hvorfor pakker du da dine sager sammen, som om du endnu havde et eller andet at være bange for og selv ville af sted?"

"Hvorfor de spørgsmål, Tobias? Jeg vil lære dine kammerater at kende, der er af samme sind som jeg og du, at vi alle i fællig kan rådslå om, hvad der er at gøre for at skaffe uretten og skændslen ud af verdenen og styrte tyrannerne." – Tobias Klenk lagde hånden tungt på Adalberts skuldre. "Har du også vel betænkt, hvad du siger? Tager du af sted med mig, så vid, at der gives ingen vej tilbage for dig. Angrer du det engang, lad det være i morgen, eller først om dage eller uger, da er det for sent! Den, der forråder os, ja blot falder fra os, er uden skånsel hjemfalden til hævnen, så sikkert som havde den hellige feme [Note 4)] fældet dom over ham. Bliv hellere hjemme, Adalbert. For her – det stikker jeg hånden i ilden på – truer ingen fare dig mere. Ja, mit hoved giver jeg på, at du snart vil nå så højt, som mangen anden er nået i din stilling, og om også en og anden i begyndelsen vil rynke på næsen af dig, ikke længe varer det, så finder alle sig i det, viser dig reverens og respekt, og snart er der ingen, der ikke ville misunde dig din lykke."

"Holder du mig for en sjuft," skreg Adalbert, "så er du ikke værd at jeg –"

En vogn holdt for døren. Adalbert så ud ad vinduet, og han blev kold om hjertet. "Bort, bort!" råbte han med halvkvalt stemme, "gem dig, snig dig her gennem døren og gennem vinduet på samme måde, du kom ind."

"Hertugen?" hviskede Tobias næsten spørgende og havde dog set og genkendt ham.

"Bort, bort, ulyksalige," udbrød Adalbert og trængte Tobias ind i siderummet, hvor vinduet stod åbent som før, kun var udsigten over markerne stænget af to mørke skikkelser, der i overnaturlig størrelse tegnede sig på den dæmrende himmel.

Og nu bankede det på husets dør. Adalbert styrtede ud og knap ved sine fulde fem åbnede han.

Der stod hertugen, og bag ham en lakaj med en fakkel. På sin herres vink tændte han med faklen kerterne i de to trearmede lysestager. Dette skete, uden at et ord blev sagt. På et nyt vink af hertugen fjernede lakajen sig med faklen og lukkede døren bag sig.

"Luk den anden dør, Tobias Klenk, og træd nærmere," sagde hertugen.

Tobias gjorde, som det var befalet ham. Nu var de tre mænd forsamlet i det aflukkede værelse; – kun vinduet imod vejen stod åbent, – og kerterne flakkede i den vårlige aftenvind.

Hertugen satte sig ned, som om han var hjemme og sagde: "Det træffer sig heldigt, at jeg finder jer hos jeres ven. Han har vel allerede ladet jer vide, hvilke planer jeg har med jer?"

Adalberts strube snøredes sammen, for hertugens spørgsmål kunne intet andet betyde end dette, om Adalbert havde gjort Tobias bekendt med hertugens hensigt at tage ham i sin tjeneste som jæger. Men Tobias måtte for sin del tro, at hertugens spørgsmål hentydede til dødsstraffen, der efter Adalberts beretning var tiltænkt ham. Hvad Adalbert end kunne svare, så havde han på ny indviklet sig i noget; der var intet andet for ham at gøre, end ufortøvet at bekende alt det, der dog inden længe ville komme for dagen gennem deres diskussion.

Da hørte han straks efter Tobias svare i hans sted: "Hvad hjælper nu alt, allernådigste herre. Nu sidder jeg jo en gang her og er aldeles i eders magt. Derudenfor står der to – jeg har set dem, og om jeg end ingenlunde vil sige, at jeg hengiver mig angerfuld i min skæbne, så vil der vel blive sørget for, at jeg ikke

kan gøre noget imod, hvad der nu en gang er besluttet om mig. Derfor vover jeg kun den bøn, hr. hertug, at I ikke vil lade det gå ud over min ynkværdige ven, fordi han har lukket fængslets dør op for mig før tiden. Han var mere bange for mig end for eders hertugelige nåde. Og det med god grund. For den uretfærdige straf, han udtalte over mig, ville være kommet ham dyrt at stå. Og hævnen ville have været værre end den straf, eders hertugelige nåde havde kunnet idømme ham."

Adalbert lod hovedet synke som en domfældt. Han vovede ikke at se hertugen ind i øjnene og holdt åndedrættet tilbage, indtil denne igen vendte sig mod ham og tog ordet. "Før vi behandler tilfældet Tobias Klenk med al den omsorg, vi har nødig, vil I vel have vished om eders ægtefælles skæbne. Hr. dommer Adalbert Wogelein, hav ingen bekymring for hende. Da hun foreløbig i ingen henseende kunne bevæges til at vende tilbage til eder, har jeg indkvarteret hende hos fru overjægermesterinden. Efter en måneds forløb vil hun, det har jeg forlangt af hende, være rede til at modtage eder for at tale grundigt ud med eder; det vil da vise sig, om I kan komme til forståelse med hinanden og igen kan forenes eller ikke. Da jeg har fundet eder som en klogere og mere dreven mand i eders embede end i eders ægteskab, men jeg samtidig skulle tro, at I vil lægge eders retsviden bedre for dagen, hvor mere snuhed end mod er fornøden, vil jeg sørge for, at der bliver anvist eder en stilling ved rigsretten i Wetzlar. Hvad nu den forseelse angår, som I har gjort eder skyldig i ved den egenmægtige frigivelse af Tobias Klenk, da vil vi betragte den som sonet gennem den angst, I har måttet gennemgå. Men I, Tobias Klenk, skal fremfor alt vide, at de to mennesker derude ingenlunde havde

fået det hverv igen at sætte jer fast, men endog at hente jer ud af fængslet og bringe jer til mig på Karolslyst. Jeg vil just ikke sige, at I behager mig særligt; men da I dog ikke duer til noget bedre, og synes at finde behag i at jage, så vil jeg tage jer i min tjeneste som jagtsvend på slottet Karolslyst. Men mærk jer vel, at I der vil stå under strengt opsyn og vil komme til at bøde strengt for den ringeste opsætsighed eller efterladenhed. I særdeleshed advares I mod på nogen måde at lade det gå ud over dommer Adalbert Wogelein eller overhovedet tragte efter hævn på den ene eller anden vis."

Under dette havde Adalbert kastet mangt et bange blik mod Tobias Klenk og bemærkede nu en så ondskabsfuld blinken i dennes øjne, at han ikke kunne nære tvivl om, hvad han ved allerførste lejlighed skulle være belavet på fra den side. Derfor faldt han nu på knæ for hertugen, helt bragt fra sans og samling af skræk, og før Tobias kunne svare, udbrød han: "Hvad vægt ligger der på mig, hertugelige nåde, og på mit usle liv? Kun ved en oprigtig tilståelse formår jeg at afdrage min taknemmelighedsgæld overfor eder, allernådigste hertug. Hr. hertug, der er et hemmeligt broderskab i tyske lande – Tobias har selv betroet mig det, han vil ikke bestride det –, der planlægger forbryderiske anslag imod de hellige, fyrstelige hoveder. Jeg ville gøre mig til medskyldig, hvis jeg med kendskab til disse forhold så tavs på, at eders hertugelige nåde lod et medlem af dette hemmelige broderskab, at I lod Tobias Klenk leve i eders umiddelbare nærhed, da dog sådanne folks forsikringer og eder, også om de i begyndelsen måske har en ærlig vilje, i ingen henseende er troværdige."

"Rejs eder," befalede hertugen i en hård tone. Adalbert rejste sig og vovede ikke at se op. Og endnu mindre havde han mod til at se hen på Tobias. Hertugen tav nogen tid, så sagde han: "Hvad jeg har sagt, Tobias Klenk, står ved magt. Jeg tager jer til jagtsvend på slottet Karolslyst. Jeres tjeneste skal I tiltræde med det samme."

"Allerhøjeste hertug," svarede Tobias Klenk, "med al skyldig tak afslår jeg eders højheds nådige tilbud. Hvor fæl en pjalt hr. dommer Adalbert Wogelein end måtte være, med respekt at melde – jeg kender ham allerede fra drengeårene – så er det dog vel muligt, at jeg er den værste af os to. Og med hans advarsel har han ret og i højere grad, hertugelige nåde, end han selv kunne ane. For når jeg sneg mig om i revieret med ladt bøsse, så var det ingenlunde for at skyde en råbuk, men snarere for at udforske egnen og forholdene i nærheden af Karolslyst for bedre lejligheds skyld."

"Hvad mener I med det?" spurgte hertugen. "Liv og frihed turde i alle fald være jer sikker. Tal derfor frit uden frygt."

Tobias tøvede og så ud for sig.

Om hertugens mund tegnede sig et træk af foragt. "Hvis I trods mit fyrstelige ord skulle nære frygt for, at I er sikker på liv og frihed, så ti kun, Tobias Klenk", og han gjorde mine til at vende sig bort fra ham.

Men hastigt tog Tobias nu fat, som kendte han ingen større skændsel, end at man kunne tiltænke ham at skælve for sit liv: "Om det hemmelige broderskab, hr. hertug, og alt det vås, som den vigtigprås her har forebragt, er der ikke et sandt ord, – jeg vil ikke, at en eller anden uskyldigt mistænkt skal lide. Men hvad jeg for min del havde for, hr. hertug, det var og er min sag

alene. Og hvis én skulle gøre begyndelsen med de ting, der dog engang må ske, at der bliver skaffet orden, retfærdighed og lighed i verden – jeg skulle tro, at jeg havde været den rigtige til at gøre det. Og I, hr. hertug," – og han tilkastede ham et frækt og dystert øjekast, – "I var mig nærmest ved hånden," og han sænkede ikke blikket.

"Nå, Tobias Klenk," svarede hertugen efter en kort tavshed, "hvad enten jeres snakken er tomt praleri eller værre eller bedre – en knægt som jer vil jeg i fremtiden hverken have i min nærhed eller i mit land. De to, der venter udenfor, skal ufortøvet bringe jer til grænsen. Og jeg tilråder jer ikke at bygge alt for meget på mit højsind, som jeg på denne ene dag er blevet træt nok af for – lang tid. Og mærk jer, Tobias Klenk, træffer man jer nogensinde eller nogetsteds igen indenfor mit landområde, skal I komme til at hænge i den nærmeste galge, så vist som jeg sidder her på denne stol. Og åben nu døren, I står ved, Tobias Klenk."

Han adlød. Udenfor vinduet i mørket stod de to mænd ubevægelige. "Hør," råbte hertugen til dem. "Om et øjeblik springer en ud ad vinduet. Tag jer af ham og bring ham til grænsen ved Feldbach. Men pas nøje på ham; og hvis han gør mine til at undslippe, så skyd løs på ham. På den anden side grænsen kan han slentre videre, hvorhen han vil, og fortsætte sit tåbelige og frugtesløse liv, indtil hans skæbne indhenter ham."

Bydende rakte han sin arm ud og pegede mod vinduet. Tobias vendte sig uden at hilse, svang sig over karmen, de to, der ventede udenfor, lagde hænderne tungt på hans skuldre og forsvandt med ham ind i natten.

Nu var Adalbert alene med hertugen, og denne fortsatte: "I har vel nu indset, hr. dommer Wogelein, at det ikke er heldigt at ville spille helt for verden, i særdeleshed for sin kone, når man nu en gang blev født til hare. Det går i sådant fald ikke af uden løgn; – og har I først nedladt eder til én, så følger de næste uvægerligt efter og slår til sidst kreds om eder som onde fjender, I selv har givet liv, og slår eder til jorden, så I aldrig kan rejse eder mere. Således er det gået her, Adalbert Wogelein, og da I endnu mindre end eders ven Tobias, som I nu ikke længere behøver at skælve for, synes mig værd at vise højmod eller blot ringeste hensyn, så skal I vide, at jeg aldeles ikke tager herfra til residensen, men har i sinde at tage lige til slottet Karolslyst, og at eders kone i nat ikke skal sove i overjægermesterindens hjem, men i min fyrstelige seng, som det var hendes eget ønske. Stillingen ved rigsretten i Wetzlar skal være eder sikker ... ... og hav det nu godt, hr. dommer Wogelein."

Han gik. Derude stod lakajen med faklen. Døren faldt i, skridtene genlød, snart derpå også hjulenes rullen.

Det var, som Adalbert pludselig blev fældet, og han brød sammen. Liggende på gulvet jamrede han sig en stund, pludselig brølede han op som et vildt dyr. Pigen trådte rædselsslagen ind. "Hvad vil hun her," skreg Adalbert med armene støttet til gulvet. "Hvor var hun hele dagen?" og han sprang op.

Pigen gjorde store øjne, så begyndte hun at hulke idiotisk. Adalbert gik hen imod hende. Da hun ikke hørte op med at jamre, greb han hende ved skuldrene, og som han sådan drog hende nærmere til sig, og der fra hendes bryster steg en hed duft ind i hans næsebor, forvandlede hans uhyre raseri sig – det

var ikke første gang, det skete – til heftig brunst; og mens han blev ved at skrige: "Ud med hende! Gå ad helvede til!" pressede han hende stadig heftigere til sig, så hun til sidst gav sig til at le og føjede sig i hans kærtegn, endnu førend hun eller han selv vidste, at det var kærtegn, hun nu måtte føje sig i.

5

Da fru Agnes den næste morgen kom hjem i den hertugelige karosse, fandt hun døren ulåset, ingen i forværelset og køkkenet, men i det ægteskabelige sovekammer fandt hun sin tjenestepige i Adalberts arme. Han modtog hende med hånligt-fjollede grimasser; hun, der var bleg og tavs, slog pigen i ansigtet, og denne sprang hylende ud af sengen og løb ud i bar særk.

Adalbert trak uvilkårligt tæppet over ansigtet, og følelsen af en uudslettelig skam og en intetsigende hævn randt, iblandet bitter vellyst, gennem hans blod. Da han igen stak hovedet frem, var han alene. Pludselig stod han op, endnu ikke klar over, hvad han først skulle gå i lag med, men da der jo ikke var andet for, gjorde han sig endelig rede til dagens vante gerning. Og da han dog ikke for fremtiden kunne holde sig skjult inden døre, besluttede han sig, om end forsinket, at gå til sine embedsforretninger.

Pigen udførte allerede sit daglige morgenarbejde i køkkenet, da herren gik forbi, og så ikke op. Men hvad der berørte ham endnu sælsommere var, at fru Agnes sad i forhaven i lys morgendragt og lod sit blonde hoved beskinne af den kostelige forårssol. Et øjeblik var det ham, som om alt, hvad der var hændt siden i går aftes dog kun havde været en ond drøm og

ikke mere. Og han var lige ved at kalde ad Agnes og ønske hende god morgen, men han følte, hvorledes hendes blik gik igennem ham som gennem en skygge, så at han uvilkårligt følte op og ned ad sit legeme, om han overhovedet endnu eksisterede og egentlig ikke var blevet et spøgelse.

På vejen til retten modtog og besvarede han som ellers hver morgen mangen hilsen, i hvilken ingen spot, ingen foragt, ja slet ingen anelse om det skete syntes at spores. I embedssalen ventede skriveren ganske som sædvanlig, viste ingen forbavselse over, at hr. dommeren var så forsinket, ej heller over, at han i det hele viste sig; og uden videre udskydelse tog forhandlingerne deres begyndelse og fortsættelse som hver dag. Hr. Adalbert Wogelein dømte strengt, men retfærdigt, som man var vant til fra hans side, og mens han udførte sine forretninger, blev det ham for hvert minut stadig tydeligere bevidst, hvor meget mere vel han var til mode end i går på samme tid og sted. Intet menneske på jorden – det følte han, efterhånden som han åndede op – kunne nu gøre ham noget; fra alle sider var han så at sige usårlig overfor fare og fortræd.

Med løftet hoved forlod han retten, hilst på det ydmygste af skriveren, med al respekt også af de andre højere og ringere embedsmænd, som han mødte i korridor og gang; på hjemvejen opholdt han sig en stund i apoteket, for at hilse på svigerfaderen – der straks ikke kunne skjule en vis forlegenhed, men snart fattede sig igen – og i forbigående, som så mangen gang tidligere, bringe ham en hilsen fra hans datter Agnes. Så vandrede han i langt roligere stemning end fireogtyve timer før ud ad den solbeskinnede vej til sit hjem.

Agnes fandt han ikke hjemme, hun var, efter hvad pigen berettede, blevet afhentet af den hertugelige karosse tidligt på eftermiddagen. Det var ham behageligere, end om hun havde været der. Og han havde ret let ved at fordrive tiden, indtil vognen med Agnes igen holdt foran huset den næste morgen.

På samme vis gik det endnu mangen aften, mangen nat, mangen morgen. Og alle, Agnes, hendes ægtemand, hendes fader borgmesteren og hele Karolsmarkt fandt sig hurtigere i tingenes gang, end nogen havde turdet spå den dag, hertugen igen var vendt tilbage til sit land.

Men han var inden længe en fyrste af ganske samme slags, som hans aner havde været. Ingen særlig slem herre, således som rygtet gik om mange af hans forfædre, men heller ikke af de bedste. Han forblev endnu nogen tid i korrespondance med baron Grimm, indbød mangen gang fremmede notabiliteter til hoffet i Sigmaringen; men hans ry skyldtes altid mere de pragtfulde jagter og yppige drikkegilder end støtte til videnskab og skønne kunster.

Karl Eberhard XVII havde en prinsesse af Württemberg til hustru, holdt mangen havepige hos sig, fik i løbet af årene tre ægte og syv uægte børn, hvis første var Agnes' og voksede op i hendes ægtefælles hjem som en ung Wogelein. Tre år senere fødtes der dommeren, om hvis ansættelse ved rigsretten i Wetzlar der ikke oftere blev tale om, endnu en anden søn, der imidlertid i sit senere liv ikke nåede så megen anseelse som sin ældre broder, der ved århundredskiftet beklædte værdigheden som overstaldmester ved hoffet i Sigmaringen.

Galgen, som Tobias Klenk endte sit eventyrlige liv i, stod i et andet land.

Om "At dø"

Forfatter: Arthur Schnitzler (1862–1931).
Org.udgaver, noter mm.:

Min ven Ypsilon: *Mein Freund Ypsilon. Aus den Papieren eines Arztes*, førsteudgave i *An der schönen blauen Donau*, Wien 15. januar 1889 (Hæfte 2/1889).
Her efter Nationaltidende Søndag, 14. august 1949. Oversætter er ikke oplyst.

Blomsterne: *Blumen*, i *Neue Revue*, Wien august 1894 (Hæfte 1894/33).
Her efter Arthur Schnitzler: *Af Livets Komedie. Udvalgte Noveller og Enaktere.* Autoriseret Oversættelse ved Viggo Petersen (1849–1924). Gyldendalske Boghandels Forlag, København 1902.

At dø: *Sterben*, i *Neue Deutsche Rundschau*, oktober–december 1894 (hæfte 1894/10–12).
Her efter Arthur Schnitzler: *Af Livets Komedie. Udvalgte Noveller og Enaktere.* Autoriseret Oversættelse ved Viggo Petersen (1849–1924). Gyldendalske Boghandels Forlag, København 1902.

Den vises hustru: *Die Frau des Weisen*, i *Die Zeit*, Wien 2.–16. januar 1897.
Her efter De vises koner, af Arthur Schnitzler. Oversat af Maria Schierning (?–?). *Aalborg Stiftstidende* 09.–10. august 1931.

Den blinde Geronimo og hans broder: *Der blinde Geronimo und sein Bruder*, i *Die Zeit*, Wien december 1900–januar 1901 (bd. 25, nr. 325–326 og bd. 26, Nr. 327–328).
Her efter *Den blinde Geronimo og hans Broder.* P. Haase & Søns Forlag 1929. Oversat og udgivet af Elisabeth Schou (Palsgaard) (= Elisabeth Falbe–Hansen (1872–1952)) til fordel for Blindesagen i Danmark.

Den fremmede: Som *Dämmerseele*, i *Neue Freie Presse*, Wien 18. maj 1902 (senere revideret bogudgave som *Die Fremde*.
Her efter *Hver 8. Dag*, 26. marts 1911 (1911 nr. 26). Oversat af Hilda Bühl (1853–1944) og revideret af Kim N. Jensen *(man har åbenbart ment, at Schnitzlers originale og noget kyniske slutning ikke var noget for et dansk publikum, og sætter i stedet Katharina til at græde.)*

Excentrisk: *Exzentric*, i *Jugend* nr. 30, München 1902. (bladene er udaterede, men der er en reference til det usædvanligt varme sommervejr den 18. juli i det pågældende nummer. Uge 30 gik 21.–27. juli i 1902). Oversat til denne udgave af Kim N. Jensen (1955–).

Spådommen: *Die Weissagung*, i *Neue Freie Presse*, Wien 24.12.1905.
Her efter *Hjemmets Noveller* februar 1909. Oversat af Hilda Buhl (1853–1944). *(Det lille afsluttende afsnit med "Udgiverens efterskrift" er ikke med i Hilda Bühls oversættelse, men er oversat og tilføjet efter den tyske original af Kim N. Jensen.)*

Dommerens hustru: *Die Frau des Richters*, i *Vossische Zeitung*, Berlin 7.–15. august 1925.

Her efter *Havepigernes Hus* af Arthur Schnitzler, oversat af Axel Fraenckel (1891–1954). Hage & Clausens Forlag – J. Fr. Clausen, København 1930.

Redigeret af: Kim N. Jensen.

Forside: Efter Egon Schiele (1890–1918): *Der Tod und das Mädchen* (1915).

ISBN 978-87-7628-251-6

1. ebogsudgave

© 2025 eBibliotek 1800

www.ebib1800.dk

Note 1:

Mitterwurzer: Friedrich Mitterwurzer (1844–1897) var en tysk-østrigsk skuespiller. *Ovs.anm.*

Note 2:

Lewinsky: Antagelig menes Josef Lewinsky (1835–1907), hofskuespiller ved bl.a. Hofburg Theater zu Wien *Ovs. anm.*

Note 3:

Si je ne compte … etc.: "Hvis jeg ikke regner forkert, er det nu tredje gang." – "Og den sidste, forsikrer jeg dig."

Note 4:

Hellige feme: En slags overordnet domstol, hvis magt rakte ud over den enkelte stats grænser, som fortrinsvis beskæftigede sig med grovere forbrydelser. Hvis en forbryder domfældtes af en feme-domstol, lød straffen næsten altid på døden. *Red.anm.*